

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

93'üncü Birleşim 29 Mayıs 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	755
II.- GELEN KÂĞITLAR	758
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	759
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>759:762</i>
1.- İstanbul Milletvekili İsmail Erdem'in, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	759:760
2.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	760:761
3.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ülkede yaşanan konut kira artışlarına, asgari ücretle çalışanlara ve ülkenin ekonomik durumuna ilişkin gündem dışı konuşması	761:762
IV.- AÇIKLAMALAR	762,774,794,808,830, 835,842
1.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	762
	749

2.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Gazzeli çocuklara ilişkin açıklaması	762:763
3.- İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü'nün, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	763
4.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	763
5.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatayspor'a ilişkin açıklaması	764
6.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 23'üncü Dönem BDP Hakkâri Milletvekili Hamit Geylani'nin vefatına ilişkin açıklaması	764
7.- Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'nın, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ve "Osman Gazi" adlı yüzer üretim platformuna ilişkin açıklaması	764
8.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması	764
9.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, birleşimi yöneten TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'a ilişkin açıklaması	765
10.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Felahiye ile Kayseri'yi bağlayacak Göğdere yoluna ilişkin açıklaması	765
11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen geçici 31'inci maddeye ilişkin açıklaması	765
12.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'daki Vakıflar Genel Müdürlüğü taşınmazlarına ilişkin açıklaması	765:766
13.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kamuda çalışan işçilerin beklentisine ilişkin açıklaması	766
14.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Avrupa Birliği Adalet Divanının 29 Nisan tarihli kararına ilişkin açıklaması	766
15.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	766:767
16.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	767
17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Çarşamba Havalimanı'na alınan personele ilişkin açıklaması	767
18.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Yerinde Dönüşüm Projesi'ne ve Antakya Kisecik'teki TOKİ konutlarına ilişkin açıklaması	767
19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, atama bekleyen anestezi teknikerlerine ilişkin açıklaması	768
20.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, atama bekleyen acil tıp teknisyenlerine ve paramediklere ilişkin açıklaması	768
21.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne, geçen hafta Ankara'da İsrail Büyükelçiliği önünde yapılan eyleme, Mersin'in Kazanlı sahil bölgesine, zincir marketlerin patates ve soğan alım fiyatına, zirai don sorununa, kuraklık krizine ilişkin açıklaması	769:771

- 22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Diyanetin ve Diyanet Vakfının bazı harcamalarıyla ilgili 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde yapılan düzenlemeye ve AK PARTİ'nin Washington'da satın aldığı binalara ilişkin açıklaması 771:773
- 23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, İstanbul'un fethinin 572'nci yılına, Dilaver Cebeci'nin vefatının yıl dönümüne ve Nevşehir tuzuna ilişkin açıklaması 773:774
- 24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 27 Şubattan itibaren başlayan yeni sürece ve üzerlerine düşen sorumluluğa, siyasi tutsaklara, idare ve gözlem kurulu kararlarına, onuncu yargı paketine, istisna hukukuna ve Çorum olaylarının yıl dönümüne ilişkin açıklaması 774:777
- 25.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, hemşirelerin taleplerine ilişkin açıklaması 777
- 26.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Taksim'de 21 gencin gözaltına alınmasına, Diyarbakır'da surlara İmamoğlu posterleri asılmasına, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörüne, Beykoz İlçe Millî Eğitim Müdürüne ve Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'a ilişkin açıklaması 777:779
- 27.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İstanbul'un fethinin yıl dönümüne, 7'nci Etnospor Kültür Festivali'ne ve yüzer doğal gaz üretim platformu Osman Gazi'ye ilişkin açıklaması 780:781
- 28.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 781:782
- 29.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 782:783
- 30.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 783
- 31.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Suriye Geçici Devlet Başkanı Ahmed eş-Şara'nın Arifiye'deki Tank Palet Fabrikasına yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması 794
- 32.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 808:809
- 33.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması 830
- 34.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması 830

- 35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması 830
- 36.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması 831
- 37.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması 831
- 38.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması 831
- 39.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, AK PARTİ Grup Başkanı Abdullah Güler'in onuncu yargı paketiyle ilgili yaptığı basın toplantısına ilişkin açıklaması 835
- 40.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 842

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**774,790,821****A) ÇEŞİTLİ İŞLER**

774,790,821

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Mersin'in Toroslar ilçesi muhtarlarına "Hoş geldiniz." denilmesi 774
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Masa Tenisi Küçük Kızlar kategorisinde Türkiye Şampiyonası'na katılan Osmaniye'den gelen Atalan Şehit Selahattin Altun Ortaokulu öğrencilerine ve öğretmenlerine "Hoş geldiniz." denilmesi 790
- 3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İran-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Adil Necefzade ve heyete "Hoş geldiniz." denilmesi 821

VI.- ÖNERİLER**784,790,794,809,853,871****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

784:789,790:793,794:808,

809

- 1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 22 milletvekili tarafından, Türkiye'de ne eğitimde ne de istihdamda olan (NEET) gençlerin yaşadığı sorunların nedenlerinin, bölgesel dağılımının, psikososyal etkilerinin ve mevcut kamu politikalarının etkinliğinin araştırılması ve ev gençlerine yönelik olarak ihtiyaç duyulan stratejilerin belirlenmesi amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 784:789

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, başta Avrupa Birliği olmak üzere komşu ülkelerle vize konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

790:793,794:796

3.- DEM PARTİ Grubunun, İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, ÇED süreçlerinin sağlığa olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

796:802

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, infaz yasası çalışmalarının kapsamının araştırılması amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

802:808,809

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

853,871

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine; 30, 31 Mayıs ve 1 Haziran 2025 Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri toplanmamasına ilişkin önerisi

853

2.- Danışma Kurulunun, görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifinin 1'inci ve 5'inci maddelerinin yeniden görüşülmesine dair Plan ve Bütçe Komisyonunun talebinin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca uygun görüldüğüne ilişkin görüşü

871

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

810,822,833,835,843,

854,872,876

A) KANUN TEKLİFLERİ

810:821,822:829,833:834,

835:842,843:852,854:871,

873:875,876:889

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210)

810:821,822:829,833:834,

835:842,843:852,854:871,

873:875,876:889

B) YENİDEN GÖRÜŞMELERİ YAPILAN TEKLİFLER (Tekriri Müzakere)

872:873

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (1'inci ve 5'inci Maddeler)

872:873

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**832,853**

1.- TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Filistin davasında hep tek ses olduğuna ve İsrail'i bir kez daha kınadıklarına ilişkin konuşması

832

2.- TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un, Artistik Jimnastik Avrupa Şampiyonası'nda altın madalya kazanan Adem Asil'e ilişkin konuşması

853

IX.- OYLAMALAR**876**

1.- (S. Sayısı: 210) Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

876:889

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**890**

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları kapsamında düzenlenen etkinliklere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/27409)

890:894

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02’de açılarak sekiz oturum yaptı.

Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol, devletin varlığına, vatanın bölünmez bütünlüğüne, milletin birliğine ve beraberliğine,

İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu, İzmir’in sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, Demokratik Sol Parti Onursal Genel Başkanı Bülent Ecevit’in 100’üncü doğum gününe,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Türk Tarım Alet ve Makinaları İmalatçıları Birliğinin son raporuna,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 27 Mayıs darbesine, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar’a,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, İsrail’in Gazze’de sürdürdüğü soykırıma,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun’un 19 Mayıs ilçesindeki baraja,

Adana Milletvekili Ayhan Barut,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin;

Bayram ikramiyesine,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, ulaşım sektöründeki fırsatçılığa,

Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, yerinde dönüşüm süresine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, yerinde dönüşüm süresine, depremzedeye verilen kredi ve hibe miktarına,

İğdır Milletvekili Yılmaz Hun, idare ve gözlem kurulu kararlarına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal,

Kütahya Milletvekili Adil Biçer;

27 Mayıs askerî darbesinin yıl dönümüne,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Çorum’da 24 branşta işe alınacak 70 kişi için yapılacak mülakata,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, Ereğli Demir Çelik Fabrikasının yarattığı hava kirliliğine,

Bahkesir Milletvekili Serkan Sarı, iktidarın aile politikalarına,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Mersin’deki Akbelen Katlı Kavşağı’na,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Burdurluların beklentilerine,

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın, Trabzon Yatırım Adası Projesi’ne,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, çocuk yoksulluğuna,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, PANKOBİRLİK’in satış ve personel politikasına,

Mersin Milletvekili Levent Uysal, Ulaştırma ve Altyapı Bakanına, Mersinli çiftçiler için talebine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, 23’üncü Dönem BDP Hakkâri Milletvekili Hamit Geylani’nin vefatına, “Aile Yılı”na, ara zamma, TÜRK-İŞ’in açıkladığı yoksulluk ve açlık sınırına, çocuk yoksulluğuna, bayram ikramiyesine ve Meclisin görevine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, asgari ücrete, bayram ikramiyesine, işsizliğe, nepotizme, Cumhuriyet Halk Partili belediyelere ve düşman ceza hukukuna,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Azerbaycan'ın 28 Mayıs Bağımsızlık Günü'ne, 23'üncü Dönem BDP Hakkâri Milletvekili Hamit Geylani'nin vefatına, 3 yaşındaki Ali Asaf Demir'e, bugünkü grup toplantılarına gelen askerî öğrencilerin ve kursiyer teğmenlerin annelerine ve infaz yasasına, Etik Haftası'na, Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörüne,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, işsizliğe ve üniversiteli işsizlere, Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörüne, ülkenin sanayisine, Samsun Terme Belediye Başkanlığının düzenlediği etkinliğe, İsrail'le ticarete ve bakanlara verdikleri soru önergelerine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, 27 Mayıs Ülkücü Şehitleri Anma Günü'ne, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kuruluş yıl dönümüne, 28 Mayıs 1954'te UNESCO'nun En Çok Konuşulan Diller Listesi'ne Türkçeyi aldığına, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna seçilen üyelere ve Şırnak'ın Gabar Dağı'na gerçekleştirdikleri ziyarete,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, 28 Mayıs 2023 seçimlerine, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'ne, Gazze'de sürdürülen sistematik soykırıma ve Uluslararası Aile Forumu'na,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Afyonkarahisar'dan gelen TÜBİTAK Lise ve Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda şampiyon olan öğrencilere “Hoş geldiniz.” denildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay'ın 8-10 Haziran 2025 tarihinde 2025 Concordia Avrupa Zirvesi'ne katılmak için Birleşik Krallık'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmesi hususuna ilişkin tezkeresi kabul edildi.

YENİ YOL Grubunun, 28/5/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 22 milletvekili tarafından, Göç İdaresinin sınır dışı uygulamalarının, geri gönderme merkezlerinde yaşanan hak ihlallerinin ve uluslararası koruma hakkının etkisizleştirilmesinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 28/5/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Türkiye'de obezite sorununun artan yaygınlığı, neden olduğu sağlık ve ekonomik problemler ile uzun vadeli etkilerinin ortaya konulması, ayrıca bu halk sağlığı sorununa karşı geliştirilecek etkili politika ve müdahale araçlarının belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 28/5/2025 tarihinde Muş Milletvekili Sümeyye Boz ve arkadaşları tarafından, kadınların sağlık sisteminde maruz kaldığı eşitsizliklerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 28/5/2025 tarihinde Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve arkadaşları tarafından, sanayicinin sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Mayıs 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun 3 Haziran 2025 Salı günkü birleşiminde Anayasa'nın 94'üncü ve TBMM İçtüzüğü'nün 10'uncu maddeleri uyarınca TBMM Başkanı seçiminin yapılmasına, bu birleşiminde TBMM Başkanı seçilinceye kadar tüm turların tamamlanmasına ve aynı birleşiminde 206 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine, 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 210) görüşmelerine devam edilerek 8'inci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ege Üniversitesi AR-GE Topluluğu öğrencilerine "Hoş geldiniz." denildi.

Alınan karar gereğince, 29 Mayıs 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 23.01'de birleşime son verildi.

Numan KURTULMUŞ

Başkan

Mustafa BİLİCİ

İzmir

Kâtip Üye

Havva Sibel SÖYLEMEZ

Mersin

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 157

29.05.2025 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın; Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3146) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.05.2025)

2.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 99 Milletvekilinin; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.05.2025)

29 Mayıs 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk sözü, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili İsmail Erdem'e veriyorum.

Buyurun Sayın Erdem.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili İsmail Erdem'in, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

İSMAİL ERDEM (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sözlerime âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa'nın (SAV) müjdesiyle başlamak istiyorum: "İstanbul elbet fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden asker ne güzel askerdir." Bu kutlu hadis, tarihin akışını değiştiren bir inancı, bir azmi ve bir medeniyet idealini müjdelemiştir. 29 Mayıs 1453 İstanbul'un fethi sadece bir şehrin alınmasından ibaret değildir; o, bir çağın kapanıp yeni bir çağın başladığı, sadece surların değil, zihinlerin de fethedildiği büyük bir medeniyet atılımıdır; milletimizin azimle, inançla ve yüksek bir ülküyle neleri başarabileceğinin sembolüdür. Fatih Sultan Mehmet Han ilim ve irfanla yoğrulmuş, vizyoner bir lider olarak sadece Bizans'ı değil, o dönemde karanlığa mahkûm edilen dünyayı da aydınlatmıştır. Onun önderliğinde Osmanlı bir cihan devleti olmakla beraber aynı zamanda adaletin, bilimin, sanatın ve hoşgörünün bayraktarı olmuştur. İstanbul'un fethi Anadolu'nun ebedî Türk yurdu olduğunun tarihî tescilidir. Bu fetihle birlikte milletimiz sadece toprak kazanmakla kalmamış, gönüller kazanmış, kalpler fethetmiştir. Bu büyük zaferin en önemli simgelerinden biri de Ayasofya'dır. Fethin nişanesi, kılıç hakkımız olan Ayasofya; asırlar boyunca milletimizin manevi kimliğinin ve fetih ruhunun bir sembolü olmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü iradesiyle 10 Temmuz 2020 tarihinde yeniden ibadete açılan Ayasofya milletimizin fetih ruhunu yeniden canlandırmıştır.

Değerli milletvekilleri, Türk milleti tarih boyunca nice zorlukların üstesinden inançla ve kararlılıkla gelmiştir. Dün İstanbul'u fetheden ruh, bugün de vatanımızın birlik ve bütünlüğü, milletimizin refahı, gençlerimizin geleceği için mücadele etmeye devam etmektedir. O ruh, Malazgirt'ten Çanakkale'ye, Sarıkamış'tan 15 Temmuz gecesine uzanan bir ruhtur. Bu mirasın emanetçileri olarak bizler de çağın ihtiyaçlarına cevap verecek yeni fetihlerin peşindeyiz. Bilimde, teknolojiye, ekonomide, diplomaside, her alanda milletimizi hak ettiği zirveye taşımak için gece gündüz demeden yolumuza devam ediyoruz. Bugün bu vizyonu hayata geçiren bir liderimiz var. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kendisinin liderliğinde Türkiye, Fatih'in torunlarına yakışır şekilde sadece bölgesel bir güç değil, küresel dengeleri etkileyen bir aktör hâline gelmiştir. Türkiye Yüzyılı vizyonu, işte, bu tarihî sorumluluğun bir tezahürüdür: Tam bağımsız bir Türkiye, yüksek teknolojiyle donanmış bir ekonomi, adalet ve

hakkaniyet temelli güçlü bir hukuk sistemi, dünya barışına katkı sunan etkin bir dış politika, eğitimi, kültürü, fırsat eşitliğiyle güçlü bir gençlik. Bu hedeflere ulaşmak için tıpkı İstanbul'un fethindeki gibi inançla ve azimle yol alacağız çünkü biz "imkânsız" kelimesini tarihimizden silmiş bir milletiz.

Değerli milletvekilleri, İstanbul'un fethi, geçmişten geleceğe uzanan kutlu bir köprüdür. Bugün bizlere düşen görev bu mirası layıkıyla taşımak, ecdadın emanetine sahip çıkmaktır. Gençlerimize Fatih'in cesaretini, Akşemseddin'in ilmini, Ulubatlı Hasan'ın fedakârlığını örnek alacakları bir gelecek inşa etmektir.

Bu duygu ve düşüncelerle İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümünü kutluyor, başta Fatih Sultan Mehmet Han olmak üzere, bu büyük zaferin tüm kahramanlarını rahmet ve minnetle anıyorum, mekânları cennet olsun. Ne mutlu bu şanlı mirasın emanetçisi olan aziz milletimize.

Yüce Meclisimizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Erzincan'ın sorunları hakkında söz isteyen Erzincan Milletvekili Sayın Mustafa Sarıgül'e ait.

Buyurun. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; tam üç yıldır Ordu'dan Hatay'a, Iğdır'dan Muğla'ya kadar cezaevlerini dolaşmış ve af çağrısı yapmış bir arkadaşınızım. Af konusuna siyasi açıdan değil, her zaman vicdani açıdan baktım, adalet ve hakkaniyet açısından baktım. Neden af istedim? Gergin ve huzursuz yaşıyoruz, toplumsal barışa, kardeşlik hukukuna ihtiyaç var. Cezaevleri şu anda doldu ve taşı, yatağa dahi vardiya sistemiyle giriliyor. Hızlı yargılamalar nedeniyle pandemi koşullarında gözden kaçan konular oldu. İşlediği suç ile aldığı ceza orantısız olan mahkûmlar var. Gelin, hep beraber devletimizin güçlü olduğunu, adil olduğunu, vicdanlı olduğunu, şefkatli olduğunu gösterelim. Milyonlarca insan şu anda af umuduyla yaşıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkacak müjdeli haberi binlerce kader mahkûmu beklemekte. Böyle haberler inanın ki tüpten çıkmış macun gibidir, asla dönüşü olmaz. Toplumda böylesine büyük bir beklenti var. Adına ister "paket" diyelim ister "düzenleme" diyelim, ne dersek diyelim ama artık kader mahkûmlarına "Görüşmeler sürüyor." demeyelim. "Covid" diyelim, "infaz" diyelim, ne dersek diyelim ama artık "Sonbahara kaldı." dememiz inanın ki binlerce kader mahkûmunu sıkıntıya sokar. Ne yaparsak yapalım ama bir tarafı güldürüp, diğer bir tarafı ağlatmayalım. Buradan çıkacak olan haberi bekleyen insanlar birer sayı değildir; onlar candır, evlattır, babadır, annedir, eştir, onlar kardeşler. Gelin, bütün Grup Başkan Vekillerinden rica ediyorum, birleşelim, kader mahkûmları bayramını evlerinde geçirsin. Gelin, kader mahkûmlarına çifte bayramı hep beraber Parlamentoda müjdeleyelim. Af konusuna siyasi açıdan bakmayalım, biraz daha vicdani açıdan bakalım. "Kimin işine yarayacak?" hesabını yapmayalım. Kader mahkûmlarına geçmişlerini geride bırakma ve yeni bir sayfa açma fırsatını verelim.

Sayın milletvekilleri, tek seferlik bir hata nedeniyle uzun süre ehliyeti alınanlar var, kamyon şoförleri var, taksi şoförleri var, tır şoförleri var, otobüs şoförleri var; bunlar direksiyonlarıyla buluşmak istiyor. Gelin, mutlaka şoför esnafına bir kerelik fırsat tanıyalım ve bu evlatlarımızı mutlaka affedelim. İnsan canına kastetmemiş, yaralamamış, madde bağımlısı olmayanlara ehliyetlerinin verilmesini sağlayalım.

Sevgili milletvekillerim, ağır ekonomik koşullar münasebetiyle pandemide esnaflarımız büyük sıkıntıya düştü, karşılıksız çekten dolayı hapis yatan esnaflarımız var. Esnaf dışarıda olursa borcunu ödeyebilir. Esnaflarımız suçlu değil, borçludur. Gelin, ekonomik suça ekonomik ceza verelim. Buradan hiçbir siyasi parti farkı gözetmeden Türkiye'min vicdanına sesleniyorum "Affet Türkiye'm." diyorum.

Haksızlıklara uğramışlar için, annelerin hasretini dindirmek için, çocukları sevindirmek için, sıcak bir yuva için, özgürlük için, barış için, geçmişî geride bırakmak için, dünün yaralarını sarmak için yeni bir sayfa açalım. Anneler için, babalar için, çocuklar için affet Türkiye'm, affet Türkiye'm, affet Türkiye'm.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, ülkemizde yaşanan konut kira artışları, asgari ücretle çalışanlar ve ülkemizin ekonomik durumu hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na ait.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

3.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ülkede yaşanan konut kira artışlarına, asgari ücretle çalışanlara ve ülkenin ekonomik durumuna ilişkin gündem dışı konuşması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; memlekette artık göz ardı edilemeyecek kadar büyüyen bir toplumsal çılgılık var ve bizler buna bu kürsüde ses olmak ve bunu haykırmak zorundayız. Bakın, Avrupa İstatistik Ofisinin 2025 güncel verilerine göre, Türkiye kira artışında yüzde 89,2'yle Avrupa 1'incisi, evet, yanlış duymadınız, Avrupa'nın tamamında en yüksek kira artışı maalesef ülkemizde. 2'nci sıradaki Karadağ'da bile yüzde 19, aradaki fark yüzde 70, Avrupa'nın diğer ülkelerinde ise ortalama 2,1-2,4. Yahu, küçük gördüğünüz Kosova'da bile kira artış oranı yüzde 0,6. Velhasıl Türkiye'de vatandaş başını bir çatı altına sokabilmek için neredeyse maaşının tamamını kiraya yatırmayı göze almak zorunda kalıyor. Bu ülkede, maalesef, insanların barınma ihtiyacını artık bir temel hak değil bir lüks hâline getirdiniz. Gözünü sevdiğimin eski Türkiye'sinde ortalama gelirinin 1/4'ü oranında kira öderdi memleketin insanları ve yine, o eski Türkiye'de insanlar emekli olduğunda ikramiyeleriyle ev sahibi olabiliyorlardı. Yani iş şuraya geldi, bundan yüzyıllarca önce Yontma Taş Devri'nde de iki temel sorun vardı; barınma ve beslenme, bugün getirdiğiniz Türkiye Yüzyılı'nda en büyük sorun hâline gelmiştir kiralalar, barınma ve beslenme.

Bakın, kira konusunda devlet kurumunuz Vakıflar Bölge Müdürlüğü de maşallah, Ali kıran baş kesen gibi davranıyor. Şimdi, size bir Bursa örneği vereceğim çünkü Bursa'da Bursa'nın ve Bursalının öz malına çökmeye yeltenen bir kamu kurumu var, o da Vakıflar Bölge Müdürlüğü. Bursa Büyükşehir Belediyesi adına tescilli bulunan tarihî belediye binasına el koyacağını, resmen çökeceğini Bölge Müdürü açıklıyor ve hem de kimi arıyor, biliyor musunuz? Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Bozbey'i arıyor. Bakınız, 1870'lerde yapımına başlanan, 1880'lerde tamamlanan bu yapı, her ne kadar 1928'de belediye adına satın alınıp, tepeden tırnağa ihya edilip âdeta yeniden inşa edilerek Bursa Büyükşehir Belediyesi adına tescilleniyor. Bu tescil apaçık ortadayken ve 1928'den bu yana belediyenin tapulu malı olduğu için de tam doksan yedi yıldır -ki buna son yirmi iki yıllık AKP dönemi de dâhil- kira alınmazken, bu en son 31 Mart yerel seçimlerindeki el değişikliğinden sonra "Bina vakıf, kültür varlığı olarak bize aittir." diyor Bölge Müdürü ve diyor ki: "Bize yıllık 1 milyon 440 bin lira kira ödeyeceksiniz."

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yazıklar olsun!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Başkan itiraz edince "Aslında 350 bin lira ama sizin için 200 bine çektim." diyor. "Eğer üç gün içinde 1 milyon 440 bin lirayı ödemezseniz gider oraya otururum, o binaya taşınırım." diyor. Bu sözlerin öz Türkçe meali şudur: Bu tetikçi müdür mülkiyeti Bursa'ya ait olan, parasını Bursalıların ödediği Büyükşehir binasına açıkça çökeceğini söylüyor. İşte "Parayı ödedin, ödedin, yoksa ben buraya çökerim." Kastedilen bina vakıf kültür varlığı değil, Bursa Büyükşehir Belediyesinin tescilli binası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim, buradan soruyoruz: Sen kimsin de Bursalıların parasıyla ayağa kaldırılan tam doksan yedi yıllık tarihi belediye binasının kapısına dayanıp “Oraya çökerim.” diyorsun, üstelik daha önce Bursa Büyükşehir, Bursalıların parasıyla restore edilen Mahfel, Şehir Kütüphanesi, Mahkeme Hamamı, Hakkı Paşa Konağı, İncirli Hamamı da Belediyenin elinden tek tek alınmışken. Hayırdır yoksa sen Bursa’ya da Bursalılara da Bursa’nın kültür varlığına da düşman mısın? Bu ülkenin vakıf kültürünü gerçekten yaşatmak mı derdiniz, yoksa kamu mallarını yine bir rant zincirine döndürmek mi?

Ben heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz sahibi Mustafa Hakan Özer...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer’in, İstanbul’un fethinin 572’nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Bugün sadece İstanbul’un değil dünya tarihinin seyrini değiştiren büyük zaferin 572’nci yıl dönümünü kutluyoruz. Fetih sadece surların açılması değil, medeniyetin, ilmin, adaletin ve hoşgörünün hüküm sürdüğü bir dönemin başlangıcıdır.

İstanbul fethin ardından bir barış şehri olmuş, farklı inanç ve kültürlerin birlikte yaşadığı bir merkez hâline gelmiştir. Bu büyük vizyonu anlamak ve yaşatmak hepimizin görevidir. Bizler geride bıraktığımız çeyrek asırda bu kadim şehre sayısız eser kazandırmış, sayısız da tarihi eseri ihya etmiş bir siyasi iradenin mensubu olmanın gururunu yaşıyoruz.

Ecdadımızdan miras aldığımız bu güzel şehri korumak, geliştirmek ve gelecek nesillere layıkıyla devretmek şüphesiz hepimizin görevi ama özellikle İstanbul’dan icazet alanların, bu tarihi sorumluluk gereği, İstanbul’dan almaya değil İstanbul’a vermeye konsantre olmaları gerektiğini kendilerine hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sami Çakır...

2.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır’ın, Gazzeli çocuklara ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Beton duvarlarda

Kara çeliğin kara gölgesi

En kara ruhun,

En karanlık ruhsuzluğun

Ya içinde ya dışındasın derinliğinin.

İnancın inadı, direniş ruhu

Kıracak taş yüreği

Kara gözlerin masum bakışı,

Sadece mazlum bakış

Delip geçen içimizi derinliğinin.

Yağmur damlası

Hangi ölü bedende can?

Düşer mi insanlığın üstüne

Ve fark edilmeyen zulümlerin
Neresindesin, bu görünmez derinliğinin?
Yağmalayan güçlüler
Ya havuçla ya sopayla
Yağmaladıkça masumluğu,
Sükut, sessizce kabul,
Kayboluruz mahzeninde derinliğinin.
Nerede durduk bunca zaman?
Yastıkta gözyaşı
Bekledik zamana sel olsun.
Olmadı, olmayacak,
İçinden çıkılmaz bu zulüm derinliğinin.

Sayın Başkan, Gazzeli çocukların gözlerinde saklı antisyonist duruşa selam olsun diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Yıldız Konal Süslü...

3.- İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü'nün, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Sayın Başkan, 29 Mayıs 1453 aziz İstanbul'umuzun fethinin 572'nci yılı kutlu olsun. Fatih Sultan Mehmet müjdelenen bu mukaddes şehri zulmün karşısında dimdik durmak, mazlumun sesi olmak ve adaleti her şeyin üstünde tutmak ruhuyla fethetti. Şehirlerin anası aziz İstanbul için verilen mukaddes mücadele bu kez Kudüs'te, Mescid-i Aksa'da olacak umudundayız. O kutlu belde hâlâ mahzun, hâlâ özgürlük bekliyor ve biz biliyoruz ki İstanbul'un fethi nasıl bir cesaretle, iradeyle mümkün olduysa Mescid-i Aksa'nın özgürlüğü de aynı ruhla, direnişin sembolü Gazzeli yüreklerle mümkün olacaktır. Tarih bir kez daha yazılacak. Tüm mazlum coğrafyalar inançlı gençler, Recep Tayyip Erdoğan gibi dik duran liderler ve susmayan vicdanlarla muzaffer olacaktır inşallah.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Harun Mertoğlu...

4.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - 29 Mayıs 1453, Fatih Sultan Mehmet surları aşarak bir çağı kapatıp yenisini açtı. O gün İstanbul fethedilirken aslında medeniyetin rotası çiziliyor, adaletin ve ilmin bayrağı yükseliyordu. Ayasofya'da yankılanan ezan bu topraklarda ebedî bir dirilişin müjdecisiydi. Bugün bizler işte o büyük vizyonun, o sarsılmaz iradenin mirasçılarıyız. Türkiye Yüzyılı sadece bir hedef değil Fatih'in vizyonunu 21'inci yüzyıla taşıyan büyük bir dirilişidir. Savunmada, teknolojiye, diplomaside, kültürde yeniden yükselen bir milletin, bir medeniyetin adıdır Türkiye Yüzyılı. Tarih yapan ecdadın torunları olarak, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bizler bu mirası daha da ileriye taşımaya devam edeceğiz. İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümü kutlu olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Mehmet Güzelmansur...

5.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatayspor'a ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatayspor yalnızca bir futbol takımı değil, 6 Şubattan sonra hayatta kalmaya çalışan bir kentin sembolüdür. Hatay'ın evini, sokağını, canlarını alan bu deprem Hatayspor'un da stadını, altyapısını, tesislerini, futbolcusunu aldı. Depremden sonra futbolcuları kiralık gitti, takım dağıldı, iki sezondur kendi evinde oynamıyor, Mersin'de iç saha mücadelesi veriyor. Taraftarsız, desteksiz kaldı, bu takım sahada değil, depremde kaybetti. O yüzden diyorum ki: Hatayspor'a pozitif ayrımcılık şart. Kaderi sahada değil, enkazın gölgesinde yazılan Hatayspor'un Süper Lig'de kalması bir adalet, empati ve vicdan meselesidir. Hatayspor Süper Lig'de kalmalı, Hataylı futbol severlere, depremezdelere de moral ve motivasyon sağlanmalı. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İnan Akgün Alp...

6.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 23'üncü Dönem BDP Hakkâri Milletvekili Hamit Geylani'nin vefatına ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, önceki dönem Hakkâri Milletvekili Hamit Geylani'nin vefatını üzüntüyle öğrendik. Başta Geylani ailesi olmak üzere bütün Hakkâri halkına sabır ve başsağlığı diliyoruz. Allah rahmet eylesin. "..."¹

BAŞKAN - Muammer Avcı, Zonguldak...

7.- Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'nın, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ve "Osman Gazi" adlı yüzer üretim platformuna ilişkin açıklaması

MUAMMER AVCI (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bugün enerjide, bağımsız Türkiye hedefiyle, tarihi bir adım atıyoruz; İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümünde, fethin ruhuna yakışır bir hamleyle "Osman Gazi" adlı yüzer üretim platformumuzu Zonguldak Filyos açıklarına uğurluyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirleriyle "Osman Gazi" ismini alan bu dev platform 2026'da Sakarya Gaz Sahası'nda göreve başlayacak ve günlük doğal gaz üretimimizi 9,5 milyon metreküpten tam 20 milyon metreküpe çıkaracak. Bu da 8 milyon hanemizin enerjisini kendi kaynaklarımızla karşılamamız anlamına geliyor. Bu sadece bir enerji yatırımı değil tam bağımsız Türkiye'nin enerjideki nişanesidir. Adınla, şanıyla bin yaşa Osman Gazi.

Mavi vatana "mavi masal" diyen güruhun uykudan uyanması dileklerle İstanbul'un fethinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Yılmaz Hun...

8.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Sayın Başkan, Iğdır Devlet Hastanesinde sağlık hizmetlerinden faydalanmak isteyen vatandaşlar ciddi randevu sıkıntılarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle bazı branşlarda doktor eksikliği ya da hiç doktor bulunmaması hastaların tedavi sürecini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, MR gibi hastalıkların erken teşhisinde büyük öneme sahip tetkikler için aylar sonrasına randevu verilmesi sağlık hizmetlerine erişimi zorlaştırmaktadır. Ekipman yetersizliği ve uzman personel eksikliği halkın sağlık hizmetlerinden zamanında ve etkili bir şekilde yararlanmasını engellemektedir. Bu sorunlar halledilmediği için Iğdırlı hastalar Van ve Erzurum gibi çevre illere giderek sağlık problemlerine çözüm bulmaya çalışmaktalar. Bu sorunların acilen çözülmesi ve erişilebilir, nitelikli sağlık hizmetlerinin sunulması gerekmektedir. Iğdır Devlet Hastanesinin doktor eksikliği giderilmelidir, hastane şartları iyileştirilmelidir diyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN - Sibel Suiçmez...

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

9.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, birleşimi yöneten TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'a ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, arkanızdaki “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” yazısı sadece harflerden mensup değildir; kanla, ırfanla kurulmuş bir cumhuriyeti ve bu cumhuriyetin dayandığı millet iradesini ifade eder. Bu yazı Anayasa’ya bağlı kalacağımıza yemin ettiğimiz milletvekili yeminini ifade eder. Siz ise sadece Hatay’ın iradesini görmezlikten gelerek Anayasa’yı ihlal etmiyor, Anayasa gereği sizin yapmanız gerekeni yapan Meclis Başkan Vekilimiz Gülizar Biçer Karaca’ya ve Kâtip Üye olarak tarafıma ve Elvan Işık Gezmiş’e görev vermeyerek Cumhuriyet Halk Partisinin temsil hakkını da çiğnemeye yani Anayasa’yı çiğnemeye devam ediyorsunuz. Üzülerek, Meclis Başkanı olarak sizi bir kez daha Anayasa’ya uymaya davet ediyorum. Can Atalay’ın yemin etmesini ve sırası gelen Meclis Başkan Vekilimize ve Kâtip Üyelerimize görev vermenizi hatırlatıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aşkın Genç...

10.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Felahiye ile Kayseri'yi bağlayacak Göğdere yoluna ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kayseri'mizin Felahiye ilçesi hem doğal güzellikleri hem de yeşillikleriyle şehrimizin gerçekten güzide ilçelerinden bir tanesi fakat son yıllarda ulaşım zorluklarından dolayı Felahiye’de ciddi bir gerileme var. Özellikle son yirmi yıldır Felahiye ile Kayseri arasında bir bağlantı yapacağı söylenen Göğdere yolu ne yazık ki yıllardır yapılamıyor. “Projesi hazır.” diyor “Bütçesi hazır.” diyor fakat daha sonra projesi değiştiriliyor, ne yazık ki bir arpa boyu yol gidemiyoruz orada. İnşallah Göğdere yolu tamamlanırsa Hükümet tarafından, iktidar yetkilileri tarafından, Karayolları tarafından, hemen hemen yarı yarıya düşecek mesafe Felahiye ile Kayseri arasında. Yine Yozgat’la alakalı olarak Boğazlıyan, Çandır ve Çayıralan’a, o bölgeye komple bir canlılık getirecek.

Ben buradan yetkililere tekrar seslenmek istiyorum, Felahiye ilçemizin bu Göğdere yolu-Kayseri bağlantısı en kısa zamanda sağlansın diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Yüksel Selçuk Türkoğlu...

11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen geçici 31'inci maddeye ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sınavlarını başarıyla geçip aylarca süren zorlu eğitimleri tamamlayan binlerce genç polisimiz her seferinde büyük bir hayal kırıklığı yaşıyor. Hayatlarını kazandıklarını düşünen gençler ya göreve başlamadan ya da göreve başladıktan kısa bir süre sonra sağlık raporları gerekçe gösterilerek meslekten ihraç ediliyor. Emekleri, hayalleri ve yılları bir kalemde silinip bir kenara atılıyor. Oysa benzer bir sorun 2022’de Emniyet Teşkilat Kanunu’na eklenen geçici 31’inci maddeyle çözülmüştü, adaylar genel idare hizmetleri sınıfı kadrolarına atanarak mağduriyetler giderilmişti. Aynı hak şimdi neden tanınmıyor? Geçici 31’inci madde benzeri bir yasal düzenlemeyle bu sorun kalıcı bir şekilde çözülebilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Nurhayat Altaca Kayışoğlu...

12.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'daki Vakıflar Genel Müdürlüğü taşınmazlarına ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Bursa’da seçimi kaybeden AKP, Vakıflar Genel Müdürlüğü eliyle, milletin iradesini kabullenemeyip intikamını belediyenin taşınmazlarından, kültür mirasından, kamu binalarından almaya çalışıyor. 1928’den beri süregelen tarihî belediye binasına, şehir

kütüphanesine, kamuya ait onlarca yapıya “vakıf, kültür varlığı” denilerek el konulmaya çalışılıyor. “Burası artık bizim, ister kira ödeyin, ister terk edin.” deniliyor; yetmiyor, bir bürokrat çıkıp “Üç günde kira ödemezseniz tarihî belediye binasına taşınırım.” deme cüretini gösteriyor. Belediye AKP’deyken kira istemeyenler, CHP’ye geçince kira ister oluyolar. Milletin malına el koymak kamu yararı değil siyasi rövanştır. Belediye de milletin, vakıflar da milletin, binalar da millettir.

Bursa’nın tarihini, kültürünü sahiplenen milyonlar adına sesleniyoruz: Bursa sahipsiz değildir. Bursa’ya hizmet eden binalara çökmeye kalkanlar karşılarında Bursalıları bulacaktır.

BAŞKAN - İzzet Akbulut...

13.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut’un, kamuda çalışan işçilerin beklentisine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuda çalışan yaklaşık 600 bin işçi kamu kesimi toplu iş sözleşmeleri çerçevesinde anlaşma protokolünün imzalanmasını bekliyor. Daha hâlâ imzalanmadığıyla alakalı sürekli, milletvekilleri olarak bizleri arıyorlar, bu anlamda bizlerden bu konuda yardımcı olmamızı bekliyorlar. Haklılar çünkü her geçen gün enflasyon karşısında eriyen bir maaşları var. Bu anlamda iki buçuk aydır işveren tarafından bir cevap verilmemesi bir mağduriyet oluşturmuştur. Bir an önce bu anlaşma protokolünün imzalanması konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinden yardım beklemektedirler. Bizler de şu anda zor günlerden geçiyoruz, biliyorsunuz, vatandaşlarımız, her kesimimiz hayatlarını, geçinmelerini zor sağlıyorlar. Bu anlamda işçilerimizin bu seslerine kulak verelim, bu anlaşma protokolünün bir an önce imzalanmasına katkı sunalım diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Hasan Öztürkmen...

14.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen’in, Avrupa Birliği Adalet Divanının 29 Nisan tarihli kararına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Avrupa Birliği Adalet Divanı 29 Nisan tarihli Büyük Daire kararıyla, Türkiye’yi de ilgilendiren önemli bir karara imza attı; Divan, belirli bir para karşılığında ülke vatandaşlığı verilmesi anlamına gelen “altın pasaport programı”nı yasa dışı buldu. Divanın Malta’yla ilgili bu kararı Türkiye’yi de yakından ilgilendiriyor çünkü Türkiye, 2017’den beri, taşınmaz edinme yöntemiyle bu yöntemi uyguluyor; yabancılar 400 bin dolar değerinde taşınmaz satın alması hâlinde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yapılıyor. Yabancı uyuşturucu baronlarının ve birçok kriminal tipin bu yolla Türk pasaportu aldığı ve TC vatandaşı yapıldığı ortaya çıkmıştır. Taşınmaz edinimi yoluyla vatandaşlık programında Türkiye, ne yazık ki, haritadan ismini dahi bulamayacağımız Antigua ve Barbuda, Grenada, Saint Kitts ve Nevis, Saint Lucia gibi ülkelerle aynı listede yer almıştır. Bu, Türkiye için çok hazin bir tablodur. Bir an önce bu uygulamaya son verilmelidir.

BAŞKAN - Adem Yıldırım...

15.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım’ın, İstanbul’un fethinin 572’nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Peygamber Efendimiz’in “...”² “İstanbul mutlaka fethedilecektir; onu fetheden komutan ne güzel komutan, o ordu ne güzel ordudur.” hadisine mazhar olan Fatih Sultan Mehmet, bundan beş yüz yetmiş iki yıl önce “Ya İstanbul beni alır ya ben İstanbul’u alırım.” diyerek çıktığı fetih yolunda karadan gemileri, havadan topları güreterek “Yıkılmaz.” denen Bizans surlarını aşmış, İstanbul’u fethetmiş, karanlık bir çağı kapatmış, aydınlık bir çağı tüm dünyaya hediye etmiştir.

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Beş yüz yetmiş iki yıl sonra Sultan Fatih'in torunu Recep Tayyip Erdoğan da çıkmış, Fatih'in emaneti Ayasofya'yı seksen altı yıl sonra yeniden cami yaparak biz Müslümanlara hediye etmiş "Türkiye Yüzyılı" vizyonuyla daha adil bir dünyanın mümkün olduğunu, dünyanın 5'ten büyük olduğunu haykırarak tüm insanlığa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Ümmügülşen Öztürk...

16.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Beş yüz yetmiş iki yıl önceydi, genç bir hükümdar "Ya ben İstanbul'u alırım ya İstanbul beni." diyerek yola çıktı ve hamdolsun, İstanbul fethedildi; adaletle, hikmetle, birlikte yaşamının kudretiyle gönüller de fethedildi.

İstanbul, fethinden bu yana yalnızca bir şehir değil, bir sembol, bir emanet ve bir medeniyetin nişanesi oldu. Bu kutlu emanet bize yalnızca koruyalım diye değil onu yüceltelim diye bırakıldı. Biz bu emanete sadakatimizi lafla değil eserle, hatırasına bağlılığımızı sloganla değil hizmetle gösterdik, gösteriyoruz.

Peygamber Efendimiz'in övgüsüne mazhar olan bu eşsiz şehri medeniyet mirasımıza katan Fatih Sultan Mehmet Han'ı ve şanlı ordusunu rahmetle yâd ediyorum.

İstanbul'umuzun fethinin 572'nci yıl dönümü kutlu olsun.

BAŞKAN - Murat Çan...

17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Çarşamba Havalimanı'na alınan personele ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Seçim bölgem Samsun Çarşamba Havalimanı'nda ayyuka çıkan ve kamu vicdanını derinden yaralayan bir skandala dikkat çekmek istiyorum. Bize ulaşan bilgilere göre, bu havalimanında işe alımlar son dönemde sınav ya da objektif kriterlerle değil siyasi torpille yapılmaktadır. Bu durum yalnızca adaleti değil aynı zamanda kamu güvenliğini de zedelemektedir. Devlet kurumları belirli partilerin arka bahçesi değil milletin ortak malıdır. Gençlerimiz KPSS'ye hazırlanırken, alın teri dökerken birilerinin yeğenleri masada işe yerleşiyorsa burada ciddi bir çürüme vardır.

Soruyoruz: Yılbaşından bu yana havalimanına kaç personel alındı? Bunların kaçının siyasilerle, bürokratlarla akrabalık bağı var? Alımlar hangi yöntemle yapıldı? Görev tanımlarına uygun eğitim ve deneyim şartlarını taşıyorlar mı?

BAŞKAN - Nermin Yıldırım Kara...

18.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Yerinde Dönüşüm Projesi'ne ve Antakya Kısık'teki TOKİ konutlarına ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

30 Haziranda süresi sona erecek olan yerinde dönüşüm hizmetleriyle alakalı sıkıntılar mevcut. Bu sürenin, yerinde dönüşüm süresinin mutlaka depremzede yurttaşlarımız için uzatılması gerekiyor. Ayrıca, 750 bin kredi ve hibenin yetersiz olduğunu her fırsatta söyledik. Ruhsat alma işlemlerinde bakanlık, belediye nezdinde bu sıkıntılı bir süreç, yurttaşlarımız ruhsat alamıyorlar. Aynı zamanda, orta hasarlı evlerini veya iş yerlerini güçlendirmek için ruhsat almaya çalışan yurttaşlar yine bürokratik engellere takılıyorlar. Burada mutlaka bakanlığın mevzuata ilişkin bir düzenleme yapması gerekiyor. Ayrıca, Antakya'da Kısık'te TOKİ'den 2025 Ocak ayında çekilen kuralarda konutlara yurttaşlar yerleşemedi henüz. Buradan çağrı yapıyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Reşat Karagöz...

19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, atama bekleyen anestezi teknikerlerine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sağlık sistemimizin belkemiğini oluşturan ancak her atamada görmezden gelinen meslek gruplarından biri olan anestezi teknikerlerine geçtiğimiz günlerde ilan edilen 19 bin kişilik sağlık personeli atamasında yalnızca 146 kontenjan ayrıldı. Yıllardır dirsek çürütüp üniversite bitiren, sınava girip yüksek puan alan gençlerimizin gelecekleri, umutları ve emekleri hiçe sayıldı. Özellikle pandemi döneminde kahramanlaşarak hastane koridorlarında, yoğun bakımlarda, ameliyathanelerde hayat kurtarmak için ter döken bu evlatlarımız şimdi büyük bir vicdansızlıkla işsizliğe mahkûm ediliyor.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak buradan Sağlık Bakanına sesleniyoruz: Yıllardır sürdürdüğünüz kontenjan adaletsizliğine son verin. Branş bazında sağlık camiasının ihtiyaçlarına yönelik gerçekçi planlama yapın. Atama bekleyen gençlerimizin umutlarıyla oynamaktan vazgeçin ve artık onları görmezden gelmeyin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Şeref Arpacı...

20.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, atama bekleyen acil tıp teknisyenlerine ve paramediklere ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Acil tıp teknisyenleri ve paramedikler sağlık sistemimizin en önemli yapı taşlarından biridir. Acil durumlarda ilk müdahaleyi yapan bu uzmanlar hastaların hayata tutunmasında kritik rol oynamaktadır. Şu an itibarıyla birçok kişi atama beklemekte olup Sağlık Bakanlığı verilerine göre sistemde neredeyse mezun sayısı kadar açık bulunmaktadır. Madem ihtiyaç var neden bu gençlerimiz işsiz, hangi mantık bu plansızlığı haklı çıkarabilir?

Buradan Sağlık Bakanlığına ve iktidara açık çağrıda bulunuyorum: Bu alanda eğitim almış, genç, yetkin ve göreve hazır sağlık emekçilerimizi daha fazla bekletmeyin. Bakanlık bünyesindeki ihtiyaç açıkça ortadayken atamaları geciktirmek hem gençlerimize hem de sağlık sistemine ihanet etmektir.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.39

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.58

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet. Meclisinin 93'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun.

21.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümüne, geçen hafta Ankara'da İsrail Büyükelçiliği önünde yapılan eyleme, Mersin'in Kazanlı sahil bölgesine, zincir marketlerin patates ve soğan alım fiyatına, zirai don sorununa, kuraklık krizine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümü. Bu fethi mümkün kılan en büyük güç, sadece topların ya da ordunun kudreti değil, Fatih Sultan Mehmet'in sıra dışı kişiliği ve entelektüel birikimiydi. Genç yaşta 7 dili konuşabilen, Yunancadan Latinceye kadar pek çok kaynakla doğrudan temas kurabilen Fatih Sultan Mehmet, Bosna seferine çıkmadan önce Boşnakça öğrenerek halkla gönül bağı kuracak bir liderlik örneği sergilemişti. Kendisi sadece bir asker olarak değil, aynı zamanda bilge hükümdar olarak yetiştirilmişti. Doğu ve Batı ilmini, stratejisini ve kültürünü bir araya getiren bu derin vizyon, onu çağ kapatıp çağ açan bir hükümdar hâline getirdi. İstanbul surlarını yıkan önce toplar değil, bu vizyonun gücüydü. Allah fethin yolunu açanların mekânını cennet eylesin diyorum. Ancak, bugün yirmi üç yıllık bir AK PARTİ iktidarının sonucunda Sayın Cumhurbaşkanının bile bizzat "İhanet ettik." demek zorunda kaldığı bir tabloyla karşı karşıyayız. Bu kadim şehir ne yazık ki bir rant alanına dönüştürülmüştür. Betona boğulmuş semtler, yok edilen tarihi dokusu, trafiği, talan edilen yeşil alanları ve kaybolan silüetiyle İstanbul'un bugünkü hâli bu ihanetin acı örnekleriyle doludur. Atalarımızdan teslim aldığımız bu kadim şehri torunlarımıza aynı güzellikleriyle teslim edemeyeceğimiz maalesef açıktır.

Sayın Başkanım, geçen hafta Ankara'daki İsrail Büyükelçiliği önünde Filistin'de devam eden, Gazze'de devam eden soykırım aleyhine eylemler vardı ve bu eylemler esnasında bazı kadın eylemciler polisler tarafından yerde sürüklenmek ve açık bir şekilde şiddete maruz kalmak suretiyle derdest edildiler. Her ne kadar Ankara Emniyet Müdürlüğü bu konuda bir soruşturma açıldığını beyan etmiş olsa da Ankara'nın göbeğinde, İsrail Büyükelçiliğinin önünde bu eylemcilere yönelik yapılan bu tutum, bu vahşi saldırganlık şüphesiz iktidarın zaman zaman özellikle ticaretle ilgili olarak duyarlılık koyan eylemcilere karşı tutumundan güç almıştır. Biz, İsrail'in soykırımına karşı atılmış olan adımları yetersiz bulduğumuzu ispat ediyoruz ancak iktidar, sivil alanda sürdürülen bu duyarlılığa karşı bu sert tutumundan vazgeçmek ve bu Emniyet mensupları hakkında alacağı sert kararlarla bu görüntünün tekrarlanmaması için tedbir almak zorundadır.

Sayın Başkanım, Mersin'imizin Kazanlı sahil bölgesi Turizm Bakanlığı tarafından geliştirme bölgesi, turizm geliştirme bölgesi olarak ilan edilmiş Türkiye'nin en nadide sahillerinden biridir. Ancak uzunca bir süredir bir fabrikadan kaynaklı olduğu göz önünde olan bir şekilde Kazanlı sahiline çok ciddi problemlerimiz bulunmaktadır. Mersin sahillerinin turizme kazandırılması yönünde zaten çok ciddi sanayisinin Mersin sahillerine yönelik olarak yarattığı bu kirliliğin ciddiyetle ele alınıp durdurulması gerektiğini ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkanım, geçen hafta başta Adana olmak üzere birçok şehrimizde patates ve soğan üretimine ilişkin çok ciddi bir sorunla karşılaştık, hatta üreticiler belirli gün ve sayıda bu ürünleri hasat etmeyerek bir tepki ortaya koymaya çalıştılar. Meseleye yakından baktığımızda, kilogramı 15 liraya mal olan patates ve soğanın kartelleşmiş zincir marketler aracılığıyla 12 liraya satın alınmak istendiğini görüyoruz yani bu ürünün maliyetini ve toplanma bedelini dahi karşılamayan bir fiyat teklif edilmektedir. Marketlere baktığımızda ise 30 liradan ucuz ürün neredeyse görülememektedir. Çiftçinin bu kartelleşmiş zincir marketlerin insafına terk edilmemesi, ekonomi ve finans piyasalarıyla ilgili hassasiyetin, duyarlılığın aynı zamanda tarım sektörü için de gösterilmesi gerektiğini hatırlatmak istiyoruz.

Bu dönemde yaşanan tek sorun şüphesiz maliyetin altındaki fiyatlamalar değil, aynı zamanda zirai don ve kuraklık nedeniyle karşılaştığımız tablodur.

Sayın Başkanım, zirai don felaketi ilk olarak şubat ayının sonunda Adana, Mersin ve Antalya’da birlikte yaşanmıştır. Aradan geçen yüz günü aşkın süre içerisinde zirai donun hasar tespiti dahi açıklanmamıştır. Peki, bu yüz gün boyunca bu çiftçi ne yapmıştır, ne yapacaktır? Herhangi bir yargısal operasyon nedeniyle anında olağanüstü toplantılar yapan, borsalara, faiz piyasalarına, kur piyasalarına yönelik tedbir alan bürokrasi niçin zirai don ve kuraklık karşısında etkin bir tutum sergilememektedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Komisyonun uzun vadeli bir çalışma yaptığı açıktır ancak Komisyonun Başkan Vekili Sayın Tüfenkci’nin beyanatına göre, yapılacak ilk ödemelerin en erken bayram ardında yapılması planlanmaktadır. Peki, bu süreç içerisinde çiftçinin hâli nedir? Oysa biz biliyoruz ki zaten parsel bazlı bir incelemeden kaçınılmış, bölgesel incelemelerle ortalama yüzde 65-70 gibi hasar oranları tespit edilmiştir. Kimin ne ettiği bellidir; hasarın yani zirai don hasarının gerçekleştiği gün itibarıyla her çiftçinin alacağı muhtemel ödemenin yarısını hesabına geçirerek onları rahatlatmak söz konusu iken bugüne kadar neden gereken yapılmamıştır?

Bir diğer sıkıntı, zirai donla birlikte baş gösteren kuraklık krizidir. Bu yıl Türkiye’de barajların doluluk oranlarının birçok yerde yüzde 20 ve altına düştüğü açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayalım.

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Meteorolojik tahminler artık aylık, haftalık, yıllık değil beş yıllık, on yıllık planlar için yapılabilmektedir.

Peki, çiftçinin karşılaştığı durum nedir Sayın Başkanım? Bu sezonun başında çiftçiye bu yıl su verilemeyeceği ve buna uygun ürün ekilmesi gerektiği tavsiye edilmiştir. Peki, dünya böyle global bir kuraklık kriziyle karşı karşıyayken başta Devlet Su İşleri olmak üzere Tarım Bakanlığının ilgili birimleri, niçin bu konuda, alınabilecek tedbirler konusunda yıllara sari, çiftçiye anlık bilgilendirmeyle zor duruma düşürecek gündelik bir acziyetten uzak bir şekilde, uzun verimli, uzun erimli planlar, projeler ortaya koyamamaktadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen artık tamamlayın.

Son olarak bir dakika...

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Tamamlıyorum efendim.

Gerek Ziraat Mühendisleri Odası gerek ilgili ziraat odaları gerekse de bu işin uzmanı olan akademisyenler sadece kuraklığın değil, DSİ ve Tarım Bakanlığının hem planlama hem altyapı yetersizliği hem de en basit detay olan çiftçinin doğru zamanda ve doğru şekilde bilgilendirilmesi hususlarında çok eksik kaldığını ifade etmektedir.

Son olarak, Kanal İstanbul için bir kaynak aranacağına Türkiye'nin toplam sulama altyapısının iyileştirilmesi, damlama ve yağmurlama sistemine uygun olarak geçirilmesi için kaynak aranması bizi uzun vadeli kuraklık krizlerine karşı güçlü kılacaktır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili, Grup Başkan Vekili Turhan Çömez.

Buyurun.

22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Diyanetin ve Diyanet Vakfının bazı harcamalarıyla ilgili 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde yapılan düzenlemeye ve AK PARTİ'nin Washington'da satın aldığı binalara ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüştüğümüz ve görüşeceğimiz torba yasanın içerisinde Diyanetin ve Diyanet Vakfının bazı harcamalarının denetim dışı kalmasıyla ilgili kaygılarımızı paylaşmak istiyorum ve buna dair elimizdeki birtakım bilgileri kamuoyuyla paylaşmak istiyorum.

Bakın, bundan bir süre önce Sayın Cevdet Yılmaz'a bir soru önergesi verdim ve verdiğim soru önergesinde Diyanet Vakfının Washington'da yaptırmış olduğu müştemilatla ilgili birtakım detayları sordum. Bu müştemilat aslında son derece önemli bir müştemilat, içerisinde çok sayıda villa var, Türk hamamı var, oteller var, havuzlar var. Şu gördükleriniz villalar, Diyanet İşleri Başkanlığının yaptırmış olduğu. Bunlar villalar ve oteller. Yine aynı yerde Türk hamamı yapılmış efendim, gördüğünüz gibi, Diyanet İşleri Başkanlığı Washington'da hamam hizmeti veriyor. Gördüğünüz gibi, Türk hamamı hizmeti veriliyor Washington'da. Yüzme havuzu hizmeti var Diyanet İşleri Başkanlığımızın yine Washington'da, yüzme havuzu hizmetleri var. Yine, otel yapılmış, son derece büyük bir otel yapılmış. Araştırdım bunu kaç mal etmişler diye, tam 90 milyon dolara mal etmişler; bir daha söylüyorum, 90 milyon dolar. Peki, böylesine mükemmel bir işletme, 90 milyon yatırım yapılmış bir işletme kim tarafından yapılmış? Bilmiyoruz. İhale yapılmış mı? Bilmiyoruz. Müteahhidi kim? Bilmiyoruz. Denetim var mı? Yok. İyi de bu kadar büyük yatırım yapılmış, bu kadar ciddi para harcanmış bir yerde hiç olmazsa para kazanmak gerekmiyor mu? Baktım raporlarına, maalesef bir yılda 2,5 milyon dolar zarar etmiş. Bir daha söylüyorum, 2,5 milyon dolar burası zarar etmiş. Peki, personel gideri... Mesela, bir yılda 700 bin dolar personel gideri harcanmış. Kimdir bu personel, hangi görevdedir, hangi partilinin yakınıdır, ne şekilde işe alınmıştır? Hiçbir şekilde denetimi yok. Ben bu soru önergesini verdiğim zaman Sayın Başkana, gelen cevap son derece ilginç. Diyor ki "Gidin, 'web' sitesine bakın, oradan cevabı alırsınız." Hâlbuki Diyanetin ve Vakfın "web" sitesinde hiçbir bilgi yok, hiçbir detay, açıklama yok ve ben bütün bu az önce size bahsettiğim verileri Amerika'nın sisteminden çıkardım ve bugün paylaşıyorum.

Şimdi, biz bunu denetleyemezsek Türkiye'de insanların açıklık ve sefalette yaşadığı, her 4 çocuktan 1'inin yatağa aç girdiği, sefaletin diz boyu olduğu, emeklilerin çarşı pazarda akşam beşten, altıdan sonra ezilmiş, çürümüş ürünleri poşetlerine alıp evine götürdüğü, annelerin tencerelerinin boş kaldığı, annelerin buzdolaplarının boş kaldığı bir Türkiye'de biz bunun hesabını soramayacak mıyız? Bu parayı nereden buldunuz? Bu parayı hangi amaçla kullandınız, geri dönüşümü nasıl olmuştur, katkısı nasıl olmuştur? Bütün buna dair hiçbir hesap soramayacağız ve bu artık yasal bir hâle gelecek.

Öte yandan, bir başka konu daha, bakın, geçen sene yine Diyanetin resmî rakamlarından aldığıma göre, 83.430 kişi hacca gitmiş, 83.430 kişi; 6.500 dolar ortalama, baktığımız zaman tam 21 milyar lira para ediyor, bir daha söylüyorum, 21 milyar lira para. Peki, Avrupa'dan giderseniz ne olacak? 3.500 dolar civarında. Gidin İngiltere'den, Almanya'dan, 3.000-3.500 dolara gidiyorsunuz. Yani, arada 10 milyarlık fark var. Şimdi, Diyanet artık turizm şirketi hâline dönüşmüş ve biz buradan, Meclisten çıkaracağımız bir yasayla Diyanete diyeceğiz ki bu milyarlarca, milyarlarca liralık parayı istediğin gibi harca, biz artık bunun hiçbir şekilde denetimini yapmıyoruz, sana tam yetki veriyoruz. Bütçesi görüşülürken Diyanetin bütçesinde yüzde 45'lik bir artış var. Sağlığın bütçesi yüzde 22 artırılmışken Diyanetin bütçesi yüzde 45 artırıldı ve Dışişleri Bakanlığının bütçesinin 3 katı kadar bütçesi var. Bütün bu anlattıklarım da Diyanet Vakfının harcamaları ve bütün bunları denetim dışına çıkarıyoruz.

Peki, bu paralar nereden geliyor? İmam-hatip lisesini 1'incilikle bitirmiş biri olarak söylüyorum: Camilerin önlerinde "Ne verirken elinle, o gider seninle." diye milletten kuruş kuruş toplanan paralar. Şimdi, biz bunların hesabını sormayacağız, aman herkes istediği gibi bu parayı harcasın, burası layüsel olsun denilecek ve biz bunun için Meclisten bir yasa geçireceğiz. Bizim millete karşı bir sorumluluğumuz var, Parlamentonun millete karşı bir vebali var. Onun için diyorum ki bu anlattığım bilgi ve belge dahi Diyanetin harcamalarının denetim altına alınmasının ne kadar önemli olduğunu son derece net, son derece ciddi bir şekilde ortaya koyuyor.

Tabii, konu Washington'dan açılmışken bir başka konuya daha değineceğim Sayın Başkan. Burada direkt muhatabı AKP'nin, AK PARTİ'nin saygıdeğer Grup Başkan Vekilidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Başkanım.

Tam bir yıl önce, geçen sene 28 Mayıs'ta şu kürsüde bir konuşma yaptım ve yaptığım konuşmada -o zaman Sayın Akbaşıoğlu nöbetçiydi- dedim ki: Sayın Akbaşıoğlu, Washington'da Adalet ve Kalkınma Partisi adına binalar almışsınız. Bu binalardan bir tanesine 4 milyon 55 bin dolar vermişsiniz, bir diğerine de 6 milyon 94 bin 650 dolar para harcamışsınız ve çıkarttım binaları, bunlardan bir tanesi son derece eski, güzel bir bina, bunu almışsınız önce, ciddi bir para vermişsiniz; bu yetmemiş, Birinci Dünya Savaşı'nda Fransız Büyükelçiliği olarak kullanılmış, son derece tarihi bir binayı da almışsınız Washington'dan, bugünün parasıyla -ki restorasyonu geçtiğimiz günlerde bitti- hesap ettim, 15 milyon dolar para harcamışsınız buraya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok ciddi bir para harcanmış buraya. Şimdi, hakikaten Washington'da bir siyasi faaliyet yapmanız gerekiyor mu, çok önemli ciddi bir alan mı var, oradan oy mu toplayacaksınız diye baktım, en son seçimlerde 697 oy almışsınız Washington'dan. 697 oy aldığınız bir yere, Beyaz Saray'ın dibine bir tane yetmemiş, bir ikincisini daha almışsınız. Milyarlarca lirayı, milyonlarca doları niye harcıyorsunuz? Bu bir, birinci sorum bu, gerekçesi ne?

İkincisi, bu parayı nasıl transfer ettiniz? Bu para Türkiye'den mi gitti, yoksa Amerika'daki bir iş adamı mı ödedi bu parayı? Çünkü resmî kayıtlara baktım, AK PARTİ'nin adına tescilli bu binalar. Bu para nereden gitti? Çünkü siyasi partilerin parası aynı zamanda milletin parasıdır. Bu para Ankara'dan, Genel Merkezden mi transfer edildi, yoksa Amerika'da iş adamları mı verdi? İkinci sorum bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, bitireceğim, bir dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Üçüncü sorum: Geçen sene bu binanın vergilerini geç ödediniz ve bundan dolayı da yüzde 10 faiz ödediniz. Niye işinizi düzgün yapmadınız? Yine milletin parası; kendi binalarınıza ödemeniz gereken Amerika'daki vergiyi ödemediniz, yine milletin parası. Bütün bunlara tek tek cevap bekliyorum Sayın Başkanım.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Ben de geçen 28 Mayıs'ta Sayın Akbaşoğlu'nun Mecliste yapmış olduğu konuşmanın tutanağı var. "Efendim, ilk aldığımız bina çok küçüktü, onun için ikinciye aldık, ilkini de satışa çıkardık." dedi. Tek tek takip ediyorum -kamuoyu beni bilir, elimde bilgi, belge olmadan asla konuşmam- ne satışa çıkmış ne de binalar satılmış. Dolayısıyla milletin açlık ve sefalet içerisinde yaşadığı bir dönemde Diyanet bu kadar parayı Washington'a gömüyor, o yetmediği gibi siz de dünya kadar parayı Washington'a gömüyorsunuz ki milletin parasıdır bu. Bu para Amerika'ya nasıl gitti, hangi yolla gitti? Siz ödemediyseniz hangi iş adamına ödettiniz? Bu kadar milyonlarca doları niye Amerika'ya boca ediyorsunuz? Bunların cevabını bekliyoruz.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili, Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç. Buyurun.

23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, İstanbul'un fethinin 572'nci yılına, Dilaver Cebeci'nin vefatının yıl dönümüne ve Nevşehir tuzuna ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; 29 Mayıs 1453 tarihinde Fatih Sultan Mehmet Han ve şanlı ordusu tarafından fethedilerek Türk toprağı olan İstanbul'umuzun fethinin 572'nci yılını en içten dileklerimizle kutluyoruz. İftihar ederek söylemeliyim ki İstanbul, iki cihan serveri Efendimiz'in müjdesi, fethimizin şehri, fatihlerimizin ocağıdır. İstanbul, ülkülerimizin nirengi noktası, hedeflerimizin olgunlaşma yeridir. Bu fetih Türk ve İslam medeniyetinin fecri olan fethimübinidir, bu fetih Konstantinopolis'i "İstanbul" ünvanıyla buluşturan, Bizans fesadını Türklüğün muktedir fermanı ile yıkan dev bir adımdır. Kadrine kurban, fethine mihmandar olunası şehir-i İstanbul, beş yüz yetmiş ki yıl önce zincirlerinden kurtulmuştur. İstanbul'u dünyanın en büyük Türk yurdu hâline getirerek tarihe damgasını vurmuş olan kutlu Hünkârımız Fatih Sultan Mehmet Han'a, fetihle yer alan kahraman neferlerimize, muhterem ecdadımıza ve aziz şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmetler diliyorum; ruhları şad, mekânları cennet olsun inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk ve Türkiye sevdalılarının şarkısını yürekten duyarak söylediği "Türkiye'm" şiirinin yazarı, düşünür ve mümtaz insan Dilaver Cebeci'yi vefatının yıl dönümü sebebiyle rahmet ve minnetle anıyorum; aziz ruhu şad, mekânı cennet olsun. Sözlerimi mümtaz şahsiyet merhum Dilaver Cebeci'nin şu dizeleriyle bitirmek istiyorum:

"Deli sular, salkım saçak söğütler,

Kışlada kumandan, asker öğütler,

Yaylalarda ata biner yiğitler,

Bozkurt gibi bakışına ölürüm.

Mavi boncuk takışına ölürüm,

Heybelerin nakışına ölürüm,

Irmağının akışına ölürüm Türkiye'm."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Anadolu'nun kalbinden, tarih ve doğanın iç içe geçtiği kadim bir coğrafyada seçim bölgem Nevşehir'imizden ve onun saklı hazinelerinden biri olan Nevşehir tuzundan çok kısa bahsetmek istiyorum. Bunun sebebi de son yıllarda turizmin, tarımın, ponza, bims, jeotermal gibi değerlerimizin yanında tuzumuzu da gündeme taşımaya çalışıyoruz. Gülşehir Tuzköy başta olmak üzere ilimizin çeşitli noktalarından çıkarılan Nevşehir tuzu sadece doğal bir kaynak değil, katkısızlığı, yüksek mineral yapısı ve insan sağlığına faydalı içeriğiyle Türkiye'nin en nitelikli tuzlarından biridir. İçeriğinde bulunan zengin mineraller sayesinde sofralık kullanımda hem lezzet hem de sağlık açısından üstündür. Bugün ülkemizin farklı illerinde de tuz üretimi yapılmaktadır malum olduğu üzere ancak Nevşehir tuzu, doğal yapısının bozulmadan elde edilmesi, endüstriyel katkı maddelerinden uzak oluşu ve organik tarımda kullanılabilecek -ki bunun altını çizmek istiyorum- saflıkta olması yönüyle ön plana çıkmakta, hatta birçok uzman tarafından tercih edilmektedir. Nevşehir'in tuzu diğer tuzlardan farklıdır. Tuz Gölü'nden veya başka illerimizden çıkan tuzun rafine işlemlere ihtiyaç duyduğu, bazı tuzların kimyasal katkılarla zenginleştirildiği bir ortamda, Nevşehir tuzu, doğadan çıktığı hâliyle hiçbir işleme gerek duyulmadan sofralara ulaşmaktadır. Bu yönüyle tam anlamıyla bir doğa mucizesidir. Bu değerli ürün sadece bölge ekonomisine değil, ülkemizin gıda güvenliğine -ki son dönemlerde sık sık bunu gündeme getiriyoruz- sağlık temelli üretimine ve sürdürülebilir tarım politikalarına da ciddi manada katkı sunmaktadır. Aynı zamanda yerel istihdamı artırarak kırsal kalkınmada örnek bir başarı hikâyesi oluşturmaktadır. Amacımız Nevşehir tuzunu yalnızca Türkiye'de değil dünyada da bir marka hâline getirmek, bu eşsiz kaynağı hak ettiği yere taşımaktır çünkü bu topraklar bereketin, emeğin ve doğallığın harman olduğu topraklardır. Bu kıymetli ürüne emek veren tüm üreticilerimizi, girişimcilerimizi ve bölge halkımızı tebrik ediyor; Nevşehir tuzunun Türkiye'nin tuz haritasındaki haklı yerini daha da güçlendireceğine yürekten inanıyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Mersin'in Toroslar ilçesi muhtarlarına "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekili arkadaşlarım, dinleyici locasında Mersin'in Toroslar ilçesinin muhtarları olan arkadaşlarımız var; muhtarlarımıza hoş geldiniz diyoruz.

Sağ olun. (Alkışlar)

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 27 Şubattan itibaren başlayan yeni sürece ve üzerlerine düşen sorumluluğa, siyasi tutsaklara, idare ve gözlem kurulu kararlarına, onuncu yargı paketine, istisna hukukuna ve Çorum olaylarının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, uzun süredir Kürt sorununun demokratik çözümünü konuşuyoruz ve bu sürecin en önemli başlangıçlarından birini 27 Şubatta Sayın Öcalan'ın yaptığı çağrı içeriyordu. "Barış ve demokratik toplum çağrısı" hep birlikte yaşama umudumuzu yeniden diriltten, barış umutlarımızı artıran bir çağrıydı ve bu çağrıya karşılık da örgütün olumlu bir yanıtı oldu, 5-7 Mayıs tarihleri arasında alınan kararlarla aslında yeni bir sürece girmiş olduk.

Şimdi, bu gelişmelerin her birini değerlendirdiğimizde sadece bir toplumsal kesimi, sadece bir partiyi, sadece bir etnik grubu değil aslında bu ülkede yaşayan 86 milyon yurttaşı ilgilendiren gelişmeler olduğunu çok iyi biliyoruz. Bu yıl bu topraklarda yıllardır süren çatışma ve çözümsüzlük politikalarının sonlandırılması açısından tarihi iki eşik aşıldı ve yeni bir dönüm noktasındayız. Şimdi, bu yeni dönüm noktasında bu tarihî fırsatın heba edilmemesi, demokratik siyasetin önünün açılması ve Türkiye'nin kalıcı barışa kararlılıkla ilerlemesi için başından beri üzerimize düşen sorumluluğu yerine getiriyor, 7/24 de çalışıyoruz. Bu iradeyle tüm siyasal ve toplumsal kesimlerle yan yana geliyoruz, siyasi partileri ziyaret ediyoruz; Meclis zemininde bu işin bir yasal çerçeveye kavuşması ve toplumsal alanda da bir ortaklaşmayı, barışın toplumsallaşmasını sağlamak için de elimizden gelen çabayı ortaya koyuyoruz. Biliyorsunuz ki barış sadece silahların susmasıyla gelmez; barış adaletle gelir, barış hukukla gelir, barış demokratikleşmeyle gelir, barış geçmişle yüzleşmeyle, toplumsal yaraların sarılmasıyla gelir, barış eşit yurttaşlıkla gelir. Bunları içermeyen bir barış, barış olmayacaktır.

Bugün Türkiye cezaevlerinde on binlerce siyasi tutsak bulunmaktadır. Bu insanlar düşünceleri nedeniyle, barışı savundukları için, demokratik siyasete katkı sundukları için ne yazık ki yalan yanlış ve muğlak ifadelerle dolu olan Terörle Mücadele Kanunu gibi çok geniş ve muğlak yasalar yüzünden cezaevindeler. Bu ülkenin demokratik geleceğinden söz ediyorsak ilk yapmamız gereken şey, Terörle Mücadele Kanunu'ndan doğan özel yetkili mahkemeleri ve yargılamaları ortadan kaldırmaktır, özel uygulanan infaz rejimini ortadan kaldırmaktır. Cezada adalet, infazda eşitlik temel bir ilkedir ve bu ilke ortaklaşmak gerekiyor.

Siyasi tutsaklar infaz hukuku açısından da ciddi bir ayrımcılık yaşıyorlar. Normal koşullarda 1/2 oranında uygulanan şartlı tahliye hakkı terörle mücadele nedeniyle mahpus olanlar açısından 3/4'e çıkarılıyor. İyi hâl değerlendirmeleri keyfî gerekçelerle olumsuz sonuçlanıyor, koşullu salıverme tarihi geldiğinde bile siyasi tutsaklar serbest bırakılmıyor; üstelik, hasta oldukları hâlde, üstelik, yaşlı ya da engelli oldukları hâlde. Kararları mahkemeler değil, cezaevindeki psikolog, öğretmen, başgardıyan ve müdürler veriyor yani aslında paralel bir mahkeme kurulmuş ve otuz yıl içeride kalan mahpusa pişmanlık dayatması yapılıyor. Bu uygulamalar yargının yetkisinin idareye devredilmesidir. Bir hukuk devletinde asla kabul edilemez, bunun düzeltilmesi gerekiyor ve bir kez daha talebimizi ifade ediyoruz: İdari gözlem kurulları lağvedilmeli, ortadan kaldırılmalıdır. Bu keyfiyetin en çarpıcı örneklerinden birini izin vererseniz paylaşmak istiyorum: Nedim Yılmaz, Bolu F Tipi Cezaevinde otuz iki yıldır tutuluyor, tahliyesine sadece dört gün kala idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlli olmadığı ileri sürülerek tahliyesi ertelendi. Dün, 28 Mayıs itibarıyla tam 8'inci defa infazı yakıldı, özgürlüğü engellendi ve şu anda aslında yargısal olmayan bir karar nedeniyle hâlâ cezaevinde tutuluyor. Bir tutsağın infazını tamamladığı hâlde nasıl 8 kez daha infazı yakılır ve özgürlüğünden mahrum bırakılır? Buradan bütün milletvekillerinin vicdanına seslenerek sormak istiyorum: Bu uygulama, pişmanlık dayatmasının, boyun eğdirme politikasının ve siyasi intikam hukukunun ta kendisidir; bu, bir vicdansızlıktır, cezalandırmada evrensel ilkelerin değil siyasi saiklerin temel kaynak alındığının açık ve net göstergesidir. Bolu F Tipinin yanı sıra Karaman, Sincan-Kadın, Aksaray, Kırşehir Cezaevlerinde infazlar sistematik olarak yakılıyor, erteleniyor. Öyle bir duruma gelmiş ki bu cezaevlerinin müdürleri ve savcılarını hiçbir mahpusu cezalarını yattıkları hâlde salmıyorlar, tam bir düşman ceza hukuku uyguluyorlar.

Son olarak, günlerdir konuştuğumuz onuncu yargı paketine dair bir şeyler söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, az önce AKP Grup Başkanı paketi Meclise sundu ve bir basın toplantısı yaptı. Bakın, örgütlü suçlar bakımından bu Meclis çokça haksız, hukuksuz uygulamaya imza attı. Bunlardan biri de 31/7/2023 tarihinde yaşanan adaletsizlikti. Biliyorsunuz o dönem bir yasa çıkarıldı ve pandemi nedeniyle siyasi olmayan mahpusların her birisi açısından şartlı tahliye koşulları oluşturuldu ama tek istisnası neydi? Siyasi mahpuslardı yani Covid koşullarında bile bu Meclis ayrımcılık nedeniyle siyasi mahpusları cezaevinde tuttu ve bugün bu ayrımcılığı ortadan kaldırmanın koşulları varken ne yazık ki siyasi iktidar da bu hamleyi, bu adımı atmadı ve Covid düzenlemesini paketten çıkardı. Bunu eleştiriyoruz, bu tutumun eşitliği, adaleti ve hukuku yok saydığının altını çizmemiz gerekiyor. 2020 yılında getirildiğinde de itiraz etmiştik, bugün de düzenlenmemesine itiraz ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkanım.

Binlerce mahpus, neredeyse bu ülkenin dört bir yanında herkes cezaevinde, yurt dışında, oradan, buradan televizyona kilitlenmiş durumda ve bu düzenlemeyi bekliyordu. Üstelik, bu düzenlemeyi gündem yapan kimdi? AKP Hükûmetinin kendisiydi, onun Adalet Bakanıydı, biz bunu gündem yapmadık. Kendileri dedi ki: “Burada bir eşitsizlik var, suçun kesinleşme tarihine değil suçun işlenme tarihine bakalım, bu insanlar da faydalansın. Eşitlik gereği bunu getireceğiz.” Biz sadece siyasi mahpusların istisnasını kaldırdık dedik ve bugün yine siyasi nedenlerle bu düzenlemeden vazgeçtiler ve bayram öncesinde insanların bayramını kararttılar, ne yazık ki bu konudaki bütün çabalarımız da karşılık bulmadı. Bu anlamıyla buradan bir kez daha söylemek istiyoruz: Gelen onuncu yargı paketi ihtiyaçları asla karşılamayan, cezaevindeki insanların beklentisini karşılamayan, özellikle de 1 Ekimden beri başlayan barış ve demokratik toplum beklentilerine aslında katkı sunmayan, bunu güçlendirmeyen, güven artırıcı içeriği olmayan bir pakettir. Bu pakete yönelik muhalefet etmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu anlamıyla, yine, mükerrerlerle ilgili bir düzenleme pakette var, bunu memnuniyetle karşılıyoruz, bunu da özel olarak ifade etmiştik, bunun çıkmış olmasından memnuniyet duyuyoruz.

Son olarak şunu söyleyeyim: Kürt sorununu çözmek istiyorsak Kürtleri, muhalifleri hukuk dışına iten düzenlemeleri ortadan kaldırarak işe başlamak gerekiyor. İstisna hukukuyla demokrasiye varılmaz; istisna hukukuyla istibdada varılır, faşizme varılır. Bu yolun sonu asla ve asla demokrasiye çıkmaz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Selamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Son olarak, Çorum katliamının da yıl dönümü. Bu vesileyle Çorum katliamında, 27 Mayıs tarihinde, bundan kırk beş yıl önce başlayan olaylarda çok fazla canımızı yitirdik. Çorum bir istisna değildi, ne yazık ki arkasından Maraşlar, Sivaslar yaşandı. Çorum’la yüzleşmediği için bu ülkede Alevilere yönelik sistematik katliamlar ve bu katliamlardan sonraki cezasızlık politikası aldı başını gidiyor. Bunlarla yüzleşmek gerekiyor. Biz hâlâ Veli Solmaz’ın

fırında diri diri yakılmasının sıcaklığını, o fırının ateşinin sıcaklığını yüreğimizde hissediyoruz. Bu vahşeti unutmamak, bu vahşeti bütün Meclise de hatırlatmak istiyorum. Bir Kürt, bir Alevi, bir kadın ve bu ülkenin bütün bu acılarının tarihsel sorumluluğunu taşıyan bir milletvekili olarak her birini rahmetle, minnetle yâd ediyorum. Onlara hakikat borcumuz var, bu hakikati mutlaka gerçekleştireceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna söz vermeden evvel -özel bir ricası var- Metin İlhan Bey'e bir dakika söz veriyorum.

Buyurun.

25.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, hemşirelerin taleplerine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir'de hemşirelerimizi çalışma ortamında ziyaret ettim ancak hemşirelerimiz, sorunlarının bir türlü çözülüyor olmasından oldukça şikâyetçiler. Örneğin performans, döner sermaye, ek ödeme ve özellikle teşviklerdeki yetersizlik ve adaletsizlik ile gelir güvencesi olmayan ve emekliliğe yansımayan ücretlendirme konusunda talepleri var. Hemşirelik Kanunu'nun mesleğin özüne yakışır, görev tanımına uygun şekilde düzenlenmesini beklemekteler. Ayrıca, özel sektörde çalışan ebe ve hemşirelerin ücretlerinde taban ücretin mutlaka belirlenmesini istemektedirler. Can sıkıcı hâle gelen icap ödemesi sorununun mahkeme kararlarına bırakılmadan yasal düzenlemeyle çözülmesini belirtiyorlar.

Diğer taraftan, aile sağlığı merkezindeki hemşireler ücretlendirmeden statüye, çalışma alanlarına dair sorunların çözülmesini ve farklı kurumlarda görev yapan hemşirelerin de maaşlarında artış yapılmasını ifade ettiler.

Takdir edersiniz ki bu sorunların çözümü Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN İLHAN (Kırşehir) - Bizler de zaman kaybetmeden üzerimize düşeni yapmakla görevliyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Tabii, bu bir dakikayı Cumhuriyet Halk Partisinin süresinden düşmüyoruz.

Sayın Murat Emir...

Buyurun.

26.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Taksim'de 21 gencin gözaltına alınmasına, Diyarbakır'da surlara İmamoğlu posterleri asılmasına, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörüne, Beykoz İlçe Millî Eğitim Müdürüne ve Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'a ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten, Türkiye'de her gün olağanüstü hukuksuzluklara, haksızlıklara tanık oluyoruz, zaman zaman gündeme getiriyoruz. Biz gündeme getirmekten yorulduk, bıktık ama failer yorulmuyorlar, bıkmıyorlar; her gün şaşıracığımız yeni uygulamalar, hukuksuz, dayanaksız işlemlerle karşı karşıya kalıyor vatandaşlarımız.

Taksim'de 21 genci tutmuşlar “Niye yan yana geldiniz, niye Ekrem İmamoğlu posterleri taşıyorsunuz?” diye almışlar gözaltına! Değerli arkadaşlar, kanunlar açık, Anayasa açık ve kimden bu yetkiyi aldıkları belli olmaksızın, yasalara dayanmaksızın vatandaşlar, 21 kişi yan yana geldi, durdu diye, “duran adam” oldular diye, durmak suçundan almışlar gözaltına! Böylesine yetkisiz, böylesine haksız, hukuksuz uygulamaları şiddetle protesto ediyoruz, bunları asla kabul etmeyiz. Ekrem İmamoğlu'ndan korkuyorsunuz, anladık; bacaklarınız titriyor, anladık; onunla yarışmaya cesaretiniz

yok, biliyoruz ama bütün bunlara rağmen 21 kişi, 21 vatandaşımız yan yana geldi diye onları gözaltına almak nedir? Böyle bir yasa yok Türkiye Cumhuriyeti'nde. Bakın, yasama Meclisinden, buradan isyan ediyorum, böyle bir yasa yok, 2911 sayılı Yasa böyle bir yasa değil.

Devam edelim... Diyarbakır'da surlara İmamoğlu posterleri asılmış, şu poster: "Free İmamoğlu" Ne var bunda? Savcılık diyor ki... İstanbul Savcılığı Emniyete yazıyor, İstanbul Emniyetine yazıyor, Diyarbakır'a ne bundan? Diyarbakır Emniyeti nereden bu yetkiyi alıyor, hangi hakla? Yok. Peki, Sayın Başkan, soruyorum size: Bu resmi görünce siz kışkırtılıyor musunuz; siz kışkırtılıyor musunuz arkadaşlar, bunun nesi kışkırtıcı? Buna "kışkırtıcı" dersiniz olur ama böyle bir şey yok. O hâlde, bu savcı bu yasal olmayan işlemi nasıl yapıyor, hangi cesaretle yapıyor, böyle bir hukuksuzluğa nasıl göz yumulabilir?

Devam ediyoruz... Bu kişilere, bizim arkadaşlarımıza, tabii, gözaltına alınınca 2911'den ceza kesemeyeceklerini anlıyorlar, bu sefer Kabahatler Kanunu'na gidiyorlar. Ne yapmışlar? 2.953 lira para cezası kesmişler, bunu asmanın cezası. Ne peki bu? Ya söyledim, dilimde tüy bitiyor, bakın, Kabahatler Kanunu'nun ilgili yasa maddesini okuyorum, 42'nci madde yani savcılığın dayandığı madde, diyor ki: "...rızası olmaksızın özel kişilere ait alanlara bez, kâğıt ve benzeri afiş ve ilân asanlar..." diye gidiyor. Yani "İmamoğlu'nun rızası yok, sen onun resmini asıyorsun, posterini asıyorsun, o yüzden 2.953 lira vereceksin." diyor ya Diyarbakır Valiliği. Ya, bu kadar aptalca -açık söylüyorum, bakın, nezaketimi koruyorum- bu kadar gülünç, bu kadar çaresiz bir işlem olabilir mi, devletin kurumları bu hâlde düşürülebilir mi? İsyân ediyoruz! Bu saçma sapan uygulamalardan vazgeçin.

İmamoğlu için miting yapıyoruz. Yaparız. Hakkımız mı? Evet. İmamoğlu'na özgürlük mitingi yapıyoruz, millî iradeye sahip çıkma mitingi yapıyoruz, millî iradenin gasbedilmesine isyan ediyoruz. Evet, Cumhurbaşkanı adayımızın hapiste tutulmasına isyan ediyoruz, bunu kabul etmiyoruz ve miting yapıyoruz "O mitinge İmamoğlu posterleri getiremezsin." diyorlar. Tamam, ne yapalım? İmamoğlu'na özgürlük mitingine Tayyip Erdoğan'ın posterini mi götürelim, bunu mu istiyorsunuz? Ya, İmamoğlu'nun posterinden niye bu kadar korkuyorsunuz? Kendisinden korkuyorsunuz, anladık; diplomasından korkunuz, iptal ettiniz; mal varlığına el koydunuz, X hesabına el koydunuz, özgürlüğüne el koydunuz, şimdi resimlerinden kurtulmaya çalışıyorsunuz. Kurtulamayacaksınız. Onun hayali, onun resimleri, onun düşünceleri, onun korkusu sizi asla bırakmayacak, geceleri sayıklamaya devam edeceksiniz.

Devam edelim... Bakın, Türkiye bunları ilk defa yaşamıyor, hukuksuz bir biçimde diploması iptal edildi ama idari yargıda. İdari yargı cevap vermemek için, davayı uzatmak için 36 ayrı belge istemiş. İstesin, veririz. Eninde sonunda bir karar verecek. Peki, hukukçu olarak konuşuyorum: Eğer o iptal gerçekleşirse -ki gerçekleşmesi lazım- İmamoğlu bizim Cumhurbaşkanı adayımız, nasıl olacak? Türkiye bu örneği yaşadı. Bakın, Demirtaş... Demirtaş, 2018'de... Buradan kendisine selam gönderiyorum. Bir parti Genel Başkanı sekiz yıldır tutuklu ve hüküm bekliyor arkadaşlar, yeri gelmişken söyleyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Başkanım, çok dertliyiz.

Sonra "bağımsız yargı" diyorsunuz, "hukuk devleti" diyorsunuz. Bir parti genel başkanını milletvekiliyken tutukladınız, kendisi sekiz yıldır hüküm bekliyor. Hüküm yokken 2018'de Cumhurbaşkanı adayı oldu. Bakın, Tayyip Erdoğan'la birlikte, herkes görsün, posterleri asıldı. Ne olacak, İmamoğlu'nun posterlerini Cumhurbaşkanı adayı olduğunda astırmayacak mısınız? Bu nasıl bir korku arkadaşlar? Bu korkuyla nasıl yaşayacaksınız? Paranoyak oldunuz, farkında değilsiniz; kurtulun bundan. Eğer ihtiyacınız varsa psikiyatrik destek alın ama böyle saçma sapan, akıl dışı işlere girmeyin. Bir sürü resim var.

Şimdi, tabii, Cumhurbaşkanından başlayarak idare böyle yaparsa rektör durur mu? Rektör durmuyor. Sağlık Bilimleri Üniversitesinin Rektörü diyor ki: “Ben, bir daha eylem yapan olursa bu üniversiteden içeri almam.” Nasıl? Sen kimsin? Rektörsün. Ya, sen sadece rektörsün arkadaş, yetkilerini bileceksin!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Efendim neymiş; eğitim için gelene paspas olurmuş beyefendi ama elinde silahla geleni de taşla geleni de engellemiş. Ya, zaten silahla kimse giremez üniversiteye. O senin işin değil ki kolluğun işi. Haddini bil! Üniversiteye insanlar silahla giremezler ama bir üniversiteli içeri girdikten sonra İmamoğlu posterini açar. Efendim, diyor ki: “Huzuru korumak benim işim.” Ya arkadaş, Sayın Rektör sana sesleniyoruz: İmamoğlu’nun resmini görünce senin huzurun bozuluyor, anladık ama üniversitenin huzuru bozulmuyor ki, üniversiteye ne bundan? Üniversite öğrencisi görüşünü ifade eder. Meclis Başkanımız saygın bir hocadır, bunu da gayet iyi bilir, böyle bir şey yok arkadaşlar. Okumak için gelene paspas olacaktım. Rektör efendi, sen iktidarın paspası olmuştun, haberin yok. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Paspaslar bununla bitmiyor Sayın Başkan, bir paspas daha var, Beykoz İlçe Millî Eğitim Müdürü Valiliğe yazıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Artık lütfen tamamlayalım, toparlayalım.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum, sonuna geldik Sayın Başkanım.

Diyor ki: “Sayın Cumhurbaşkanı geliyor, mahcup olmayalım, çoluğu çocuğu, öğrencileri -hani bunlar eğitime paspas oluyorlardı ya- Cumhurbaşkanının toplantısına götürelim.” Çünkü vatandaş gitmiyor Cumhurbaşkanının toplantısına, hepiniz biliyorsunuz. Bunun için yazmış, diyor ki: “Okulları ayarlayalım, gerekli tedbirleri alalım, araç yoksa araç kiralayalım.” Bakın burada resmî belge, ya böyle bir şey olur mu? Bu nasıl bir şeydir? Cumhurbaşkanı gider açılışını yapar, gitmek isteyen vatandaş da gider. Ya çekin ellerinizi çocukların üstünden, çocuklar eğitim almak için gidiyorlar oraya. Çocukların bir parti genel başkanının toplantısında ne işi var? (CHP sıralarından alkışlar)

Bir söz de Sayın Serap Yazıcı Özbudun’a. Abdullah Güler benim hakkımda biraz önce konuşmuş, ona söyleyecek sözlerimiz var, gelsin burada yüz yüze konuşalım, ikimiz de parlamenteriz. Ama bir şey söyleyeceğim: Ben asla Sayın Serap Hocamızı kıracak bir şey söylemedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Tam tersine, ilk listede 10 kişi vardı, o 10 kişiden sadece 4’ü hukukçu idi; anayasa hazırlayacaklar ya bu arkadaşlar, anayasa hazırlayacaklar; 10 kişi söyledi Sayın Cumhurbaşkanı, 4’ü hukukçu ve Serap Yazıcı Özbudun ilk başta vardı, sonra çıkartıldı ve tepki çekti, ben de bunu eleştirdim. 11’inci olarak içine koydular, 11’inci olarak. Dolayısıyla sayın hocamızın bana bir teşekkür borcu olduğunu da düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi adına Manisa Milletvekili, Grup Başkan Vekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.

Buyurun.

27.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İstanbul'un fethinin yıl dönümüne, 7'nci Etnospor Kültür Festivali'ne ve yüzer doğal gaz üretim platformu Osman Gazi'ye ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, burada, bir yıl önce bu Genel Kurul çatısı altında dile getirilmiş bir konunun tekrar, aynı gün tekrar edildiğinin şahitliğini yapıyoruz.

Şimdi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Çömez geçen yıl, 28 Mayıs 2024'te yine bu kürsüden AK PARTİ'nin Washington'da edindiği taşınmazlarla ilgili sorular yöneltilmiş, o gün Grup Başkan Vekilimiz Sayın Emin Akbaşoğlu da kendisine net ve hukuki bir yanıt vermiş ancak Sayın Çömez bu yıl da aynı günü seçerek bu kez "Bu binaları kim aldı?" şeklinde konuyu tekrar gündeme getirdi. Bu vesileyle belirtmek gerekir ki söz konusu taşınmazların mülkiyeti AK PARTİ'nin yurt dışı faaliyetlerini yürüten ve ilgili mevzuata uygun şekilde kurulmuş tüzel kişilik üzerinden tamamen şeffaf ve yasal zeminde edinilmiş. Tapu kayıtları, mali kayıtlar da zaten ortada, açık; kontrol edilebilir.

Şimdi, geçmiş tutanaklara dönüp bir yıl sonra aynı cümlelerle tekrar aynı konuyu gündeme taşımak bence siyaset yapmak değil siyasi arşivcilik oluyor. Milletimiz her gün yeni bir çözüm arayanları beklerken aynı kayıtları aynı güne denk getirerek tekrar tekrar sorup kamuoyunu meşgul etmesinin bir manası olmadığını düşünüyorum.

AK PARTİ olarak geçmişte hangi çizgide durduysak bugün de aynı çizgideyiz. Ben, bu tür polemiklerin değil hizmetin ve eser siyasetinin yapılması taraftarıyım diyerek cevabımı yenilenmiş olayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün tarihin akışını değiştiren büyük bir zaferin yıl dönümündeyiz. 29 Mayıs 1453'te Peygamber Efendimiz'in müjdesine mazhar olan Fatih Sultan Mehmet Han ve şanlı Osmanlı ordusu İstanbul'u fethederek bir çağı kapatmış ve yepyeni bir çağ açmıştır. Resul-i Ekrem Efendimiz şöyle buyurmuştur: "İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden ordu ne güzel ordudur." İşte, bu müjdeye mazhar olan söz, asırlarca bir ideal, bir hedef, bir inanç olarak İslam coğrafyasının kalbinde yaşamıştır.

İstanbul'un fethi, sadece fiziki anlamda bir toprak kazanımı değil ilmin, irfanın, adaletin, hoşgörünün zaferidir. Bu destansı zafer sayesinde milletimizin tarih sahnesindeki yürüyüşü başka bir boyuta taşınmış, medeniyetimizin merkezine İstanbul yerleşmiştir. Bugün bizlere düşen, bu emanet şehri Fatih'in, Akşemsettin'in, Mimar Sinan'ın ruhuna yakışır şekilde yaşatmak ve ihya etmektir.

İstanbul'un fethinin yıl dönümü vesilesiyle başta Fatih Sultan Mehmet Han olmak üzere kutlu fethin kahramanlarını rahmetle ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçmiş ile gelecek arasında kurulan en güçlü köprü, malumunuz, kültürümüzdür. Bizler bu köprüyü sadece korumakla kalmıyor, aynı zamanda yaşıyoruz ve kuşaktan kuşağa da aktarıyoruz. İşte, bu anlayışla 22-25 Mayıs tarihlerinde İstanbul Atatürk Havalimanı'nda düzenlenen 7'nci Etnospor Kültür Festivali, milletimizin köklü mirasını yeniden gün yüzüne çıkaran bir kültür şölenine dönüşmüştür. Ok, yay, at ve meydan... Dört gün boyunca 1 milyon 830 bin ziyaretçisiyle geleneksel sporların, sanatların, yemeklerin ve değerlerin yeniden hayat bulduğu bir atmosfer oluşturmuştur. Festivalin kalbine yerleşen aile obası, aile bağlarının önemini vurguladı; çocuklar, gençler, ebeveynler birlikte kültürü deneyimledi; engelli bireyler için düzenlenen etkinlikler, bir medeniyetin kapsayıcılık anlayışının ne kadar derin olduğunu hepimize gösterdi. Filistin'in onurlu direnişi festivalin ruhunda apayrı bir yer tuttu çünkü biz biliyoruz ki gelenek, sadece geçmiş değil aynı zamanda direnişin, umudun, insanlığın da taşıyıcısıdır. Gelenek ve geleceği buluşturarak kültürümüzü yaşatmayı sürdüreceğiz. Bu büyük vizyonu hayata geçiren Dünya Etnospor Konfederasyonu Başkanı Sayın Necmeddin Bilal Erdoğan'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimiz adına tarihi bir adımı daha gururla devreye aldık.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Türkiye'nin ilk yüzer doğal gaz üretim platformu olan Osman Gazi, 2026 yılında Sakarya Gaz Sahası'nda üretime başlayacak, günlük 20 milyon metreküplük üretim kapasitesiyle 8 milyon hanemiz doğal gaz ihtiyacını yerli kaynaklardan karşılayacak. Denizin 161 kilometre açıklarında, 2.200 metre derinlikte üretim yapacak bu dev proje, Türkiye'nin yer altı kaynaklarına hâkimiyetini ve stratejik vizyonunu oluşturacak. Yolumuz açık, enerjimiz tam olsun diyerek saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, iki cümle... İstirham ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

28.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Yenişehirlioğlu'na teşekkür ediyorum. Şimdi burada bir suçlama yöneltiyor kendisi, "Siyasi arşivcilik mi yapıyorsunuz?" diyor. Niye arşivcilik yapalım? Meclisin tutanakları ortada. Ben sizin Grup Başkan Vekilinizin bir yıl önce yaptığı konuşmayı çıkardım, o konuşma da buyurun burada. Bunun adı niye "arşivcilik" olsun? Bu, Meclisin tutanağı; millet adına tutulmuş notlar bunlar.

Sizin Grup Başkan Vekiliniz bir yıl önce diyor ki: "Bizim aldığımız ilk bina küçüktü, daha büyüğünü aldık." "Daha büyüğü" dediği de bu, Fransız Büyükelçiliğinin binası. Bakın, şurada yazıyor, "İlkini de satışa çıkardık." diyor. Bu para milletin parası, bu para sizin şahsınızın değil milletin parası ve onun için diyorum ki "Satışa çıkaracağız." dediğiniz binayı niye satmadınız? Ben bunun hesabını soruyorum ve millet adına bu hesabı sormak benim sorumluluğumda.

Öte yandan bir başka soru daha yönelttim, diyorsunuz ki: "Bir yıl önce konuştuğunuz şeyleri niye konuşuyorsunuz?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum, bir cümle... İstirham ediyorum.

BAŞKAN - Tamam, buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çünkü bir yıl önce de sorularımıza cevap gelmedi, dedim ki: Bu binaların parası nereden ödendi? Cevap yok. Eğer buradan, Genel Merkezinizin kasasından çıktıysa bunun belgesini gösterin ama Amerika'da bir iş adamı veriyse çıkın, onu da söyleyin, falanca iş adamı verdi deyin. Ki o paranın Amerika'dan ödenmesi de yasal değil, ben bunu sormak zorundayım. Öte yandan, şu Fransız Büyükelçiliği binasına milyonlarca dolar ilave olarak restorasyon parası döktünüz. Bunun hesabını soruyorum "Nereden geldi bu paralar?" diye.

Bir başka konu daha... "Eser siyaseti yaparız." diyorsunuz. Elhak doğru; eserinizi de Amerika'da, siyasetinizi de Amerika'da. Aldığınız oy oranını da söyledim. Burada millet adına ben bir hesap soruyorum: Amerika'da niye 15 milyon dolarlık bina aldınız? Şurada, 300-400 oy aldığınız bir yerde niye bu paraları buraya gömdünüz? Çünkü bu paralar milletin parası. Bu para nereden gitti? Türkiye'den mi gitti, Amerika'dan mı ödendi? Vergilerini niye geç ödediniz de yüzde 10 faiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum, bir cümle... Son kez istirahat ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Hepsinin kayıtları var bende. Vergilerini niye geç ödediniz de bu milleti zarara soktunuz? Milletin parasıdır.

Ayrıca, az önce, Diyanetin oradaki müstemilatını, gayrimenkullerini, otellerini, hanlarını hamamlarını falan... Biliyoruz, bir Amerika merakınız var; biliyoruz, bir Washington sevdanız var, hem de gidip Beyaz Sarayın dibinden aldınız bu binayı. Ben sormayacağım da kim soracak bunu? “Eser siyaseti yapıyoruz.” diyorsunuz; belli, eserinizi burada işte. Milletin parasını almışsınız, hazine meteliğe kurşun atarken, Maliye Bakanınız tefecilerin kapısında beklerken, onlardan para dilenirken götürüp milletin parasını Amerika’ya boca ediyorsunuz. Elbette bunun hesabını soracağım.

Siz beni siyasal arşivcilikle suçlayamazsınız. Bu Meclisin tutanağına “siyasal arşivcilik” diyemezsiniz. Biz millet adına hesap soruyoruz, sormaya da devam edeceğiz. Millet olanı biteni görüyor, siz cevap vermiyorsunuz, veremiyorsunuz. Millet, paralarının nereye gittiğini görüyor ve hesabı size sandıkta da ayrıntılı bir şekilde inşallah soracak.

BAŞKAN - Bahadır Bey, buyurun.

29.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Efendim, amacım uzatmak değil de Adalet ve Kalkınma Partisi yurt dışında edindiği malların hesabını İYİ Partiye vermek zorunda değil.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Millete vermek zorunda, millete! Millete vermek zorunda!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - CHP’ye verin o zaman, partinin kapatılma nedeni!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bütün partiler istedikleri gibi yatırım yapabilirler. “Şu gayrimenkulü şu tarihte sattınız, bu tarihte satmadınız...” Bu bizim bileceğimiz iş; bir yıl içinde satılır, iki yıl içinde satılır. Bana belgesini göster, algı yönetmek değildir burada hadise. Eğer elinizde bir belge varsa, bir iş adamı tarafından alındığını iddia ediyorsanız ortaya koyarsınız. Sırf algı idare etmek, oluşturmak açısından bu soruların yüzlercesini, binlercesini ben de sizin için sıralayabilirim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, Siyasi Partiler Yasası izin vermiyor, yasak!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Algıyı siz yönetiyorsunuz, biz değil.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Dolayısıyla cevap nettir, açıklama yapılmıştır. Konuyu fazla uzatmanın da bir manası yoktur ama siz dilerseniz bir yıl sonra aynı soruyu tekrar sorabilirsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Dervişin fikri neyse zikri de odur.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, siyasi partilerin gelirleri...

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Değerli milletvekilleri...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, istirahat ediyorum, adımı belirterek kendisi bir soru yöneltti, cevap vermek için bir cümle rica ediyorum.

BAŞKAN - Ya, bunun sonu yok, meramınızı herkes anladı.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ama istirahat ediyorum, lütfen...

BAŞKAN - Bahadır Bey’in meramı da anlaşıldı.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Cevap vermek zorundayım Sayın Başkanım, istirham ediyorum, lütfen... Partimizin adını anarak söyledi, “Size hesap vermek zorunda değilim.” dedi, onun için istirham ediyorum. Bana hesap vermeyecek. Lütfen, lütfen...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Siz de “AK PARTİ” dediniz, ona binaen söyledi.

BAŞKAN - Şimdi, bakın, Sayın Çömez...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, söz rica ediyorum, partimizin adı, benim adım Grup Başkan Vekili olarak zikredildi, cevap vermek durumundayım. İstirham ediyorum.

BAŞKAN - Ya, tamam da bunun sonu yok. Şimdi oradan o da diyecek ki: “Benim partime...”

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sonunu ben getirmeyeceğim, sonunu onlar getirecek. Sonunu onlar getirecek, ben değil. Rica ediyorum, bir dakika söz istiyorum. Lütfen, istirham ediyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Başkanım, bunun sonu var mı?

BAŞKAN - Bir dakika, sadece bir dakika... Bakın, grup adına konuştunuz, dört beş dakika daha uzatma aldınız, meramınız anlaşıldı yani en zor anlayan insan bile meramınızı...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Meramımı anlamamış, daha iyi anlayacağı şekilde ben izah edeceğim şimdi.

BAŞKAN - O zaman bir dakika söz veriyorum.

Buyurun.

30.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Millet adına gelecek sene de soracağım, ondan sonra da soracağım. Bahadır Bey, milletin parası bu, milletin parası; benim param değil, sizin de paranız değil. Sormayayım mı bunun hesabını? “Elinizde belge varsa gösterin.” diyorsunuz. Siz göstereceksiniz belgeyi. Bu para Ankara’dan mı gitti, Amerika’dan mı ödendi; bunun hesabını siz vereceksiniz. Ne işiniz var, neden Amerikalara dünyanın parasını yatırıyorsunuz? 15 milyon dolar... Millet aç, sefil gezerken milletin paralarını Washington’da Beyaz Saray’ın dibine nasıl gömüyorsunuz? Elbette soracağım bunun hesabını. Millet adına soruyorum, İYİ Parti adına sormuyorum. Millet adına hesap sorma makamıdır burası. Parlamento, millet adına hesap soran, millet adına yasama yapan yerdir. Partilerin, siyasi partilerin bütçeleri de millet adına harcanır ve millete hesap verirler, Sayıştaya hesap verirler, Anayasa’ya hesap verirler; vermiyorsunuz ve ondan sonra diyorsunuz ki: “Siyasi arşivcilik mi yapıyorsunuz?” Evet, “Satacağım.” dediniz, bir yıldır satmadınız, hesap soruyorum; parası nereden geldi, onun hesabını soruyorum; veremediğiniz için de spekülasyon yapıyorsunuz.

BAŞKAN - Cevap veriyor musunuz?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Gereksiz buluyorum, yeterli cevabı verdim. [İYİ Parti sıralarından alkışlar (!)]

BAŞKAN - Eyvallah.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyoruz, teşekkür ediyoruz.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Cevap veremediniz.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 22 milletvekili tarafından, Türkiye’de ne eğitimde ne de istihdamda olan (NEET) gençlerin yaşadığı sorunların nedenlerinin, bölgesel dağılımının, psikososyal etkilerinin ve mevcut kamu politikalarının etkinliğinin araştırılması ve ev gençlerine yönelik olarak ihtiyaç duyulan stratejilerin belirlenmesi amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/5/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/5/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkanı Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkanı Bülent Kaya ve 22 milletvekili tarafından, Türkiye’de ne eğitimde ne de istihdamda olan (NEET) gençlerin yaşadığı sorunların nedenlerinin, bölgesel dağılımının, psikososyal etkilerinin ve mevcut kamu politikalarının etkinliğinin araştırılması ve ev gençlerine yönelik olarak ihtiyaç duyulan stratejilerin belirlenmesi amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/5/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçelerini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Dinlemeyecek misiniz Başkanım?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Efendim...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Dinlemeyecek misiniz diyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Baklava için teşekkür ederim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Necmettin Bey, bizi dinleyince ayrılmak zorunda kaldı herhâlde.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Aynı şeyleri söylediğiniz için olabilir mi?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Necmettin Bey son derece zarif, son derece kaliteli bir beyefendi; kendisine teşekkür ettim. Benim neden gittiğimi biliyor.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ben de öyleyim, beni bilirsiniz Sayın Başkan. Benim nezaketimden çok memnun kalmışsınız, belli.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Necmettin Bey’in gönlümüzdeki yeri farklı.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Estağfurullah Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; ülkemizde son yıllarda kullanılmaya başlayan bir kavram var, “ev genci” kavramı. Aslında bu kavram belki süslü bir kavram olarak topluma sunuluyor oysaki “ev genci” demek, hayattan umudunu kesen, ne eğitimde ne istihdamda var olan, ev kurma hayali, yaşam hayali, hayattan bir beklentisi olmayan, içine kapanmış bir genç demek. Ev genci; yakın bir gelecekte boşanmaların, ailenin çöküşünün, yurt dışına kaçma hayalinin, intihara sürüklenmenin, suça sürüklenmenin, sanal bahis, kumar sitelerinin esiri olmanın çağdaş adı.

Elbette bu Meclisin önemli görevi, halkımızın, gençlerimizin beklentilerine cevap vermek, onların sorunlarına çözüm bulmak olmalıdır. Ne acı ki ülkemizin rekor kırdığı alanlardan biri genç işsizler oranıdır. Bunun pek çok toplumsal, sosyolojik, iktisadi sebepleri varsa da bunların hepsini çözmek bu Meclisin görevidir. Burada bu stresin, bu sorunların ortaya çıkardığı sorunları çözmek, bununla ilgili bir araştırma yapmak üzere bir Meclis komisyonu kurulması son derece elzemdir. Bu açıdan da böyle insani bir talebe ne iktidar partisinin ne de muhalefetin hiçbir şekilde karşı çıkmayacağını düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, çözüm bir şekilde bulunur ama özet geçmek gerekirse 1,5 milyon gencimiz acilen öğrenci affı bekliyor. Son sınıf öğrencisi azami süreye takılmış, bir af çıktıktan bir ay sonra avukat olacak, tıp doktoru olacak, eğitim fakültesini bitirecek; öğrenci affı bu işteki önemli çözümlerden biri.

Bir diğeri ise eğitim politikalarının genel olarak gözden geçirilmesi. Siz yüz binlerce genci her yıl üniversiteden mezun edeceksiniz, iş bulamayacak; bunun makul hiçbir tarafı yok. Ne kadar genç mezun olduktan sonra iş bulacak ise o kadar öğrencinin eğitime devam etmesi sağlanmalı, fazlalık olan bölümler kapatılmalı. Bugün maalesef ki birçok fakülte sadece üniversite diploması veriyor. Fakülteye giden öğrenci, işsizliği beş yıl daha ötelemiş oluyor, beş yıl daha umut tacirliği altında yaşamış oluyor.

Ülkemizde çıraklık ve staj mağdurlarının problemleri, sigorta girişleri hâlen duruyor. Bu konu acilen çözülmelidir çünkü gencimiz staj yaptığı zaman ya da çıraklık yaptığında bilmeli ki: “Ben şu andan itibaren hayata katıldım, şu andan itibaren alın terinin karşılığını göreceğim.” Ve bir insan bir meslek öğrendiği zaman bunun gelecekte önünün açıldığını görmeli. Bunun için de kamuya pek çok görev düşüyor. Yirmi üç yıldan beri yönetimde olan iktidarın, daha işbaşına geldiği gün hayatta olmayan gencimiz bugün 23-24 yaşında, iş beklentisi içerisinde. Bu, elbette bir günün sorunu değil ama uzun yılların cari birikmiş bir problemi olarak karşımızda. İşte bu açıdan, maalesef ki İŞKUR diye bir kurum var. Bu Kurumun tek görevi istasyon şefliği yapmak, hangi işletmenin açığı var bunu tespit etmek. Ve yine bu Kurum bile gençlerdeki umutsuzluğun artmasına neden oluyor. TYP kapsamında altı aylık, bir yıllık sürelerle işe alınmış genç, süre bitiminde yine işsiz kalıyor. Kamunun ücretli öğretmen, fahri Kur'an kursu öğreticisi, vekil imam, ücretli psikolog, pedagog gibi alanlarda istihdam ettiği elemanlar da bu ülkedeki gençlerin geleceğe karamsarlıkla bakmasının en önemli nedenleri arasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Biz, bir gencin intihar ettiğini gördüğümüzde eğer seyirci kalabiliyorsak vicdanlar kaybolmuş demektir. Bu açıdan, bugün ülkemizin millî bir sorunu olarak, Aile Yılı'nda aileyi kurtarmak, ailenin geleceğini sağlama almak, boşanmaları ve olumsuz bütün kötülüklerin önündeki en önemli etken olan işsizlik sorununu, gençlerin hayal kurmayla ilgili problemlerini çözmek üzere burada desteklerinizle bir komisyon kurulmasını Genel Kurula arz ediyoruz. Bugün bu karşılaştığımız problem bireysel bir tercih değil, yaşadığımız sistemin doğal bir sonucu. Bunu gelin hep birlikte çözelim, buna katkı sağlayalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Denizli Milletvekili Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkenin gençliği sadece yarının umudu değil bugünün en güçlü enerjisidir. Eğer bir ülkede gençler üretimden, eğitimden, sosyal hayattan kopmuşsa, eğer binlerce genç umutsuzluk içinde evine kapanmışsa bu yalnızca bir istatistik değil, büyük bir felaketin sessiz habercisidir. Bugün, Türkiye’de bu felaketin adı ev gençleridir. Ev genci dediğimiz bu milyonlarca genç ne eğitimde ne istihdamda yer alıyor; kimisi iş aramaktan vazgeçmiş, kimisi okuldan kopmuş, kimisi psikolojik çöküntü içinde. Bu gençler toplumdan dışlanmış değil devlet eliyle sistemin dışına itilmişlerdir. Mart 2025 TÜİK verilerine göre 15-24 yaş aralığındaki gençlerin işsizlik oranı yüzde 15,1 ama bu oran yalnızca iş arayan gençleri kapsıyor. Peki, ya, artık iş bile aramayanlar? Sisteme küsmüş, kendisini tamamen soyutlamış gençler bu orana yansımıyor ve iktidar bu sessizliği bir avantaj sanıyor çünkü bu gençler susuyor; sokakta değiller, meydanda değiller, sosyal medyada bile görünmezler ama suskunluk kabullenmek değildir, bu suskunluk biriken bir öfkenin, bastırılmış hayal kırıklığının sessizliğidir. Bu gençlerin annelerinin, babalarının psikolojisini tasavvur edebiliyor musunuz? Sürekli evde vakit geçiren, bırakın dışarıyı, odasından çıkmayan bir evladı olan annenin yaşadığı stresi düşünebiliyor musunuz? Evladını okutmuş, elinden gelen her türlü fedakârlığı yapmış ama evladının işsizliğine çare bulamayan bir baba, ekonomik sıkıntıların yarattığı tükenmişlikle hayata küsmüş bir evlatla baş başa kalmış bir anne, bir de 20-25 yaşına gelmiş, hâlâ baba parasına muhtaç bir gencin psikolojisini düşünün; kendi ayakları üzerinde durmak isterken her seferinde duvara toslayan, hayalleri bir bir gerçeklerle çarpıştıkça içine kapanan o gençleri hayal edin. İşte, mesele yalnızca bu gençlerin değil aynı zamanda ailelerin, toplumun ve bu ülkenin vicdan meselesidir.

Değerli milletvekilleri, bu tablo kendiliğinden ortaya çıkmadı; bu tablo yanlış politikaların, tüketim toplumu hâline getirilmemizin, liyakatsiz kadrolaşmanın, torpil düzeninin, mülakat rezaletinin ve eğitime erişimdeki eşitsizliğin sonucudur ve ne yazık ki bu çarpık düzeni inşa eden AK PARTİ’si iktidarı, gençlerin yaşadığı travmayı hâlâ görmezden geliyor çünkü bu gençlerin torpili yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Çünkü bu gençler birilerinin yakını ya da eş dost kontenjanından değil, bu gençler yalnızca alın teriyle ve emeğiyle bir yere gelmeye çalışanlar ve artık pes edenler. Peki, devleti yönetenler bu gençlere ne öneriyor; proje mi, strateji mi? Hayır, sadece oyalama taktikleri, süslü cümleler, vitrinde parlayan ama içi boş politikalar. Gençlik merkezleri açmakla gençleri kazanamazsınız, sosyal medyada samimi görünmeye çalışarak güven inşa edemezsiniz. Gençler sizden ısrat istiyor, eşitlik istiyor, adalet istiyor.

Peki, ne yapmalı? Mülakat sistemi derhâl kaldırılmalıdır, genç işsizliğiyle mücadele için özel teşvik programları hayata geçirilmelidir, mesleki eğitim ile sektörler arasındaki bağ güçlendirilmelidir, psikososyal destek sistemleri yaygınlaştırılmalıdır, genç girişimcilik ciddi fonlarla desteklenmelidir, sıfırdan başlamak isteyen bir gencin karşısına yüzlerce bürokratik engel değil cesaret veren bir sistem çıkmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Başkanım, son bir dakika daha alabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Değerli milletvekilleri, evine kapanmış her genç bu ülkenin yitirdiği bir cevherdir, sesi çıkmayan her genç bu ülkenin kırılan bir hayalidir ve bu hayalleri kıran sadece sistem değil bu Mecliste sessiz kalan herkestir. Gençlerin gözünün içine bakıp geleceğiniz

parlak demek kolaydır ama onları o geleceğe ulaştırmak adaletle, eşitlikle ve ve fırsatlarla mümkündür diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin en temel haklarından biri olan yaşama ve adil fırsata erişim hakkı elinden alınan, görmezden gelinen milyonlarca genç için verilen önergeyi konuşuyoruz. Türkiye’de genç olmak artık yalnızca geleceğe dair belirsizlik değil, aynı zamanda sistematik bir eşitsizlikle, ayrımcılıkla ve dışlanmışlıkla mücadele etmek anlamına geliyor. Bir yandan diplomalı işsizlerin sayısı her yıl artarken diğer yandan liyakatten uzak, torpil ve siyasi yakınlıklarla yürütülen bir mülakat sistemi gençlerin umutlarını paramparça ediyor. Bir genç üniversiteyi bitiriyor, yıllarını eğitime veriyor, ailesi binbir fedakârlıkla onu okutuyor, sonra KPSS sınavından yüksek puan alıyor fakat iş mülakata geldiğinde geçmişi değil soyadı, memleketi, mezhebi, siyasi görüşü ve hatta sosyal medya paylaşımları üzerinden eleniyor. Bu durum, gençlerin hayallerini yıkmakta, adaletle olan güveni ve eşit fırsatlarla hayatta yer edinebileceği duygusunu ortadan kaldırıyor. DEM PARTİ olarak bu ülkede herkesin eşit yurttaş olduğunu savunuyor ve bunun için mücadele ediyoruz. Herkesin emeğinin karşılığını almasını, hiçbir kimliğin cezalandırılmamasını savunuyoruz. Mülakat sistemi, Kürt gencini, Alevi gencini, muhalif genci, yoksul mahallerden gelenleri sistemli bir şekilde dışlıyor. Sadece bir işe değil geleceğe, hayata, hayallere erişimi engelleniyor.

TÜİK’e göre genç işsizlik oranı yüzde 15’in üzerinde ancak bu, buz dağının sadece görünen yüzü. ILO verilerine göre ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı yüzde 22,9; kadınlarda bu oran yüzde 30’u geçiyor. Bu tablo yalnızca rakamlardan ibaret değil; bu, hayal kırıklığına uğramış bir kuşağın dramıdır. “Ev genci” olarak nitelendirilen gençlerin sosyal, ekonomik ve eğitim hayatlarından dışlanmasının asıl nedeni, uzun yıllardır sürdürülen niteliksiz eğitim politikalarının, plansız ekonomi yönetiminin ve sosyal devlet anlayışından uzak yaklaşımların bir sonucudur.

Özellikle genç kadınların durumu daha da vahimdir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erken yaşta evlilikler ve bakım yükümlülükleri genç kadınları çok daha derin bir görünmezliğe mahkûm etmektedir. Bu ülkede gençliğin geleceğe güvenle bakmadığı, kendini yalnız ve çaresiz hissettiği bir ortamda toplumsal barıştan, ekonomik kalkınmadan, demokratik ilerlemeden söz etmek mümkün değildir. Bizler DEM PARTİ olarak gençlerin yalnızca istatistiklerde değil karar mekanizmalarında da yer almasını savunuyoruz. Gençlere sadece “Gelecek sizsiniz.” diyerek değil, onlara bugün sahip çıkmak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

YILMAZ HUN (Devamla) - Mülakat sistemi kaldırılmalı, atamalar sadece objektif sınav sonuçlarına göre yapılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin gençleri torpile değil fırsata, ayrımcılığa değil adaletle, sessizliğe değil söz hakkına ihtiyaç duyuyor ve biz, bu adaleti tesis etmek için, bu sesi büyütmek için buradayız. Bu Meclis gençlerin hayallerini değil onları ezen adaletsizlikleri sorgulamalıdır. Gençleri kaybedersek geleceği kaybederiz ama gençleri kazanırsak başka bir ülke mümkündür.

Önergeyi destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 19 Mart darbesinin üzerinden iki buçuk ay geçti. Ekrem İmamoğlu'nun hukuksuzca tutuklanmasının ardından Anayasa güvencesindeki barışçıl protesto hakkını kullandığı için altmış altı gündür gençler tutuklu. Bu insanlara ve ailelerine Ramazan Bayramı'nı zaten zehir ettiniz. Yetmedi, 19 Mayıs Gençlik Bayramı'nı da hapiste geçirdiler. Üniversite sınavına hazırlanan gençler var, sınavlarına giremeyen gençler var. Okulunu dondurmak zorunda kalan, işinden olan gençler; hastalığı ilerleyen, sağlığını kaybeden gençler oldu. Psikolojilerini bozdunuz, ailelerini perişan ettiniz. "Polise mukavemet var." dediniz; ne görüntü ne ses kaydı, hiçbir şey yok. İşkence iddialarını sorduk, "Çıplak arama var." dedik; tutanaklarla sabit bu iddiaların hepsini hasır altı ettiniz. Düşman hukukuyla yargı gücünü kullanarak gençlerden intikam almaya çalışıyorsunuz.

Bakın, 18 yaşında Burak iki aydır tutuklu. Annesi ne diyor? "Ben seni bir şekilde yurt dışına yollayayım, geleceğini kurtar derdim. 'Ne işim var yurt dışında.' diyordu oğlum. Şimdi ise 'Ben bu ülkede kalmak istemiyorum.' diyor. Şu anda İngilizce çalışıyor, ona İngilizce öğretiyorlar. 'Geleceğimi göremiyorum. Ben yurt dışına gitmek istiyorum, bir şekilde gideceğim.' diyor." İşsizlik, yoksulluk ve baskıyla özgürlüklerini kısıtladığınız bu gençler yurt dışına gitmek istiyor ve geleceklerini yurt dışında arıyor. Gençlerdeki ülke sevgisini bile yok etmek istiyorsunuz.

Boğaziçi Üniversitesinde de geçen günlerde aynı şeyleri yaşadık. "Dayak yiyen kadın sabaha kadar şükretsin." "Altı yaşında çocukla evlenilebilir." diyen sözde ilahiyatçı şahsı protesto eden gençlerden 97'sini gözaltına aldınız, 5'i şu anda hâlâ tutuklu. "Türkiye laiktir, laik kalacak." diyenler, pedofiliye karşı olanlar, Türkiye'yi saran bu karanlık zihniyetle mücadele eden gençler tutuklu; sapkın, istismarcı, tecavüzcü, kadın düşmanı tipler polis korumasında ve serbestler. Bu provokatör şahsa itiraz etti diye gençlere yine hayatı zehir ediyorsunuz.

Yine dün Taksim'de, Gezi döneminden hatırladığımız duran adam eylemi yapıldı. Ya, ayakta durma eylemi yapan gençler on dakika içinde gözaltına alındılar, 21 genç sadece durduğu için gözaltına alındı. Hangi suç isnadıyla gerçekten bu gençleri gözaltına aldınız? Aktif bir eylemlilik olmamasına rağmen anında suç ilan ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Gençler yürüse suç, dursa suç. Otoriterlik öyle bir noktaya geldi ki insanın nerede yürüyüp nerede duracağına da bu otoriter zihniyet karar vermek istiyor.

Yarın, 19 Mart darbesine direndiği için tutuklu bulunan gençlerin duruşması var, anne-babaların adalet çağrısı var. Bu adalet çağrısını yineliyoruz, yarın orada olacağız.

Tekrar belirteyim: Bu gözaltı ve tutuklamalar gençler için birer onur madalyasıdır ve biz, daha iyi bir ülke isteyen, geleceğine sahip çıkan, itiraz eden, seçme ve seçilme hakkına sahip çıkan gençlerimizle gurur duyuyoruz. Onlar asla yalnız değildir, yalnız da kalmayacaklar.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Mesut Bozatlı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MESUT BOZATLI (Gaziantep) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün Genel Kurulda YENİ YOL Grubu tarafından verilen araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yirmi iki yıllık yönetim anlayışımızda gençlerimizi yalnızca desteklenecek bir kitle değil ülkemizin yönünü birlikte belirleyeceğimiz yol arkadaşları olarak gördük. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın da her defasında vurguladığı gibi, gençler bizim göz bebeğimizdir, onlar

bizim hayal ortağımızdır. İşte, biz, bu anlayışla son yirmi iki yılda gençlerimize büyük bir vizyonla, büyük bir gayretle hizmet ettik. Gençleri yalnızca bir sorun alanı olarak görmek, onların dinamizmini ve üretkenliğini göz ardı etmek demektir. Oysa, bugün Türkiye'nin dört bir yanında eğitim gören, çalışan, girişim kuran, kod yazan, icat geliştiren milyonlarca gencimiz vardır. Bilimden sanata, teknolojiyen spora her alanda başarı hikâyeleri yazan bir gençlikten söz ediyoruz. Bu gerçekleri görmeden verilen her önerge eksik ve yanıltıcıdır.

Değerli milletvekilleri, İŞKUR eliyle yürütülen Gençlik Platformu Projesi sayesinde 2024 yılı içerisinde 250 binden fazla gencimiz aktif istihdam programlarına katılmış, bu gençlerin yüzde 68'i kalıcı istihdama geçiş yapmıştır. Ayrıca, mesleki eğitim merkezleri uygulamamızla 2022'den bu yana gençlerimizi hem meslek sahibi yapıyor hem de istihdama hazırlıyoruz. Bugün MESEM Programı'nda eğitim gören öğrenci sayısı 1 milyonun üzerindedir. Gençler haftada bir gün okulda, dört gün sahada eğitim almakta hem öğrenmekte hem kazanmaktadır.

Cumhurbaşkanımız geçtiğimiz gençlik buluşmalarından birinde şöyle demişti: “Biz gençlerin peşinden gitmeyiz, gençlerin önünü açar, onların yanında yürürüz.” Bu söz bizim gençlik politikamızın en özlü özettir.

Elbette şehir merkezlerinde teknolojiye erişimi yüksek gençler kadar kırsalda yaşayan ve tarımsal üretime yönelen gençlerimizi de destekliyoruz. Tarım ve Orman Bakanlığımızın yürüttüğü “Genç Çiftçi Projesi” kapsamında, sadece 2024 yılında 25 bin genç üreticimize hayvancılık, seracılık ve tarımsal girişim alanlarında hibe ve ekipman desteği sağladık.

Savunma sanayisi de bu bilinçli gençliğin en somut yansıma alanlarından biridir. Bu alanda çalışanların yaş ortalaması 33'tür yani savunma sanayimiz genç mühendisler ve teknisyenler eliyle şekillenmektedir. 2023'te kurduğumuz dijital gençlik kampları ve DENEYAP atölyeleriyle ülke genelinde on binlerce gencimize kodlama, yapay zekâ ve robotik eğitimler sunulmuştur. Sadece 2024 yılında 81 ilde açılan 150 DENEYAP Teknoloji Atölyesi, teknolojiye meraklı gençlerimizi geleceğin meslekleriyle tanıştırmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MESUT BOZATLI (Devamla) - Gençlerimizi sokak hareketlerine teşvik ederek meşru siyasetin dışına iten anlayış sadece gençliği değil demokrasimizi de hedef almaktadır. Bugün bazı grupların gençleri istismar ederek hem devletin kurumlarına karşı güvensizlik oluşturmaya çalıştığını hem de yolsuzluklarının üzerini örtmek için sahte mağduriyet hikâyeleri yazdığını çok iyi biliyoruz ama artık o eski Türkiye yok. Bugünün gençliği manipülasyona açık değil; bilinçli, sorgulayan, teknolojiyi ve bilimi merkeze alan bir gençliktir. Onların önünü kapatmaya çalışanlar, geçmişte olduğu gibi bugün de milletin vicdanında karşılık bulamayacaktır. Biz gençlerimize inanıyoruz, onlara güvendiğimiz için de Türkiye Yüzyılı'nı gençlerimizle birlikte inşa ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.17

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.44****BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)**

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Masa Tenisi Küçük Kızlar kategorisinde Türkiye Şampiyonası'na katılan Osmaniye'den gelen Atalan Şehit Selahattin Altun Ortaokulu öğrencilerine ve öğretmenlerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Masa Tenisi Küçük Kızlar kategorisinde Türkiye Şampiyonası'na katılan Osmaniye ilimizin Atalan Ortaokulu öğrencileri ve öğretmenleri Genel Kurulumuzu ziyaret ediyorlar; kendilerine Meclisimiz adına hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, başta Avrupa Birliği olmak üzere komşu ülkelerle vize konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme koyacağım ve oylarınıza sunacağım.

29/5/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/5/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, başta Avrupa Birliği olmak üzere komşu ülkelerimizle vize konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 29/5/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerisinin gerekçelerini açıklamak üzere İYİ Parti Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere komşu ülkelerimizle vize konusunda yaşanan sorunların araştırılması konusunda İYİ Partimiz adına vermiş olduğum önerge üzerine söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

İç ve dış politikada yapılan yanlışların faturası ihracatçıya, sanayiciye, tarımla uğraşan üreticiye ve dolayısıyla milletimize kesilmektedir. Birçok ülkede dış pazarlar teker teker üreticilerin yüzüne kapanırken en büyük sorun da vize konusunda yaşanmaktadır. Avrupa Birliği ile Türkiye arasında vize konusunda yaşanan sorun her geçen gün derinleşmektedir. Almanya ve Fransa'nın ardından Bulgaristan ve Romanya da Türk vatandaşlarına yönelik olarak vize uygulamaya başlamış, böylece sınır komşularımız bile Türkiye'ye vize randevularını geciktirerek sıkıntı çıkarmaktadır. Ayrıca, Türkiye vatandaşlarına vize vermemek için her türlü zorluğu çıkararak kırk dereden su getiren ülkeler, Türk vatandaşlarından Schengen vizesi başvurularında dünyada eşi ve benzeri görülmemiş yeni belgeler istemektedir. Avrupa Birliği ülkeleri iş dünyasında olup vize başvurusunda bulunan çalışanların maaş bordrosu ve kişisel banka dökümlerini yeterli görmeyerek ticari sır sayılacak konumdaki şirketin faaliyet belgesiyle birlikte üç aylık tüm finansal hareketlerini de talep etmektedir. Durum böyle olunca bir kişi için bile vize başvuru maliyetleri 30 bin TL'yi geçmektedir. Bu durum karşısında iş adamları, akademisyenler, sanatçılar, sporcular ve öğrenciler için Avrupa ülkelerinden vize almak neredeyse imkânsız hâle gelmiştir. Kaldı ki bütün bu şartlar yerine getirilmiş olsa bile ülkemizde bulunan sığınmacılar yüzünden vize alınamamaktadır. Gelinen bu noktada ne yazık ki akademisyenlerimiz vize alamadıkları için yurt dışındaki uluslararası toplantılara katılamıyor, sanatçılarımız yurt dışı konserlerini iptal etmek zorunda kalıyor, sporcularımız müsabakalara katılamıyor ve öğrencilerimiz sığınmacı muamelesi gördükleri için yurt dışındaki eğitim haklarından da mahrum bırakılıyor.

Değerli milletvekilleri, NATO PA toplantılarına katılmak üzere ABD'ye giden Grup Başkan Vekilimiz Sayın Turhan Çömez diplomatik pasaportu olmasına rağmen vize almak zorunda kalmıştır. Sizler, millete anlattığınız, her kapıyı açan ve itibarı yükselen Türkiye'nin düşürüldüğü bu durumdan hiç mi hicap duymuyorsunuz? Dış politikada izlenen yol ve sığınmacı politikası başta vize olmak üzere çevre komşularımızla, bölge ülkeleriyle dostluk, iyi komşuluk ve iş birliği ilişkilerini olumsuz yönde etkilemekte. "Komşularla sıfır sorun." diyerek çıkılan yolda bugün maalesef sorunsuz bir komşu ülke bırakmadınız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz açısından çok önemli gördüğümüz bir konuyu da dikkatlerinize sunmak istiyorum. Türkiye markasını güçlendirme kapsamında dünya ülkeleri ve uluslararası kuruluşlarla resmî ilişkiler başta olmak üzere her türlü faaliyet ve yazışmalarda "Turkei", "Turkey", "Turquie" gibi ibareler yerine "Türkiye" ibaresinin kullanılması konusunda 4 Aralık 2021 tarihinde bizim de doğru bulduğumuz bir Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştı. Bu genelgeyle "Made in Turkey" yerine "Made in Türkiye" ibaresi kullanılmaya başlanmış ve böylece Türkiye'nin dünyada "hindi" anlamına gelen "turkey" ibaresinden kurtulması amaçlanmıştı ancak "Türkiye" ismi Rusya'da hâlâ "cezve" anlamına gelen "typkh" olarak kullanılmaya devam etmektedir. Tataristan'da gerçekleştirmiş olduğumuz bir ziyaret sırasında da bu uygulamayı görmüş ve daha önce de bizzat Dışişleri Bakanlığımıza yazmamıza rağmen hâlâ bir değişiklik olmamıştır. Rusya'da yaşayan vatandaşlarımız ve ihracatçılarımız bizden ısrarla bu durumun düzeltilmesini talep etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Bu konuyu da dikkate alarak başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere komşu ülkelerimizle vize konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırma komisyonu kurulması gerektiğini belirtiyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Doğan Demir.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vize alamamak Türkiye’de ihracat yapan sanayiciden tutun da yurt dışında eğitim hayali kuran gencimize kadar herkesin ortak bir sorunudur. Artık bu mesele bireysel şikâyetleri aşmış, millî bir krize dönüşmüştür. Avrupa Birliği ülkeleriyle yaşanan vize sorunu artık münferit bir uygulama değil sistematik bir engelleme hâlini almış durumdadır. Almanya ve Fransa’yla başlayan bu kriz, artık Bulgaristan, Romanya gibi sınır komşularımıza kadar yayılmıştır. Yani, sadece Schengen bölgesindeki ülkeler değil, artık sınır kapılarında pasaportuna vize almak isteyen Türk vatandaşlarına randevu bile verilmemektedir. Bu vize uygulamaları bir güvenlik tedbiri olmanın ötesine geçmiş, âdeta Türkiye’ye karşı bir siyasi araç hâline gelmiştir. Bu durum hem eşitlik ilkesine hem de uluslararası hukuk normlarına aykırıdır. Vize engelleri girişimcilerimizin, öğrencilerimizin ve sanatçılarımızın önünü kesmekte, Türk pasaportunu taşımanın külfet hâline gelmesine neden olmaktadır. Bu sorun artık çok açık bir şekilde itibar meselesi hâline gelmiştir.

Peki, bu noktaya nasıl geldik? Elbette bu sorunun birçok boyutu var ama en önemli başlık şüphesiz ki Türkiye’nin yıllardır izlediği kontrolsüz ve hesapsız sığınmacı politikasıdır. Türkiye’nin güvenlik kapasitesi, altyapısı, toplumsal dengeleri hiçe sayılarak alınan kararlar bugün Avrupa ülkelerinde Türk vatandaşlarına karşı bir güven sorunu doğurmuştur. Türk vatandaşlarına Avrupa’da Orta Doğulu gözüyle bakılıyor. Bugün bir iş insanı yurt dışında yapacağı yatırım veya ticaret görüşmesi için başvurduğunda maaş bordrosunu, banka dökümlerini, şirket faaliyet belgelerini sunsa da artık yetmiyor hatta bazı ülkeler artık üç aylık tüm finansal hareket dökümünü istiyor, kimi zaman bir kişinin vize başvuru maliyeti 30 bin TL’yi buluyor. İşin acısı başvurular da reddediliyor, reddedilen başvuruların maliyeti yaklaşık 15 milyon eurodur. Reddedilen başvuruların geri ödemesi olmaması nedeniyle bu tutar vatandaşlarımız için doğrudan kayıptır. Yurt dışındaki bilimsel kongrelere katılmak isteyen akademisyenlerimizin, sahneye çıkacak olan sanatçılarımızın, uluslararası müsabakalara katılmak isteyen sporcularımızın, eğitim hakkını yurt dışında değerlendirmek isteyen öğrencilerimizin hepsi birer birer reddediliyor. Bu kriz bir partinin değil, bir milletin meselesidir; bu kriz sadece vize meselesi değil, bir itibar meselesidir. Gençlerimizin dünyaya açılma umudu kırılıyorsa, akademisyenimiz bilimsel toplantıya gidemiyorsa, iş insanımız fuara katılamıyorsa burada hepimizin durup düşünmesi gerekiyor. Neden? Çünkü Türkiye artık sığınmacı cenneti olarak tanınıyor da ondan. Çünkü Avrupa Türkiye’den gelen her başvuruyu bir potansiyel iltica vakası olarak değerlendiriyor, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları artık sığınmacı muamelesi görüyor. Bundan daha büyük bir itibar kaybı olabilir mi? Durumu özetlemek ve daha net anlatabilmek adına size bir misal vereyim: Avrupa devletleri Türkiye’ye vize şartını kaldırırsa ülke nüfusu yarıya iner. Bu durumun sebep sonuç ilişkisini de sizlere bırakıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

DOĞAN DEMİR (Devamla) - Eyvallah Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vaktiyle komşularımızla sıfır sorun sloganıyla yola çıkan dış politikamız bugün sorunsuz komşumuz kalmadı gerçeğine evrilmiş durumda. Sınır güvenliğimiz tartışmalı ve bölgesel ortaklarımız askıda, dostane ilişkilerimiz ise dibe vurmuş durumda. Sadece Batı ile değil, Orta Doğu’dan Kafkasya’ya, Balkanlardan Akdeniz’e kadar her cephede Türkiye’nin dış politikası derin bir yalnızlık yaşıyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sevilay Çelenk, Diyarbakır Milletvekili.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sevgili yurttaşlar; İYİ Parti önergesi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum.

En başından bu önergeyi elbette desteklediğimizi, yurttaşlarımızın haysiyetle, güvenle ve seyahat özgürlüğüyle diledikleri her yere gitmelerini desteklediğimizi ve bu konuda çok sorunlarla karşı karşıya olduğumuza da katıldığımızı belirterek başlamak istiyorum. Ama birçok diğer konuda yaptığımız gibi burada da temel bir sorun var. Meselelerimizi genellikle hızla teşhis etmekte üzerimize yok, her zaman bunu çok iyi yapıyoruz ama bunun kaynaklarını da aynı netlikle ortaya koymaya sıra geldiğinde burada genellikle bir teğet geçme durumu söz konusu oluyor, burada da maalesef böyle bir durum var ve de sorunun kaynağı neredeyse yoğun bir biçimde sığınmacı meselesiyle ilişkilendirilmiş gibi görünüyor. Örneğin -benden önceki değerli konuşmacının söylediği gibi- Türkiye'ye Avrupa Birliği üyesi ülkeler sınırlarını açsa ülke nüfusunun yarısı eğer dışarıya gidiyorsa bizim bu sorunu önce içerideki demokratik uzamla ilişkili olarak değerlendirmemiz gerekiyor, demokrasinin durumuyla ilişkili olarak, özgürlüklerin durumuyla ilişkili olarak değerlendirmemiz gerekiyor. Neden herkes dışarıya gitmek istiyor? Neden herkes göç yolunda? Başvurular neden bu kadar artmış? Schengen başvurularında Çin'den sonra neden 2'nci ülkeyiz ve sadece 2023 yılında 1 milyonu aşkın kişi bu başvuruyu yapmış? Schengen başvurularında neden ret oranı 6 puan artarak 21,7'ye yükselmiş? Bizi böyle göç eden bir ülke pozisyonuna düşüren nedir? Ancak bundan sonra sığınmacılara gelebiliriz ve orada da yine sorulacak sorular var. Bu sığınmacıları bizim sınırlarımıza, bizim kıyılarımıza sürükleyen politikaları sorgulamadan vize sorunu sorgulanabilir mi? Ya da işte sığınmacı sorununun bir dış politika sorunu olarak Avrupa Birliğiyle ele alınışındaki problemleri, bunun bir pazarlık kartına dönüşmesini sorgulamadan vize sorunları çözülebilir mi? Brecht'in ünlü bir şiiri var: "Okumuş Bir İşçi Soruyor" "İşte bir sürü olay sana/Ve bir sürü soru" Bunlar olmaksızın bu meseleyi de anlamak gerçekten kolay değil. Akademisyenler gitmek istiyor, öğrenciler gitmek istiyor, LGBT+'lar gitmek istiyor, barış savunucuları gitmek istiyor. Sadece artık ekonomik nedenlerle değil ya da işte, çatışmalı bir ortamdan kurtulmak için değil, geleceği öngöremedikleri için gitmek istiyorlar, bu ülkede bir gelecek görmedikleri için gitmek istiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Türkiye'de gençlerin gitme arzusu tarihin hiçbir döneminde bu kadar yoğun olmamıştı ve biz bunu Türkiye'deki sığınmacı vesilesiyle çelişkili bir biçimde ilişkilendiremeyiz. Burada da ilişkiyi çelişkili kuruyoruz, ya sığınmacılara öncelik verildiğini söylüyoruz ya da diyoruz ki: Suriyeliler gidecek diye bizi de engelliyorlar. Bunlar da birbiriyle çelişkili durumda ifade edilen şeyler. Oysaki konunun kendi dinamiklerimizle son derece ilişkili bir boyutu var. Hukukun üstünlüğüne dayalı, demokrasiye saygılı, barışı amaçlayan ve beka sorununu barışta ve demokraside gören bir ülke olmadığımız sürece vize sorununu çözmemiz de mümkün olmayacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yerinden bir dakika...

Ayça Taşkent...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Suriye Geçici Devlet Başkanı Ahmed eş-Şara'nın Arifiye'deki Tank Palet Fabrikasına yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Suriye Geçici Devlet Başkanı eş-Şara, Sakarya Valisi ve Belediye Başkanı eşliğinde Arifiye'deki Tank Palet Fabrikasını bir gece yarısı ziyaret etti. Tank Palet Fabrikasına yapılan bu gece ziyaretinin amacı nedir? Bu ziyaret fabrikanın üretim süreçleri ve teknolojik altyapısı hakkında hangi bilgilerin paylaşılmasına neden olmuştur? Tank Palet Fabrikasının geleceği ve güvenliği konusunda kamuoyuna neden yeterli bilgi verilmemektedir? Bu bağlamda, fabrikaya yapılan bu gizli ziyaretin tüm detaylarının kamuoyuyla paylaşılmasını ve gerekli açıklamaların yapılmasını talep ediyoruz. Sakarya halkının ve milletimizin bilgi alma hakkı vardır. Bu hakkın sağlanması için konunun takipçisi olacağımızı bildiriyor ve fabrikanın sahibine, ordumuza geri verilmesini bir kez daha talep ediyoruz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, başta Avrupa Birliği olmak üzere komşu ülkelerle vize konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Partinin grup önerisi hakkında Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına görüşlerini bildirmek üzere Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIROZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, bu Hükümetin milyonlarca vatandaşımıza yaşattığı büyük vize ayıbını el birliğiyle nasıl sona erdiririz, onu konuşacağız ama önce başka bir ayıba değinmek istiyorum. 2025 Türkiye'sinde AK PARTİ iktidarı bir televizyon kanalını, Sözcü TV'yi tam on gün süreyle karartıyor, bu karartma bir büyük adaletsizliktir. Gerekçesi ise başka bir büyük hukuksuzluktur. Neymiş? Türkiye'nin dört bir yanında "Ekrem İmamoğlu'na özgürlük." diyen milyonların sesi olmuş, haberleştirmiş. Oysa gazeteciliğin varlık nedeni haber yapmak, halkı bilgilendirmek. Basın özgürlüğünü ve haber alma hakkımızı hiçe sayan bu karartmayı protesto ediyoruz, kabul etmiyoruz. Bu ayıba imza atan RTÜK ve bu sansürcü AK PARTİ iktidarı bilsin ki baskılarınız, yasaklarınız bu milletin demokrasi ve özgürlük taleplerini susturamayacak, Sözcü susmayacak, Türkiye susmayacak. Bu ülkeye demokrasiyi, basın özgürlüğünü, adaleti mutlaka ama mutlaka getireceğiz.

Sayın milletvekilleri, milyonlara yaşatılan bu vize çilesi yirmi üç yıllık AK PARTİ iktidarının ülkemizin itibarını, onurunu, pasaportumuzun değerini nasıl korumadığının en somut kanıtıdır. Dünyada tam 1 milyar 400 milyon insan Avrupa Birliği ülkelerine vizesiz seyahat edebiliyor ama 86 milyon Türk hariç; 61 ülke arasında Honduras'tan tutun dibimizdeki Gürcistan'a, işgal altındaki Ukrayna'ya kadar herkese giriş serbest, Avrupa Birliğine aday ülkelerin hepsinin vatandaşlarına serbest, birine yasak. Kim o biri? Tabii ki Türkiye. Niçin böyle? Bu iktidarın içte beceriksiz, dışta basiretsiz politikaları yüzünden. İçeride yasaklar, öğrenciye, TÜSİAD Başkanına, hukukçuya, gazeteciye yurt dışına çıkış yasak; diğer yanda açlık, yoksulluk, işsizlik. Dışarıda ise ulusal çıkar yerine koltuğunu koruma derdine düşmüş bir âciz iktidar. Sonucu ortada, vize kuyruklarında aşağılanan, reddedilen vatandaşımız Kapıkule'den dışarı çıkmıyor; tam 72 ülke vatandaşımızdan vize istiyor, istiyor ama vatandaş ağzıyla kuş tutsa o vizeyi vermiyor.

İşte, birkaç başlık gazetelerden: “Ürün fuarda, patron yok!” “Türk iş insanına Almanya’da vize çıkmadı, stantları akrabalar bekledi.” “İtalya’da üniversite kazandılar ama okullarına gidemediler.” “Polis memuru damat kendi düğününe katılamıyor.” “Dünya şampiyonu Türk sporcuya Macaristan’dan vize ayıbı. Avrupa Şampiyonası’na katılamadı!” “Ünlü doktora Kanada’dan vize engeli. Kongredeki görevine gidemedi!” Sonuncusu -dün- “Athena’nın Londra konseri vize engeline takıldı.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Sağ olun.

Sayın milletvekilleri, bu öğrenciler, sanatçılar, bilim insanları, iş insanları hepsi bizim insanımız, hepsi yüz akımız, gururumuz; onlara yapılan bu ikinci sınıf insan muamelesi ayıp değil mi, yazık değil mi? Niye bu rezalete bir çare bulamıyorsunuz? 4 milyon Suriyeliyi Türkiye’de tutarken “2016’da vizesiz Avrupa.” diyordunuz, hani nerede? Bu kürsüden kaçınıcı çağrımız? Ya siz çözün ya gelin birlikte çözelim diyoruz çünkü vatandaş mağdur ama sizin umurunuzda değil. Umurunuzda olsa işte, buyurun, tam sırası, kuralım komisyonu, birlikte çözelim bu meseleyi. Ama hayır, yapmazsınız, yapamazsınız. O zaman bırakacaksınız, biz çözeceğiz; ülkemizin itibarını da vatandaşımızın onuru da bizim iktidarımız koruyacak, gençlerimiz ülkeden kaçmayacak, bu ülkede iş insanımızın, sanatçımızın, sporcumuzun, tüm vatandaşlarımızın pasaportu saygın ve değerli olacak.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Oğuz Bey’i ilk defa görüyoruz.

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - İlk defa dinleyeceğiz.

AK PARTİ GRUBU ADINA OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere, komşu ülkelerimizde vatandaşlarımızın vize konusunda yaşanan sorunlarının araştırılmasını içeren İYİ Partinin önerisiyle alakalı AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. İstanbul’un fethinin yıl dönümünü de yâd ederek yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle beni ilk defa kürsüde gören vekillerimizi daha da saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, CHP, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; araştırma komisyonları bir hususun bütün boyutlarıyla araştırılmasını ortaya koymak üzere teklif edilir ama şimdiye kadar yapılan bütün konuşmalardan konunun zaten bütün detaylarıyla ortada olduğunun, bütün kesimlerin sorunlarının tek tek rakam vererek dillendirilebildiğini de görerek böyle bir araştırma komisyonuna aslında ihtiyaç olmadığının burada altını kalınca çizmek istiyorum. Zira, vize konusunda yaşanan sorunları başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere, bakanlarımız ve yine, Meclisimizdeki ihtisas komisyonumuz olan Dışişleri Komisyonumuz ve parlamenter diplomamızda önemli yerleri olan dostluk gruplarımızın başkanları ve yönetimleri çok yakından takip ediyorlar ve her fırsatta muhataplarına iletiyorlar. İş dünyamız, akademisyenlerimiz, sanatçılarımız, öğrencilerimiz, ülkelerde akrabaları bulunan yakınları, aile birleşimi bekleyenler ve yine turistik bir amaçla seyahate çıkmak isteyen vatandaşlarımız vize randevusu alma ve konsolosluklar tarafından bu müracaatların değerlendirilmesi aşamasında yaşadıkları sorunları sizlerle paylaştıkları gibi bizlerle de paylaşıyorlar. Yaşanan bu sıkıntıların çoğu zaman rasyonel zemini olmayan, göç dalgalarının

önlenmesi, popülist siyasetçilerin oluşturduğu baskıya karşılık vermek, terör korkusu ve yine olası iltica müracaatlarının artması gibi sebeplerden kaynaklandığını ama bunlarla birlikte, gelir seviyesiyle birlikte mobilitasını artırdığımız geniş bir toplumsal kesimin taleplerinden de kaynaklandığını muhatap olduğumuz büyükelçilikler ve hükümet yetkilileri ifade ediyorlar. Almanya örneğinden gidecek olursak, yeryüzünde en fazla müracaatı alan Türkiye'deki Alman başkonsoloslukları ret oranının ciddi manada değişmediğini ancak müracaat sayısında artış olduğunu, işlem sürecinin bundan dolayı uzadığını bizlerle paylaşıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (Devamla) - Diğer Schengen ülkelerinde de benzer şekilde sıkıntılar yaşıyoruz.

Değerli milletvekilleri, dolayısıyla Hükümetimizin ve bakanlarımızın bir bütün olarak gündeminde olan her ikili ve çoklu taraflı görüşmelerde tarafımızdan gündeme getirilen bu sorunun çözümü ancak vize serbestisi olacaktır. Bu konuda taahhütlerde bulunup ancak 70 kriter arkasına ve Güney Kıbrıs Yönetiminin bahanelerinin arkasına sığınan Avrupa Birliği başta olmak üzere, değişen dünya dengeleri, ülkemizin stratejik konumu ve Avrupa güvenlik mimarisinin yeniden şekillenmesi çerçevesinde rijit tavırlarını hızlıca değiştireceğine inanıyor, konunun bütün boyutlarıyla zaten ortada olduğunu ve araştırma önerisini reddedeceğimizi de ifade ederek yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, ÇED süreçlerinin sağlığa olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/5/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/5/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

29 Mayıs 2025 tarihinde İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, ÇED süreçlerinin sağlığa olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (12146 grup numaralı) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/5/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili İbrahim Akın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen sevgili halklarımız; hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Daha önceki dönemlerde milletvekilimiz olan Hamit Geylani'yi bugün yolculuğa uğurladık, bütün sevenlerine sabır diliyorum. Bizim için çok değerli arkadaşlarımızdan birini daha kaybetmiş olmanın üzüntüsünü yaşadığımızı ifade etmek isterim.

Keza, bugün, yine, çok yaygın bir şekilde cezaevi görüşmeleri yapıyoruz. Cezaevindeki arkadaşlarımızın bu yargı paketiyle ilgili beklentileri konusu çok önemliydi. Ancak şu andaki açıklamalar ve Komisyona gönderilen yasa teklifi gösteriyor ki -yaşadığımız- aslında tam bir hayal kırıklığıdır ve cezaevindeki birçok insan bu hayal kırıklığını yaşıyor ve aileleri de aynı zamanda bu üzüntülerini paylaşıyor. Biz, ülkemizdeki adaletsizliğin, hukuksuzluğun bu kadar yaygın yapıldığı bir yerde hukukun bu kadar çifte standart yapılması gerekmediğini düşünüyoruz ve herkese ayrımsız bir adalet uygulanması gerektiğini düşünüyoruz, dolayısıyla gerekçeleri kabul etmemiz mümkün değil.

Gelelim bu ÇED meselesine. Öncelikle şunu söyleyeyim: Önergemizin içeriğindeki ÇED meselesi herhangi bir konu değildir, teknik ve hukuki bir konu değildir, tamamen hayatımızı, ülkemizdeki canlı hayatının hepsini çok yakından ilgilendiren, sağlığımızı ve geleceğimizi çok yakından ilgilendiren bir konudur. ÇED konusu bu ülkede ciddi bir şekilde, 2009/7 sayılı Genelge'yle korkunç bir şekilde hukuk dışı uygulanmaktadır. Bu uygulama öyle bir noktaya geldi ki şu anda Mecliste yaşadığımız pratiğin benzerini hayatın her pratiğinde yaşamaya başladık. Yani ne demek istiyorum? Hukuk sistemi ayaklar altına alınmış durumda, mahkeme kararları yok sayılmış durumda. ÇED meselesi Bakanlığın onayıyla yapılıyor ve pratik olarak yüzde 97,75 oranında "ÇED Olumlu" raporu Bakanlık tarafından veriliyor. Yani 2,5 bile değil, 2,25 oranında ÇED'le ilgili bir başarı elde etmiş durumdayız yani engellenmiş durumdayız. Nasıl yaşıyor bu durum? Neredeyse ülkemizin her tarafını yağmalamak için elinde, çantasında proje hazırlamış, ÇED uygulaması yapmak isteyen mühendisler var. Sadece Kaz Dağları'nda 350 tane proje verilmiş. Çevre Bakanına soruyoruz, böylesi yaygın bir saldırı karşısında herkes itiraz ediyor, hukuka sarılıyor ancak maalesef, ülkemizde hukuk sistemi ayaklar altına alındığı için, tamamen, bir hukuk sisteminden daha çok bir yetkiyle, doğrudan kararnameyle yönetilen bir ülke hâline geldiğimiz için insanlarımız artık hukuka güvenmiyorlar. Böylesi bir ortamda -parantez içinde söyleyelim- biz 12 Eylül Anayasası'na itiraz ediyoruz, güya 12 Eylül koşullarının değiştirilmesini arzu ediyoruz ancak, 12 Eylül Anayasası'nın vermiş olduğu hakkı, hukuku bile kabul etmeyen, uygulamayan bir devlet yönetimiyle karşı karşıyayız. Bu devlet yönetimiyle gerçek anlamda herkesin uzlaştığı demokratik bir anayasa yapmak mümkün değildir, bunu burada ifade etmek istiyorum.

Gelelim ÇED meselesine. Bakın, Sayın Başkan, size de söyledim bu konuyla ilgili; ben Çevre Bakanına 52 tane önerge vermişim yani soru sormuşum, bunlardan sadece 22 tanesine cevap verilmiş, diğerlerinin hiçbirine cevap verilmemiş ve verilen cevaplar da uyduruk cevaplar. ÇED meselesiyle ilgili bütün insanlar geliyorlar, ben bu Komisyonun üyesi olarak gidiyorum, izleme kuruluna gidiyoruz Çevre Bakanlığında, oradaki memurlarla neredeyse akraba olduk. Konuşuyoruz, herkes kabul ediyor ve -elbette burada tarihi koruma kurulunun kararı var- "400 tane zeytin ağacı var ve bu ağaçların kesilmesi mümkün değil." diye insanlar söylüyorlar. Bir bakıyoruz, raporunun arkasında, işin arkasında başka ilişkiler var. "Hangi bakanlık, hangi yetkili, hangi sermaye grubu bunun arkasında?" diye soruyor insanlar, ona göre ÇED raporları olumlu ya da olumsuz çıkıyor. Bu kadar açık bir şekilde, tamamen siyasal tercihlere bağlı olarak ÇED raporunun verilmiş olması nedeniyle artık ülkemizde hayatımızı, sağlığımızı, geleceğimizi, havamızı, suyumuzu, denizimizi koruma şansımızın kalmadığını düşünüyoruz. O nedenle, biz DEM PARTİ olarak önergemizin arkasında dururken bu meseleden DEM

PARTİ meselesi olmadığını, bu ülkenin geleceği meselesi olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla eğer bu ülkede sağlıklı yaşamak istiyorsak, sağlıklı ortam içerisinde bu hayatımızı sürdürmek istiyorsak, çocuğumuza, geleceğimize iyi bir şeyler bırakmak istiyorsak, sadece sermayenin ihtiyacını değil bu ülkenin geleceğini düşünüyorsak buradaki bütün milletvekillerinin oylarını doğru kullanması, hakkın, hukukun yanında kullanması gerektiğini düşünüyoruz.

O nedenle, sizden istirhamımız şudur: Bunu araştıralım. Bu ÇED meselesinin gerçekten şu anda mevcut durumu korumakla ilgili yeterlilikleri yoktur; yeni bir önerge, yeni bir yasa hazırlanması gerekir. Araştırmanın sorumlusu olarak biz hep beraber müzakere içinde, demokratik bir ortam içerisinde bunu yapmaya varız. Sizlerden bu konuda destek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

İBRAHİM AKIN (Devamlı) - Son olarak şunu söylemek isterim: Biz burada sevgili Sırrı Süreyya Önder Başkanımızı kaybettik ama onun bir vasiyeti var, vasiyeti şu: Su meselesi, nehirlerimiz ve derelerimizin korunması meselesiyle ilgili önerge verdi, bütün Meclisin buna sahip çıkmasını istedi. Bununla ilgili hazırlığımız var. Aynı zamanda bunun geleceğimizin en önemli kaynaklarından bir tanesi olduğunu ifade ediyor. Dolayısıyla onun vasiyetine bu Meclisin sahip çıkması, önümüzdeki dönemde bu kararın hayata geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz ve bütün Meclisi bu konuyla ilgili duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Bir başka konu da şu: Bu ülkede barış süreci, demokrasi süreci, özgürlük süreci tartışılıyor ama ekolojiyle de barışık olmayan bir hayatın sürdürülmesinin mümkün olmadığını düşünüyoruz. Ekolojiye karşı savaş açılmış durumda, ÇED meselesi bunun çok somut örneği. Dolayısıyla gelin, birlikte bu hayatı değerlendirecek bir hayat kuralım. Herkesle barış içerisinde ama önce bütün canlıları öldürmeyen, onları yok etmeyen bir barış ortamının sağlanması, ekolojik barışın temin edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

ÇED, Çevresel Etki Değerlendirmesi ne kadar janjanlı bir cümle değil mi? Yani yapılan tesislerin çevre sağlığına, doğal yaşama etkisini değerlendiren bir kurul var ve biz önümüzdeki gençlerimize, çocuklarımıza güzel bir hayat oluşturacağız bu değerlendirmeye. Çevre Bakanlığı her yerinden sorumlu. Hâlbuki bunun içerisine bölge halkının katılması gerekiyor, sivil toplumun dikkate alınması gerekiyor, yerel halkın masabaşı kararlardan ziyade olayın içerisinde olması gerekiyor fakat baktığımız zaman uygulamalara, halktan ziyade “Çevreyi nasıl talan edebiliriz?”in tarafının korunduğu gözlemleniyor, bunun örneklerini veriyor; yine, her zamanki gibi Kahramanmaraş’tan. Gördüğünüz yer Afşin-Elbistan Termik Santrali. Yıllardır binlerce kanser vakasının yaşandığı ama kılın kıpırdatılmadığı bir yer. Afşin-Elbistan’dan, devamlı o bölgeden göç olur, Afşin’den göç olur. Nereye olur? Mersin’e olur, Osmaniye’ye olur, olur da olur. İnsanlar bu bölgeden kaçarlar. Buranın ÇED raporu var mıdır? E, muhakkak vardır. Bakın, Aksu ve Erkenez Çayları nasıl sanayi atıklarıyla kirletiliyor ve buna Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı “Hiçbir şey yoktur.” raporu verebiliyor? Bu da iki suyun karışımındaki renk değişimi. Aksu ile Erkenez Çaylarının Sır Barajı’ndaki buluşma noktası; bir taraf yeşil, bir taraf mavi ama Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkililerine göre buralar çok temiz, çevreyi etkileyen herhangi bir durum yok.

Başka bir şey Kahramanmaraş'ta. Kahramanmaraş'ta birinci sınıf tarım arazilerine kamu kurumu yapma âdeti var, on beş yıl önce Necip Fazıl Hastanesinin yapıldığı yer için "Fay hattı." dedik "Birinci sınıf tarım arazisi." dedik "Şehre uzak, yapmayın." dedik -o zaman Tabip Odası Başkanıydım- dinleyen kim? Depremde güm, devre dışı. Durdular mı? 400 yataklı devlet hastanesini üç dört ay önce açtılar. Nerede? Yeşilliği görüyorsunuz, birinci sınıf tarım arazisinin içerisine yine yaptılar, arkadaşlarımız yine durmadılar. Yeter mi? Hayır, yetmez. Bunlar da Kılavuzlu Barajı'nın sıfır noktasında yapılan villalar. Tarım Bakanlığına ben bunu şikâyet ettim. Tarım Müdürlüğü yetkilileri gittiler, orada tutanak tuttular "Milletvekili sizi şikâyet ediyor." diye vatandaşa ama sermaye sahiplerinin villalarına dokunmak yerine hemen 3-4 kilometre ötedeki orman arazisindeki otuz-kırk yıllık zeytin ağaçlarını söktüler ve onlara tutanak tuttular. Hâlen bu villalar iskeleleriyle birlikte duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

Buyurun.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Son bir şey; size bir hikâye anlatacağım: On beş yıl önce birinci sınıf tarım arazisine, Türkoğlu'na kâğıt fabrikası yapılması isteniyor. Toprak Koruma Kurulu ret cevabını veriyor, vali de buna uyuyor. On beş gün sonra vali değiştiriliyor, gelen valinin ilk yaptığı iş Toprak Koruma Kurulunu değiştirmek oluyor ve Toprak Koruma Kurulu o kâğıt fabrikasına izin veriyor. Dört yıl sonra vali ayrılıyor kâğıt fabrikasının sahibinin uçağıyla, gittiği şehre.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle belirtmek isterim ki ben, ÇED hukuksuzluğundan en fazla canı yanan bir şehrin, en verimli tarımsal alanları sanayiye boğulan, yemyeşil ovası baştan sona betonlaştırılan, denizi, dağı, gölleri mahvedilen talihsiz bir kentin, Bursa'nın Milletvekiliyim. 2009/7 sayılı Genelge her ne kadar kâğıt üzerinde bir istisna gibi sunulsa da pratikte maalesef genel bir kurala dönüştürülmüştür. Yargının iptal ettiği "ÇED Olumlu" kararları işte bu absürt genelgeye dayandırılarak âdeti sihirli bir değnekle yeniden yürürlüğe sunulmuştur. Bunun onlarca örneğini yaşadık. Nerede? Bursa'da. Bakın, bu yapılan tam bir yönetmelik hilesidir. Zaten yirmi üç yıllık iktidar olarak hayatları yalan dolan, yolsuzluk, usulsüzlük, hile ve desisedir. Bursa'da bunun örnekleri var; o meşhur, Orhangazi'de Cargill Fabrikası gün gibi duruyor. Ve yine, İznik Gölü'nün kıyısında özel endüstri bölgesi ilan ettiği, Sayın Cumhurbaşkanının eşe dosta akrabaya dağıttığı Varaka Kâğıt Fabrikası. Ve yine, en son, Bursa'da şehrin göbeğine, CarrefourSA'nın olduğu yere şimdi yapılacak olan binlerce konut, otel, AVM'yle yaşanmaz bir Bursa. Bunların hiçbirinde çevresel etki değerlendirme raporu dikkate alınmıyor.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bugün bir büyük hayal kırıklığını da yargı paketini bekleyen binlerce vatandaşımız yaşadı. Ne oldu? 31 Temmuz Covid yasası diye bilinen ve iki yıldır ha çıktı ha çıkacak, onuncu yargı paketinde var diye umutla beklenen yargı paketi ne doğurdu? Dağ fare doğurdu. Nerede? Umut bağlayan ve bugün burada Komisyona gelen yargı paketinde -31 Mart Covid yasasıyla ilgili aslında Anayasa'nın eşitlik ilkesine göre bir kısmının faydalanıp diğer kesiminin faydalanamadığı- binlerce mağdurun umudunu bugün çöp ettiniz, yerle bir ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

BAŞKAN - Lütfen...

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Niye yapıyor bunu iktidar; samimiyetle merak ediyorum. Bir taraftan bu kapıların ardında konuşurken, sosyal medyada gruplarda konuşurken, eşe dosta anlatırken “Onuncu yargı paketinde biz bu mağduriyeti çözeceğiz.” dediniz. Bize de dediniz, biz de insanlara söyledik. Şimdi ortaya bir paket getirdiniz; tam anlamıyla dağ fare doğurmuştur. Bu umutsuzluğu Komisyonunda çözmek zorundasınız. Bu Meclis bunu çözmeli, Genel Kuruldan önce Komisyonunda çözmeli, bu eşitsizliği gidermelidir.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çevre, Şehircilik Bakanlığına göre ÇED, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ve teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesini içermektedir.

Arazi kullanımı, depremsellik, fay zonları, jeolojik sakıncalı alanlar, hava kalitesi, çevresel altyapı, toprak kirliliği ve kontrolü, iklim değişikliği, ulaşım, gürültü, göller, göletler, yer altı suları, flora, fauna, ormanlar, millî parklar, tabiat parkları, çayır, mera ve sulak alanlar, tabiat varlıklarını koruma çalışmaları, atıklar konusunda incelemeler yapılmaktadır. “ÇED Olumlu” kararı ya da “ÇED Gerekli Değildir” kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili herhangi bir teşvik, onay, izin, yapı kullanım ruhsatı Çevre, Şehircilik Bakanlığı tarafından verilmemektedir.

ÇED raporunun sözüm ona halkı bilgilendirme toplantıları ne yazık ki halka gerçekleri anlatmak yerine sadece bölgeye yatırım geleceğini ve onlara istihdam sağlanacağını anlatan, âdeta gerçeklikten uzak ikna seanslarına dönüştürülmüştür.

1983’te yürürlüğe giren Çevre Kanunu kapsamında 93’te uygulanmaya başlandığı tarihten bugüne kadar neredeyse “ÇED Olumsuz” raporu olan herhangi bir proje yok arkadaşlar. Türkiye’nin durumu ortada, milyonlarca yılda oluşan coğrafyamız orman koruma alanlarının, sulak koruma alanlarının vahşice talan edildiği noktaya evrildi. İklim ve su krizinin hem ülkemizi hem de dünyamızı tehdit ettiği bu süreçte ÇED raporları sadece sıra savmak, prosedür tamamlamak değil doğa, çevre, insan sağlığı ve güvenliğini koruyacak doğrultuda olmalıdır. Ülkemizi âdeta çölleştiren, talana varan vahşi madenciliğin sonuçları ortada. Manisa’da, Amasra’da, Iliç’te yaşanan maden facialarının oluşum sebepleri, ölümler ve sonradan yarattığı siyanür, sülfürik asit ve benzeri kimyasallar nedeniyle yarattığı çevresel felaketler, taş ocakları ve vahşi madenciliğin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri, Afşin-Elbistan Termik Santrali gibi santrallerin olumsuz etkileri itibarıyla ÇED raporlarının ne kadar yetersiz, özensiz ve sorumsuz hazırlandığı ortadadır. Ergene’nin kirlilik nedeniyle simsiyah akmakta olduğu ortadayken, etrafındaki 11 il tarafından âdeta bir kanalizasyon gölü gibi kullanılan Marmara Denizi’nde 700 civarında olan balık çeşitliliği bir elin parmaklarına kadar inmişken fauna ve floranın yok edildiği Marmara Denizi’nde müsilaj eskisinden daha kötü bir şekilde hortladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Iliç’te siyanür sızıntısı olduğu hâlde sadece para cezasına çevrilmesi ve ÇED kapasitesi artırımına gidilmiş olması da ciddiyetsizliğin en önemli göstergelerinden biridir. “ÇED Olumsuz” raporu vermek için sizin daha hangi felaketlerin yaşanmasını beklemeniz gerekiyor? (CHP sıralarından alkışlar)

Bu ülke, iktidarın ya da sermayedarların malı değil, gelecekte çocuklarımıza bıraktığımız bir emanettir. O nedenle önergeyi olumlu olarak karşılıyoruz, sizlerin de bu yönde oy kullanmasını diliyoruz.

Herkese teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Muhammet Müfit Aydın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) - Bugün İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümü. Bu fetih, bir çağın kapanıp yeni bir çağın başladığı kutlu bir zaferdir. Peygamber Efendimiz'in (SAV) "..."³ "İstanbul elbet fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, onun askerleri ne güzel askerlerdir." müjdesi II. Mehmet ve ordusuna nasip olmuştur. Bu fetih sadece toprakların değil, gönüllülerin de İslam'la buluştuğu büyük bir manevi dönüşümün kapısını aralamış, fetihle birlikte İstanbul ilim, irfan ve adaletin merkezi hâline gelmiştir. Yeryüzünde hak ve hakkaniyet tecelli etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinin denetlenmesine dair Meclis Araştırması Önergesi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen tüm izleyicilerimizi saygıyla selamlıyorum. Biraz önceki hatiplerimizden esinlenerek bir iki şey söylemek istiyorum: Değerli arkadaşlar, Ak Parti gelmeden önce Marmara Bölgesi zaten sanayiye teslim edilmişti. Toyota Fabrikasının yapılmasını hatırlayan kardeşlerimiz burada var. Ne demişti o zamanın yetkilileri? "Bundan sonra patates değil, buradan Corolla'lar çıkacak." Değerli arkadaşlar, Corolla her yerden çıkar fakat patates Allah'ın bahşettiği topraklardan çıkar. Orası bir fabrika, onu bozamazsınız. Biz bunların hepsini yaptık. Biraz önce bir kardeşimizin de müsaila ile ilgili bir ifadesi oldu. Yani ben buna doğrusu değinmek istemiyordum ama biz arıtma tesisleri yapmama programları yapıyoruz. Yazık ediyoruz bu ülkeye değerli kardeşlerim.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Engelleyen yok ki arıtma tesislerini, yapın.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) - Hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, bu geminin içinde hepimiz varız, bu gemi batarsa hepimiz birden batarız.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Battık zaten, yirmi üç yılda ülke gitti. Toyota örnek değil, ülke gitti.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) - Onun için bizim yanlışlarımıza müdahale edin, doğru ama konuşarak bir şeye varamazsınız. Siz konuşurken biz bir şey söylemedik, bir dinlerseniz daha mutlu olurum.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Biz dinliyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Patatesler battı, patatesler.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) - Öncelikle şunun altını çizmek isterim. Çevrenin korunması, halk sağlığına duyarlılık ve yargı kararlarına saygı Hükûmetimizin temel önceliklerindendir. Hükûmetimizin ÇED süreci, çevresel duyarlılığı esas alan bilimsel ve teknik bir süreç ve Türkiye Cumhuriyeti yasaları ile Avrupa Birliği normlarına uygun olarak yürütülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Aydın.

Buyurun.

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, çevresel etkinin 2002’den önceki durumunu bilen arkadaşlarımız eğer hatırlarlarsa “ÇED” diye bir şey doğru dürüst yoktu, biz, bunu belirli bir esasa indirmeye çalıştık ve şu anda yargının denetimine tabi. Yargının denetimine tabi olmasının çok manası olduğuna da inanıyorum. Demokrasimizi biz böyle geliştireceğiz. Biz halka da gideceğiz, vatandaş bilgilendireceğiz ancak yaptığımız bir hata varsa bunu da mahkemelerimiz milletimizin önüne doğru bir şekilde koyacak. Sizler bizlere ne olursunuz yanlışta diretin ama her şeye de “hayır” dediğiniz zaman bu neticeye götürmez, bir ülkeye yarar getirmez.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Siz “hayır” diyorsunuz ya.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) - Her şeye “hayır” diyorsunuz, böyle olmaz.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Siz “hayır” diyorsunuz, biz demiyoruz.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) - Önce doğru da beraber olalım, burada biz de sizinle birlikte hareket edelim ama ne diyorsak “hayır” demenizin bir manası yoktur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Siz “hayır” diyorsunuz, biz “hayır” demiyoruz.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, infaz yasası çalışmalarının kapsamının araştırılması amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/5/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/5/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Murat Emir tarafından, İnfaz Yasası çalışmalarının kapsamının araştırılması amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1224 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/5/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçelerini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi adına Ankara Milletvekili Murat Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm kamuoyunun beklediği, mahkûmların büyük bir umutla beklediği, ailelerin televizyonları başında beklediği “İnfaz Kanunu” adı altında hazırladığınız yasa teklifi nihayet geldi, çok daha önce gelmesi gerekirdi ama sıkışık bir zamana bilerek getirdiniz ve sıkıştırdınız, geldi. Bunun için değerli arkadaşlar “Dağ fare doğurdu.” tanımı olmaz, dağ sırtlan doğurdu, sırtlan. İçerisine öyle hükümler koymuşsunuz

ki, öyle şeyler yerleştirmişsiniz ki asla kabul edemeyeceğimiz, baskıyı artıracacağınız, Türkiye demokrasisini geriye götüreceğiniz, cezaları artırdığınız ve kimden rahatsızsanız onu cezalandırdığınız hükümler koymuşsunuz. Birazdan konuşacağız ama çok daha ayrıntılı konuşmak lazım. Bir defa, yönteminiz yanlış. Sizin amacınız üzüm yemek değil, sizin amacınız bağcı dövmek. Bakın, önümüzde iki torba yasa var, birini konuşuyoruz, “Birini konuşacağız.” diyorsunuz, karar aldınız. Komisyona bugün verdiniz, kırk sekiz saat sonra Komisyon görüşecek, 30 madde, tam 30 madde; tüm Türkiye’nin gözü bunun üzerinde, ayrıntılı tartışmak gerekiyor. Toplumsal kesimler var, vicdanlar kanıyor, suçlar var, suçlular var, aileler var, adil yargılanmayanlar var, 400 binin üzerinde hükümlü ve tutuklu var. Nüfusuna göre dünyanın en çok tutuklusu olan ülkesisiniz, en çok hükümlüsü olan ülkesisiniz, perişan hâldesiniz ve bekliyorsunuz, bekliyorsunuz, bekliyorsunuz, son gün getiriyorsunuz. Niye biliyor musunuz? Çünkü siz kaptıkaçtı iktidarsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Kapalım kaçırılım, olursa olur, olmazsa muhalefeti suçlayalım, “Bakın, biz tam bir bayram hediyesi verecektik ama engellediler.” diyeceksiniz. Bunlar çok ucuz taktikler arkadaşlar, bunlara düşmeyin. Biz, milletimize sizi şikâyet ederiz ve derdimizi anlatırız.

Beklediniz; içinde Covid indirimi yok, defalarca söylendi; ya, siz söylediniz, MHP söyledi. Covid-19 salgını sırasında bir infaz kanunu geçti buradan; o zaman dilimizde tüy bitti, eşitlik sağlayın dedik. Birinin hükmü kesinleşmiş, evine gitti; öbürünün hükmü kesinleşmemiş, Yargıtayda dosyası beklemiş garibin, o adam hâlâ cezaevinde, hâlâ cezaevinde. Bari bunu düzelttin dedik, bu bile yok. Bakıyorsunuz, infazın kolaylaştırılması yok. Hasta mahpuslarla ilgili bir şey yapacaktınız, yine Adli Tıba bağlıyorsunuz. Adli Tıp kim? Sizinkiler; kimi istiyorsa onu çıkarıyor. Ve baktığınız zaman, içinde öyle tehlikeli hükümler var ki. Mesela Anayasa Mahkemesi iptal etmiş; Bilgi Teknolojileri Kurumunun (BTK) direkt kendiliğinden iletişimi engelleme hakkı. Ya, böyle bir şey olur mu hukuk devletinde? Olmaz. Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, aynısını getirmişsiniz. Ve siz buna bir “reform” “yargı paketi” diyorsunuz. Ve insanları beklentiye soktunuz. Ya, bunu yapmayacaksınız, böyle bir aklınız, vicdanınız yok, adalete inanmıyorsunuz, bari insanların duygusuyla oynamayın. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Eğer hukuk devletine gerçekten inanıyorsan Adli Tıp Kurumuyla ilgili söylediklerini geri almak zorundasın. İnsanların da adalete olan güvenini zedelemeye hakkınız yok.

MURAT EMİR (Devamla) - İnsanlar sizi izliyorlar, sizi; sizi bekliyorlar; anneler sizi bekliyor, mahkûmlar sizi bekliyor; babasına, annesine kavuşmak isteyen yavrular sizi bekliyor ama siz bu umudu tüketiyorsunuz. Önce umut yaratıyorsunuz, umut yaratınız, şimdi de “Yok öyle şey.” diyorsunuz.

Bakın, eliniz değmişken ne yapıyorsunuz? Yeni suçlar ihdas ediyorsunuz. Ne mesela? Mesela kara yolundaki aracın geçmesini engelleme suçu. Amacınız ne? Bir uyanıklıkla, domatesini yani harcadığının yarısını bile alamadığı için yolun ortasına domatesini dökmek zorunda olan çiftçiye nasıl hapse atarızın peşindesiniz. Yine, insanlar eyleme gidiyorlar, “İmamoğlu’na özgürlük!” diyorlar; tir tir titriyorsunuz, korkuyorsunuz, posterini yasaklıyorsunuz, insanlar oraya gitmesin istiyorsunuz ama gidiyorlar. Onun cezasını da buraya koymuşsunuz. Uyanıklar sizi, diyeceksiniz ki: “Bunları geçirin, geçirmezseniz cezaevindekiler sizin peşinize düşecek!” Bakın, bunlardan vazgeçin; bu yol, yol değil! Bu ülkenin, bu halkın bir beklentisi var. Adil yargılamanız yok, insanları tutuklu koyuyorsunuz; Covid indirimi yapmışsınız, yarısı kalmış, yarısı çıkmış. Bunları düzeltmeniz gerekirken bir fırsatçılıkla, bir kaptıkaçtı anlayışıyla sokağa çıkanları, mitinge gelenleri, poster asanları, yola domates dökenleri de cezaevine koyalım diyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) - Sonra diyorsunuz ki: Efendim, neymiş? Cezasızlık indirimi varmış, beş gün bile olsa hapse girmeliymiş. İlk başta doğru gibi geliyor değil mi? Ama bakın, bu algı üzerinden aslında yatarı olmayan suçları cezaevine koymanın yolunu açmış oluyorsunuz. Hangi suçlar onlar? Mesela, ifade hürriyetinden kaynaklanan veya toplantı ve gösteri yürüyüş hakkından kaynaklanan veya X'ten bir paylaşım yaptı diye bir kişiyi cezaevine koyacaksınız ve siz bunun yolunu açıyorsunuz, bunu da âdeta bir reformmuş gibi sunuyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bu çalışma takvimini kabul etmiyoruz. Bu kanun bize göre son derece değersiz, tuzaklarla dolu bir kanundur. Bu kanunun uzun uzun konuşulması gerekir. Şimdiden söylüyorum: Çarşamba günü gelip “Hadi bir müjde verelim.” dediğinizde, size “Gidin işinize!” diyeceğiz, haberiniz olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Birol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. On binlerce insanımızı ilgilendiren infaz düzenlemelerine ilişkin söz aldım.

Aylarca konuşulan, aileleriyle birlikte yüz binlerce insanımıza umut bırakan, umutlandıran, bir beklentiye sokan bir meseleyi konuşuyoruz ancak ne yazık ki her zaman olan yine oldu, adaletin iktidarı tesis edilemediği için iktidarın adaletini konuşmak durumunda kalıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu nasıl iştir Allah aşkına ya? İnsanların cezaevinde kalıp kalmamasına iktidarın dönemlik ihtiyaçlarına ve seçim hesaplarına göre mi karar vereceğiz? Kimin ne zaman terörist ilan edileceğine ve kimlerin ne kadar terörist kalacağına iktidar mı karar verecek Allah aşkına? Siz isteyince bir sendikaya üye olmak, bir okuldan mezun olmak, bir bankada hesap açmak ansızın suç oluveriyor; bu nasıl iştir? Bir örgüt tanımı yapıyorsunuz, on binlerce insanı bu çuvala atıyorsunuz, bir kararnameyle insanların işine son veriyorsunuz. Mesela, dokuz yıldır cezaevinde olan askerî öğrenciler. Bunlar da yetmiyor, şimdi bir paket hazırlıyorsunuz ama yine bir şerh düşüp “onlar hariç” diyorsunuz. Dün okula, gazeteye abone olmayı suç addedip bir çuvala koyduklarınızın yanına bir şerh koyup “biz hariç” dediğiniz gibi.

İnfaz düzenlemesine ilişkin, değerli arkadaşlar, bugün yaptığımız bu tartışmalar, bu gelgitli durumlar, iktidarın aslında yeni anayasa çalışmaları çerçevesinde ortaya ne getireceğinin de bir fragmanını ortaya koyuyor. Onun için ben iktidar partisindeki arkadaşlara dönük şöyle diyorum: Geliniz, maşerî vicdanı rahatsız etmeyen, sizin de bu beklenti içerisinde olan insanların da canını yakmayacak olan bir düzenlemeyi bu Meclis gündemine getiririz. Yoksa adilane olmayan bir infaz düzenlemesi getirirseniz birilerinin canı şimdi yanar, sizlerin canı daha sonra yanar. Ne demek istiyorum ben? Yani mesela Fetullah Gülen 2012’de vefat etmiş olsaydı bu salonda bulunan milletvekillerinin pek çoğu, pek azı hariç, pek çoğu o cenazede ön safta yer almak için yarışarlardı, bu kürsüden en güzel cümleleri kurmanın çabası içerisinde olurlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

BİROL AYDIN (Devamla) - Bunun böyle olduğunu ve olacağını siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz değerli arkadaşlar. Onun için, geliniz, bu infaz düzenlemesinde bu gelgitli durumları, bu vicdanları yaralayan durumları ortadan kaldıracak bir düzenleme yapınız. Adaletin kestiği parmak acımaz, acımaz, acımaz. Lütfen, sizden, bu Meclisten, iktidardan büyük bir umutla infaz düzenlenmesi bekleyip maruz kaldıkları haksızlıklardan kurtulmak isteyenlerin yaralarına merhem olunuz.

Canınız yanar, canları yanar, ülkemiz yine zaman kaybeder diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi tarafından verilen İnfaz Yasası çalışmalarının kapsamının araştırılması hakkındaki önerge üzerinde konuşuyoruz. Gerçekten çok güzel bir isim konulmuş çünkü son altı aydır İnfaz Yasası çalışması olduğu duyuluyor ancak bir türlü bunun ne olduğu bilinmiyordu.

Şimdi, geldiğimiz noktada, bir Adalet Komisyonu üyesi olarak, cumartesi günü saat 16.00'da Adalet Komisyonumuz böyle bir kanun teklifini görüşecek. Bakın, bu kanun teklifinde 30 tane madde var. 30 maddenin 2'si yürütme ve yürürlük maddesi ve de insanların hayatını ilgilendiren, özgürlüğünü ilgilendiren, geleceğini ilgilendiren konuları böyle akşam saatlerine getirip işte hemen oradan çıkarıp çarşamba günü Genel Kurula...

Biz buraya nereden geldik? 31 Temmuz mağdurları diye bir olay vardı. 2023'te biz daha yeni milletvekili seçildiğimizde bu kanun teklifi geldi. Yine o zaman da söyledik, dedik ki: "Arkadaş, ceza hukukunun temel ilkesidir bu, suç tarihine göre olur, cezanın kesinleştiği tarihe göre bir infaz düzenlemesi yapılamaz."

Şimdi, ben bir hukukçuyum, hukukçu olarak konuşuyorum, hukukta bir kısmına var, bir kısmına yok diye bir şey olmaz. Aynı suçu işleyen insanlar arasında ayırım yapamazsınız. İki yıldır Sayın Adalet Bakanımız bu konunun düzeltileceğini söyleyip durdu ve daha sonra ekim ayında "Onuncu yargı paketini bir iki haftaya kadar Meclise sunacağız." dedi. Onu da geçtik, altı ay oldu ve en sonunda bundan iki ay önce "Ben taslağı verdim." dedi. Ya, gerçekten yazıklar olsun. Böyle altı ayda bunu hazırladıysa ben Adalet Bakanının yerinde olsam vallahi billahi istifa ederim bugün. Bu taslağı bu bayram öncesi bu milletin önüne getirdi. Ya, yapılacak çok basit. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 10'uncu maddesi var. Bu 10'uncu maddeye bir fıkra ekleyeceksin arkadaş, diyeceksin ki: "Daha önce cezaların kesinleştiği tarih veya cezaevinde yatan mahkûmlar için getirilen düzenleme, suç tarihi itibarıyla, bu tarihten itibaren incelenen tüm suçlara uygulanır." "Tüm"e de yok, zaten orada ayırmışsın hangi suçlarda geçerli olmayacağını ve bu insanlar, iki yıl doldu... Anayasa'nın 10'uncu maddesini açıkça çiğniyoruz.

Burada hukukçu olmaktan gerçekten kendimden de şey yapıyorum, biz bir adaletsizliği gideremiyoruz. Biz gidiyoruz, dün Adalet Komisyonunda Karayolları Trafik Kanunu'nu görüşüyor, millete nasıl fazla ceza yazarız da bütçeyi, ikinci bütçeyi nasıl yükseltiriz, bütçeye nasıl kaynak buluruz, onunla uğraşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Burada karar alıyoruz, hafta sonu çalışacak diye. Ben dün de söyledim, biz İYİ PARTİ olarak karar aldık, bayram günleri de dahil burada bekleyip çalışmaya hazırız. Madem bu onuncu yargı paketi bu milleti kurtaracaksa buyurun gelin, bu yargı paketinin tüm maddelerinde sizinle tartışmaya hazırız. Ancak Türk milletine bir sorumluluğumuz var; biz burada milletimiz, seçmenlerimiz adına bulunuyoruz. Adaletsiz bir şeyi de parti gözetmeksizin...

Ben buradan AK PARTİ'li hukukçu milletvekili arkadaşlarıma da soruyorum, yalan konuşuyorsam da Sayın Alan cevaplandırsın: Covid yasası, Allah aşkına, kaç dakikalık iş? Komisyonunda yarın buna bir madde ekleriz, bu iş biter. Siz bunu evirip çevirdiniz, yargı paketi, infaz paketi, şudur budur. Sonra geldi, dağ, fare de değil... Ortada dağın olmadığı da görüldü diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına Van Milletvekili Zülküf Uçar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben, yine Değerli Genel Kurulu ve ekran başında izleyen değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi sabah bu araştırma önergesini verdiğinde bu İnfaz Yasası'na ilişkin maddelerin de içinde olduğu onuncu yargı paketi henüz Meclise sunulmamıştı. Saat 15.00 itibarıyla bizler de paketin içeriğinden haberdar olduk. Günlerdir özellikle Sayın Adalet Bakanının, ilgili milletvekillerinin kamuoyunda oluşturduğu beklentiye karşılık tekliften ne çıktı? Teklif balon çıktı. Tekliften ne çıktı? Bugün kamuoyunda oluşturulan beklentiye karşılık toplumun beklentisini karşılayan hiçbir şey tekliften çıkmadı. Sayın Adalet Bakanı bizzat Covid yasasına ilişkin de bir düzenlemenin bu pakette olacağını söyledi, ilgili milletvekilleri de söyledi ama buna dair tek bir düzenleme yok; çıkarıldı. Neden? Risk barındırıyor. Daha sonra başka açıklamalar yapıldı ama yine pakete bakıyoruz, hiçbir şey yok. Yine, aynı şekilde, tereddüt etmeden toplumun umudunu kıran bir yerden yaklaşılmış. Açık söyleyeyim; bu, saf bir kötülüktür. Önce toplumda bir beklenti oluşturup sonra bu toplumun beklentisine cevap vermemek iyi niyetli değildir. “İnfazda ayrımcı düzenlemeler yapıldı, bunlara son verin.” dedik ama buna dair, bu düzenlemelere son veren bir yaklaşım yine bu teklifte ortaya konulmamış.

Covid'i söyledik, öbür tarafta “Siyasi tutsaklara ilişkin, hasta mahpuslara ilişkin bir düzenleme yapılsın.” dedik, ona yönelik de yine açık bir düzenleme yapılmamış. Tek bir düzenleme var; ağırlaştırılmış müebbet hapis suçları hariç kişilerin, hasta olan mahpusların cezalarını konutta çekmesi diye bir düzenleme var ama bu düzenleme de yine aynı şekilde “Ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilenlerin...” diye bir şarta bağlanmış. Peki, bu değerlendirmeyi kim yapacak? Tamamen taraflı olan ve bugüne kadar bütün kararlarını âdeta bir mahkemeymiş gibi veren idare ve gözlem kurulları mı verecek yoksa hasta mahpusların ölümüne göz yuman ve hiçbir şekilde kılını kıpırdatmayan Adli Tıp mı verecek?

Peki, Sincan Cezaevinde bulunan, ağırlaştırılmış müebbet cezasına mahkûm ama ağır hasta olan Mehmet Tahir Avcı, Abdurrahim Akal; Kayseri Bünyan'da Elif Deniz, Şılan Çetiner, Gülgeş Tatlı ne olacak? Cezaevinde ölsünler mi? Onları niye yine bu ayrımcı yasayla kapsam dışında tutuyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Yine, güya cezasızlığa ilişkin, cezasızlık algısını ortadan kaldırmaya ilişkin bir düzenleme yapılıyor. Açık söyleyelim, cezasızlık algısı sizin baktığınız yerden bir çerçeve değil, cezasızlık algısı sizin kişileri cezaevinde beşer gün tutmayla sonuçlandırabileceğiniz bir mesele değil. Cezasızlık algısı, bugün cinayetlere karışan, suç işleyen kamu görevlilerine yönelik, mahkemeleri korumaya yönelik tavırlarını ortadan kaldırmaktır, onları korumaktan vazgeçmektir; cezasızlıksa bununla ilgilenin, ifade hürriyetini kullanan kişileri beşer gün de olsa cezaevinde tutma niyetinizden vazgeçin.

Bir süreçten bahsediyoruz “barış süreci” diyoruz ama ayrımcılığa devam ediyoruz. “Barış süreci” dediğimiz, ayrımcılığa son verme sürecidir, eşitsizliklere son verme sürecidir. Açık söylüyoruz, getirmiş olduğunuz teklif bir barış teklifi değildir, ayrımcılıkta ısrar teklifidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Nurettin Alan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi ve bizleri dinleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün İstanbul'un fethinin 572'nci yıl dönümünü kutluyoruz. Bu vesileyle "İstanbul'u fetheden kumandan ne güzel kumandan, asker ise ne güzel askerdir." sırrına mazhar olan kumandanları, askerleri ve bugüne kadar vatanımızın savunmasında şehit düşen tüm şehitlerimizi hayırla, rahmetle ve minnetle anıyorum.

Yine, bugünlerde milletin iradesine darbe vuran 27 Mayıs darbesinin seneidevriyesini yaşıyoruz. Bu vesileyle, 27 Mayıs darbesi sonrası idam edilen milletin temsilcilerini minnet ve rahmetle anıyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yarın benim doğum günüm, onu da kutlar mısınız? Yarın doğum günüm!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Evet, Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu grup önerisinde İnfaz Yasası çalışmalarının kapsamının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Meclis araştırması açılması talep edilmektedir.

"İnfaz" denilince ve aylardan mayıs ayı olunca Cumhuriyet Halk Partisinin 1960 darbesindeki infazlara ilişkin bakışını burada belirtmeden geçemeyeceğim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Bir bugüne gelemediniz ya!

ORHAN SÜMER (Adana) - Ya, bugüne gel, bugüne!

NURETTİN ALAN (Devamla) - 27 Mayıs 1960 darbesi olmuş, üzerinden üç gün geçmiştir.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Vallahi, halk sizi izliyor, halk, halk sizi izliyor.

NURETTİN ALAN (Devamla) - O günkü Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı olan İsmet İnönü'nün damadı Metin Toker'in sahibi olduğu Akis dergisinin kapağında...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Geçmişi bırakın, geçmişi; bugüne bak, bugün, bugün!

NURETTİN ALAN (Devamla) - ...darbeyle indirilen Başbakanın resmini koymuş ve üzerine çarpı işareti atarak yargılaması yapılmamış bir Başbakanı darbenin 3'üncü gününde infaz etmiştir.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Bugün, bugün, bugün!

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Halk sizi izliyor, halk; bugüne bakacağız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - 2025'teyiz.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Şimdi buna Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımız itiraz ediyorlar.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Buna itiraz etmiyoruz, halk "Bugüne gelin." diyor size, halk.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Dergi arşivlerde mevcuttur, merak eden derginin kapağına da içindeki yazılan yazılara da bakabilir. Siz zahmet etmeyin diye ben yazılardan bir bölümünü okumak istiyorum. İsmet İnönü'nün damadı yazar Metin Toker şöyle diyor: "Şimdi 1960 yılının bu güzel baharında dünya tarihine millet olarak yeni bir mucize ilave etmiş bulunuyoruz."

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Yıl 2025.

NURETTİN ALAN (Devamla) - "Türk ordusu tam zamanında ve son derece kesin tarzda müdahaleyle memleketi bir felaketin eşiğinden geri çevirmiştir. Hadisenin bu tarafının fevkaladelîği yoktur, orduların vazifesi zaten budur." demektedir.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Tabii, halk bunu merak ediyor bugün zaten! Aydınlattınız ya, tebrik ediyoruz sizi ya!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Hukuktan bahsedenler “Orduların vazifesi de zaten budur.” diyen bir insanı savunuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - 2025, yıl 2025.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Siz dalga geçmeye devam edin bu halkla, bu halkla dalga geçmeye devam edin! Sandığı getirin, sandığı!

PERİHAN KOCA (Mersin) - Zaman bitti ya, ne güzel okudu ya! Danışmanlar danışmanlıktan ayarlamışlar.

BAŞKAN - Devam edin, tamamlayın lütfen.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Devam edeceğim.

“Türk milleti şöhreti olan bu hareketi başarıya ve saadete ulaştırdığı takdirde, sadece bugün için değil...”

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Savunacak bir şeyiniz olmazsa 60’a dönersiniz işte.

NURETTİN ALAN (Devamla) - “...bütün tarih içinde şereflerin en büyüğünü kazanmış olacaktır. Bunu ümit ettirecek bütün sebeplerin mevcudiyeti bizlere yeni vazifemizi göstermektedir.” diyerek bakış açılarını ifade etmektedirler.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başka ne diyebilirdiniz ki?

NURETTİN ALAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öte yandan, İnfaz Yasası çalışmasıyla ilgili bugün ilk imzacı milletvekillerimizin basın toplantısıyla duyurduğu bir çalışma zaten Meclisimizin malumudur. Bu çalışmaya baktığımızda belli konuların İnfaz Yasası kapsamında değerlendirildiği görülmektedir ancak önergede belirtilen “Covid izni düzenlemesi” şeklinde Mecliste şu anda verilmiş bir kanun teklifi bulunmamaktadır.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Nasıl yok ya, biz verdik ya!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Yüce Meclisi saygı ve hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Harika(!)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Murat Emir, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- *Ankara Milletvekili Murat Emir’in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan’ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, ben 3 dönemdir milletvekiliyim, nispeten deneyimli sayılabilecek bir tecrübe bu. Arkadaşım adına gerçekten üzüldüm, bu kadar çaresiz bir hatibi gördüğümü hatırlamıyorum.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Cevap vermekte çaresiz kaldınız, cevap vermekte çaresiz kaldınız!

MURAT EMİR (Ankara) - İnfaz Kanunu’nu konuşuyoruz, çok ciddi bir konuyu konuşuyoruz. Üç dakikası, dört dakikası var, dört dakikasını siyasi arşivcilikle geçirdi; demek ki savunamıyor, demek ki arkasında duramıyor, demek ki üzüldüyor, demek ki riyakârlık yapamıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu nedenle de kendisini tebrik ediyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - O sizin çaresizliğiniz, bu nasıl bir tabir!

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, bugünkü tartışmalara da bu “siyasi arşivcilik” lafı damga vurdu.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, infaz yasası çalışmalarının kapsamının araştırılması amacıyla 29/5/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler. Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.57

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.13****BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili

Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210)⁴

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan 7'nci maddesi kabul edilmişti. Şimdi teklifin görüşmelerine 8'inci madde üzerindeki önerge işlemleriyle devam edeceğiz.

8'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin

Elif Esen
İstanbul

Necmettin Çalışkan
Hatay

Selçuk Özdağ

Mehmet Karaman

Muğla

Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bugün bayram arifesinde, bütün insanımızın bu Meclisten müjde beklediği bir günde atlı kovalarcasına bir yasa teklifi görüşüyoruz. Yasa teklifi Diyanet İşleri Başkanlığı, Atom Enerjisi Kurumu, Rekabet Kurumu,

⁴ 210 S. Sayılı Basmayazı 27/5/2025 tarihli 91'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

kültür ve tabiat varlıklarını koruma, maden, bor muafiyeti, elektrik piyasası ve kamu gözetimiyle ilgili. Bir torba ama iyi niyetten yoksun bir torba. Yasa teklifinin ilk 8 maddesi Diyanetle ilgili, dolayısıyla da “Bugün hangi konu konuşuluyor?” diye sorulduğunda direkt “Diyanet Yasası görüşülüyor...” Çünkü bu yasayı getirenler biliyor ki bu ülkede askeriye ve Diyanetle ilgili hizmetler kutsal kabul edilir, bütün insanımız buralara saygı duyar. Hedef göstermek üzere, âdetâ “Diyanet paratoner vazifesi görsün, bütün hakaretler Diyanete gelsin.” sonra da “Bunların hepsi din düşmanı.” diyebilmek için âdetâ yasa teklifinin girişine “Diyanet” konulmuş. Takip ettiniz, bütün hatipler Diyanetle ilgili olumsuzlukları gündeme getirdi. Yasa teklifinin içerisindeki, mesela, kültür ve tabiat varlıklarının vergiden muaf olması, Kamu İhale Kanunu’ndan muaf olması hiçbir şekilde görülmedi. Buradaki muafiyetler gündeme gelmedi çünkü Diyanet istismar edilerek ön plana getirildi.

Bunu ifade ettikten sonra şunu belirtmek isterim ki bir değişik düzene doğru gidiyoruz. Geçtiğimiz hafta Göç İdaresi Kamu İhale Kanunu’ndan muaf, ardından TRT Kamu İhale Kanunu’ndan muaf; şimdi kültür varlıkları muaf, Diyanet muaf. Ben eminim ki bu yasa teklifini hazırlayan Diyanet mensuplarının böyle bir talebi olmamıştır. Eğer olursa onlar da vebal altındadır çünkü bu milletin kuruluşuna kadar her bir vergisine, alın terine sahip çıkmak herkesin görevidir. Peygamber’imizin karanlıkta hanımıyla birlikteyken “Kimse yanlış anlamasın, bu benim hanımım.” diye uyardığı bir dönemde, elbette Diyanetin de kuşkuya zemin hazırlayacak İhale Kanunu’ndan, Sayıştay denetiminden muaf olmayı talep etmesi asla kabul edilemez; bu, vicdanları sıztatır, bu, bir kul hakkıdır. Elbette, herkesten önce de Diyanet kul hakkına sahip çıkar, çıkmalıdır.

Gönül isterdi ki Diyanet Yasası’nda Din İşleri Yüksek Kurulu üyelerinin atanmasıyla ilgili bir hüküm varken alt derecedeki personelle ilgili de düzenleme yapılsın; mesela, bir emek istismarı, çağdaş kölelik olan fahri Kur’an kursu öğreticiliği ve vekil imamlarla ilgili düzenleme gelsin. Bir ay boyunca tam mesai çalıştır, beş gün, yedi gün sigorta yatır; asgari ücretin altında bir maaşla bir ay bir genci, bir hanımefendiyi çalıştır; bir kul hakkı, bir istismar, bu gündeme gelsin.

Yine, murakıpların durumu gündeme gelsin. Murakıplar, Diyanette müftüler hariç, bütün personeli denetleyen kurum; imamları, müezzinleri, kayyımları, şube müdürlerini denetler ama aldığı maaş şube müdüründen 10 bin lira daha az, aldığı maaş imamdan daha az. Bir kanunda -mantık açısından- denetleyen bir kimsenin gelir düzeyi denetlenenden daha azsa zaten orada herhangi bir adaletten, barıştan söz etmek mümkün değil. Yönetim denetimsiz olmaz. Murakıpların etkinliği açısından da bu mağduriyetlerinin mutlaka giderilmesi gerekir. Aslında, murakıplık din hizmetinden daha çok idari bir hizmettir. Ben burada, Komisyon burada iken hiç olmazsa Diyanetle ilgili konuda bir ek önerge verilerek bu konunun düzeltilmesini talep ettiğimi özellikle belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, burada önemli bir başka husus da şu: Elbette din hizmetlerini yürütmekle yükümlü bir kurum olarak meallerin kontrolüyle ilgili bir düzenleme var, çok da tepki gösteriliyor. Aslında mantık itibarıyla doğru, bugün meyhaneden çıkan birisi “Ben Kur’an meali yazıyorum.” dese bunu denetleyecek, engelleyecek kurum yok ama eğer burada mesele iktidara muhalif, aykırı fikri olan yazarları, hoca efendileri engellemekse o zaman da bu işi üstlenenler büyük bir vebal altındadır. Aynı şekilde, burada siz bir taraftan yayınları kontrol ederken sosyal medyada dinimizi sadece belden aşağı, aşağılık tavırlarla simgeleyen insanlara ilişkin herhangi bir tedbir almazsanız niyetiniz sorgulanır. Bidatlarla, hurafelerle, dinimizi temsil etmeyen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Başkanım, son bir cümle daha selamlayayla ilgili.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Dolayısıyla burada fahri Kur'an kursu öğreticilerinin de vekil imamların da murakıpların da Diyanetteki boş kadroların da gündeme getirilmesi gerekir. Burada itibar suikastına uğrayan hoca efendilere sahip çıkılması gerektiği gibi bidatla, hurafeyle dinimizden insanları nefret ettirenlere karşı mücadele etmek de gerekir ama görülüyor ki burada bu din hizmetinden daha çok, iktidarın taleplerine yönelik bir düzenleme getirilmiş; muhalif aydınları susturalım, onun dışında istediğimizi yapalım deniliyor. Üfürükçü, bidatçılara yönelik de hiçbir tedbir alınmamış; en fazla da buna tedbir alınması gerekir.

Bu vesileyle tekrar ifade ediyorum ki bu yasa çok kadük bir yasadır, bu yasa Diyanete kötülük yasaıdır. Bu yasadaki eksiklikler düzeltilmeli, saygınlığı korunmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 8- 633 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında bulunan 'rapor, tebliğ, makale, kitap hazırlamak, tercüme yaptırmak, vaaz' ibaresi 'rapor, tebliğ, makale ve kitap hazırlamak, tercüme yaptırmak, vaaz' şeklinde değiştirilmiştir."

Rahmi Aşkın Türel

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Cevdet Akay

İzmir

Manisa

Karabük

Mühip Kanko

Aysu Bankoğlu

Özgür Karabat

İzmir

Bartın

İstanbul

Cavit Arı

Aşkın Genç

Antalya

Kayseri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kayseri Milletvekili Aşkın Genç.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle, Diyanet İşleri Başkanlığına, dışarıdan bazı kişilere rapor yazdırma, kitap hazırlatma, makale yazdırma, çeviri yaptırma, vaaz verme gibi hizmetler için yetki veriliyor. Bu hizmetlerin bedeli kamu kaynaklarından karşılanacak ama kimdir bu kişiler, ne zaman, nasıl, hangi ölçütlerle görevlendirilecekler? Bu içerikler nasıl hazırlanacak, kim tarafından onaylanacak? Bu soruların hiçbirine bu teklifte cevap yok. Hangi kurumsal düzen böyle çalışır?

Bakınız, burada yalnızca Diyanetin görev tanımı değişmiyor. Burada kamusal yetkinin kapsamı genişletiliyor, denetimin çerçevesi ise tamamen silik bırakılıyor. Bizler, milletin iradesiyle burada oturan vekiller olarak yetki verirken aynı zamanda da sınır çizmeye mecburuz. Yetki varsa denetim olmalı, kamu görevi varsa kamuya hesap verme zorunluluğu da olmalı. Hiç kimseye “İstedğini yaz, istediğine okut, parasını milletten al.” diyemezsiniz.

Değerli milletvekilleri, bu yetki ilk olarak 2018’de bir KHK’yle verilmişti. Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi iptal etti. Gerekçesi açık: Bu tür bir yetki, temel haklarla ilgilidir ve sadece kanunla düzenlenebilir. Bugün burada, biz, o iptal edilen hükmün aynısını hiçbir içeriksel değerlendirme yapmadan kanunlaştırıyoruz. Peki, neden? Çünkü bu teklif, yalnızca bir içerik düzenlemesi değil bir kanun yapma anlayışının tipik ürünüdür. Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, süre daralmış. Çözüm ne? Farklı kurumlardan, farklı başlıklardan onlarca düzenlemeyi bir torbaya doldur, Plan ve Bütçe Komisyonuna gönder. Oysa bu maddenin doğal olarak yeri Diyanetle ilgili ihtisas komisyonudur ama bunu yapmıyorsunuz çünkü usule uygun tartışmak istemiyorsunuz, çünkü her başlığı kendi bağlamında ele almak yerine her başlığı birbirine karıştırıp denetimsizleştirmek istiyorsunuz. Bu Meclisin denetim hakkını da halkın bilme hakkını da bir torbanın içine sıkıştırıyorsunuz. Torba kanun uygulaması ne yazık ki siyasal bir manipölasyon aracına dönüşmüş durumda; yasamanın itibarını zedeleyen de kamuoyunun güvenini tüketen de tam olarak budur.

Sayın milletvekilleri, konu sadece bir idari düzenleme değil; bu teklif, devletin dinle ilişkisini yöneten çerçevenin denetimsiz şekilde genişletilmesidir. Diyanetin hizmet alanı büyürken bu yetkilerin nasıl kullanılacağına dair hiçbir kural, ilke, denetim mekanizması getirilmemektedir. Bu kadar büyük bir serbestlik kamu yönetiminde kabul edilemez. Şimdi soruyorum: Dışarıdan görevlendirilecek bu kişiler hangi kriterlere göre seçilecek? Bu hizmetler neye göre fiyatlandırılacak? Kim, kime, ne yazdıracak? Hangi inanca, mezhebe, yoruma göre içerik oluşturulacak? Bu içerikler kamuoyunun bilgisine açık olacak mı yoksa kapalı kapılar ardında mı üretilecek? Diyanetin binlerce kadrosu varken neden dışarıdan birine görev verilecek? Bu soruların cevabı yoksa burada yasa değil ne yazık ki imtiyaz inşa ediyor demektir. Biz, din üzerinden kurulan denetimsiz alanları sorguluyoruz; kamu gücüyle kitap yazdıracaksanız o kitabın içeriği de hesabı da kamuya açık olmak durumundadır. Vaaz verdirecekseniz o kürsüde ne söylendiği de kamunun denetiminde olmak zorundadır. Adı ister uzman olsun ister danışman; bu ülkenin vergileriyle içerik üretecekseniz bu işte torpil değil liyakat esas olmalıdır. Bu maddeyle kurulmak istenen sistem şudur: Adrese teslim görevlendirmeler, denetimsiz içerik üretimi, kamu bütçesinden yapılan sınırsız ödemeler, siyasetin gölgesini büyüten ama kamu denetimini daraltan bir yapı.

Sayın milletvekilleri, burada hepimizin sorumluluğu var. Eğer bu düzenlemeye göz yumarsak yarın sadece kaynaklar değil inanç alanı da partizanlığın ve keyfiliğin alanı hâline gelir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz hiçbir kamu kurumu adına “Bu kişiye içerik yazdıracam, bu kişiye vaaz verdireceğim, bedelini de devletten alacağım.” anlayışını kabul etmiyoruz. Bu torba teklif, torpilli içerik üretiminin yasası olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Sözlerime son verirken... Kamu, kişiye göre değil kurallara göre çalışır. Kamu bütçesi, mahremiyetin değil şeffaflığın kaynağıdır. Kamu yetkisi, sadakatle değil liyakatle kullanılır.

Bu nedenle, 8’inci maddeye ve teklifin tamamına “ret” oyu vereceğimizi ifade ediyor, halkın iradesini temsil etmenin gereği olarak bu Meclisi şeffaflığa, eşitliğe ve kamu yararına çağırıyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Adnan Şefik Çirkin

Rıdvan Uz

İzmir

Hatay

Çanakkale

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Yüksel Arslan

Burhanettin Kocamaz

Bursa

Ankara

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; mektup zamana bırakılan duadır aslında. Kalpten kalbe uzanan sessiz çılgılık, mürekkebe sığınan hasrettir mektup ve mektup her harfiyle bir hatıra, her cümlesiyle bir umut, her satırıyla da bir vuslat düşüdür.

Bugün size çok kısa ama çok samimi, çok içten, bir o kadar da anlamlı bir mektubu okuyacağım.

"Öncelikle herkese sevgiler, selamlar ederim. Sizlere tabiri caizse esir tutulduğumuz Silivri Cezaevinden sesleniyoruz: Cumhuriyetin çocukları olarak hak, hukuk, adalet için verdiğimiz mücadele neticesinde buradayız. İşlemediğimiz bir suçun cezasını 'tutukluluk' adı altında çekiyoruz. Ailemizden, sevdiklerimizden, okul sıralarımızdan ve en önemlisi özgürlüğümüzden mahrum bırakıldık. Koğuşun her köşesine astığımız Türk Bayraklarının altında, Atatürk'ün izinde, geleceği için mücadele eden biz gençler dört duvar arasında bir an önce adaletin yerini bulmasını temenni ediyoruz. Bizim burada dört duvar arasında yankılanan çılgınlıklarımızı milletimizin duymasını ve sesimiz olmasını istiyoruz. Yapılan suçlamalardan hüküm giysek bile bir gün dahi cezaevinde olmamamız gerekirken bugün itibarıyla 65'inci gündeyiz. 30 Mayıs'taki yani yarınki mahkememizde özgürlüğümüze kavuşma umuduyla artık gün sayıyoruz.

Sevdiklerimize, bizi sevenlere özgür günlerde kavuşmak dileğiyle herkese sevgi ve saygılar.

Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu B2 Koşuşu

Sami Ayberk Ünlü, Marmara Üniversitesi Öğrencisi"

Kim bu gencimiz? Kamuoyuna yansımıştı; işte, bu bayrağı dalgalandıran Sami Ayberk Ünlü yazdı bu mektubu sizlere ve burası aracılığıyla bütün millete. İşte, bugün bu kürsüye Silivri Cezaevinden yükselen bu çılgılığa ses olmak için, susturulmak istenen tertemiz genç yüreklerin haykırışını Türkiye'nin vicdanına taşımak için geldim. Tek suçları canlarından da çok sevdikleri vatanlarını, atalarının emaneti cumhuriyeti sevmek olan bu gençlerimizin kendi elleriyle ve kendi el yazılarıyla şahsıma yazdıkları bu mektubu size iletmek için çıktım. Bilmeliyiz ki Silivri Cezaevinde tutulan o gençler sadece dört duvarın arasında hapsedilmedi, aynı zamanda bu ülkenin umudu, yarını, geleceği de o duvarların içine sıkıştırılmak isteniyor. Ama unutmayalım ki taş duvarları aşan bir şey vardır, o da milletin vicdanıdır. İşte o vicdan şimdi yangın yeri.

Kıymetli milletvekilleri, kısmetse yarın ben de Silivri’de o gençlerin duruşmasına katılacağım. Soruyorum: Bu çocuklar adam mı öldürdüler? Bu çocuklar hırsızlık mı yaptılar? Bu gençler yolsuzluğa mı karıştılar? Hayır. Bu gençler yalnızca anayasal haklarını kullandılar. Bu gençler yalnızca fikirlerini söylediler. Bu gençler ellerinde -tıpkı işte burada gördüğünüz fotoğraftaki gibi- ay yıldızlı al bayrağı taşıdılar.

Çelişkiye bakın ki bir tarafta, memleketin kırk yılından, kanından sorumlu olan bölücübaşı, eli kanlı katile övgüler, sevgiler düzüp onu çıkarmaya çalışıyorsunuz; bir tarafta, dağdaki teröristi affetmeye çalışıyorsunuz; diğer tarafta, bu gençleri Silivri’de aklınızca terbiye etmeye çalışıyorsunuz. Bu vicdansızlıktır, bu insafsızlıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Yarınki mahkemeye, duruşmaya 17 genç çıkacak Sami Ayberk Ünlü’yle birlikte. Bayramda sevdikleriyle buluşmaları temennisiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinde yer alan “şeklinde” ibaresinin “biçiminde” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan

Yılmaz Hun

Ali Bozan

Mardin

Iğdır

Mersin

Dilan Kunt Ayan

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Bir selamı da hapisanelerde nefesini tutmuş, gözü kulağı bu Mecliste olan mahpuslara gönderiyorum. Selam olsun size, selam olsun siyasi mahpusların direnişine! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, değerli arkadaşlar, şubat ayından bu yana Meclise sunulması beklenen onuncu yargı paketi bugün saat 15.00 itibarıyla Meclise sunuldu. Aylardır kamuoyuna müjde verilerek, beklentiler yaratılarak hazırlanan bu kanun teklifi cumartesi günü saat 16.00’da Adalet Komisyonunda görüşülmeye başlanacak. Bu paketle sabrı sınanan bir halkın, yok sayılan bir eşitliğin, görmezden gelinen bir adalet talebinin karşısına yine ayrımcılık, yine ötekileştirme, yine inkâr çıktı. Bu düzenlemelerin hukukun gereklerinin, toplumun ihtiyaçlarının değil iktidarın siyasi hesaplarının ürünü olduğunu gördük.

Bizler her fırsatta ne dedik? Bu paket bayramdan önce gelmeli ve yıllardır cezaevinde hukuka aykırı gerekçelerle, eşitsiz infaz yasalarıyla tutulan kişiler serbest bırakılmalı dedik. Fakat siz ne yaptınız?

Hemen örneğini vereyim: Dün Adalet Komisyonundaydık, Trafik Kanunu’nu çıkardınız. Ne dediniz o Trafik Kanunu’nda biliyor musunuz? “Kusura bakmayın, biz cezaevindekileri çıkarmayacağız ama bayramda cezaevine ziyarete gidenlerin araçlarına para cezası yazacağız.” dediniz. Bu da size dert olacak; bakın, insanlar size bunun cevabını nasıl verecek.

Biz “infazda adalet” dedik, biz “kanunda eşitlik” dedik, siz ısrarla dediniz ki: “Hayır, işimize gelene eşitlik deriz, işimize gelmeyene de mahpusluğa devam deriz.”

Peki, bu insanlar bu umudu durduk yere mi edindiler, durduk yere mi umutlandılar? Hayır, bu ülkenin Adalet Bakanı ona uzatılan her mikrofona büyük büyük laflar etti -süreci baltalayan laflarını bir kenara koyuyorum- bu Covid yasasıyla ilgili, onuncu yargı paketiyle ilgili çok büyük laflar etti. Ne dedi? “Ceza adaletini sağlayacağız.” dedi. “31 Temmuz Covid mağduriyetini çözeceğiz.” dedi. “Tüm mahpusları kapsayacak bir düzenleme yapacağız.” dedi. Peki, nereye gitti bu sözler? Halk adına soruyorum ben: Nerede vermiş olduğunuz bu sözler? Bu halk, bu ülkede sadece adalet değil -zabıtlara geçsin- Adalet Bakanı Yılmaz Tunç’a da artık güvenmiyor, inanmıyor.

Evet, değerli arkadaşlar, bizim beklemiş olduğumuz bu pakette sadece Adalet Bakanı mı büyük büyük laflar etti? Tabii ki hayır. İşte bu koltuklarda görmüş olduğumuz iktidarın vekilleri de her çıktıkları programda büyük büyük konuştular, “İnfaz paketi geliyor, Covid düzenlemesi geliyor, eşitlik geliyor.” dediler. Size de soruyorum: Nerede bu eşitlik? Hani paketin neresine yerleştirebildiniz? Bu halka nasıl cevap vereceksiniz? Halk adına soruyorum size. Çıkın, burada bunun cevabını verin diyorum.

Yine, çıkıp açıklamalar yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: “Covid idari bir tedbirdir.” Yahu, soruyorum ben size ya, madem Covid idari bir tedbirdir, nasıl çıkardınız bu Covid yasasını? Siyasi mahpusları ayrık tuttunuz. E, soruyorum size: Covid-19 hastalığı “Siyasi mahpuslara bulaşmam.” mı diyor, “Aman ben ona bulaşmam ne de olsa, o kalsın.” mı diyor? Böyle bir idari tedbir olabilir mi?

Yine akıl almaz bir şey yaptınız. Hiçbir hukuk sisteminde infaz düzenlemeleri karar tarihiyle olmaz, suç tarihine göre hazırlanır. Siz ne yaptınız? Karar tarihine göre yaptınız. Nedir bu insanların her yerde “Covid düzenlemesi” dediği şey? Örnek vereyim size: 31 Temmuz 2023 tarihinde kararı kesinleşen Ahmet, cezaevinden çıktı, beş yıl denetimli serbestliği aldı ve cezaevinden çıktı; aynı koğuştan arkadaşı Mehmet’in cezası 1 Ağustosta kesinleşti ama siz, o Mehmet’e beş yıllık denetimi vermediniz. Eşitlik bunun neresinde, adalet bunun neresinde? İnsanlar tabii ki buna ses çıkaracaklar. Bununla da kalmadınız, bir de dediniz ki: “Siyasi tutsakları da ayırırım ben.” Eğer bir idari düzenleme ise bu, herkesi kapsamalı; hiçbir ayırım gözetmeksizin yapılması gerekiyordu fakat siz, maalesef ki bu pakette de buna dair tek bir şey yapmadınız. Biz, bu mağdurların sesi olarak tekrardan bu Meclisten size sesleniyoruz: “Hâlen hiçbir şey için geç değil; cumartesi günü paket gelecek, derhâl bu düzenlemeyi yapın.” diyoruz.

Yine, hasta tutsaklarla ilgili, güya, sanki müjde vermişsiniz gibi pakete yerleştirdiniz fakat ne yapıyorsunuz orada? Diyorsunuz ki: “Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanları ayrık tutuyoruz.” Bunlar hasta olmuyor mu arkadaşlar? Ağırlaştırmış müebbet hapis cezası alan kişiler kanser hastası olamazlar mı? Böyle bir hüküm mü var? Böyle bir algı mı var? Neye göre bunu belirleyebiliyorsunuz? Bunun hiçbir şekilde kabul edilebilir bir yanı yok. Bir de bir şey daha eklemişsiniz, diyorsunuz ki: “Toplum için tehlike oluşturacak kanaate varılırsa biz bu kişiyi hasta tutsak olarak bırakmayız.” Neye göre kararını vereceğiz? Bu nasıl bir soyut ifadedir? Yine burada hâkimin takdirine bırakacaksınız ve yine ne olacak aslında, tutulmaya devam edilecek. Bu hâliyle bu durumu kabul etmemizin imkânı olmadığını buradan ifade ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - Ve bir de aslında Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen birçok madde vardı, bu yasada getirmişsiniz bunların hepsini. Yine eliniz varmadı, 3 defa Anayasa Mahkemesi iptal kararı verdi; hangi maddeden bahsediyorum? TCK 220'den bahsediyorum; örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek. “Yapamazsınız.” dedi, “Böyle bir soyut kanun olamaz.” dedi, “Kaldırın.” dedi. Bakın, bu pakette getirecektiniz, neden getirmiyorsunuz? Anayasa Mahkemesi kararına neden uymuyorsunuz? Binlerce insan bunun mağduru. Kimdir bu 220'den yargılananlar? Basın açıklamasına katılanlar. Kimdir 220'den yargılananlar? Siyasi partiye üye olanlar. Neyi bekliyorsunuz? Tam da böyleleri tarihi süreçlerde bunu yapmak için...

Ezcümle, beklentisi olan tüm halklar adına buradan size sesleniyorum: Covid-19 yasası başta olmak üzere, 220/6 olmak üzere, hasta tutsaklarla ilgili durumlar olmak üzere derhâl bu pakete cumartesi gününe yetiyecek şekilde bu düzenlemeleri getirin diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Anlaşma bozulmuş anlaşılan.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Elif Esen

Necmettin Çalışkan

Mersin

İstanbul

Hatay

Mehmet Karaman

Selçuk Özdağ

İdris Şahin

Samsun

Muğla

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Elbette, şu an itibarıyla görüşülmekte olan Diyanetin torba yasası ve bir kısım kanunlarda düzenlemeler var ancak ülkemizi iktidar ortaklarının kilitlediği bir konu var ki burada, bu konudan bahsetmeden geçmek mümkün değil; onuncu yargı paketi yani infaz paketi. Malumunuz, başta sayın Adalet Bakanı olmak kaydıyla iktidar ağzlarının her birinin çıktıkları her türlü programda, özellikle 31 Temmuz Covid yasasıyla alakalı, mükerrerlere ilişkin infaz düzenlenmesiyle alakalı ve özellikle beylik beylik kurdukları ceza adaletiyle alakalı cümleleri içerideki hükümleri ve tutukluları, dışarıda ise onların yakınlarını, ailelerini ve milletimizi büyük bir beklentiye soktu. Doğal olarak, bayramdan önceki görüşmelerde de gruplarla yapılan istişarelerde, bu İnfaz Yasası'yla ilgili teklifin Meclise geleceği ve bayramdan önce yasalaşması noktasında her türlü adımın atılacağı ifade edildi. Bu konuda

da gruplar samimi bir şekilde iktidar ortaklarına destek vereceklerini de söylediler. Ama bugün ne oldu? Çarşambadan bu yana, geçtiğimiz hafta çarşambadan bu yana ne değişti? Muhataplarınızla müzakerelerde hangi konularda anlaşamadınız da on binlerce insanı beklentiye soktuğunuz bu yasa teklifiyle alakalı en ufak bir maddeyi siz bu kanun teklifi içerisine dercetmediniz? Nerede kaldı ceza adaleti? Bakınız, çok netliğiyle ifade ediyoruz, iktidar sıralarına sesleniyoruz: Cezada adalet, infazda eşitlik insan olmanın gereğidir, insan olmanın. Cezada adalet, infazda eşitlik. Siz, Allah'ın ayırmadığı kullarını nasıl infazda ayırırsınız? Hangi hak size bu yetkiyi veriyor? Milletin iradesi size Allah'ın kullarını, milletimizin fertlerini ayırın diye mi yetki verdi? 31 Temmuz Covid yasasının yanlış olduğunu kapalı kapılar ardında, hemen şu Genel Kuruldan çıktığımızda hepimiz ifade ediyorsunuz. “Doğrudur, yanlışlık yaptık, Anayasa Mahkemesinden de dönmedi ama bununla alakalı bir düzenleme yapmamız gerekiyor.” diyen sizlerdiniz. Ne oldu? Ortaklarınız sizden bir kısım maddelerle alakalı düzenleme isteyince sadece o maddeleri getirmemek adına 31 Temmuz Covid yasasıyla alakalı düzenlemeyi bu kanun teklifi içerisine niye dercetmediniz? İktidar sıralarına sesleniyoruz: Lütfen, bu adaletsizlikten vazgeçin.

Bakınız, cumartesi günü saat 16.00 için Adalet Komisyonunu toplantıya çağırdınız. Eğer yaptığınız bir işi hakkıyla yapacaksanız adil olun, eşit olun ve cezaevinde ve dışarıda umutla bu Parlamentodan müjde bekleyen insanların bu taleplerine cevaz verin çünkü “Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin.” diyen Cenab-ı Hakk'ın buyruğuna hiç olmazsa kulak verin. Bu muhalefet sıralarındakiler sizi uyarıyor, adaleti tavsiye ediyor “Adaletli olun.” diyor, hadi bunu duymuyorsunuz, işinize gelmiyor, hiç olmazsa Allah'ın buyruğuna kulak verin ve Allah'ın buyruğunu yerine getirin. Ben size daha ne söyleyeyim arkadaşlar! Böyle bir adaletsizliği nasıl kabul edebilirsiniz? Vicdanlarınız böyle bir adaletsizlik karşısında nasıl suskun durabilir? Bakınız “Dalga dalga operasyon yapıyor.” diyorsunuz. Oysa bu dalga dalga yaptığınız operasyonlar “birinci” “ikinci” “üçüncü” “dördüncü dalga” diye adlandırdığınız operasyonlar aslında sizin vicdanlarınıza yapılan operasyonlardır, vicdanlarınızın sesine kulak verin diye yapılan operasyonlardır. “Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır.” diyor. Niçin o zaman susuyorsunuz, sessiz kalıyorsunuz?

Bugün Genel Kurula şu saate kadar gelemedim, bir rahatsızlığım vardı. Telefonlarımız kilitleniyor, cezaevlerinden ve dışarıdan arayan vatandaşların binbir türlü sorun ve şikâyetlerini dillendiriyorlar, binlerce telefon alıyoruz. Yapmayın, lütfen, size rica ediyoruz. Bu kadar imkânımız olsa muhalefet sıraları olarak bu taleplere zaten biz karşılık veririz ama milletimiz iktidar yetkisini size verdi. Aylardır yapmış olduğunuz bu adaletsizlikten geri dönün, bunu düzeltebilecek imkân da irade de sizlerde var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Gelin, önce Komisyonla bu haksızlığa ve hukuksuzluğa son verelim; önerge sizden gelsin, hiç sorun değil. Sayın Başkanım, Covid yasasıyla alakalı ilk kanun teklifini Meclise sunan milletvekiliyim, öne alınması için de mutlaka dilekçeyi vereceğim ama bu kanun görüşmeleri esnasında ben arzu ederim ki bu vermiş olduğunuz kanun teklifini de gözden geçiren iktidar mensupları Komisyonla bu adaletsizliği gidersin; eğer gidermezse doğrudan görüşme talebimi hem size, burada, huzurda ifade ediyorum hem de dilekçeyle gerekli müracaatı yapıyorum.

O yüzden, bir kez daha iktidar sıralarına söylüyorum: Lütfen, şu bayramda hakkıyla bir bayram geçirmeyi arzu ediyorsanız adaletsiz davranmayın; bu millete eşit davranın, 86 milyonun her bir ferdi sizin iktidarınızın bir vatandaşı, bunu unutmayın, bu doğrultuda hareket edin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 9- 633 sayılı Kanunda bulunan ek 6 ncı madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘EK MADDE 6- Başkanlıkça yapılan sınavlarda soru hazırlama komisyonu üyesi, sınav komisyonu üyesi ve sınav görevlisi olarak görevlendirilen personele sınav ücreti ödenir.

Sınav ücreti, sınavda görevlendirilenlere her bir gün için aşağıdaki gösterge rakamlarının 657 sayılı Kanuna göre aylıkları için belirlenen memur maaş katsayısının çarpımından oluşur.

Sınav Görevi	Gösterge Rakamı
Soru Hazırlama Komisyonu Üyesi	600
Sınav Komisyonu Üyesi	600
Sınav Görevlisi	500

Sınav görevlendirmelerinde; bir kişi bir bütçe yılı döneminde en fazla on defa görevlendirilebilir.

Bir sınavda aynı kişiye günlük bir sınav ücreti ödenir.

Bu madde kapsamında sınav ücreti ödenenlere, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla başka bir ücret ödenmez.”

Rahmi Aşkın Türel

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Cevdet Akay

İzmir

Manisa

Karabük

Aliye Timisi Ersever

Mühip Kanko

Aysu Bankoğlu

Ankara

Kocaeli

Bartın

Özgür Karabat

Cavit Arı

İstanbul

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 9'uncu maddesi üzerine parti grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bir hükümet, yargıyı iktidarını sürdürmenin aracı hâline getiriyorsa o ülkede ne haktan ne hukuktan ne de adaletten söz edilebilir; bugün tam da bunu yaşıyoruz. Tek adam rejimiyle birlikte ülkeyi kanun hükmünde kararnamelerle yönetmeye başladınız. Hukukun temel kavramlarını ve Anayasa'yı yok sayarak yaptığınız her düzenleme Anayasa Mahkemesinden geri dönüyor. Sonra aynı düzenlemeleri bu maddede olduğu gibi bir torba kanun içine koyarak tekrar önümüze getiriyorsunuz. Buna sadece bir usul hatası diyemeyiz. Bunun adı güç zehirlenmesidir, kibirdir, Anayasa'yı ve hukuku yok saymaktır, Parlamente'yu görmezden gelmektir.

Görüşmekte olduğumuz 9'uncu madde, Diyanet İşleri Başkanlığınca yapılan sınavlarda görevlendirilen personele ücret ödenmesine ilişkin usul ve esasları düzenliyor. Kanun hükmünde kararnameyle düzenlediğiniz bu madde, yetki aşımı nedeniyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Şimdi, aynı maddeyle karşımızdasınız; bu anlayışla, bu kafayla bir yere varamazsınız.

Değerli milletvekilleri, konu Diyanet İşleri Başkanlığı olunca söyleyecek çok söz var. 130 milyarlık bütçesiyle, ayrı ayrı olmak üzere 6 bakanlığın bütçesini geride bırakan bir kurumdan bahsediyoruz. Bu kadar devasa bütçeye sahip bir kurum ne iş yapar? Vatandaşın hangi derdine derman olur? 2025 yılında yapılan bir ankete göre Diyanet İşleri Başkanlığına olan güven dibe vurmuş, vatandaşların yüzde 83'ü güvenmediğini belirtmiş. Aynı ankete katılan kurum personelinin yarısı özellikle hac, umre ve yurt dışı görevlendirmelerinde adil davranılmadığını düşündüğünü ifade etmiş. İşte, kamu kurumlarını nasıl çürüttüğünüzün ve adaleti zedelediğinizin fotoğrafı.

Değerli milletvekilleri, kurucusu olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün adını hutbelere almayan bir kurumdan bahsediyoruz. Üzerine basa basa tekrar hatırlatalım: Eğer bugün camilerde ezanlar özgürce okunuyorsa bunu Atatürk'e borçluyuz.

Sadece iktidarın sesi olan Diyanet İşleri Başkanlığı başka neler yapıyor, bir bakalım: Çocuğunu okula boş beslenme çantasıyla gönderen, daha ucuz olduğu için akşam pazarını bekleyen, ayın sonunu getiremeyen vatandaşa "Tasarruf edin." diyebiliyor. Sayın Ali Erbaş'a buradan sesleniyorum: Tasarruf edilmesi gerekiyorsa o bindiğin lüks araçtan in, beş yıldızlı otellerde tatil tadında seminer düzenlemekten vazgeç.

Önümüz bayram sayın vekiller. Diyanet İşleri Başkanlığı bu yılın kurban bağıışı bedelini tam 13.500 lira olarak açıkladı fakat emekliye verdiğiniz bayram ikramiyesi sadece 4 bin lira. 3 emekli bir araya gelse 1 kurban bağıışında bulunamıyor; bu mudur sosyal adalet?

Alevilere ve diğer inanç gruplarına karşı mesafeli duruşunu hiç değiştirmeyen Diyanet görev alanı dışında her yerde boy gösteriyor; laik eğitimi hedef alan ÇEDES Projesi'nde Diyanet var, hastanelerde bilimsel sağlık hizmetini gölgeleyen Manevi Destek uygulamasında da Diyanet var ama her şeye karışan Diyanetin kadın cinayetlerini önlemeye dair aklıda kalan, etkili tek bir sözü bile yok, "Kadın ile erkeğin arkadaşlığı zinaya sürükler." demekte bir beis görmüyor. Temel hak ve özgürlükleri hiçe sayarak kadınların giyiminden yaşam tarzına kadar her alana müdahale ediyor, çağ dışı açıklamalara imza atıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) - Teşekkür ederim.

Şunu açıkça vurgulamak istiyorum: Dini siyasete alet etmek bu memleketin başına gelebilecek en büyük felakettir.

Değerli milletvekilleri, daha önce Diyanet İşleri Başkanına yaptığım "Gel, birlikte akşam pazarına çıkalım." çağrımı yineleyerek sözlerimi tamamlıyor, Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Yüksel Arslan

Adnan Şefik Çirkin

İzmir

Ankara

Hatay

Rıdvan Uz

Burhanettin Kocamaz

Çanakkale

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 9'uncu maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Gene bir torba geldi ve birbirinden bağımsız ve alakasız kanun teklifinin maddelerini görüyoruz. Anayasa, İç Tüzük, kuvvetler ayrımı ve hukukun üstünlüğü gibi kavramların iktidara göre bir anlamı olmadığını biliyoruz; hazırlanan tekliflerin kanunlaşması için Meclisin onayı gerekmesi oylamalara da katılmazlar zaten. Anayasa'ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine inanan ve milletin iradesine saygı duyan İYİ PARTİ Grubu olarak, iktidarın Türkiye Büyük Millet Meclisinde gösterdiği bu tutuma ve kanun yapma usulüne karşı olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Anayasa'yı ihlal etmeyecek, teklifleri tali komisyonlardan kaçırmayacak, esas komisyonlarda müzakere ve gelen tekliflerde değişiklik yapacak, faydalı önerileri kabul edecek iradeyi bir gün bu Meclisin göstereceğini umut ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, teklife dönecek olursam, 9'uncu madde yine Anayasa tarafından iptal edilen bir maddedir. Anayasa Mahkemesi -ilgili iptal kararında- Başkanlıkça yapılan sınavlarda görevlendirilen personele ücret ödenmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen hükmün Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içerdiğinden, kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyecek yasak alanda kaldığına vurgu yaparak Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği madde bire bir, aynı şekilde teklif metnine dâhil edilmiştir.

Teklifi incelediğimizde bir konu daha dikkatimizi çekiyor: Bakanın onayıyla gerçekleştirilen projeler için yapılan bir ön ödemeden bahsedildiğini görüyoruz. Böyle bir ön ödemeye başvurunun gerekçesi nedir? Gerçekten gerekli midir? Zamandan mı tasarruf edilmek istenmektedir? Açıkçası bunları merak ediyoruz. Kanunla düzenlenmeyip bu ödemelere herhangi bir kriter de getirilmediği için hangi projelere bu zamana kadar ne kadar ödeme yapıldı bilmiyoruz. Tabii, hepsi birer muamma olarak kalıyor. Aslında önceki torba teklif görüşmelerinde de dile getirmiştım. “Gençlik ve Spor Bakanlığının gelirleriyle ilgili bir özel ödenek tahsisı olmasından ötürü gelirler özel hesaplarda takip ediliyor, dolayısıyla denetime de tabi tutulmuyor.” demiştik yani açık ve şeffaf değil. Aynı şey burada da karşımıza çıkıyor, Bakanlıktaki harcamaların nerelere yapıldığını bilmiyoruz, tıpkı Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yürütülen hizmetler sonucunda elde edilen gelirlerin özel gelir olarak kaydedildiği gibi Bakanlığa gelen yardım ve bağışlar da özel hesaplarına aktarılıyor. Hangi kurum ve kuruluşlardan ne kadarlık yardım veya bağış geldiğini takip etmek mümkün olmuyor. Bizlerin isteği buralardaki özel hesapların denetime açık hâle getirilmesidir.

Teklifin geneli içinse, yapılan icraatların ve yürütülen süreçlerin şeffaf ve denetlenebilir olmasını, hesap verilemeyecek hiçbir karanlık tarafın kalmamasını, kanunlara uygun olarak yapılmasını bekliyoruz.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İran-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Adil Necefzade ve heyete “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İran-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Adil Necefzade Genel Kurulumuzu heyetiyle birlikte ziyaret etmektedir; kendilerine Meclisimiz adına hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Yılmaz Hun	Ali Bozan
Mardin	Iğdır	Mersin
Dilan Kunt Ayan	Onur Düşünmez	Çiçek Otlı
Şanlıurfa	Hakkâri	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge adına İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 29 Mayıs, Gezi direnişinin başlangıç günü. Burada, vefat eden, Gezi direnişinde "Ben ağaçların vekiliyim." diyerek onur ve özgürlük yürüyüşünü başlatan ve Türkiye halklarına aslında direnişin ne olduğunu gösteren Sırrı Başkanı da ve bu uğurda ölenleri de saygıyla anarak başlamak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

26 Mayıs'ta Sivas'ın Zara ilçesindeki Bolucan köyünde bir maden kazası oldu. Buradaki maden ocağının patronu Fahrettin Kıtık 2009 yılından bu yana "ÇED Gerekli Değildir" diyerek usulsüz bir şekilde alanı genişletti, orada bulunan Bolucan köylülerinin tüm itirazına rağmen her gün o sahayı genişletti ve dinamitin patlaması sonucunda İranlı göçmen işçi Ali Rıza Nesirzade öldü ve 2 işçi çok ağır yaralı. Bu vesileyle, Ali Rıza Nesirzade'yi saygıyla anıyor, yaralanan işçilere şifalar diliyorum ve ölen Ali Rıza'nın da ailesine başsağlığı diliyorum.

Evet, bir kere daha bir maden kazasına tanıklık ediyoruz. Daha İliç Komisyonunun araştırması bitmeden -Soma maden faciasındaki sorumlulara az ceza verilmesi- Amasra katliamının cezasının üzerinden vakit geçmeden bir katliamla daha karşı karşıyayız. Sadece patronların zengin olması için doğayı katledenlere ve bunun sorumlusu olan ÇED'e de buradan seslenmek istiyoruz: Sadece patron sorumlu değildir, aynı zamanda ÇED de sorumludur çünkü görevini yapmamaktadır. Her şeyi kâr için yapanlara seslenmek istiyoruz Bolucan köylüleri adına: Bu patlamalardaki usulsüzlüklere artık son verin, bu bilim dışı kullanılan yöntemlere son verin, denetimin sıfır olmasını engelleyin. Yani 2009 yılından bu yana sürekli sahayı genişleten, üretimi artıran ve buna izin veren AKP iktidarı artık bu maden kazalarını durdurmalıdır. Fahrettin Kıtık 2024 yılında 2,5 milyon ton üretim için izin istemiş ve bu izin verilmiş durumdadır AKP iktidarı tarafından. Bu kaza olduktan sonra, bu patlama, bu katliam olduktan sonra Fahrettin Kıtık "Benim bu konudan haberim yoktu, maden çalıştırılıyor muydu?" demiştir. Evet, soruyoruz: Bu madende çalıştırılan kaçak işçilerden haberiniz yok muydu? Bu patlama olurken kullanılan dinamitlerden haberiniz yok muydu? Sahayı genişletmek, üretimi artırmak için başvran Fahrettin Kıtık değil miydi? Kaçak işçiler çalıştırılıyor ve göçmen işçilerin hiçbir güvencesi yok, güvencesiz bir şekilde çalıştırılıyor.

Doğanın katliamını görüyoruz. Bu düzene, köhne ve sadece kâr hırsı için bütün doğayı katleden zihniyete ve bu soygun düzenine “Hayır.” diyoruz. O nedenle de bu yaşanan katliamın bir iş cinayeti olmadığını, bir katliam olduğunu ve buradan da artık yeni Somaların olmaması, yeni İliçlerin, yeni Amasraların ve yeni Zaraların olmaması için mücadele edeceğimizi belirtiyoruz. Çünkü eşit ve özgür yaşam için, ekolojist bir düzen için mücadele eden DEM PARTİ’nin programı bu katliamları durduracak bir programdır. O yüzden de insana, doğaya ve hayvana özgürlük istiyoruz. Artık doğanın katledilmemesini, insanların yaşam için madenlere götürülüp o madenlerde güvencesiz, saatlerce sadece patronlar zengin olsun diye çalışmasını istemiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9’ncu madde kabul edilmiştir.

10’uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Bilici	Mehmet Emin Ekmen	Elif Esen
İzmir	Mersin	İstanbul
Necmettin Çalışkan	Mehmet Karaman	Selçuk Özdağ
Hatay	Samsun	Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde YENİ YOL Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 29 maddeden oluşan bu kanun teklifi birbirinden bağımsız 8 ayrı kanunda ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörmektedir yani yine bir torba kanunla karşı karşıyayız. Bu torbanın içeriğinde maden var, nükleer var, enerji var, muhasebe var, saray var, anlayacağınız yok yok fakat “Bu konuların hiçbir ortak noktası da yok.” demeyin, ortak bir noktaları var; hepsi ya yürütmenin keyfi uygulamalarını kanunlaştırmak ya da daha önce Anayasa Mahkemesince iptal edilen düzenlemeleri gecikmeli şekilde yeniden yürürlüğe koyma amacı taşıyor. Peki, neden? Torba yasa uygulamasında ısrar edilmesinin sebebi ne? Çünkü yürütmeye göre Meclis sadece bir noter masası. Yıllardır yürütme önce kararnamayı çıkarıyor, daha sonra Anayasa Mahkemesi “Bunu çıkarmaya yetkin yok.” diyerek iptal ediyor, en sonunda da bizim önümüze bir torba bırakılıyor ve “Onaylayın.” deniyor.

Etki analizi yok, tali komisyonlara sevk yok, kısacası yasama faaliyetine dair hiçbir şey yok. Yürütme senaryoyu yazıyor, yasama organı olarak bizler de bu süreçte konuk oyuncular olarak rolümüzü oynuyoruz; sonra da yürütmede rol alan kıymetli bakanlarımız her gün ülkemizin bir hukuk devleti olduğunun altını çiziyor.

Değerli milletvekilleri, torbanın içeriğine baktığımız zaman teklifin en dikkat çeken yönlerinden biri Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumuna tanınan ayrıcalıklar olarak karşımıza çıkıyor. Kuruma devlet malı statüsü veriliyor, malları haczedilemez hâle getiriliyor, vergi ve harçlardan muaf tutuluyor, kurum için özel bir bütçe oluşturuluyor; bu da yetmiyor, Sayıştay denetimini bertaraf edecek uygulamalara zemin hazırlanıyor. TENMAK gibi stratejik bir kurumun güçlendirilmesine kimse elbette ki karşı çıkmaz ancak mesele bu gücün şeffaf, denetlenebilir ve kamu yararına kullanılıp kullanılmayacağıdır. Ne yazık ki bu düzenlemede ne mali denetim mekanizmaları öngörülmüştür ne de bu ayrıcalıkların kamusal etkisi hesap edilebilmiştir. Yine, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüyle ilgili maddelerde ruhsatlandırma, denetim ve cezalandırma yetkilerinin artırıldığını görüyoruz. Bu tür düzenlemelerin uzmanlık komisyonlarında ve sektörel paydaşlarla tartışılması gerekirken Plan ve Bütçe Komisyonuna sıkıştırılması da bu yasama pratiğinin çarpıklığını ortaya koymaktadır. Bunlar neden Sanayi Komisyonuna gitmiyor, neden ihtisas komisyonları dışlanıyor? Çünkü bu sistemde Meclis yürütmenin formalite aracı hâline gelmiştir, bizler buna seyirci kalmamalıyız.

Bir diğer dikkat çekici madde ise mülakat sisteminin devamıdır. Sayın Cumhurbaşkanımız seçim öncesi “Mülakatı kaldıracağız.” demişti ancak burada Diyanete personel alımında sözlü sınav yani mülakat öngörülüyor, hem de hangi kurumda? Hakkaniyeti, adaleti, kul hakkını savunması gereken Diyanette. Hani mülakat kalkacaktı, hani gençlerin emeği korunacaktı? Diyanet gibi bir kurumda dahi mülakatı sürdürmek kul hakkını çiğnemektir, gençlerimizin umudunu gasbetmektir.

Sayın milletvekilleri, bir diğer dikkat çekici madde ise Cumhurbaşkanlığına bağlı Millî Saraylar İdaresine ait bağış ve yardımların ayrı hesapta tutulması düzenlemesidir. Sadece bu ifadenin kendisi bile başlı başına bir tezat yaratmaktadır. Devletin hazinesinin dışında oluşturulan bu hesaplar ne kadar büyüyecek? Bu fonların kaynakları kim, harcamaları neye göre yapılıyor? Tüm bu düzenlemelerde neden Sayıştay devre dışı bırakılıyor? Bu düzenleme bütçe hakkını yani Meclisin en temel yetkisini baypas etmektir. Yürütme kendi içinde mini bir hazine oluşturuyor ama kimseye hesap vermiyor.

Torba kanunun hemen hemen her maddesinde yasanın mali etkisinin olmadığı söyleniyor. Hangi yasa vardır ki bütçeyi hiç etkilemez? Bütçeye etkisi olmayan yasa mı olur? Bir kanun ya harcama öngörüyordur ya da gelir kaybına yol açıyordur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) - Teşekkürler.

İkisini de göz ardı edip “etkisiz” demek yasamanın ciddiyetini aşağılamaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz burada torba kanunları eleştiriyoruz çünkü asıl derdimiz halkın derdi. Bu ülkede gençler işsiz, çiftçiler borçlu, emekliler geçinemiyor. Covid yasasıyla ilgili bir beklenti oluşturduunuz, son anda maddeyi geri çektiniz. Vatandaş çifte bayram bekliyordu ama bayramı zehir ettiniz. Biz burada Mushafı İnceleme Kurulunun yapısını, müşavirlerin atamasını, saray ve köşkların bağış hesabını konuşuyoruz; millet, Meclisinden kendisine umut olmasını bekliyor ama biz bu umudu maalesef yine boşa çıkarıyoruz. Milletnin derdinin dışında her şeyi gündemimize ve paketlere alıyoruz maalesef diyorum, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin çerçeve hükmünün aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun'un ismi ‘Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun’ şeklinde değiştirilmiş ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 15'inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.”

Rahmi Aşkın Türeli

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Cevdet Akay

İzmir

Manisa

Karabük

Mühip Kanko

Aysu Bankoğlu

Özgür Karabat

Kocaeli

Bartın

İstanbul

Cavit Arı

Uğur Bayraktutan

Antalya

Artvin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Kıymetli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben de görüşülmekte olan kanun teklifinin 10'uncu maddesi üzerinde partim adına söz aldım.

Değerli arkadaşlarım, daha önce hem Komisyonunda hem muhalefet şerhinde hem de burada yapılan görüşmelerde milletvekillerimiz görüşlerini ileri sürdüler. Ben uzun yıllardır Parlamentodayım, torba kanun yapma tekniğine ilişkin olarak -ne yazık ki dilimize pelesenk oldu- torba kanun yapma tekniğinin ne kadar hatalı olduğunu, buna ilişkin yapılan yöntemlerin nasıl yanlış olduğunu ifade etmemize rağmen ne yazık ki buna ilişkin tekrar düzenlemeler geldi.

Değerli arkadaşlarım, bu, Komisyona geldiği zaman 29 maddeydi, Komisyonunda 1 madde eklendi, 30 madde oldu. Bizim, daha önce Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa Mahkemesine yapmış olduğu başvuru üzerine, 27 maddenin kanunla düzenlenmesine ilişkin içerik olmasına rağmen, KHK'yle yapılmış olan bu düzenlemenin iptaline yönelik fiili bir durum ortaya konuldu.

Bir başka olay daha vardı. Özellikle bu şekilde yapılmış olan bir torba kanunun temel kanun şeklinde Mecliste görüşülmesi de ayrı bir hataydı. Temel kanun İç Tüzük'ün 91'inci maddesinde açıkça öngörülmüş, deniliyor ki: Eğer aralarında bir bağlantı varsa, bütünlük varsa bu şekildeki bir yasayı getirebilirsin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temel kanun şeklinde görüşebilirsin. Değerli arkadaşlarım ama burada, bu yasanın içerisinde öyle hükümler var ki öyle kanun maddeleri var ki bunların arasında ne bağlantı var ne bütünlük var. Bakın, biraz önce arkadaşlarımız da ifade ettiler; Diyanetle alakalı düzenlemeler var, bunun yanında Bor Enstitüsüyle alakalı düzenlemeler var, enerji piyasasını ilgilendiren düzenlemeler var. Bunların arasında hangi türlü bağlantı var? Bu 10'uncu maddede de biliyorsunuz enerjiye ilişkin düzenlemeler var.

Değerli arkadaşlarım, özellikle biraz önce Diyanete ilişkin sözler ifade edilince... Burada Diyanet temsilcileri de var, bunu, bir şeyi şerh düşmek istiyorum. Bakın, Diyanet İşleri Başkanımız var, çok ünlü birisi, hepimiz basından yakinen takip ediyoruz. Diyanet İşleri Başkanı bugüne kadar, 2017'den bu yana görev yapıyor. Sekiz yıl içerisinde, sekiz-dokuz yıl içerisinde 100 yurt dışı gezisi yapıyor, 42 ülkeye gidiyor, 600 bin kilometre yol yapıyor; Anıtkabir şurada, kendisine 11 kilometre uzaklıkta bir yer, Mustafa Kemal Atatürk'e gitmiyor değerli arkadaşlarım. Bu nasıl iş! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ben olsam... Bir düzenleme yapıyorken, Diyanetle alakalı eğer bir bütçe yapıyorsanız bunun içerisine alerjiyle alakalı hükümler koymak gerekiyor arkadaşlar. Eğer Diyanet İşleri Başkanına bir alerji buluşuyorsa -ki Mustafa Kemal Atatürk'e gidince alerji buluşuyor, Audi'den buluşmıyor, Audi A6'dan buluşmıyor, Mustafa Kemal Atatürk'ten buluşuyor- buna ilişkin bir düzenleme koymak lazım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Atatürk'ten niye rahatsız oluyor, bu toprakların yetiştirdiği en büyük devrimciden? Mustafa Kemal Atatürk'e niye gitmiyor? Bunu açıkça ifade etmek lazım. Buradan isyan ediyorum ona. Burada soru önergeleri veriyoruz ilgili bakanlıklara, Cumhurbaşkan Yardımcısına soruyorum; tık yok değerli arkadaşlar. Bu Meclis Mustafa Kemal'in Meclisi, cumhuriyetin Meclisi ve diyor ki: "Ben oraya gitmiyorum." Diyanet İşleri Başkanlığı ile Anıtkabir'in arasında 11 kilometre var. Bu ülkenin Cumhurbaşkanı gidiyor, kıymetli Meclis Başkanı gidiyor, bakanlar gidiyor; beyefendi gitmiyor. Kimden alıyor bu gücü değerli arkadaşlarım? Rifat Börekçi'nin bulunduğu Meclis o, Mustafa Kemal Atatürk'ün kurmuş olduğu Diyanet İşleri Başkanlığı orası. Buradan reddediyorum, isyan ediyorum, kendisini kınıyorum değerli arkadaşlarım; böyle bir şey olamaz, bunu kabul etmek mümkün değil. (CHP sıralarından alkışlar)

Bunun dışında, burada bir kurum oluşturuluyor, bu kurumun içerisinde hepsi havuza atılıyor. Bu havuzun içerisinde de diyorlar ki: "Hem bunların mali mükellefiyetleri var hem buna ilişkin düzenlemeler var." Bunları yapıyorken bir yandan da bağlantı olması lazım, kurumlar arasında bir ilişki olması lazım; bu ilişkileri bir tarafa doğru atıyoruz. Bu şekildeki torba düzenlemelere ilişkin Anayasa Mahkemesi bize yol gösteriyor, diyor ki: "Bakın, bunları yapmayın." Bunu yaptığımız zaman Meclise ilişkin uyarıcı yöntemlerde bulunuyor ama biz ne yapıyoruz? Bu şekildeki yöntemlere ilişkin Parlamentoyu işgal ediyoruz, yanlış yapıyoruz. İlginç olan ne biliyor musunuz? Bu iklimde, bu tarihte Anayasa Mahkemesinin bunları iptal etmiş olması. Anayasa Mahkemesi üyeleri kimler tarafından oluşturuluyor arkadaşlar? Hepsiz sizin tarafınızdan atanıyor ve buna ilişkin yasa yapma tekniğinde ne yazık ki büyük bir yanlış yapıyorsunuz, bu yanlış düzeltmeye ilişkin muhalefetin yapmış olduğu bütün olayları göz ardı ediyorsunuz; bunu kabul etmek mümkün değil. Bakın, bir şeyi itiraf edelim, Türkiye Büyük Millet Meclisi bir kanun yapma fabrikası değil ama kanun yapıyorken de bu şekildeki tekliflerle gelerseniz hani derler ki "Yanlış hesap Bağdat'tan döner." diye; gidiyor, Anayasa Mahkemesinden dönüyor.

O nedenle, bizim arka arkaya bunlara ilişkin yapmış olduğumuz uyarılara rağmen bu şekildeki bir torba kanun teklifiyle ve... Bu torba kanun teklifini de getirip temel kanun şeklinde Parlamentoda görüşürseniz, sonra Anayasa Mahkemesi yargısal denetiminin dışında Parlatmentonun yapmış olduğu kanunlara ilişkin iptal kararı verdiği zaman gelip CHP'ye "Niye bunu yapıyorsunuz?" deme hakkınız yoktur arkadaşlar. Kanun yapma bambaşka bir şey. Ben önceden kanun koyucuyu buraya gelene kadar başka bir şey zannediyordum değerli arkadaşlarım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Uygulamadan geliyorum, ben de avukatım, hukukçuyum; buraya gelmeden evvel, kanun yaparı, kanun koyucuyu çok ulvi bir şey zannederdim. Burada kanun yapma tekniğinin nasıl olduğunu gördüm, dedim ki: Ya, yazıklar olsun! Biz bu Parlamentoda vallahi bunları yapıyoruz, yıllardır uygulamada demek ki bu kanunları böyle yapıyorlarmış.

Torba kanundan vazgeçin, torba kanunları temel kanun şeklinde Parlamenteoya getirmekten vazgeçin. Şu Meclisi layıkıyla, Mustafa Kemal'in Meclisi olduğunu hatırlayarak gerçek kanunların yapıldığı, halkın yararına kanunların bu Meclisten çıktığı bir Parlamenteo hâline getirin diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "yeniden düzenlenmiştir" ibaresinin "değiştirilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Adnan Şefik Çirkin

Rıdvan Uz

İzmir

Hatay

Çanakkale

Yüksel Arslan

Burhanettin Kocamaz

Mehmet Mustafa Gürban

Ankara

Mersin

Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFAGÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin 10'uncu maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Tarihimizin en acı olaylarından, idam edilen demokrasi şehitlerimiz rahmetli Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan'ı rahmetle anıyorum.

Sayın milletvekilleri, son dönemde torba kanun trendimiz Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kararlar. Anayasa Mahkemesinin kanuna aykırı dediği ne varsa hepsini toplayıp getiriyorsunuz. Sorsak, hepimiz kanun yapıcılarız! Böyle kanun mu yapılır? "Hukukun üstünlüğü" diyoruz "adalet" diyoruz, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi kanunlara uymuyor; kanununa aykırı ne kadar madde varsa hepsi geçiyor. Sonra da diyorsunuz ki: "Yeni anayasa yapalım." Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz; önce Anayasa'ya uygun kanunlar yapalım, ilk düğme baştan yanlış ilikleniyor.

Sayın milletvekilleri, ilgili maddedeki düzenlemelerle TENMAK'a tanınan ayrıcalıklara devam edilmesi sağlanıyor. Nedir bunlar? Kurumlar vergisi, vergi ve harçlardan muafiyet gibi maddi sorumlulukların istisnası. Çok merak ediyorum, Sayın Şimşek'in bunlardan, bu yapılanlardan haberi var mı? Konu vergi olunca vatandaşa geldi mi vampir gibi, sizin himayenizdeki kurum ve kuruluşlara geldi mi ballı börek! Sizin yaptığınız işin Türkçesi, esnaf, çiftçi, memur, asgari ücretliden al; zenginleri ve kamu kurum ve kuruluşlarını aldıklarıyla ayakta tut. Sayın Şimşek esnafı sıkboğaz edeceğine herkesin gözü önünde yapılan vergi muafiyetlerini görse! Mesele, bakan olabilmek değil görebilen olabilmek. Derneklerde, vakıflarda, kamu kurum ve kuruluşlarında fecaat var. Kendisi vergiden muaf, bağış sistemi zaten hepimizin malumu. Bir de meşhur bağışçılarımız var, Sayın Şimşek biraz da buraları mı görse! Görebilmek için önce bakabilmek gerekiyor. Buralara da baktırırlar mı, çok emin değilim.

Sayın milletvekilleri, Sayıştay da Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde en çok yıpranan kurumlarımızın başında geliyor. Sayıştayın işlevselliği ve mekanizması tartışmaya açıktır. Adım adım birçok kurum şeffaflığını yitiriyor, Sayıştay denetlemeleri kısıtlanıyor ve daha da kısıtlamalar olacak gibi gözüküyor. Bu sayede “ilk 10 büyük ülke ekonomisi” hedefinden “ilk 10 büyük vergi cenneti ülke” hedefine doğru gidiyoruz. Tabii, bunu derken zengine cennet, fakire cehennem! Ülkemizde ne yazık ki çalışıp, emek edip vergi veren kazanmıyor, çalışıp kazananlar aynı değil.

Değerli milletvekilleri, TENMAK kurumunun 2024 yılında performans denetimi yapılmamış. Maşallah, kurum her türlü denetime, şeffaflığa kapalı, ne yaparsa mukadderat! E, tabii, hâl böyle olunca da uluslararası patent sayısının 1 olması gayet normal, açıkçası bu kimseyi şaşırtmıyor. Performans denetiminin yapılmaması özensizliğin çok açık bir göstergesidir. TENMAK ve TENMAK gibi kurumlarımıza gereken önemi vermemiz gerekiyor. Bu şekilde tutum sergilediğimiz takdirde bu tür kurumlardan hiçbir verim alamayız. Zaten kurum faaliyet raporunda belirtmiş “Ülkemizdeki ve dünyadaki gelişmeleri hızlı bir biçimde takip etme ve bu gelişmelere karşı gerekli tepkiyi hızlı biçimde verme yeteneği ile teçhiz olma gereksinimi bulunmaktadır.” diye söylemiş. Faaliyet alanlarında amaçlanan düzeye gelebilmek için ileri teknoloji içeren tesislerin kurulması, laboratuvarlarımızın uluslararası arenada muadil kuruluşlara eş değer saygınlıkta hizmet verebilmesi ve tanınır olması önemlidir.

Konuşmama kurumun faaliyet raporunun giriş kısmında bulunan Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün sözleriyle son veriyorum: “Çalışmak demek boşuna yorulmak, terlemek değildir. Zamanın gereklerine göre bilim ve teknik ve her türlü uygar buluşlardan azami derecede istifade etmek zorunludur.”

Gazi Meclisi ve yüce Türk Milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinde yer alan “aşağıdaki şekilde” ibaresinin “aşağıdaki biçimde” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Yılmaz Hun	Ali Bozan
Mardin	Iğdır	Mersin
Dilan Kunt Ayan	Onur Düşünmez	Hüseyin Olan
Şanlıurfa	Hakkâri	Bitlis

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başlarında bizleri izleyen değerli halklarımız, zindanlarda direnen değerli yoldaşlarımız; bugün burada hepimizin ortak geleceği olan barışı konuşmak, halklarımız arasında yıllardır örselenmiş güveni ve kardeşliği yeniden inşa etmek için söz almış bulunuyorum.

Bu topraklarda Türk’üyle, Kürt’üyle, Laz’ıyla, Çerkez’iyle, Arap’ıyla, Alevi’siyle, Sünni’siyle milyonlarca insan asırlardır bir arada yaşıyor fakat ne yazık ki bu ortak yaşamın kaderi uzun yıllardır inkâr, asimilasyon ve çatışma politikalarıyla zehirlendi. Bugün hâlâ yüzlerce aile evladını savaşlarda,

operasyonlarda, çatışmalarda kaybetmeye devam ediyor. Biliyoruz ki bu kısır döngüden çıkmanın tek yolu barışı toplumsal irade hâline getirmekten geçiyor. Yaşadığımız acılara, ölümlere, yıkımlara son vermek için tarihi bir fırsatın arifesindeyiz. Barışı konuşmak cesaret ister çünkü barış kolay olandan değil, doğru olandan yana olmaktır. Bizler, bu ülkede farklılıklarımızla bir arada yaşamının mümkün olduğuna inanıyoruz ve bu inancı büyötmeye devam edeceğiz. Martin Luther King “Barış yalnızca bir gerginliğin yokluğu değil, adaletin varlığıdır.” demiştir. Barış aynı zamanda adaletin kendisidir. Demokrasi, diyalog ve eşit yurttaşlık temelinde yeni bir toplumsal sözleşme mümkündür.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’nin en derin ve en yıkıcı sorunlarından biri olan Kürt sorununun yalnızca güvenlikçi politikalarla çözölmediğini yüzyıldır gördük, hep birlikte yaşadık. Bu sorun aynı zamanda bir demokratikleşme sorunudur ve bu konuda yıllardır kamuoyuna barışçıl ve demokratik çözüm mesajları veren, barışta ısrar eden Sayın Öcalan’dır. 2013 Nevruzı’nda özellikle şu çağırüy yapıyordu: “Artık silahlar sussun, fikirler konuşsun.” Yıllardır çatışma yerine demokratik müzakereyi, imha yerine birlikte yaşamı önermişti. Aradan geçen zamana rağmen aynı çağırüy bugün de yapmaktadır. Bu çağrı halklar arasında gerçek eşitliğin, onurlu bir barışın inşasına yapılan güçlü bir davettir. İşte bu yüzden bu kürsüden bir kez daha ifade etmekte fayda vardır: Gelin, bu topraklara yeni bir başlangıç yapalım, geçmişin yüklerinden kurtulalım. Geçmişle yüzleşmekten korkmadan, geleceği birlikte kuralım. Birlikte yaşamının onurunu barışın diliyle yeniden inşa edelim. Barışı inşa etmek sadece bir grubun değil bu Mecliste temsil edilen herkesin görevidir. Her siyasi parti bu ülkenin geleceğinden sorumludur çünkü barış bir tarafın isteğiyle değil toplumsal bir mutabakatla sonuçlanır. İktidara düşen sorumluluk demokratikleşme konusunda samimi adımlar atmaktır; muhalefete düşen görev kutuplaştırıcı dil yerine toplumsal uzlaşmayı önceleyen bir siyaset üretmektir. Barış karşıtı söylemleri meşrulaştırmak toplumsal yaraları derinleştirir. Artık çok açıktır ki asimilasyon ve inkâr politikaları çökmüştür, güvenlikçi politikalar kaybetmiştir. Kazanılması gereken tek şey halklarımızın birlikte kuracağı demokratik ve toplumsal barıştır. Barışın inşası cezaevlerinden başlamalıdır. Bugün yüzlerce hasta mahpus tedavi hakkından yoksun bırakılmış durumdadır. Siyasi tutsaklar İnfaz Yasası’nı beklemektedir. Bu insanların özgürlük ve sağlık hakları barış sürecinin aynası olacaktır, ön açıcı anahtarı olacaktır.

Sayın milletvekilleri, bugün bu Meclis de tarihî bir dönüm noktasındadır. Bu açıdan, biz Sayın Bahçeli’nin yapmış olduğu “Mecliste komisyon kurulsun.” çağrısına önem atfediyoruz. Komisyon bir an önce oluşturulup çalışmalara başlamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - Bu Meclis ya barışı, kardeşliğı, eşitliğı, demokrasiyi haykıranların sesi olacaktır ya da suskunluğuyla yeni acılara ortak olacaktır. Kan ve gözyaşlarıyla yoğrulmuş bir yüzyılın ardından hepimizin önünde aynı soru duruyor: Birlikte yaşamak mı, birbirimizi tüketmek mi? Bu sorunun cevabını bu Meclis verecektir diyerek Genel Kurulu sayğıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

Sayın Bahadır Yenişehirlioğlu, yerinizden bir dakika söz veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım, yeni bir gelişme vardı, onunla alakalı bir dakika rica ettim sizden.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail'in vahşetinin bir örneğini daha yaşadık biraz önce. Gazze'de İHH ve Dünya Gıda Programı iş birliğiyle yürütülen bir insani yardım faaliyeti esnasında -ki en doğal insan haklarını içeren bir husus, gıda yardımıyla alakalı- işgalci İsrail'in hedef aldığı 5 insani yardım gönüllüsü şehit olmuş durumda. Onlar bir lokma ekmeği mazluma ulaştırmak için yola çıkan, insanlık onurunu omuzlayan, vicdan sahibi insanlardı. Bu menfur saldırıya sessiz kalan uluslararası mekanizmaların da bu utanca ortak olduğunu ifade etmek istiyorum. Zulüm karşısında susan dilsiz şeytandır. Bugün Filistin'de insanlık can çekiyor; bu mücadele sadece bir coğrafyanın değil, vicdanı olan herkesin davasıdır. 5 şehide Allah'tan rahmet diliyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, bizim de bir söz talebimiz var bu konuyla ilgili.

BAŞKAN - Buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, bizim de İsrail'in özellikle insani yardımla ilgili çalışan kişilere yönelik bu katliamını kınadığımızı bir kez daha ifade ediyoruz. Aslında, bizim YENİ YOL Grubu olarak geçen hafta, Gazze'ye bir insani koridor açılmasıyla ilgili hususları Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşerek bu konuda bir barış gücü oluşturulmasının şartlarını konuşmayla ilgili önergemiz Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarımız tarafından uygun görülmemiştir. Aslında bu önergenin ne kadar hayati bir konu olduğu bir kez daha bugün ortaya çıkmış oldu. Dolayısıyla inşallah, önümüzdeki hafta hep beraber... Bunu bizim YENİ YOL Grubu olarak önermemiz önemli değil. Elbette İsrail'in yaptığı mezalimlikle ilgili, savaşı önleme başka husus ama insani yardımla ilgili bir uluslararası hassasiyet oluşmuşken, Türkiye Büyük Millet Meclisine yakışan da bu konuda mutlaka ve mutlaka tedbirler almasıdır.

Ben de bu vesileyle İsrail'in katliamını bir kez daha kınıyorum ama Türkiye Büyük Millet Meclisini ve bütün grupları da göreve davet ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Filiz Hanım, buyurun.

Bir dakika...

35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de grubumuz olarak İsrail'in bu saldırılarını şiddetle kınadığımızı, insanlara yardım için, bir dilim ekmeği sunabilmek adına, aç insanları doyurabilmek adına orada bulunan insanlara bu şekilde davranılmasını, onların şehit edilmesini şiddetle kınadığımızı tekrar ifade ediyoruz ve bütün dünyaya tekrar seslenmek istiyoruz: Gelin, hep birlik olalım, İsrail'deki bu zulmü bitirelim.

Teşekkür ederim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Selçuk Türkoğlu, buyurun.

36.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii ki katil İsrail'in gelenek hâline getirdiği insani yardıma dahi vahşice yapılan bu saldırılarını en ağır şekilde telin ediyoruz, kınıyoruz; Allah “kahhar” ismiyle kahretsin diyoruz. Ancak bizim son bir yıldır bu Mecliste sürekli gördüğümüz kınama oldu. Ben İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesiyim, İnsan Haklarına, Derya Hanım'a defaten başvurduk. Bu kanlı süreç başladığından beri “Bütün uluslararası parlamentoları da davet ederek inisiyatif alalım, bölgeye gidelim, bir insani koridor oluşturalım.” taleplerine ne yazık ki “Can güvenliğinizi sağlayamayız.” gerekçesiyle girişim bile yapılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Daha yüksek seviyede bir inisiyatif alınmasını bekliyor, telin ediyor, kınıyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan....

BAŞKAN - Gülüstan Hanım, buyurun.

37.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de İsrail'in bir yardım konvoyuna yaptığı saldırıyı şiddetle kınadığımızı ifade etmek istiyoruz. 7 Ekimden bugüne bu saldırılar kesintisiz bir şekilde devam ediyor. Bu bir soykırımdır, çok açık ve net söyleyelim; İsrail'in Filistin'de yaptığını, Filistin halkına yaptığını bir “soykırım” olarak tanımlıyoruz. Mazlum Filistin halkının yanındayız. Oraya insani yardım götürmek için bulunan 5 kişinin katledilmesini şiddetle kınıyoruz ve dünyayı, uluslararası kamuoyunu da bu konuda artık gerçekten “Dur!” demeye çağırıyoruz. Çoğu yaşlı, çoğu kadın, çoğu çocuk 60 bin insan katledildi. Şu anda katledilmenin ötesinde de açlıkla, susuzlukla terbiye ediliyorlar, yardım konvoyları engelleniyor Hamas'a gidiyor diye; bunun ne insanlıkta ne vicdanda yeri var. Bütün bunlar dünyanın gözü önünde oluyor, herkes seyrediyor, gerçekten buna artık “Yeter!” diyoruz ve Filistin halkına başsağlığı dileklerimizi, dayanışma dileklerimizi bir kez daha DEM PARTİ olarak buradan ifade etmek istiyorum, sabırlar diliyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum.

Ali Öztunç Bey, buyurun.

38.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıda 5 insani yardım gönüllüsünün hayatını kaybettiğine ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, İsrail hedef gözetmeksizin sivil, kadın, çocuk kim varsa katlediyor; okul, bina, hastane her yeri yıkıyor, yakıyor. Maalesef az önce de aldığımız acı haberle birlikte 5 sivil yurttaşın da şehit edildiği bilgisi ulaştı. Ukrayna'da ölen çocuklara üzülenlerin, gözyaşı dökmenlerin Gazze'de ölen çocuklara da gözyaşı dökmesini bekliyoruz. Dünya çifte standart uygulamamalı, özellikle Avrupa'nın bu konuda daha duyarlı olması gerekiyor.

Biz bir kez daha Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak başsağlığı diliyoruz, Filistin halkının yanında olduğumuzu dile getiriyoruz.

Teşekkür ederim.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Filistin davasında hep tek ses olduğuna ve İsrail'i bir kez daha kınadıklarına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlarım, ben de Meclisimizde grubu bulunan 6 siyasi partiyi temsilen yapılan bu konuşmalar dolayısıyla hepinize, sizlerin şahsında bütün parti gruplarına, grubu bulunmayan milletvekillerimize de ayrıca teşekkür ediyorum.

Başından itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi Filistin davasında hep tek ses oldu, yekvücut oldu ve ortak bir fikri, milletimizin fikrini bütün dünya kamuoyuyla da paylaştı. Hakikaten sözün bittiği yer; artık, açlığın bile bir silah olarak kullanıldığı, insanların diri diri molozların altında kaldığı ve hep beraber bütün insanlığın seyrettiği bir soykırımla karşı karşıyayız. İsrail'i, katil Netanyahu ve çetesini bir kere daha kınıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak da bu konuda, insanlık dışı bu saldırılar karşısında aynı noktada durduğumuzu bir kere daha buradan ifade ediyoruz. Bu vesileyle, bugün şehit düşen insanlara Allah'tan rahmet diliyorum, Gazze'nin şehitlerinin hepsine, sadece Gazze değil, Batı Şeria'da da devam eden bu zulümlerde şehit olan Filistinli kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz. Bir kere daha tekrarlamak isterim ki Filistin davası Türkiye için millî bir davadır; sadece Arapların, sadece Filistinlilerin davası değil, milletimizin ortak davasıdır. Başımız sağ olsun, Allah rahmet eylesin.

Ben bu vesileyle, bütün Filistinlilere, onlarla olan dayanışmamızı Türkiye Büyük Millet Meclisi adına da ifade ediyorum.

Müsaadenizle de oturuma yarım saat ara veriyorum, ondan sonra tekrar bir araya geleceğiz.

Kapanma Saati: 19.41

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.40****BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN - 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

11'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Elif Esen

Necmettin Çalışkan

Mersin

İstanbul

Hatay

Mehmet Karaman

Selçuk Özdağ

İrfan Karatutlu

Samsun

Muğla

Kahramanmaraş

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu.

Buyurun.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Ben de bugün Gazze'deki İHH görevlilerinin şehit edilmesini kınıyorum. Sayın Grup Başkan Vekilimiz "Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır." dedi, doğrudur ama bunun yanında "Gördüğünüz haksızlığa elinizle, dilinizle müdahale edin." diye bir başka hadisişerif de var. "Buğuz etmek işin en kötüsüdür." şeklinde öneri var; bunu da dikkate almalıyız diye düşünüyorum.

Yine, bugün konuşulan konulardan biri İnfaz Yasası'ydı. Tabii ki gördüğümüz kadarıyla yeterli bir İnfaz Kanunu değil, içerisinde beklentiler karşılanmıyor, muhalefetin istekleri karşılanmıyor, bilakis umudu olanların istekleri karşılanmıyor.

Sabahleyin İstanbul'un fethiyle ilgili Mehmet Sait Yaz Hocam yine bir mevzu, hadis, sahih bir hadis okumuştı "İstanbul fethedilecektir." diye; aslında bugünün İnfaz Yasası'yla ve yine Filistin'le ilgili her cuma gözlemlediğimiz minberlerdeki...

(Hatip tarafından Nahl suresinin 90'ıncı ayetikerimesinin bir kısmının okunması)

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - ...Nahl suresinde geçen "Allah adaleti ve akrabaya, yakına yardımı emreder."deki "yakın" dediği tabii ki oradaki "kurba" sözündeki ifade tam da Filistinlileri ifade ediyor diye düşünüyorum bugün. Adaleti emrederken de biz dinimizde, örfümüzde, âdetimizde, geleneğimizde bayramlarda birtakım affedici işlemlerin yapıldığını bin yıllardır biliyoruz. Bugün bu İnfaz Yasası'nda da toplumun beklediği tabii ki buydu ama nedense bir konsensüs sağlanamadı, bir karışıklık oluştu ve yüz binleri bulan insanlarımızda bu beklentide büyük bir umutsuzluk oluştu. İktidar bunu muhakkak tekrar düşünmeli, en azından, bayram öncesi, içerisinde birkaç maddede de olsa, infazın oluşturulduğu gruplara bu sevinci, bu paylaşmayı vermelidir diye düşünüyorum.

Tabii, torba yasa yine geldi. Bildiğiniz üzere, torba yasada Anayasa Mahkemesinin "Kanun hükmünde kararnameyle bu iş olmaz, gidin, Meclisten kanun çıkarın." dediği, aslında iktidarı uyardığı "Bu işi beceremedin." yahut da "Becerdin de kasti olarak bu işi yapıyorsun, git bunları düzelt." dediği yine bir torba işlem. Bunlar içerisinde de bizim "TENMAK" dediğimiz "Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun mal ve varlıkları devlet malı sayılır, haczedilemez." hükmünün olduğu madde 11'le ilişkilidir.

Tabii ki dün Diyanetle ilgili konuşmuştum, Diyanet hantal ve paslanmış bir yapıda demiştim; binaları da büyüdü, personeli arttı, paraları arttı, toplumun bir kısmında Diyanet Vakfını kullanarak usulsüzlükler olmasıyla suçlandı ama bütün bunlarla ilgili kırk yıldan beri ne toplumu irşat edebildi ne de eğitim konusunda insanlarımıza bir şey verebildi. Etkinlikleri yok, verimlilikleri yok, halkın memnuniyeti yok ama milyonlarca dolara hükmeden bir yapı var. Neyle uğraşıyor? "Efendim, şu Kur'an tefsirini nasıl yasaklasak da saklasak, nasıl yasaklamasak da saklasak." Bununla uğraşan bir yapı var. Hani "Bizim oğlan bina okur, döner döner yine okur." sözüne tam da Diyanetin kırk yıldır uyduğunu söyleyebiliriz. Onun için, iktidara diyorum ki Diyaneti kurumsal anlamda lütfen yeniden yapılandırın, çok büyük ihtiyaç.

TENMAK kurumu gerçekten bizim göz bebeğimiz bir kurum diye düşünüyorum, bunların yasasıyla ilgili herhangi bir itirazımız olamaz diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Son olarak, Hükûmete, iktidara, deprem bölgesinde mücbir sebebi tekrar 30 Kasım'a kadar uzattıkları için kendilerine teşekkür ediyorum. Vatandaşın ihtiyacı vardı ama yine deprem bölgesinde yerinde dönüşüm için 30 Haziran süresi yetersizdir, idari ve hukuki davalar daha sonuçlanmamıştır. Deprem bölgesindeki çevre, şehircilik müdürlükleri Ali kırıan baş kesen tavrıyla rezerv alan ilan edip geri çıkarmaktadır. Bunun yanında, Kahramanmaraş merkezinde binlerce küçük esnafı mağdur edecek bir yere AVM yapma peşine düşmüştür Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü. Bu, binlerce esnafımızı mağdur edecektir. Bu AVM yapma işinden vazgeçmelerini ve yerinde dönüşümü 30 Haziran değil de yine beş altı ay uzatmalarını bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum. saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Gülüstan Hanım, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, AK PARTİ Grup Başkanı Abdullah Güler'in onuncu yargı paketiyle ilgili yaptığı basın toplantısına ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bugün, biliyorsunuz, onuncu yargı paketi teklif metni Meclise sunuldu ve bu teklif metni üzerine de AKP Grup Başkanı Abdullah Güler bir basın toplantısı yapmış. Bu basın toplantısında çok ilginç bir şekilde bu paketin bu kadar gecikmesinde... Bu pakette baştan beri Adalet Bakanlığından, iki üç aylık bir serüvenden bahsediyoruz. Adalet Bakanlığının ilk açıklaması “Covid-19’daki eşitsizliği gidereceğiz, düzenleme yapacağız. Flaş.. Flaş...” açıklamasından sonra, AK PARTİ Grubunun bunun üzerine yaptığı yüzlerce demeçten sonra bugün Grup Başkanının yaptığı açıklamada bu pakette Covid yasasının çıkmamasını bize bağlamış. Hiçbir şey demiyorum vallahi; hiçbir şey diyemiyorum, pes doğrusu! Günlerdir bir mesai yapıyoruz “Covid-19 düzenlemesini pakete koyun, beklenti oluşturdunuz. Cezaevlerinde binlerce insan bayram öncesi bu düzenlemeyi bekliyor.” diye canhıraş çalışıyoruz, anlatmaya çalışıyoruz, bunu pakete koysunlar diye onlarla bir tartışma yürütüyoruz ve günün sonunda kendisi kamuoyuna açıklamış, sonra kendisi dönmüş etki araştırmasına bakmış “Efendim, burada 40 bin kişi çıkacak, biz bu 40 bin kişilik şeyi yönetemeyiz.” diye kendisi vazgeçmiş, şimdi de neymiş, biz “Siyasi tutsakların istisna tutulmasını ortadan kaldırın.” demişiz diye bütün bu düzenlemenin yani 40 bin kişinin cezaevinden çıkma meselesini paketten çıkarmalarını da getirmişler bize bağlıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ya, böyle bir şey olabilir mi ya? Ne zamana kadar siz antidemokratik uygulamaların gerekçesini bizimle izah edeceksiniz? Biz “Demokrat olun, hukuka uyun, adalete uyun, eşitlikçi bir yasa getirin, cezada adalet, infazda eşitliği sağlayın.” diyoruz, bunu yapmıyorsunuz, yapmamanızı da bizimle izah ediyorsunuz. Böyle bir şeyi kabul etmiyoruz.

Bütün kamuoyunun dikkatine söylüyorum: AKP Grubunun kendisi çıkardı Covid-19 düzenlemesini paketten.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Tamam, teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- *Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (Devam)*

BAŞKAN - Evet, diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 11- 2690 sayılı Kanun'da bulunan ek 2'nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘EK MADDE 2 - Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu tarafından yürütülen projelerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan eser, buluş, endüstriyel tasarım, faydalı model ve teknik bilgi gibi her türlü fikrî ve sınai ürün üzerindeki haklar Kuruma aittir. Kurumun taraf olduğu

sözleşmelere dayanarak yürütülen projelerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkması muhtemel fikrî ve sınai ürünler üzerindeki haklar sözleşmeyle düzenlenir. Kurum, elde edilen fikrî ve sınai ürün ve haklar ile ilgili olarak üretim ve satış yapabilir. Kuruma ait fikrî ve sınai ürünler ile hakların ekonomik olarak değerlendirilmesi sonucunda elde edilecek gelirin en fazla yüzde ellisi Kurum tarafından yönetilmekle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde fikrî ve sınai ürünü geliştirenlere verilebilir.”

Rahmi Aşkın Türeli

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Mühip Kanko

İzmir

Manisa

Kocaeli

Özgür Karabat

Cavit Arı

Aysu Bankoğlu

İstanbul

Antalya

Bartın

Cevdet Akay

Mehmet Güzelmansur

Karabük

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün burada, size, bu ülkenin üretim çarkını boğan akaryakıttan alınan KDV ve yüksek ÖTV’den bahsedeceğim.

Değerli milletvekilleri, motorin, bu memlekette sadece bir yakıt değil, aynı zamanda ekmeği sofraya getiren, sebzeyi pazara ulaştıran tekerin yakıtıdır. Motorin demek üretim demektir ama bu üretimin önüne set çeken bir vergi düzeniyle karşı karşıyayız. Yük taşıyan tırların, yolcu taşıyan otobüslerin en büyük giderleri akaryakıttır. Bakın, bu Türkiye’de 1 litre motorinin pompa satış fiyatı 47 lira 65 kuruş. Şu gördüğünüz 1 litre motorine 47 lira 65 kuruş ödüyoruz. Bunun 21 lira 44 kuruşu motorinin kendisi ama bunun 19 lira 17 kuruşu alınan KDV ve ÖTV’dir yani neredeyse ürünün fiyatı kadar vergi ödüyoruz. Depoyu doldurmaya gittiğimizde 1 litre motorini kendimize alıyoruz, 0,9 motorini de vergi olarak, KDV ve ÖTV olarak devlete ödüyoruz. Bu KDV ve ÖTV... ÖTV de sabit olduğu için akaryakıt fiyatları düşse bile ÖTV düşmüyor. Bu ülkede vatandaş motorin aldığı anda araç değil sanki ÖTV ve KDV yürüyor. Çiftçi tarlasına giderken bu motorini alıyor, bu vergiyi ödüyor, traktörle tarlasını sürerken bu motorini alıyor, bu yüksek vergiyi ödüyor; biçerdöverini çalıştırıyor, bu yüksek vergiyi ödüyor; ürünü hale götürürken de yine bu vergiyi ödemek zorunda kalıyor. Bu ülkenin çiftçisi ürettiğiyle karnını doyurmuyor, kullandığı mazotun vergisiyle vergi dairelerini doyuruyor.

Şimdi, bakıyoruz, Yunan adalarına, Karadağ’a, Hırvatistan’a tatile giden milyonların, milyarların yabancı bayraklı lüks yatlarına ÖTV’siz yakıt veriyorsunuz, jetlere ÖTV’siz yakıt veriyorsunuz, ticari yatlara yine ÖTV’siz yakıt veriyorsunuz ama sıra çiftçiye, kamyoncuya, otobüsçüye gelince ondan ÖTV alıyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, bir kez daha söylüyorum: Motorin sadece bir yakıt değil; motorin tarladaki buğdayın, seradaki domatesin, kümesteki yumurtanın, fabrikadaki üretimin ve en sonunda, soframızdaki ekmeğin ta kendisidir çünkü motorin bu ülkenin gıda zincirinin can damarıdır. İhraç yükü taşıyan tırlar, kamyonlar, yolcu taşıyan otobüsler bu yüksek KDV ve ÖTV’yi ödemek zorunda kalıyorlar. Bugün pazara giden bir vatandaş tarlada 5-6 liraya satılan bir kilo soğana pazarda 25 lira ödüyor. Neden? Çünkü tarladan ta tüketiciye kadar her kademede tüketilen motorinde ÖTV ve KDV ödeniyor. Ben bunu kabul etmiyorum; tarımsal üretimde kullanılan motorinin vergiden muaf olması gerekiyor, en

azından çiftçiye özel bir sübvansiyon uygulaması gerekiyor. Devletin görevi vatandaşın hayatını kolaylaştırmak, üreticinin önünü açmaktır ama ne yazık ki bu KDV ve yüksek ÖTV'yle tam tersi oluyor. Siz vatandaşa diyorsunuz ki: "Enflasyonla mücadele ediyoruz." Bu nasıl mücadele? Vergiyi artırarak mı, üretimi bitirerek mi mücadele ediyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, motorin fiyatlarındaki vergi düşmedikçe bu ülkede ne üretici ayakta kalır ne tüketici insanca yaşar. En azından lojistikte, yolcu taşımacılığında ve tarımda ÖTV'yi sıfırlayın.

Değerli milletvekilleri, diğer bir sorun da akaryakıt istasyonlarından alınan teminat mektupları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) - Bugüne kadar akaryakıtta kaçakçılıkla mücadele eden pek çok kanunu buradan geçirdik. En son UTTS geçti ama hâlâ istasyonlardan cirosunun yüzde 1'i oranında teminat mektubu isteniyor. Üstelik bu ciro hesaplanırken istasyonun akaryakıt alımında peşin ödediği ÖTV ve KDV de dâhil ediliyor. Yani 1 milyon lira cirosu olan bir istasyondan ödenen 400 bin lira ÖTV ve KDV'de aynı zamanda teminat mektubu verilmek zorunda kalınıyor. Bu da, bu teminat mektubu da süresiz. Bankalar bunu vermiyor, istasyon sahipleri de bu konuda çaresiz. Ben, özellikle bu teminat mektubunun kaldırılmasını, eğer kaldırılmıyorsa bile ÖTV ve KDV'sini düşürerek yüzde 1 ciro üzerinden teminat mektubu verilmesini talep ediyorum.

Ben buradan iktidara sesleniyorum: Bu düzeni değiştirin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) - Bu çağrım sadece çiftçiler, akaryakıt istasyonları adına değil, sofradaki ekmeği küçülen herkes adına, işine yetişmek için dolmuşa binen öğrenciden motoruyla kuryelik yapan gence kadar, herkes adına.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Adnan Şefik Çirkin

Yüksel Arslan

İzmir

Hatay

Ankara

Rıdvan Uz

Burhanettin Kocamaz

Hakan Şeref Olgun

Çanakkale

Mersin

Afyonkarahisar

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanunda 11'inci maddeyle ilgili olarak daha önce Anayasa Mahkemesince iptal edilen bir hususun yeniden kanunla düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu sebeple, bu konuda söyleyecek fazla bir şey de yoktur.

Şimdi, Meclisin gündemini belirleyen, bu ülkenin, milyonlarca insanın geçim derdi değil, iktidarın günü kurtarma telaşıdır. Bugün burada bir teknik düzenlemeyi konuşuyoruz ama sokakta bambaşka bir hayat yaşanıyor. O hayat, Sayın Mehmet Şimşek'in "Ekonomide dengelenme sürecindeyiz." dediği pembe tabloya sığmayan gerçeklerin ta kendisidir. O gerçek, aldığı maaşla ayın sonunu getiremeyen milyonlarca insanın, kredi kartının asgarisini bile ödeyemeyen ailelerin, mutfağında yangın çıkan hanelerin çaresizliğidir ve işte tam da burada sormak gerekiyor: Sayın Şimşek, siz hangi dengeden bahsediyorsunuz? Hayat pahalılığını ne zaman kontrol altına aldınız? Nisan ayında yıllık enflasyon TÜİK'e göre yüzde 38, ENAG'a göre yüzde 74; hangi rakam doğru, siz hangisine göre konuşuyorsunuz, bunu lütfen bir açıklayın? Siz gerçekten bu ülkede mi yaşıyorsunuz?

Ve şimdi bayram geliyor, 3 bin lira bayram ikramiyesi, o para pazara çıkıldığında birkaç temel ihtiyaçla tükeniyor. Diyanet çıkacak yine hutbelerinde "Sabredin." diyecek, "Şükredin." diyecek, "Kanaat edin." diyecek ama şimdiye kadar çıkıp da "Ey iktidar, bu millet borç altında eziliyor, bayram sofrası kuramıyor, buna çözüm bulun." diyen bir vaaz duyduunuz mu? Zaten öyle bir vaaz duysaydık bugün Diyanet İşleri Başkanlığına zırh getiren bu düzenlemeler de burada olmazdı. Çıkıp da "Bu faiz düzeni insanları boğuyor, israf haramdır, kamu kaynakları adil kullanılmalıdır." diyen bir hutbe işittiniz mi? Hayır, duymadınız, duymazsınız çünkü Diyanetin dili hep minnete dönük "Azla yetinin." der, "Şükredin." der ama bir gün olsun çıkıp da "Ey karar vericiler, bu halkın yükünü hafifletin." demez, diyemez.

Bakın, muhalefet olarak burada defalarca önerge verdik. Asgari ücretin artırılması için önerge verdik, reddettiniz; emekli maaşlarının artırılması için önerge verdik, reddettiniz; çiftçiye destek verilmesi için önerge verdik, reddettiniz; kira fiyatlarının düşürülmesi için önerge verdik, reddettiniz; "Asgari ücrete yılda 4 kez zam yapılıں." dedik, reddettiniz. Peki, siz kimsiniz, kimin için çalışıyorsunuz? Sormazlar mı size, siz halkın temsilcisi misiniz yoksa bir avuç zengininin çıkarlarının bekçisi mi?

Bakın, vatandaşın cebinde para yok, icra daireleri kilitlenmiş. Anladık, sizin yok borcunuz, maşallah durumlarınız da iyi, her şey yolunda ama bir gün yolunuzu düşürüp de gidin, o icra dairelerine bir uğrayın, şöyle bir kapıdan bakın. Hani "Türkiye Yüzyılı başlıyor." diyorsunuz ya, orada bir Türkiye Yüzyılı değil bir Türkiye gerçeği duruyor. Bir bakın bakalım, oralarda "Ekonomi programı başarılı." diyen var mı?

Sayın Mehmet Şimşek'le ilgili söyleyeceklerim bu kadar, şimdi sıra Adalet Bakanında. Sayın Adalet Bakanına buradan sesleniyorum: Bakın, bugün aylarca beklemenin sonucunda bir yargı paketi geldi ve tüm kamuoyu infial içerisinde. 31 Temmuz mağdurlarını bu paketin dışında bırakmanızın hukuki bir gerekçesi var mı? Yoksa mesele hukuk değil de siyaset mi? Dahası da bu insanları bir pazarlık masasına mı götürdünüz? Sizden ne istendi de bu mağdurları feda ettiniz? "Hukuka uygun değil." diyorsanız, çıkın açık açık söyleyin ama onu da diyemiyorsunuz çünkü mesele hukuki değil siyasi bir hesaplaşmanın, siyasi bir mühendisliğin sonucu. Burası Meclis, burası kişisel hesapların yapıldığı bir pazarlık masası değildir. Burası hukukun üstün tutulduğu yer olmalıdır. Burada hukuki düzenleme yapılır, seçim hesapları değil.

Sayın Bakan, siz "adalet" kelimesinin ne anlama geldiğini hatırlıyor musunuz? Bakın, söyleyeyim: Adalet, birilerine umut pompalayıp sonra onları yarı yolda bırakmak değildir; adalet, cezaevindeki insanlara "Bir gün senin de dosyanı açarız." diyerek umut tacirliği yapmak hiç değildir; adalet, pazarlık yapıp mağdurları seçim masasının altına süpürmek de değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Bugünkü görüşmelerden anladığımız, bir etki analizi yapılmadığından dolayı İnfaz Kanunu'ndaki maddeleri ertelediğinizi söylüyorsunuz. Allah aşkına, ben size soruyorum: Benim Adalet Komisyonunda girdiğim her toplantıdaki ilk kavga bu etki analizinden çıkardı. Hangi kanunda etki analizi yaptınız da bu kanunda etki analizi yapacaksınız? Milleti kandırmayın, gelin, İnfaz Kanunu'nun geçici 10'uncu maddesine bir fıkra ekleyin, hiç olmazsa şu Covid nedeniyle ve hukukun temel ilkesi olan, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olarak suç tarihini esas almayan düzenlemeyi değiştirin; gerisini artık ekimde mi yapıyorsunuz, 2026 ekiminde mi ona da siz karar verin diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Yılmaz Hun	Ali Bozan
Mardin	Iğdır	Mersin
Onur Düşünmez	Dilan Kunt Ayan	Heval Bozdağ
Hakkâri	Şanlıurfa	Ağrı

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ.

Buyurun Sayın Bozdağ. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bizleri izleyen çok değerli halklarımız ve hukuksuz yere cezaevlerinde rehin tutulan yoldaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Haftalardır Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen kanun hükmünde kararname düzenlemelerinden oluşan, birbirinden alakasız birçok farklı konu ve kurumu ilgilendiren torba yasalarla Meclis gündemi meşgul ediliyor. Hepimiz söze böyle başlıyoruz fakat bu usulsüzlük iktidardan doğru bakarsak eğer aslında gayet uygun ve uyumlu bir amaç için getiriliyor. Her ne kadar birbirinden farklı konular gibi olsa da amaç ortak: Sistemi merkezileştirmek, yürütmeye, Cumhurbaşkanına tanınan yetkileri genişletmek, Cumhurbaşkanlığı sistemini tahkim etmek ve Cumhurbaşkanını tek karar merci hâline getirmek.

Bir yasama yılının daha sonuna doğru geliyoruz, Meclis hâlâ elle tutulur, toplumsal gereksinimleri karşılayacak neredeyse hiçbir faaliyetin altına imza atmış değil. Toplumun ekonomik refahını, işçinin, emekçinin, emeklinin, esnafın, çiftçinin hak ve hukukunu koruyan düzenlemelere ihtiyaç var ve toplumun beklentisi bu yönde. Asgari ücretli de memur ve emekli de yılın ortasında bugünlerde sefalet ücretlerinin bihakkın revize edilerek artırılmasını yani zam bekliyor. Sağlık, eğitim, ulaşım, haberleşme hakkını gözetken düzenlemelere ihtiyaç var ve yine en önemlisi, adalete olan güven duygusunun tesisine, adalete ihtiyaç var. Bölen, ayrıştıran, eşitlik duygusunun, özgürlüklerin ve demokrasinin önünde engel teşkil eden, zedeleyen bütün yaklaşımların topyekûn yeniden düzenlenmesine ihtiyaç var ve halklarımız bunu bizden bekliyor. Onuncu yargı paketi her ne kadar kamuoyunda heyecan yarattıysa da beklenen maalesef gerçekleşmedi ve Covid-19 yasasıyla getirilen özellikle siyasi mahpusları ve belli

suçlardan mahkûm olan mahpusları kapsam dışı bırakması nedeniyle eleştirdiğimiz düzenleme 2023 yılında ayrımcılığı derinleştirerek devam niteliğinde getirilmiş ve bugün de bu düzenleme onun da bir devamı niteliğinde olarak yine kapsayıcı olmadan, Anayasa'nın eşitlik ilkesini ve ayrımcılık yasağını ihlal ederek getiriliyor. Hasta mahpusun on yıllığı, müebbedi, ağırlaştırılmış müebbedi mi olur? Adli Tıp Kurumunun güvenilirliği mi kaldı? Hâlâ bağlayıcı bir yerde duruyor. Beş gün yatıp çıkmış, kim ıslah olmuş? Aba altından sopa gösterip “Sus.” diyorsunuz. Sayın Demirtaş'ın dediği gibi “Allah billah aşkına, başımıza 2'nci bir mahkeme kesilmiş idari gözlem kurulları lağvedilsin.” derken ceza ve hapsedmeyi tartışmamız gereken bir yerde, kapatılmayı tartışmaya açacağımız bir yerde toplumun vicdanını, adalet duygusunu zedeleyen politikalarımıza devam ediyorsunuz. Toplumun beklentileri ve çitası bu yaklaşımın çok çok üzerinde ve buna cevap bulmak zorundayız. Bu ülke yurttaşları bizden eşitlikçi, özgür ve demokratik bir sözleşmeyi beklerken iktidarın bu ayak dirmeleri, tüm meseleleri öncelikle kendi bekası meselesi üzerinden, kendincil bakış açısıyla yorumlaması ne yazık ki topluma da toplumsal barışa da iktidarın siyasal bekasına da katkı sunmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, farklı inanç ve mezheplerin, kimliklerin, halkların kadim toprakları olan bu coğrafya, egemenin ideolojisini, inancını topluma dayattığı, toplumu yekpare bir toplum olarak ele alan ve bu doğrultuda dizayn etmeye çalışan, ötekini yok sayıldığı, tekçi anlayıştan ve doğurduğu sonuçlardan çok büyük acılar çekti. Bu kanun teklifinde bu tekçi anlayışın kurumlarından biri olan, iktidarın siyasi hedefleriyle uyumlu bir hizmet anlayışın sürdürüldüğü Diyanet İşleri Başkanlığını ilgilendiren 9 madde var ve bu tekçi inanç politikalarını uygulayabilme bütçesi 2025 yılı itibarıyla 130 milyar 119 milyon lira, birçok bakanlığın bütçesinden fazla. Diyanet İşleri Başkanlığının 2025 yılının ilk üç ayında yaptığı harcama 32 milyar liranın üzerinde. Diyanet İşleri bu harcamaları yaparken topluma ne diyor? “Şükredin, israftan kaçının ve tasarruf yapın.” Yoksulluğun ve açlığın bir imtihan olduğunu söylüyor. “Sonuçları ne olursa olsun, başımıza gelen her olay dünya imtihanının bir parçasıdır.” diyor. İlahi takdir olduğunu belirterek tevekkülle karşılanmasını istiyor, diyor ki hatta: “Şüphe yok ki bu fiyatları tayin eden Allah'tır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - En düşük emekli maaşının 14.469 lira, asgari ücretin 22.104 lira olduğu, açlık sınırının mayıs itibarıyla 35 bine, yoksulluk sınırının 85 bine yaklaştığı, gerçek işsiz sayısının 12 milyona dayandığı ülke gerçekliğinde nedenleri göklerde arayan, icraat olarak da halka buna inanmasını salık veren, sürekli şatafat ve lüks harcamalarla gündeme gelen, daha yılın ilk üç ayında 32 milyar liranın üzerinde harcama yapan bir kurum neye hizmet ediyor, kime hizmet ediyor? Tabii ki ideolojik ve tekçi bir anlayışın tezahürü ve dini araçsallaştıran bir kurumdur. Tüm bu nedenlerle buradaki düzenlemelere yalnızca teknik bir düzenleme olarak bakamayız. Ortada devletin dinle ilişkisini, kamusal alanın işleyişini ve yurttaşların inanç özgürlüğünü ilgilendiren köklü bir paradigma sorunu vardır. Kanunlaşan her yeni düzenleme ise bu anlayışa hizmet etmektedir.

Saygılarımla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Elif Esen

Mehmet Karaman

Mersin

İstanbul

Samsun

Necmettin Çalışkan

Selçuk Özdağ

İrfan Karatutlu

Hatay

Muğla

Kahramanmaraş

Sema Silkin Ün

Denizli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

Önerge üzerinde söz isteyen Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün nasıl onuncu yargı paketinden başka bir gündemi yoksa milletimizin, bizim de milletin vekilleri olarak olamaz. Milyonların hayatını ilgilendiren bu can yakıcı gündeme bigâne kalamayız hiçbirimiz. Onuncu yargı paketi dediğime de bakmayın, adının ihtişamına hiç yakışmayan kapsamda bir paketçik âdeti. Yıllardır iktidar partisinin en yetkili isimleri en üst perdeden açıklamalar yaptılar. Hiçbir konuda risk alıp konuşmayan iktidar mensupları bu konuda aşka geldiler, konuştular da konuştular ama bugün geldiğimiz noktada umutlarını arşa çıkardığınız o yüz binleri vicdanınız hiç sızlamadan ağır yaraladınız. Hukukun en temel kaidelerine aykırı 31 Temmuz Covid düzenlemesini çıkarmadınız. “Kişiyi hangi ilkeyle mahkemenin hüküm verme tarihinden sorumlu tutarız?” diye kendinize sormadınız. “Suç aynı, ceza aynı, infaz uygulaması farklı.” nasıl olur diye sorgulamadınız. “Zaten gecikmiş bir adaleti sağlayacaktık, bu kararlar umutlarını ağır yaraladığımız insanların yüzüne nasıl bakacağız?” demediniz. Bunu anlatacak bir tek milletvekili gelmiyor huzurumuza. Bir de buna sebep olarak KHK'lileri işaret ettiniz. Meğer memleketimizin adalet ajandasına dokuz yıldır süren bir insanlık dramı yine sığmamış. Anlaşılan o ki milyonları etkileyen bu büyük travma önemsiz notlar bahsiyle dosyanın alt raflarına ilıştırılmış, takipsizlik almış hâlâ suçlu muamelesi görenler, beraat etmiş ama hâlâ mahkûm gibi yaşayanlar, çocuğu, eşi, akrabası üzerinden toplumun dışına itilen binler, yeniden işe dönemeyen akademisyenler, doktorlar, avukatlar bu pakete yine dâhil edilememiş. Geçtiğimiz günlerde Doğu Perinçek medyaya bir röportaj verdi, bilmem farkında mısınız? KHK'lilerle ilgili soykırım dili kullanarak “Beraat dahi etseler devlette yer alamazlar.” dedi. Perinçekgiller bu gücü nereden alıyor? İktidar sıralarında oturan dostlar, özellikle hukukçu dostlar, hassaten 28 Şubat mağduriyetlerini iliklerine kadar yaşamış olan dostlar şu sözlerine bakar mısınız: “Cezaevlerinde gözlem kurulları kurduk, dilediğimizi çıkarıyoruz, dilediğimiz içeride kalıyor.” diyor. Perinçek iyi bir şey yapıyor aslında, hukuksuz gözlem kurullarını itiraf ediyor, biz de bu itirafa şahitlik ediyoruz. Şu hâle bakın, paket üstüne paket yayınlanacak ama siyasi kriterlerle sekiz dokuz yıldır mağdur edilenler, evlatlarının yılları çalınanlar, ana-baba tutsak bırakılanlar, intiharların eşliğinden dönenler, tam 140 adet hak ihlaline maruz kalanlar hiçbir paketin gündem konusu edilmeyecek. “İnfazda eşitlik” diyeceksiniz ama zaten adil yargılama hakkından mahrum bıraktığımız binlerce kişi aleyhine “Onlar da faydalanır.” diye Covid tahliyelerini paketten çıkaracaksınız. KHK'liler öksüz bırakılıyor ama birileri bana “Askerden ve sivilden KHK'liler geliyor, onların işini yargıda hallediyorum.” diyor. Hukukun olmadığı yerde Perinçekgillerin insafına kalan bir hukuk devleti var karşımızda. Peki, o, bu konuda yalnız mı? Elbette değil.

Bu sözlere ilk cevap vermesi gereken kişiye, Adalet Bakanına sesleniyoruz: Her konuda açıklamanız var, günışırı “yargı bağımsız” diyorsunuz ama fiile, eyleme göre değıl siyasetçi, bürokrat tanıdıklarına göre işleyen bir yargı sisteminden dem vuran bu şahsa cevap vermiyorsunuz. Sayın Bakan ne buyuruyor acaba bu sözlere? Gerçi sözlerinin ne kıymeti var ki akşamdan sabaha tersini yaşattıktan sonra. Bu şahsa göre, cerrah ameliyat yaptığında kanserli hücreleri alırken diğér hücreleri de mecburen temizlermiş. Oysa, biz, hukukun amacının suç yaratmak değıl, suç icat etmek değıl masumiyeti aramak olduğunu biliyorduk. Biz, tıpta sağ böbrekte problem var diye sol böbreğın de alınmasını bilmiyorduk ki bizim şiarımız hep şu olmuştu kadim deyişle: 1 masumun ceza almasındansa 100 suçlunun serbest kalması tercih edilir. Masumiyetin değıerini yok eden, insan onurunu ayaklar altına alan bu sürece daha ne kadar tahammül edeceksiniz? Darbecilere olan öfkemizi istismar ederek, herkese darbeci muamelesi yaparak kurduğunuz cümlelerle vicdanlarınızı daha ne kadar susturacaksınız? Hukuku çiğnemeyi âdet hâline getirerek, vatandaş ı bezdirerek, kendi insanımızı çileler içinde çürüterek güçlü devlet inşa edeceğinizi mi zannediyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

AİHM kararlarına uymuyorsunuz, AYM kararlarını umursamıyorsunuz, sonra da çıkıp yeni anayasa ihtiyacından bahsediyorsunuz. Siz daha toplumsal barışı inşa edecek bir yargı paketi çıkarmaktan imtina ediyorsunuz, kimin anayasasını çıkaracaksınız? Lütfen samimi olun, “İç cepheyi tahkim etme.” sözünü Anayasa tartışmalarından önce bu açık yaraları kapatarak yerine getirin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Mehmet Sait Yaz’ın bir söz talebi var.

Yerinizden bir dakika.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz’ın, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu’nun 210 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Biraz önce DEVA Partisi Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu, İstanbul fethiyle alakalı, benim ismini de zikrederek mevzu bir hadis naklettiğimi beyan etti; herhâlde iltibas etmiştir. Ben dün Diyarbakır’ın fethiyle alakalı bir gündem dışı konuşma yapmışım. İstanbul’un fethiyle alakalı herhangi bir beyanım yoktur. Kaldı ki benim ömrümün yarısı mevzu hadisle mücadeleyle geçmiştir. Bunu bana nispet ettirmesini yadırgadım, herhâlde yanlışlık yaptı. Bunun kayıtlara böyle geçmesini istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Peki.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 12- 2690 sayılı Kanunda bulunan ek 3 üncü madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 3- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez ve rehnedilemez.”

Rahmi Aşkın Türel

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Cevdet Akay

İzmir

Manisa

Karabük

Mühip Kanko

Aysu Bankoğlu

Özgür Karabat

Kocaeli

Bartın

İstanbul

Müzeyyen Şevkin

Cavit Arı

Adana

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ RESUL KURT (Adıyaman) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; neredeyse 15 maddesinin enerji konusunda olduğu ve Sanayi, Enerji, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülmesi gereken maddelerin Plan ve Bütçede bir torba yasa içerisinde görüşüldüğü bir kanunla karşı karşıyayız. Biz aslında hem Meclisi meşgul ediyoruz hem de AYM'yi meşgul ediyoruz sevgili arkadaşlar.

Maden Yasası çıkarıldığı günden bugüne yani 1985 yılından bugüne kadar tam 29 kez değiştirildi. Baktığımız zaman 22'si bu değişime AKP iktidarları süresince uğramış oldu. Yani, biz, normal koşullarda halkın ihtiyaçlarını öncelleyemeyiz gerekirken, firmaların, büyük şirketlerin önceliklerini baz aldığımız bir yapılanmayı ve âdeta yapboz tahtasına dönüşmüş bir Maden Yasası'nı yeniden düzenlememiz gerekirken kalkmış burada AYM'nin iptal ettiği koşulları gözden geçiriyoruz, yeniden onları yasalaştırmaya çalışıyoruz.

MTA elindeki ruhsatların tamamını MAPEG'e devrediyor, MAPEG de haraç mezat bu ülkenin maden yataklarını ve ruhsatlarını satışa çıkarıyor.

Türkiye'nin enerji talebinin yüzde 74'ler oranında dışa bağımlı olduğu ortadayken ve elbette ki enerji bağımlılığının ülkenin bağımsızlık ilkesini de tehdit ettiği ortadayken maalesef Türkiye'de enerjide yerli, yenilenebilir, çevreyle uyumlu enerji kaynakları yeterince değerlendirilmemektedir. Türkiye'nin enerji konusunda ciddi çalışmalar yapması gerekirken biz burada AYM kararlarını yeniden geçirmeyle uğraşıyoruz.

Evet, Soma ilçesi maden ocağında 230 bin ton üretim yapılırken bir yılda üretim 10 kat artırıldı. Maden patronu üretim maliyetlerini 140 dolardan 23,8 dolara indirdiğiyle övünmüş ve üretimi artırdıklarını anlatmıştır. Maalesef bu hırs, kâr ve rant odaklı vahşi madencilik sonucunda 13 Mayıs'ta 301 madencimizi Soma'da toprak altında bıraktık. Peki, bundan ders çıkardık mı? Çıkarmadığımız ortada çünkü hiçbir sorumlu hesap vermedi, adalet tesis edilmedi, göstermelik cezalarla her şey kapatılmaya çalışıldı.

2014'te Ermenek'te 18 işçi, 2016'da maden kazasından sonra Siirt Şirvan'da 16 işçi, 2018'de Balıkesir Dursunbey'de 18 işçi, 2022'de Amasra'da 42 ve en son 2024'te İliç'te 9 işçi hayatını kaybetti, 1-2 işçinin arada kayıpları ne yazık ki haber dahi yapılmadı ve kaybettiklerimizi sadece rahmetle anıyoruz ama zaman artık rahmetten öte, önlem alma zamanıdır arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Sevgili arkadaşlar, madenlerde iş cinayetlerinin sona ermesi, insanların maden facialarında, depremlerde, selde, heyelanda ölüme terk edilmemesi için hiçbir yetkilinin sorumluluk almadığı bu sürecin artık son bulması gerekiyor. Kanunlar yapboz tahtasından çıkarılmalı, işçilerin kendi güvenlikleri ve iş güvenlikleriyle ilgili yasal değişikliğe acilen ihtiyaç var. Bakın, Türkiye, ham petrolde ve petrolde yüzde 91 oranında dışa bağımlı; elektrik ithalatının çoğunu Gürcistan'dan, Yunanistan'dan, Azerbaycan'dan yapmakta. Aralık 2024'te 282.077,2 terajul doğal gaz ithal etmişiz ve elektriğin büyük çoğunluğunu da bu doğal gazdan karşılıyoruz. Akkuyu Nükleer Santrali için 2010 yılında Rusya'ya on beş yıllığına kilovat/saat başına 12,35 sent garanti vermişiz. Oysa dörtte 1 oranında Türkiye başka kaynaklardan bunu üretebilecekken bu garantiyle tam 285 milyar dolar Rusya'ya para ödenecek.

Evet, nisanda yüzde 25 oranında elektriğe zam yaptınız, dağıtım şirketleri ise yüzde 35 oranında kâr elde ettiler. Ucuz ve kaliteli enerjiye erişebilmek için bunların bakım yapması gerekirken ve bu kârdan da vatandaşın faydalanması gerekirken bu denetlenmediği için maalesef ucuz elektrik kullanamayan vatandaşla karşı karşıyayız. Bugün yüzde 83'ü özel sektöre geçmiş durumdaki hizmetlerin kamusal hizmet olması gerekirken dağıtım ve perakende satışının yüzde 100'ü zaten özelleştirildi. Elektrik sisteminde bir tek özelleşmeyen iletim sistemi kaldı, onu da yakında özelleştireceksiniz ve bunun bedelini de vatandaşa ödeteceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) - Evet, bugün emekliler açlık sınırı altında maaşlar alırken, Kurban Bayramı da gelmekteyken kara kara düşünen yani kurban almayı bırakın, torununa harçlık veremeyen bir emekliden bahsediyoruz. Emeklilerin en azından bir kurban kadar ikramiye beklentisi var. Asgari ücretlilerin insani bir yaşam standardında artışa ihtiyacı var. Atanmamış binlerce öğretmen, mühendis, sağlıkçı, şehir plancısı kardeşimiz atama beklerken; çiftçi selden, dondan mağduriyet yaşarken ve AKP'nin yarattığı plansız programsızlıkla dışa bağımlılık, mazot, gübre, ilaç, tohum, işçi borcu altında boğulurken; öğrenciler aç biilâç okula giderken, hijyen bir okul yokken; kamuda çalışan, milyarlık projelere imza koyan mühendisler yoksulluk altında sürünürken ülkede hak, hukuk, adaletin ayaklar altına alındığı ve maalesef hakkında hâlâ iddianame dahi hazırlanmayan belediye başkanlarımızın tutuklu, öğrencilerin, gazetecilerin ve maalesef düşünürlerin tutuklu olduğu bir süreçte özgürlük diyoruz. Bütün belediye başkanlarımıza özgürlük bekliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar	Ahmet Şefik Çirkin	Yüksel Arslan
İzmir	Hatay	Ankara
Burhanettin Kocamaz	Rıdvan Uz	Yüksel Selçuk Türkoğlu
Mersin	Çanakkale	Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ RESUL KURT (Adıyaman) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bilinmelidir ki enerjide bağımsızlık lafla değil kararlılıkla olur. Bu teklifin nükleer enerjiyle ilgili maddeleri ülkemizin stratejik vizyon kaybını açıkça ortaya koymaktadır. Yıllardır süren kurumsal dağınıklık ve stratejik kararsızlık yüzünden Türkiye, nükleer teknolojide İran ve Pakistan'ın da gerisinde kalmıştır. Akkuyu Santrali'ni yapıyoruz diye seviniyoruz ama santralin tüm teknik ve idari hâkimiyeti Rusya'nın elinde. Kendi mühendisimizin sahaya giremediği bir tesisi "millî" diye sunmak milletin aklıyla alay etmektir. Üstelik Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun dağıtılması ve sonrasındaki TENMAK gibi yatay yapılarla nükleer alanda ihtisaslaşma tamamen çökertilmektedir. Bu sadece bir idari hata değil düpedüz vizyon fukaralığıdır. Nükleer teknoloji sadece enerji üretmek değil caydırıcılık, savunma ve bağımsızlık demektir. Türkiye artık kullanıcı değil üretici olmak zorundadır; aksi takdirde, enerjide bağımsızlıktan söz etmek ham hayaldir. O nedenle, kanun teklifine şiddetle karşı çıkıyoruz çünkü bu maddelerle Türkiye nükleer bağımsızlık iddiasından resmen vazgeçmektedir; bu bir geri çekilmedir ve teslimiyettir.

Bakınız, memleketin varını yoğunu zaten satınız. Şimdi de ülkemizin üretim gücü, yerli sanayisi ve stratejik bağımsızlığını da çok ciddi bir tehdit altına sokuyorsunuz. Duyduk ki Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, hazine mülkiyetinde bulunan Kayseri'deki HES Kablonun tamamını yani yüzde 100'ünü sadece 22 milyar muhammen bedelle satışa çıkardı. Buradan açıkça ifade ediyorum: Bu rakam, HES Kablonun gerçek değerinin yanına bile yaklaşamaz. HES Kablo, Kayseri'nin Hacılar ilçesinde faaliyet gösteren, enerji iletiminden savunma sanayisine, altyapıdan haberleşmeye kadar onlarca kritik alanda kablo ve iletken sağlayan entegre bir üretim üssüdür. Yüz binlerce metrekairelik arsaları, binaları, üretim tesisleri, yüksek teknoloji makine parkı, ihracat kapasitesi ve uluslararası sertifikasyonları ve hepsinden önemlisi 100'den fazla ülkeye yayılan küresel pazarı ve marka değeri vardır. Bunlar size göre sadece stok ve demirbaş olabilir ama bu millet için stratejik bağımsızlığın teminatıdır.

Uzmanlar diyor ki: "Bu fabrikanın bir daha yerine konulması mümkün değil." Bugün sıfırdan kurmaya kalksanız bu tesisin maliyeti 22 milyarın çok çok üzerinde. Yıllık kârı 4 ile 6 milyar TL arasında olan, millî stratejik açıdan büyük bir öneme sahip bulunan bu fabrikayı, Allah aşkına, niye satıyorsunuz? Neden satıyorsunuz kâr eden bu kurumu? Hele hele yüksek kârlılık ve ihracat kapasitesini de eklediğinizde bu satış tam anlamıyla bir millî servet soygunudur. Peki, kim alacak bu şirketi? Yerli bir yatırımcı mı yoksa sermayeye bağlı, rantla beslenen bir yandaş holding mi? Yoksa bu satışın arkasından Türkiye'nin üretim damarlarını kesmek isteyen uluslararası çıkar çevreleri mi çıkacak?

Buradan TMSF'ye, hazineye ve bu satışın arkasındaki siyasi karar alıcılara seslenmek istiyorum: Bu satış durdurulmalıdır. HES Kablo gibi stratejik bir millî varlık bu ülkenin geleceğini ipotek altına sokacak şekilde elden çıkarılamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bu satış, ne ekonomik akla ne kamusal akla, menfaate ne de millî çıkarlara sığar. HES Kabloyu satmak, sadece bir fabrikayı değil Türkiye'nin bağımsız sanayi gücünü satmaktır. Bu şirket, Kayseri sanayisinin kalbidir; ihracatıyla döviz getirir, istihdam yaratır ve teknoloji üretir. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Milletin yıllarca biriktirdiği değerleri tabela şirketlerine, adrese teslim ihalelerle sermayeye peşkeş çekiyorsunuz. Üstelik bir de “Yerli ve milliyiz.” diye nutuk atarken yapıyorsunuz bunu; samimiyet yok. Bu satış durdurulmalıdır.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan “aşağıdaki şekilde” ibaresinin “aşağıdaki biçimde” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan

Yılmaz Hun

Ali Bozan

Mardin

Iğdır

Mersin

Dilan Kunt Ayan

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ RESUL KURT (Adıyaman) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Anayasası'nda açıkça tanımlanmış olan laiklik ilkesine rağmen özellikle son yıllarda kamu kurumlarında artan dinî temsiliyet tek bir mezhep anlayışı çerçevesinde şekillenmiştir. Bu durum, toplumsal sonuçlar doğurmakta ve devletin bütün inanç gruplarına eşit mesafede durma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesi çok net bir şekilde der ki: “İnsan haklarına saygılı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.” Bu hüküm sadece bir temenni değildir; bu, devletin tüm kurumlarıyla birlikte bağlı kalması gereken anayasal ilkelerden biridir ancak geldiğimiz noktada bu maddenin özellikle Diyanet İşleri Başkanlığı üzerinden nasıl sistematik bir şekilde ihlal edildiğini hep birlikte görüyoruz.

Öğrenci yurtlarında, eğitim kurumlarında, gençlik merkezlerinde, kamplarda, ceza infaz kurumlarında, sağlık kuruluşlarında ve sosyal hizmet merkezlerinde “manevi danışmanlık” adı altında yürütülen din hizmetleri yalnızca Sünni Hanefi mezhebinin yorumlarına göre şekillenmektedir. Oysa bu ülkenin mezhebi, meşrebi, inancı birbirinden farklı milyonlarca yurttaşı vardır. Aleviler, Caferiler, Şiiler, Şafiiler, Ezidiler, Hristiyanlar, Yahudiler, deistler, ateist olanlar; hepsi bu ülkenin eşit yurttaşlarıdır. Bu ülkede herkesin ödediği vergilerle finanse edilen bir kurumun yalnızca bir mezhebi temsil etmesi kabul edilemez; bu, Anayasa'nın açık ihlalidir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, bugün artık sadece bir din işleri kurumu değil iktidarın ideolojik aygıtlarından biri hâline gelmiştir. 150 bine yaklaşan personeliyle, devasa bütçesiyle, harcamalarıyla birçok bakanlığı geride bırakmaktadır. Ne yazık ki bu yapı, farklı inançların varlığını yok sayarak Türkiye toplumunun çok sesli, çok kimlikli, çok inançlı doğasına aykırı bir tek tipleştirme çabasının taşıyıcısı hâline gelmiştir.

Laiklik sadece din ile devlet işlerinin birbirinden ayrılması değildir; aynı zamanda, devletin bütün inanç gruplarına eşit mesafede durması, kimseyi inancından ötürü dışlamaması demektir. Bugün ise karşımızda devletin özellikle gençlere, mahkûmlara, hastalara ve yardıma muhtaç bireylere kendi onayladığı bir dinî anlayışı, mezhebi sistematik bir şekilde dayattığını görüyoruz. Örneğin cezaevinde görev yapan manevi danışmanların yalnızca Diyanet İşleri kadrolarından seçilmesi, Alevi ya da Şii mahpusların kendi inançlarına göre ibadet ve danışmanlık haklarını kullanmalarına engel teşkil etmektedir. Gençlik kamplarında yapılan dinî sohbetlerde yalnızca Sünni Hanefi mezhebine uygun içeriklerin yer alması, diğer inançlara sahip gençlerin kendilerini dışlanmış hissetmelerine neden olmaktadır. Bu anlayışın sonucu olarak özellikle Alevi yurttaşlarımızın yıllardır talep ettiği cemevlerine yasal statü tanınması hâlen gerçekleşmemiştir. Alevi çocukların kendi inançlarına göre din dersi alma hakkı yok sayılmakta, zorunlu din dersi uygulamasıyla baskılanmaktadır. Bu durum, seçim bölgesi Iğdır'da da Caferi inancında olan Azeri yurttaşlarımız için de geçerli bir durumdur. Devletin zorunlu din derslerinden kaynaklı olarak Caferi inancı yok sayıldığı için binlerce çocuk dışlanmakta, inancını yaşayamamaktadır. Caferi mezhebi üzerine kurulu camiler ve imamaları Diyanet İşleri Başkanlığının devasa bütçesinden faydalanmamaktadır. Bugün Caferi inancının temsil edildiği bütün ibadethaneler, bu inanca mensup insanların kendi imkânlarıyla yaptıkları harcamalarla ayakta kalmaktadır. Caferi camilerindeki başlıca giderler olan yakıt, enerji, temizlik ve personel masrafları yine bu halkın kendi imkânıyla yapılmaktadır. Oysaki bu insanlar da herkes gibi vergilerini vermekte, devlete olan hizmetlerini yerine getirmektedir.

Yapılması gereken, tüm inanç mensuplarına ait ibadethanelerin harcama kalemlerinin Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesinden karşılanmasıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bu konuda Türkiye aleyhine kararlar vermiştir. Vergisini veren ama inancı farklı olan yurttaşlarımızın kamusal hizmetlerden eşit şekilde yararlanma hakkı göz ardı edilmemelidir. Devletin tüm inanç gruplarına eşit yaklaşması, toplumun birlikte barış içinde yaşamasının temel güvencesidir.

Biz, halkların ve inançların eşitliğini savunan bir parti olarak devletin tüm inançlara eşit yaklaşmasını talep ediyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığı mevcut hâliyle yalnızca bir mezhebi temsil eden yapısından vazgeçmelidir. Ya tüm inançları temsil eden demokratik bir kuruma dönüştürülmeli ya da bütçesi doğrudan o inancı benimseyen yurttaşlar tarafından finanse edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

YILMAZ HUN (Devamla) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, eşit yurttaşlık ancak her yurttaşın kimliği, inancı, dili ve kültürüyle tanındığı bir sistemde mümkündür. Hiçbir inanç grubu diğerinden üstün değildir. Devletin görevi tarafsız ve kapsayıcı olmasıdır. Bu çatı altında hep birlikte, Türkiye'deki bütün inanç gruplarına eşit mesafede, hiçbir inancı dışlamadan sahip çıkılmalıdır çünkü bütün farklılıklarımız zenginliklerimizdir, zenginliğimizdir. Dinî özgürlüklerin, demokrasinin, insan haklarının ve barış içinde bir arada yaşamanın mümkün olduğu bir Türkiye hayali mümkündür.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Elif Esen

Mehmet Karaman

Mersin

İstanbul

Samsun

Necmettin Çalışkan

Selçuk Özdağ

Hatay

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ RESUL KURT (Adıyaman) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Samsun Milletvekili Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün Genel Kurulda görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, maalesef yine istişare edilmemiş, 3 tali komisyondan da rapor alınmamış bir torba yasa pratiğiyle karşımıza çıkmaktadır. Muhalefetin düşüncesine önem vermiyorsunuz, anladık; zaten komisyonlarda çoğunluk sizde, bari kendi arkadaşlarınızı fikirlerine değer verin, çalışmalarına, rapor sunmalarına müsaade edin. Bakınız, 8-9 farklı kamu kurumunun birbirinden oldukça farklı mevzuat alanlarını ve idari işleri tek bir metin içerisine alarak hukuki öngörülebilirlik, şeffaflık ve parlamenter denetim ilkelerini ihlal ettiğiniz yetmiyormuş gibi nitelikli bir çalışma yapılmasına ve muhtemel hataların giderilmesine de engel oluyorsunuz.

Kıymetli milletvekilleri, kanun teklifinde yer alan ve 1416 sayılı Enebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun kapsamında burslu olarak yurt dışına gönderilen öğrencilerin özellikle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde görevlendirilmesini düzenleyen maddeye ayrıca değinmek istiyorum.

Kıymetli milletvekilleri, 1416 sayılı Kanun cumhuriyet tarihimizin ilim ve irfan hamlelerinin önemli yapı taşlarından biridir. Bu kanun sayesinde Türkiye yıllar boyunca yurt dışına yüksek lisans ve doktora öğrencileri göndermiş; Nurettin Topçu, Necip Fazıl Kısakürek, Adnan Kahveci, Sabahattin Ali, Cahit Arf gibi bilim insanları, mühendisler, fikir adamları, akademisyenler ve uzmanlar yetiştirmiştir. Ancak ne yazık ki son yıllarda bu bursiyerlerin planlı, nitelikli ve vizyoner bir yaklaşımla değerlendirilmediğine üzülerken şahit olmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ülkemizin stratejik geleceğinde kilit bir role sahiptir. Enerji bağımsızlığı, yerli kaynakların etkin kullanımı, maden politikalarının çevreyle uyumlu ve hakkaniyetle yürütülmesi gibi hayati konularda insan kaynağının kalitesi belirleyicidir. Bu sebeple, 1416 sayılı Kanun bursiyerlerinin yalnızca teknik uzmanlıklarıyla değil, aynı zamanda milletimizin değerlerine bağlı, ahlaki sorumluluk taşıyan, yerli ve millî duruş sahibi bireyler olarak yetiştirilmesi de zoruridir. Bu açıdan bakıldığında söz konusu düzenlemenin belirli bir ihtiyacı karşılama yönünde makul bir adım olduğunu ifade etmek isterim. Ancak bu adım kendi başına yeterli değildir çünkü bu bursiyerlerin hem yurt dışında eğitimleri sırasında hem de yurt içine döndüklerinde karşılaştıkları idari zorluklar, kurumlar arası koordinasyon eksiklikleri ve liyakat dışı uygulamalar uzun vadeli verimliliklerini ciddi anlamda olumsuz etkilemektedir. Millî görüş anlayışı bize şunu öğretmiştir: İlim imanla, kalkınma ahlakla, ilerleme adaletle olur. Biz sadece teknik donanımı yüksek bireyler değil aynı zamanda bu

millete hizmet etmeyi bir ibadet olarak gören bir nesil arzuluyoruz. Dolayısıyla bu düzenlemeler yapılırken sadece mevzuata madde eklemekle yetinilmemeli, bursiyer sisteminin bütünüyle rehabilite edilmesi, planlanmasının liyakat ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yeniden ele alınması sağlanmalıdır.

Ayrıca, bu noktada dikkat çekmek istediğim bir diğer husus da kariyer uzmanları meselesidir. Bugün kamu kurumlarında görev yapan kariyer uzmanlarının büyük çoğunluğu görev tanımı ve çalışma şartları bakımından belirsizliklerle karşı karşıyadır. Uzun yıllar emek vererek KPSS ve yeterlilik sınavlarını başarıyla geçmiş, ihtisas yapmış bu insanlar ne yazık ki idari yapı içerisinde hak ettikleri değeri görememektedirler. Eğer gerçekten kamu yönetiminde verimlilikten, liyakatten, süreklilikten bahsediyorsak hem bursiyerler hem de kariyer uzmanlarıyla ilgili bütüncül bir personel politikası geliştirmek zorundayız. Aksi hâlde, her yeni düzenleme bir başka düzensizliğin zeminini hazırlamaya devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, bizler Saadet Partisi olarak bu düzenlemenin bütünüyle karşısında değiliz; aksine, ihtiyaçları gözeten, yapıcı ve geliştirilmiş bir çerçevenin ortaya konulmasından yanayız. Ancak bu teklifin torba kanun içinde aceleyle getirilmiş olması söz konusu politikanın ciddiyetini zedelemektedir. Millî görüş geleneği “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturunu sadece bir slogan olarak değil bir yönetim ilkesi olarak görür. Bu milletin evlatları yurt dışında en iyi eğitimleri alırken aynı zamanda kendi kültürel kimliğini, manevi değerlerini ve tarihsel sorumluluğunu da unutmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bu bağlamda, bursiyerlerin eğitimi süresince manevi rehberlik ve kültürel donanım kazanacağı özel bir müfredatın da devreye alınması gerektiğini ifade ediyorum.

Kıymetli milletvekilleri, sonuç olarak bizler bu kanun teklifini eksikliklerine ve yönetsel hatalarına rağmen Türkiye’nin stratejik insan kaynağını geliştirme yönünde atılmış olumlu bir adım olarak değerlendiriyoruz ancak 1416 sayılı Kanun kapsamındaki sistemin hem de kariyer uzmanlığı gibi yapısal sorunların kalıcı şekilde çözüme kavuşturulmasını da talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Adnan Şefik Çirkin

Rıdvan Uz

İzmir

Hatay

Çanakkale

Burhanettin Kocamaz

Yüksel Arslan

Hakan Şeref Olgun

Mersin

Ankara

Afyonkarahisar

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ RESUL KURT (Adıyaman) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuda istihdam edilen personelin niteliklerinin yükseltilmesi amacıyla yurt dışına eğitime gönderilmesi, tarafımızca olumlu görülen ve ülkemizde de yıllardır uygulanan bir yöntemdir. Ancak diğer kamu kurumları, uzman yardımcılarını çeşitli sınavlardan sonra göreve almakta ve görev süreleri devam ederken ihtiyaca göre yurt dışına eğitime göndermektedir. Bu 2 kurum için yani Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu ile Türkiye Atom Enerjisi Kurumu için henüz istihdam edilmemiş kişilerin eğitim süreçlerinden sonra yurda dönüşlerinde yüksek lisans eğitimi tamamlayanların uzman yardımcılığına, doktora eğitimi tamamlayanların uzman kadrolarına alınması durumu bulunmaktadır. Uzman yardımcılığı ile uzmanlık esasında yüksek lisans ve doktora eğitiminden bağımsız elde edilebilen kadrolardır. Yurt dışı yüksek lisans ve doktora eğitimi, mevcut uzman ve uzman yardımcılarının niteliklerini yükseltmek amacıyla kullanılmaktadır. İlgili personel yurt dışında bu eğitimleri tamamlamış olsa bile uzmanlığa geçiş için gerekli diğer şartları yerine getirmek zorundadır. Bu farklılaşma nedeniyle çarpık bir yapı oluşmaması adına diğer kamu kurumlarındakine benzer bir uygulamaya geçilmesi daha faydalı olacaktır diyoruz ve bu maddeyle ilgili de bu şekilde şerhimizi bildiriyoruz.

Gelelim adaletten devam etmeye. Hukukçu olmamız hasebiyle adaletin eksikliklerini dile getirmeye devam edeceğim. Bakın, ülkemizde hukuk ve adalet adına yapılacak çok iş vardır; bunu defalarca söylüyoruz, defalarca anlatıyoruz. Bugün Selda Bağcan'ın, sanatçı Selda Bağcan'ın şarkısından esinlenerek kurulan “Adaletin Bu Mu Dünya” isimli bir derneğin yaptığı araştırmaya göre toplumun yüzde 69'u adalete güvenmiyor, yine bu yüzde 69 içerisinde yaş grupları olarak güvenmeyen en büyük kesim 18-32 yaş arası yani gençlerimiz. Yine, gençler arasında da güvenmeyenlerin en yüksek oranında üniversiteli ve üniversite mezunu gençlerimiz bulunmaktadır. Bu bize neyi göstermektedir? Adaletle güven konusunda gençlerimize çok uzagız.

Bugün, tutuklu yargılanmalardan bahsediyoruz. Yarın Silivri'de 17 gencimiz -bakın, yarın ceza verilse bile, verilecek cezadan dolayı cezaevine hiç girmeyecek olsalar bile- aylardır cezaevinde tutuklulardı. Bunların içinde üniversitede okuyan vardı, master yapanı vardı veya çalışanı vardı; yine, bunun dışında, gençlerimiz arasında Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'na katılan öğrencilerimiz vardı. Bu nedir? Biz önce şunu söyleyelim: Biz bu sınava karşı değiliz, sınav sistemine karşıyız, ölçme değerlendirme yönteminin adil ve amaca uygun olmamasına karşıyız. Sınavın amacı neydi? Hukuk mesleklerinde kaliteyi artırmak, kaliteli hukukçu yetiştirmek. Peki, sonuç ne oldu? Genç hukukçuların önüne adaletsizlikle örülmüş yeni bir duvar dikildi, hayallerine darbe vuruldu ve sınavda başarı sayısı yüzde 24'e düştü. Bakın, bu her iki konuda da ülkemizdeki adalet sisteminin sorgulanması gerekmektedir. Bu sınavda her 100 kişiden niye yüzde 24'ü kazandı? Madem sınav doğru ise bizim üniversitelerimizde verilen eğitimde de bir sıkıntı var çünkü neden yüzde 24 öğrenci bu sınavı geçti? Bu sınav hukuk nosyonunu ölçmüyor; adalet duygusunu da muhakeme yeteneğini de değerlendirmiyor. Evet, hukuk mesleği bir kariyer mesleği olup ölçme ve değerlendirmenin de kariyer için gerekli olduğu açıktır. Zaten kazanılması zor olan bir bölümü kazanmış ve başarıyla tamamlamış öğrencilerimiz, mekanik bir eleme yapan bir sınava tabi tutulmuşlardır. Bu sebeple, biz hukuk fakültelerinde okuyan öğrencilerimize ses vermek zorundayız. Hukuk fakültesi öğrencileri dört yıl boyunca 60 puanla başarılı sayılırken bu sınavda geçme notunun 70 olarak belirlenmesi bir çelişkidir. Bu nedenle, bu sınavlarda başarısız olan 1.500'ü aşkın mezunun ortak talepleri, sınav başarı notunun 70 değil 60 puan olarak belirlenmesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamlı) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - İkinci bir talepleri, sınav, staja başlama koşulu olmaktan çıkarılmalıdır. Ruhsat aşamasında bir yeterlilik kriteri olarak getirilmeli ki hiç olmazsa öğrenciler bu dönemde stajlarına bari başlayıp yapabilsinler.

Yine, soru sayısı ve kapsamı azaltılarak sınav, ezberi değil muhakeme yeteneğini ölçen adil bir yapıya kavuşturulmalıdır. Adalet Bakanlığı ücretsiz ve herkese açık on-line sistemlerle fırsat eşitliği yaratmalıdır diyor, hepinizi saygılarla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Yılmaz Hun	Ali Bozan
Mardin	Iğdır	Mersin
Dilan Kunt Ayan	Onur Düşünmez	Özgül Saki
Şanlıurfa	Hakkâri	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Özgül Saki.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, ben bugün sözlerime, şu an içinde bulunduğumuz ve yüz yıllık cumhuriyet tarihinin çözme konusunda herhangi bir irade göstermediği, sadece inkârla, asimilasyon politikalarıyla ve askerî çözümde ısrar ettiği Kürt sorununun çözümünde başka bir evreye geldiğimiz ciddiyetinin altını çizerek başlamak istiyorum.

Barış çok ciddi bir iştir, barışın toplumsallaşması çok ciddi bir iştir ve sadece biz yaşamıyoruz. Burada atılacak adımlar meselesinde dünya örnekleri bize birçok veri sunuyor. Mesela, en yakın barış anlaşması Kolombiya'da yapıldı. Kolombiya sürecini, bu Meclisteki bütün milletvekillerinin -en yakın tarihte olması açısından- özellikle irdelemesini öneririm. Barış anlaşmasının imzalanmasından hemen sonra bir süre orada bulunup birçok kişiyle de konuştuğumdan bizim oradan çok büyük dersler çıkaracağımızı düşünüyorum. Sadece bundan değil, İrlanda, Güney Afrika... Dolayısıyla, biz yeniden bir keşif yapmıyoruz. Kuşkusuz bu coğrafyanın özgünlükleri var. Bu coğrafyanın özgünlükleri olmasına rağmen ana rota aynıdır. Nedir? Barış çok ciddi bir iştir. Siz, bir hafta önce, onuncu yargı paketinde "Biz İnfaz Yasası'yla Covid-19'un eşitsizliğini kaldıracığız ortadan." deyip inanılmaz bir beklenti yaratırken "Hasta tutsaklar meselesini çözeceğiz." deyip "Ağırlaştırılmış müebbet alanlar bu kapsamda değil." diyerek barışı inşa edemezsiniz, olmuyor böyle. O yüzden, lütfen, girdiğimiz sürecin ciddiyetine uygun bir adım atılması gerekiyor.

Nedir mesela barış sürecinin gerekleri? Hemen olmayacağını herkes bilir, zaman alır ama ilk atılan adımlar çok önemlidir. Mesela, hakikat komisyonları vardır, adalet komisyonları vardır; bir an önce bizim önce Mecliste bir komisyon kurarak sonra toplumsal kesimlerle birlikte hakikat komisyonlarıyla, adalet komisyonlarıyla bu işin ciddiyetine uygun adım atmamız gerekiyor. Bunun, sadece iktidarın iki dudağı arasında bırakılacak bir mesele olmadığını en çok barış için mücadele edenler biliyor. O yüzden, hemen, derhâl -cumartesi günü Komisyon toplantısı var- bu hatalardan vazgeçip onuncu yargı paketini olması gerektiği gibi yeniden revize edilmesi gerekiyor.

Sonra, bir başkası, hemen geliyorum; Halkların Demokratik Kongresinden söz etmek istiyorum. Halkların Demokratik Kongresinin kuruluşundan beri ben de onun içindeyim. 18 Şubatta bir operasyon yapıldı Halkların Demokratik Kongresine ve hiçbir suç, hiçbir şey hakiki olmadığı için arkadaşlarımız tahliye edilmeye başlandı ama hâlâ 15 arkadaşımız hukuksuz bir şekilde cezaevinde tutuluyor; mesela, derhâl onların serbest bırakılması gerekiyor.

Eğer barış inşa edeceksek toplumsal kesimlerin güvenini de inşa etmek zorundayız. Nedir peki bir başka yol? Silivri’de hâlâ tutuklu öğrenciler var. 19 Martta Saraçhane eylemleri nedeniyle, Ekrem İmamoğlu’nun gözaltına alınmasından sonra İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin barikatı -o gençlerin öfkesi- yıkmasıyla başlayan... “Eşitlik istiyoruz.” “Eğitim hakkı istiyoruz.” “Diplomalarımızın yok sayılmasını istemiyoruz.” diyen gençler hapiste. Türkiye genelinde sayı hâlâ net değil. Bir kere onların bırakılması gerekiyor.

Şimdi bir başkası, barış inşa ederseniz bu memlekette barış isteyen siyasi tutsakları serbest bırakacaksınız. Siz de biliyorsunuz, Kobani kumpas davasında aslında boşu boşuna yatıyor Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Günay Kubilay, Alp Altınörs, Tayfun Yıldırım. Ayrıca Gezi tutsakları, onu da biliyorsunuz, hepsi suçsuz yere yatıyorlar; Can Atalay, Osman Kavala ve bir dizi diğer arkadaşımızı serbest bırakmak zorundasınız. “Toplumsal barış” dediğiniz şey, ilk etapta atacağınız bu adımlarla inşa olacaktır. Sonra, bir taraftan “barış” “demokrasi” deyip bir taraftan “Biz bu sorunları çözeceğiz.” deyip bir taraftan yeni yeni yasalarla siyasi yasaklar getirmek... İşte duyuyoruz, yine, Özgür Çelik’e siyasi yasak istemiyle dava açılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Siyasi yasak getirmek, hele bir de iktidarın kendisine aynı şekilde itaat etmeyen, biat etmeyen herkesi yargı eliyle siyasi yasaklı yaparak tehdit etme huyu bu süreçte dinamit koyan bir başka unsurdur; derhâl bu uygulamalarınızdan vazgeçeceksiniz. “İktidarın iki dudağı arasında değil.” derken ben şunu söylüyorum tüm toplumsal kesimlere: Bu süreçte kötümser olmaya, buradan bir şey çıkmaz demeye hakkınız yok. Küçük bir ihtimal varsa bile bu olanağı büyütme için mücadele etmek zorundayız, mücadele ile müzakereyi el ele yürütmek zorundayız. Kadınların bu ülkede barışa ihtiyacı var; ekonomik kriz altında, yoksulluk altında ezilenlerin barışa ihtiyacı var, ekolojik yıkım nedeniyle yerinden edilenlerin barışa ihtiyacı var; göçmenlerin, mültecilerin barışa ihtiyacı var; öyleyse topyekûn barış için mücadele etmeliyiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13’üncü madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.01

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.23

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un, Artistik Jimnastik Avrupa Şampiyonası'nda altın madalya kazanan Adem Asil'e ilişkin konuşması

BAŞKAN - Gündemimize geçmeden evvel sevinçli bir haberi sizlerle paylaşmak isterim. Artistik Jimnastik Avrupa Şampiyonası'nda altın madalya kazanan ve bayrağımızı göndere çektiren Adem Asil evladımızı tebrik ediyoruz, başarılarının devamını diliyoruz. (AK PARTİ, CHP, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günkü birleşiminde 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine; 30, 31 Mayıs ve 1 Haziran 2025 Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri toplanmamasına ilişkin önerisi

No: 60

29/5/2025

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 29/5/2025 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda, Genel Kurulun 29 Mayıs 2025 Perşembe günkü birleşiminde 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi; 30, 31 Mayıs ve 1 Haziran 2025 Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Murat Emir

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Adalet ve Kalkınma Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grubu

Grubu

Grubu

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Filiz Kılıç

Turhan Çömez

Mehmet Emin Ekmen

Milliyetçi Hareket Partisi

İYİ Parti

YENİ YOL Partisi

Grubu

Grubu

Grubu

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Başkan Vekili

BAŞKAN - Danışma Kurulunun önerisini kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN - 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

14'üncü madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Elif Esen

Mehmet Karaman

Mersin

İstanbul

Samsun

İrfan Karatutlu

Selçuk Özdağ

Kahramanmaraş

Muğla

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türeli

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Cevdet Akay

İzmir

Manisa

Karabük

Muhip Kanko

Aysu Bankoğlu

Özgür Karabat

Kocaeli

Bartın

İstanbul

Cavit Arı

Mehmet Tahtasız

Antalya

Çorum

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle ilgili konuşacağım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi bir karar vermiş. Gerçi birileri “Bu Anayasa Mahkemesini kapatalım.” diyor, birileri de bu Anayasa Mahkemesi çalışanlarıyla ilgili olarak zaman zaman “Terörle iltisaklı.” diyerek haberler yayıyor. Oysaki kendilerinin atamış oldukları hâkimler, yüksek hâkimler bunlar ve kanun hükmünde kararnameyle işler yapıyorsunuz. Kim yapıyor? Sayın Cumhurbaşkanı yapıyor. Peki, Sayın Cumhurbaşkanı bilmiyor mu kanun hükmünde kararnameyle olmayacağını? Biliyor kendisi. Hukukçuları yok mu? Var, biliyorlar ama “ben yaptım oldu” mantığıyla hareket ediyorlar. Buna rağmen, Anayasa Mahkemesinin üyelerine de teşekkür ediyorum. Zaman zaman da onlarla farklı düşünüyoruz ama genellikle de doğru kararlar veriyorlar, diyorlar ki: “Bunu yasamayla yapacaksınız,

kanunla yapacaksınız.” Peki, kanunla yaptığınız zaman buna gücünüz yetmiyor mu? Yetiyor. Sayısal çoğunluğunuz var ve niçin böyle bir yola tevessül ediyorsunuz? Hani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber bu Parlamento çok güçlü olacaktı? Hani kuvvetler ayrılığı ilkesi tam ve kâmil manada tecelli edecekti? Etti mi? Etmiyor ki. Bakın, şimdi, yine bir kanun teklifi getirdiniz buraya “torba yasa teklifi” dedik, birileri, bu kanun teklifinde imzası olanlar geldi, burada “Yahu ‘torba yasa’ diyorsunuz, ‘çuval yasası’ diyorsunuz ‘bilmem ne’ diyerek alınganlık gösteriyorsunuz. Mevzuatta var bu.” dedi. Doğrudur, ama istisnadan bahsediyor mevzuat. Ama siz ne yapıyorsunuz? Bunu sürekli olarak bir teamül hâline getiriyorsunuz; istisnalar var. Aynen ne gibi yapıyorsunuz? 21/f’li ihaleler gibi yapıyorsunuz, davetiyeli ihaleler gibi yapıyorsunuz, oysaki pazarlık usulü yapacağınız ihaleleri davetiyeli yapacağınız bir ihale hâline dönüştürüyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, bakın, Türkiye’de şunu yapıyorsunuz aynı zamanda: Çoğu kurumları Sayıştay denetiminin dışına çıkarıyorsunuz. Gerçi bu Sayıştayla ilgili de konuştum, bu Sayıştay da görevini yapamıyor. Neden yapamadığını bilmiyorum, artık onu tarih yazacak, onunla ilgili olarak siyaset bilimciler konuşacaklar. Eskiden bilgisayarlar üzerinden yapıyordu bu denetçiler ve başdenetçiler, şimdi ise bunları defterler üzerinden yapıyorlar, yukarıda kırıyorlar, sonra aşağıya indiriyorlar. Allah aşkına ya, hangi devlet böyle bir şey yapabilir! Demokratik devletlerde böyle bir şey olabilir mi? Olmaz. Afrika’da olur bunlar, belki Güney Amerika ülkelerinde olabilir, belki Orta Asya ülkelerinde olabilir, Türkiye’de olması gerekmiyor ki. Yapmayın Allah aşkına! Bu, modern devletlerde, çağdaş devletlerde, demokratik devletlerde asla kabul edemeyeceğimiz bir şey. Sonra bunu Müslümanlıkta da kabul etmeyeceğiz. Yani İslam’da böyle bir şey var mı Allah aşkına! Kul hakkı değil mi bu? Sayıştayın üniversiteleri denetlemesinden, Sayıştayın belediyeleri denetlemesinden, Sayıştayın bakanlıkları denetlemesinden daha tabii ne olabilir? Neyi kaçırıyoruz biz buralarda?

Şimdi, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı burada. Diyanet İşleri Başkanlığı bizim göz bebeğimiz, Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulurken Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları doğru bir kurum kurmuşlardır, bu doğru kurumla ilgili olarak, işleyişiyle ilgili olarak eleştirilerimiz olabilir. Şimdi, burada bakıyorsunuz, o Sayıştay, beğenmediğim Sayıştay, zaman zaman yanlış yapan Sayıştay burada Diyanetle ilgili bir karar vermiş. Ne demiş? Bakın, Necip Fazıl Kısakürek’in Gençliğe Hitabesi’nde çok güzel bir söz var. Ne diyordu o gençliğe hitap ederken? Şöyle diyordu: “Zifiri karanlıkta, ak sütün içerisindeki ak kılı görebilecek kadar keskin bir göze sahip olan bir gençlik istiyorum.” Ben de aynı şekilde, zifiri karanlıkta, ak sütün içerisinde ak kıl olabilecek bir Diyanet İşleri Başkanlığı arıyorum. Niye arıyorum onu? Bütün kurumlar çürüse bile Diyanet İşleri Başkanlığı çürümeyecek, o Diyanet İşleri Başkanlığı örnek olacak, çalışanından kurumlarına kadar, kurumlarından hesap vermeye kadar, denetlenmeye kadar şeffaf bir yapısı olacak. Sayıştay burada bir tespit yapmış, birkaç defa söyledim burada, bütçesinde de konuştum ben; diyor ki burada Sayıştay: “Bakın, siz bunu davetiyeli yapmışsınız, pazarlık usulü yapmanız gerekir.” Burada, yine, Diyanet İşleri Başkanlığının savunmasına bakın Allah aşkına, savunmaya güler misiniz, ağlar mısınız; ağlanacak hâlimiz bizim burada. Diyor ki: “Ramazana çok kısa bir zaman kalmıştı. O nedenle, ben bu ihaleyi davetiyeli yaptım.” Ramazanın ne zaman geleceği on yıl, yirmi yıl, otuz yıl, elli yıl, yüzyıl öncesinden belli arkadaşlar. Kur’an kurslarıyla ilgili ihaleleri de aynı şekilde yapmışsınız ve ardından “Okullar kapanır kapanmaz Kur’an kurslar açıldığı için de acele ettik.” demişsiniz. Ya, bu aceleyi yanlış anlıyorsunuz, 21/f’li ihaleler olağanüstü hâllerde yapılır, 21/f’li ihaleler çok acil konularda yapılır. Acil mi bu ramazanın ne zaman geleceğini bildiğiniz hâlde? Buna rağmen, bakın, bu hata ama bu hatadan sonra bu şekilde bir savunma yapmış olmak aynı zamanda -kusura bakmasınlar, beni bağışlasınlar- günah, günah; hatanın da dışına çıktığımız bir şey.

Şimdi, bir diğer hususa geldiğimiz zaman, bu teklif gelmiş buraya... 1’inci madde geldi. Komisyona geldi mi? Geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Peki, diğer komisyonlardan geçti mi? Burada 7 tane bakanlığı ilgilendiren husus var, 7 tane bakanlığın bunu görüşmesi lazım. Niye Plan ve Bütçe Komisyonuna getiriyorsunuz? Konuşturun kardeşim, muhalefet konuşsun; konuşan bir Türkiye isteyin. 1'inci maddeye itiraz ettik burada, geçirdiniz bunu, hepiniz “evet” oyu verdiniz. 2'nci maddeye de itiraz ettik “evet” oyu verdiniz. Ben bu konuyu istismar edebilirdim çok rahat bir şekilde, Türkiye’de meallerle ilgili olarak istismar edebilirdim, etmedim arkadaşlar ama şimdi geliyoruz “Bir değişiklik yapalım.” diyoruz. Hep beraber oturduk, bir fikir jimnastiği yaptık. Fikirlerin çarpışmasından hakikat şimşeği doğar çünkü fikirler çarpışır, orada barıkayihakikat müsaademeyiefkârdan doğar ama siz diyorsunuz ki: “Efendim, biz yaptık oldu.” Eğer kamuoyunda tepki olmasaydı, eğer muhalefet bu noktada direnmeseydi bu hakikati kabul etmeyeceksiniz.

Aynı şekilde, 5'inci maddeyle ilgili olarak da biz dedik ki: Bu 5'inci madde doğru değil. Niye doğru değil dedik? Siz hac ve umre işlemlerini niye Sayıştay denetiminin dışına çıkarıyorsunuz Allah aşkına! Ne var, neyi kaçırıyor oradakiler? Ya, bırakın, denetleyin arkadaşlar, denetleyin!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN - Tamamlayalım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bu denetimi önce siz isteyin, AK PARTİ'liler, siz isteyin! Siz deyin ki: “Bir dakika, Sayıştay, ne yapıyorsunuz? Bir dakika, Diyanet, üniversiteler, ne yapıyorsunuz?”

Vallahi, billahi, tallahi, Türkiye’de bir gün milletvekilliğimiz biter, başkalarının bitip evine gittiği gibi. Bu hesaplardan kaçabiliriz, vicdanımız bizi rahatsız etmeyebilir ama “vel basü badel mevt”e inanıyoruz, bir gün büyük din gününe inanıyoruz, “yevmiddin”e inanıyoruz, bir gün hesap vermeye inanıyoruz, o büyük güne inanıyoruz. Hesap vermeyeceğinizi mi zannediyorsunuz? Hesap vereceğiz, siz de biz de hesap vereceğiz burada.

Onun için, burada 5'inci maddeyi şimdi niye değiştiriyorsunuz? Baktınız ki pabuç pahalı “Değiştirelim.” diyorsunuz, doğru yapıyorsunuz. Doğru yaparsanız sizi alkışlar ve burada, 9, 10 tane maddeye “evet” oyu vereceğiz biz YENİ YOL Grubu olarak ama nasıl vereceğiz? Torba yasa olursa nasıl “evet” oyu vereceğim ben? Vermem mümkün değil ki!

Yapmayın, gelin, çalışın burada, çalıştırın bu Parlamentoyu. “Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir.” yazıyor burada, hâkimiyet kayıtsız şartsız tembelliğin değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Hâkimiyet kayıtsız şartsız kanunları dolanmak değildir.

O nedenle, bu kanun teklifine “ret” oyu vereceğiz.

İnfaz Yasası’yla ilgili de tekrar düşünün, 31 Temmuz meselesini, Covid meselesini lütfen düşünün, mağduriyetleri giderin diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

AKP Hükûmeti “Faizle, yüksek enflasyonla, en önemlisi yolsuzlukla, yoksullukla, yasaklarla mücadele edeceğim.” diye iktidar oldu. Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş AKP iktidarı için yıllar önce güzel bir benzetme yapmıştı, ne demişti? “Harun gibi geldiler, Karun kadar zengin oldular.”

Sayın Kurtulmuş, çok haklı çıktınız, halkını fakirleştiren iktidar ve avaneleri mücahitteler müteahhit oldular, ballı, adrese teslim ihalelerle Karun kadar zengin oldular. Keşke haklı çıkmasaydınız. “AKP Hükümeti ekonominin rasyonel çöküşünden, yüksek faizden, yüksek döviz fiyatından, yüksek enflasyondan, yüksek vergilerden, yatırımları durdurma noktasına getirmekten, büyük şirketlerin iflasından sorumludur.” Bunları ben söylemiyorum, bunları sizin arkadaşlarınız olan Yeni Şafak gazetesinin yazarları söylüyor. Son seçim üzerinden iki yıl geçti, Cumhurbaşkanı ve bakanlar halkımıza hep seçim öncesi vaatler verdi. Saraya buradan sesleniyorum: Gelin, torba çorba olmayan, halkın gerçek sorunlarını çözecek ve seçim öncesi verdiğiniz sözleri tutacak yeni bir yasa yapalım. Açlık sınırının altında maaşa mahkûm ettiğiniz emeklilerimizin maaşlarını en az asgari ücret seviyesine çıkaralım ve 2018 yılından itibaren aldıkları bayram ikramiyelerini en azından bu bayram kurban alacak kadar bir seviyeye getirelim. Bayram öncesi memur ve emekli maaşlarını on gün öncesinden ödeyelim. Dul ve yetimlerin, şehit ve gazilerimizin, engellilerimizin insanca yaşayacağı bir maaş düzenlemesi yapalım. SMA’lı, DMD’li hastalarımızın tedavisini Hükümet karşılasın. Emeklilerimiz arasındaki maaş adaletsizliğini kaldıralım. Esnafımızın beklediği 7200 prim gün sayısını yerine getirelim. Bir günle on dokuz yıl sonra emekli olacak vatandaşlarımızın mağduriyetini giderelim. Temmuz ayında sigortalı çalışanlarımızın maaşlarına zam yapalım ve yaşanacak bir düzeye getirelim. Staj ve çıraklık mağdurlarının sorunlarını giderelim. Emekli memurlar dâhil olmak üzere tüm memurlara 3600 ek gösterge hakkını verelim. Atama bekleyen 1 milyona yakın öğretmenimizin atamasını yapalım, ücretli öğretmenliği kaldıralım. Öğrencilerimize 1 öğün yemek verelim. Üniversitede yurt sorununu çözelim. Tutuklu gençlerimizi bayram öncesi derhâl serbest bırakalım. Uzman er ve erbaşa vermiş olduğunuz kamuda kadro sözünü yerine getirelim. Emniyet teşkilatının çalışmasını düzenleyelim. Tüm kamu ihalelerini şeffaf ve açık yapalım. Perişan ettiğiniz çiftçimizin hakkı olan millî gelirden yüzde 1 pay hakkını verelim. Fahri Kur’an kursu öğrencilerine verilen kadro ve özlük hakları iyileştirilmesi sözünü yerine getirelim. Kamu harcamalarındaki israfı gerçekten önleyelim ama saraydan başlayalım. Yatırımları teşvik edecek birtakım yasal reformlar yapalım. Seçimden önce söz verdiğiniz gibi, liyakatin katili olan mülakatı kaldıralım. Verdiğiniz sözler havada kalsın. Yarattığınız yüksek enflasyon, yüksek faiz, yarattığınız yoksulluk, bitmek bilmeyen yasaklarınız ve her geçen gün artan haksızlıklarınız, hukuksuzluklarınız artık milletin canına tak etti. Eşitsizlikleri giderecek bir çalışmayı Meclise getirin, hep birlikte geçirelim. Yeni Şafak şöyle söylüyor ve eksik söylüyor: “Bu Hükümet hukuku ayaklar altına aldı, ekonomiyi batırdı, eğitimi bitirdi, en önemlisi de adaleti öldürdü.” Bugün beni Çorum’dan arayan bir hemşehrmin sağlığın çöktüğünü anlattığı metni ben aynen kendi ismiyle size okuyacağım: “Ben Sevilay. Beş yıldır Mide CA onkoloji takipli hastayım. Üç aydır, kontrol için randevu alamıyorum. Çevremde birçok doktor olmasına rağmen, Çorum’da tek hekim olduğu için bu randevu alamıyorum ve çaresiz kaldım. Bir hafta önce, babama akciğer CA tanısı konuldu ama biz, yine, tıbbi onkolojiden randevu alamadık ve Samsun’da özel hastaneden randevu alarak orada tedavisine başlandı. Bizim maddi olarak durumumuz yok. Her gittiğimizde 4.400 TL yatak ücreti alıyorlar ve bunu bizim ödeyecek paramız yok, çaresiz kaldık, sizlerden yardım istiyoruz. Sayın vekilim, koskocaman Çorum’da tek onkoloji doktoru var. Ben de bunu defalarca söyledim, 530 bin nüfuslu Çorum’da maalesef hâlâ onkoloji doktorumuz tek. Kısacası Vekilim, ben sadece kendimiz için değil tüm onkoloji hastaları adına sizden bu sorunun çözülmesini istiyorum.”

Ben de bugün Meclisten sesleniyorum: Önce Emekliler Yılı ilan ettiniz, emekliyi bitirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Şimdi Aile Yılı ilan ettiniz ve aileleri bölüyorsunuz. Buna bir örnek vereceğim: Kahraman yüzbaşımızın tayin yeri Balıkesir Edremit'e çıkıyor. Eşi başkomiser, tayin yeri Bitlis'e çıkıyor. 1 yaşında çocukları var. "Bakanlıklar arası protokol gereği eşimin ve benim tayin yerim Balıkesir Edremit'e çıkacaktı ama söylemelerimize rağmen maalesef bu yapılmadı." Lütfen, sizi buradan tekrar uyarıyorum AKP Hükümeti, bu aileleri bölmeyin, aileleri bütünleştirin. Siz bu yıl Aile Yılı ilan ettiniz ama aileleri bölüyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, aslında benim konuşacağım madde KİT'lerle alakalıydı. KİT Komisyonu üyesi olarak KİT'lerin içeriğini nasıl boşalttığınıza, nasıl zarara uğrattığınıza dair bir tane örnek vereyim: Hepsinde eski bakanları, milletvekillerini, belediye başkanlarını ve orada, hiç alakası olmayan insanları yönetici yapmışsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayalım.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Toparlıyorum Başkanım.

Bakın, Devlet Demiryolları, iktidara geldiği günden bu yana, 2002'den bu tarafa 426 milyar 607 milyon TL zarar etti. Hazine, Devlet Demiryolları hazine kefaletiyle alınan kredileri ödemeyince de yaklaşık 4 milyar borcunu sildi ve sermayesine kattı. Devlet Demiryolları ne yazık ki zarar ediyor. Sadece orası mı zarar ediyor, birçok kurum zarar ediyor. Bugünkü kurla... Devlet Demiryollarında AKP il başkan yardımcısıyla ve birçok avukatla, kendi bünyesinde avukat olmasına rağmen maalesef yandaş avukatlarla sözleşme yaptınız. Bunu Sayıştay denetledi ve diyor ki Sayıştay: "Siz burada avukat varken dışarıya avukatlık hizmeti veremezsiniz." Ama ne yapıyorlar? Bugünkü parayla 150 milyonu yandaş avukatlara maalesef aktarıyorlar.

Ben buradan iktidarı uyarıyorum: KİT'lerin içeriğini boşalttınız, zarar ettirdiniz, bu ülkeyi uçuruma sürüklediniz, lütfen acil sandık gelsin. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "yeniden düzenlenmiştir" ibaresinin "değiştirilmiştir" ibaresi ile değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Adnan Şefik Çirkin

Rıdvan Uz

İzmir

Hatay

Çanakkale

Yüksel Arslan

Burhanettin Kocamaz

Ankara

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz almak üzere Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle bu kanuna konu olan TENMAK yani açılımı Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu hakkında birkaç cümle ifade etmek istiyorum. Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü ve Nadir Toprak Elementleri Araştırma Enstitüsü gibi köklü kurumların kapatılması sonucu kurulmuş bir kurumdur. Öncelikle bu kurumların kapatılıp bunların tek kurum adı altında, tek kurum altında toplanmasını işleyiş açısından mahzurlu bulduğumuzu ifade etmek isterim çünkü bunların hepsi ayrı ayrı uzmanlık alanları olan ve bugüne kadar -on yıllara sari- çok önemli araştırmalarda bulunmuş olan ve önemli sonuçlar elde etmiş olan kurumlardır. Şimdi bunun başına getireceğiniz yetkili bu konuların hepsinden birden anlamayacağına göre, bir konuda uzman olabilir ama diğer konularda uzman olamayacağına göre hangi konuda uzmansa diğer kurumların çalışmalarının güdük kalması, geride kalması gibi bir durum söz konusu olur ki bu da çok hayırlı sonuç vermez.

Sayın milletvekilleri, bir de bu Kurum Sayın Cumhurbaşkanına bağlıyor. Yani bunun hiç olmazsa bir bakana bağlı olması daha sıhhatli olurdu. Sayın Cumhurbaşkanının işi azmış gibi bir de bunu yüklemek bu kurumların faaliyetinde yine aleyhte sonuç verir diye düşünüyoruz.

Müsaade buyurursanız kalan vaktimde Hatay'ın meselelerine de değinmek istiyorum. Sayın milletvekilleri, her il gibi Hatay da don ve kuraklıktan nasibini almıştır. Bugün itibarıyla şunu söylemek gerekir ki: Dün pamuk ektik, bugün pamuğu suluyoruz. Konuyu bilmeyenler için ifade etmek isterim ki pamuk ekildikten üç ay sonra sulanmaya başlar. Biz ne yapıyoruz? Dün ektiğimiz pamuğu bugün suluyoruz çiftçi olarak. Bu da suyu kesemeyeceğimize göre üç aylık sulama mevsiminin altı aya çıkmasını ortaya koyuyor yani masraflarımız çoğalıyor ve bunun altından kalkamayacağımız da gayet açıktır. Bir dert daha var. Niye bunu suluyoruz? Kuraklıktan dolayı pamuk çıksın diye. Yine aynı kuraklıktan dolayı kuyularımız erken kuruyacak. Biz Hatay'da Amik Ovası'nın büyük bölümünü derin kuyularla sulayan çiftçileriz. Bunun da önemli oranda bir zararı olacak. Aynı zamanda buğday söz konusu, buğdaylarda kuraklıktan dolayı büyük tahribat var.

Sayın milletvekilleri, biliniz ki Hatay'da buğdayını biçmeyen -yani biçemeyen değil, biçmeyen çünkü biçim ücreti kurtarmıyor- tarlada bırakan sayısız çiftçi var; biçen de zaten 150-200 kilo ancak biçebiliyor, sulayan da belki 300-400 kilo biçebilir ancak o da zaten masrafını kurtarıyor ya da kurtarmıyor. Böyle bir durumda ben yıllar evvel bu kürsüden hemen hemen aynı konuşmayı -tutanaklardan bulup çıkarabilirsiniz- yapmıştım ve o zamanın Tarım Bakanı Sayın Mehdi Eker bu konuşmam üzerine Hatay çiftçisini afete sokmuştu ve hiç olmazsa Ziraat Bankası borçları ve Tarım Kredi borçları ertelenmek suretiyle çiftçi en azından biraz nefes almıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi aynı konuşmayı yine yapıyoruz ama öyle zannediyorum ki aynı sonucu alamayacağız. Çünkü o gün parlamenter sistemdi, o gün milletvekilinin bir değeri vardı, muhalefet milletvekilinin dahi bir değeri vardı. Bugün milletvekilleri bakanlarla direkt muhatap olamıyor, en azından bakanların seçiminde bir etkisi yok. Yani parlamenter sistemin vatandaş ile devlet arasında köprü olma noktasında milletvekiline getirdiği avantajların bugün hiçbirisi yok, özellikle bunu da ifade etmek isterim.

Aynı zamanda buğday fiyatlarında çok ümidimiz yok ama hiç olmazsa bu kuraklıkta çiftçimize en az 7 lira prim verilmek suretiyle desteklenmesini temenni ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Yılmaz Hun	Ali Bozan
Mardin	Iğdır	Mersin
Dilan Kunt Ayan	Onur Düşünmez	Sinan Çiftiyürek
Şanlıurfa	Hakkâri	Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftiyürek.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başta, eğer Filistin meselesinde İsrail kınanacaksa kısa bir süre önce Netanyahu'nun "Gazze'yi alıp Trump'a hediye edeceğim." meselesi kınanmalıdır. Şiddetle kınıyorum bunu.

İkincisi, konuşmama ilişkin özellikle iki mesajı Genel Kurula taşımak istiyorum. Biz sahada çalışırken, üreticilerin sorunlarını dinlerken Malatya'da kalabalık bir parkta bir vatandaş yüksek bir sesle "Ben AK PARTİ'ye oy veren bir vatandaşım. Eğer kalıcı barış gelirse, eğer demokrasi kökleşirse, gençlerimiz ölmezse, silahlar susarsa ben ikinci gün giderim DEM PARTİ'ye üye olurum, ben de Kürt'üm." dedi.

İkinci mesaj, Malatya, Adıyaman, Maraş, Dersim, Muş'ta yine üreticilerle konuşurken -DEM PARTİ'nin tabanından gelen bir mesajdır- dediler ki: "Evet, çok ağır sorunlarımız var bizim. Ya, biz üretiyoruz ama zaten maliyetinin altında satıyoruz dolayısıyla üretimin bir anlamı kalmadı fakat bununla birlikte aklımız, yüreğimiz, beynimiz Mecliste. Bu barış süreci ne olacak, Kürt meselesi kalıcı olarak Mecliste ele alınıp çözümlenecek mi?"

Şimdi, iki ana konuya değinip Türkiye'nin tehdit algısının ana kaynağı üzerine birkaç şey söylemek istiyorum. Birincisi, malum, 11 Eylül 2001'de El Kaide'nin İkiz Kuleler'e saldırısıdır. İkincisi, 7 Ekim 2023'te İzzeddin El Kassam Tugayları'nın İsrail'e saldırısıdır. Benim kanaatim şudur: Birincisinde CIA yol verdi, ikincisinde Mossad yol verdi. Eğer CIA yol vermeseydi ikinci gün Afganistan işgal edilmezdi, biliniyor. Eğer Mossad yol vermeseydi ikinci gün Netanyahu demezdi ki "Bu bizim 11 Eylülümüzdür." Yani Güney Kafkasya'dan Mısır'a kadar son üç yıldan beri süren savaş iklimi oluşmazdı. Devlet tam da bu iki ana eksenle -biri kıtasal savaş iklimi yarattı, diğeri bölgesel savaş iklimi yarattı- bu iklimde üç nokta üzerinden -biri esas Kürt meselesi olmak üzere- tehdit algıladı. Biri Kürt meselesi. Tam da bu iklimde, bu ucu açık savaşın nereye gideceği belli değil.

İkincisi, Türkiye malum enerji nakil hatlarının merkezinde. Dolayısıyla bu savaşın enerji nakil hatlarını nasıl etkileyeceğine dair kaygı duyuyor. Üçüncüsü ise, malum, doğuyu batıya bağlayacak

olan bu ticari koridorlara ilişkin duyulan kaygıdır, ona alternatif üretildi. Bu üç noktadan hareketle önce Sayın Bahçeli bir çağrıda bulundu, dedi ki: “Bizim içeride ve dışarıda birliğimizi güçlendirmemiz lazım, kardeşliğimizi güçlendirmemiz lazım.” Somut bir çağrı yaptı, dedi ki: “Silahlar sussun.” Bunun üzerine Sayın Öcalan bir çağrı yaptı, bir tutum aldı, partisine çağrıda bulundu, dedi ki: “Artık silahlar bırakılmalı.” PKK da kongresini toplayarak silahlara ilişkin bir tutum aldı ve silahları bıraktığını, PKK’yı feshettiğine dair de bir açıklama yaptı. Arkasından Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan bir açıklama yaptı “Bu, devletin denetiminde süren bir süreçtir.” dedi. DEM PARTİ de zaten başından beri aynı tutumu söylüyor, diyor ki: “Bu mesele bir an evvel Meclise gelmeli, enine boyuna Mecliste ele alınmalı.” Aynı şeyi Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Özel de defalarca tekrarladı “Kürt meselesi vardır, bu mesele Meclise gelmelidir, çözüm yeri Meclistir.” dedi. Bunun üzerine Sayın Bahçeli yakın vadede bir açıklama daha yaptı, bir komisyon önerdi “Bu komisyon Mecliste bulunan bütün partilerin temsilcilerinden oluşmalı.” dedi. Sayın Numan Kurtulmuş da dün zaten buna somut içerik kazandırdı, dedi ki: “Bu komisyon -bir an evvel- bütün partilerin temsilcilerinden oluşmalı ve bu sürece de öncülük etmelidir.” Nedir bu süreç sayın vekiller? Sayın Başkan, bu süreç doğrudan doğruya merkezinde Kürt meselesinin bulunduğu bir meseledir. Dolayısıyla, başından beri bizim çağrımız şudur: “Bu mesele, bu süreç Meclise gelmeli, tartışılmalı, adı konulmalı. Mir Bedirhan’dan bu yana, yüz yetmiş yıldır hatta iki yüz yıldır devam eden bu sorun nedir? Meclis bunun adını koymalı “Kürt meselesi”, “kürdistan”, “kürdistan meselesi” nedir, ne değildir, Meclis buna ilişkin bir tutum almalıdır. Kamuoyunun Kürt mahallesinde, Anadolu mahallesinde beklentisi budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Eğer devlet güvenliği esas almak istiyorsa, eğer kalıcı barışı istiyorsa, hedefliyorsaydı, eğer Kürt ve Türk kardeşliğinin, bin yıllık kardeşliğin kalıcılığı esas olmak üzere bütün halkların ve inançların birliğini kalıcılaştırmak istiyorsa Kürt meselesinin çözümüne odaklanmalı. Bizim Meclise çağrımız şudur: Bir an evvel bu mesele Mecliste enine boyuna ele alınmalı, çözüme odaklanmalı ve bunun adı konulmalı. Buna ilişkin kamuoyunun beklentisi, Kürt halkının beklentisi... Kürt halkı savaştan bıktı, kimse bunun lafını etmedi. Hiç kimse artık gençlerin ölmesini istemiyor, kalıcı barış istiyor. Bunun için de bu meselenin adı konularak buna hukuki ve anayasal bir çerçeve oluşturulmalı. Kürtler bir millettir, onların anayasal varlığı öncelikle hukuksal çerçevede güvenceye alınmalı. Beklentimiz budur, çağrımız budur. Buna ilişkin olarak esasında söylenecek olan her şey de söylendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Dileriz yakın vadede bu -Sayın Başkanın söylediği gibi- Genel Kurula gelir, Genel Kurulda bunun adı konur ve çözümlenir.

Sağ olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 14’üncü madde kabul edilmiştir.

15’inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Elif Esen

Mehmet Karaman

Mersin

İstanbul

Samsun

Necmettin Çalışkan

Selçuk Özdağ

İrfan Karatutlu

Hatay

Muğla

Kahramanmaraş

Mustafa Kaya

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerine İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya söz alacak.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; grubumuz adına 15'inci maddede söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifi ilk gündeme geldiğinde bizler yurt dışındaydık ama işte WhatsApp üzerinden ulaştırılan kanun teklifine baktığımda aklım almadı. Niye aklım almadı? Çünkü denetimden kaçan, denetimi bir anlamda hiçe sayan bir anlayışla bir kanun, bir madde nasıl Meclis gündemine getirilebilir, bunu gerçekten idrak edemedik. Hem de böyle bir kanun teklifinin, böyle bir maddenin Diyanet gibi çok iyi korunması gereken bir kurum üzerinden gündeme taşınmış olmasını da çok ayrı bir şekilde yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Akli başında bir yöneticinin, sorumlu bir yöneticinin, hangi makamda olursa olsun, ister Diyanetin başında olsun ister herhangi bir kurumda olsun, çok rahatlıkla “Beni denetleyin, denetlenmek istiyorum.” diye bir çağrıda bulunması akliselimin gereğidir ama biz uzun zamandan beri bu torba kanunların birçoğunda aslında kurumların denetimden kaçtığını, Sayıştay raporlarının Meclis Genel Kuruluna indirilmediğini, indirilmek istenmediğini ve sürekli hızlı bir şekilde karar almak adına sonuçlara gidilmek istendiğini görüyoruz. Değerli milletvekilleri, Kâf Suresi 17 ve 18'inci ayetleri bilirsiniz, “İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında gözetleyen, yazmaya hazır bir melek bulunmasın.” ayetikerimesi aslında denetimin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Kul nezdinde bile denetimin bu kadar önemli olduğu bir yerde bir kurumun başında bulunan insanın binlerce, yüz binlerce, milyonlarca insanın vebalini üzerine almışken denetimden kaçıyor olmasını ve burada ister bireysel hata ister kurumsal hata neticesinde o insanların hakkına girmesini nasıl açıklayabileceğini idrak edemiyorum. Böyle bir durumda soru şu, bizim odaklanmamız gereken nokta şu arkadaşlar: Bir genç düşünün, öyle çok ileri derecede bir ilahiyat, dinî bilgisi olmayan bir genç, kendisini kültürel olarak “Müslüman” tanımlıyor, öyle inanmış, o da güzel, değerli ama bir kıyas yaptığında, denetlenemeyen kurumlar aracılığıyla kendi içinde bulunduğu durumu karşılaştırdığında haksızlığa uğradığını, hukuksuzluğa uğradığını, hakkının yenildiğini düşünürse, böyle bir kanaate varır ve sonrasında kendi inancından uzaklaşır, farklı bir çevreye, farklı bir duruma düşerse bunun vebalini kim ödeyecek? Bu genç parasızlık yüzünden evden çıkamıyorsa, bu genç aynı zamanda evlilik hayallerini ertelemek zorunda kalıyorsa, ilk fırsatta imkânsızlıklardan dolayı yurt dışına çıkmak zorunda kalıyorsa bu gencin vebalini kim üstlenecek? Evet, teşekkür ederiz, her şeye rağmen geri adım atılmış olması değerli, önemli ama bunun bundan sonra yapılmaması adına bu sorumluluğu buradan hatırlatmak istiyorum.

Aynı zamanda, bilirsiniz değerli arkadaşlar, Hazreti Ömer mescitte bir gün konuşurken Selmân-ı Fârîsî olduğu söylenen bir sahabe -öyle rivayet ediliyor- “Üzerindeki elbiseyi nereden aldın? Geçen gün dağıtılan ganimet kumaştan bize bir elbise çıkmadı. Sen bu elbiseyi nasıl edindin?” sorusunu sorduğunda Hazreti Ömer oğlunu işaret ederek ayağa kalkmasını temin ediyor, oğlu da diyor ki: “Bana düşen hakkımı da babama vererek ona bir elbise çıkarttık.”

Değerli arkadaşlar, bu bilgilerle, bunlarla yetişen toplum olarak biz denetimden nasıl kaçabiliriz? Ayrıca adalet ve ahlak arasında doğrudan bir ilişki vardır arkadaşlar, adaletin olmadığı yerde ahlak da yoktur. İbni Haldun çok önemli bir silsileyle bu süreci açıklar, der ki İbni Haldun: “Hükümdar gücünü sadece halktan alır. Halk ancak servetle ayakta durabilir. Servet ancak kalkınmayla elde edilebilir. Kalkınma ise ancak adaletle sağlanabilir. Adalet Allah’ın insanları değerlendirme ölçüsüdür. Hükümdar adaleti sağlamakla yükümlüdür.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Kaya.

Buyurun.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu silsilede bir yerde bir kopukluk olursa ve netice itibarıyla buraya getirilen kanunlar insanların nezdinde şuralarında bir yara açarsa, adaletle olan güvenlerini sarsarsa ahlaki olarak toplumun yozlaşmasına biz buradan Genel Kurul olarak maalesef katkı sağlarsak, değerli arkadaşlar, bu vebal hepimizi yakar, yıkar. Sonrasında, tarih, bu tutanaklar üzerinden bizi çok farklı bir şekilde değerlendirir.

Bundan sonra yapılacak kanunlarda sizlerden ricam, bu sorumluluk duygusuyla ve hep beraber konuyu kendi içinde konuştuğunuz bu değerlendirme ölçüleriyle kanunları buraya getirin diyor, sizleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar

Adnan Şefik Çirkin

Yüksel Arslan

İzmir

Hatay

Ankara

Ayyüce Türkeş Taş

Burhanettin Kocamaz

Rıdvan Uz

Adana

Mersin

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, İstanbul’un fethinin 572’nci yıl dönümünü kutluyorum. Fatih Sultan Mehmet Han ve ordusunu rahmet ve minnetle anıyorum. İstanbul’un fethini yalnızca anmak değil Türk milletinin tarih boyunca yaptığı yolculuğun arkasındaki zihniyeti anlamak gerekir. Bugün,

yalnızca bir şehrin kapılarının açıldığı, surlarının aşıldığı bir günü değil tarihin yönünü değiştiren bir medeniyet tasavvurunun tezahürünü anıyoruz. 29 Mayıs 1453, İstanbul'un fethiyle yalnızca Bizans'ın değil aynı zamanda Batı'nın ötekileştirme temelli dünya tasavvurunun karşısına Türk-İslam dünyasının birleştirici ve ihya edici medeniyet anlayışının dikildiği gündür. İstanbul'un fethi kaba kuvvetin değil aklın, adaletin, bilimin ve medeniyetin zaferidir. Bugün bize düşen görev, bu ruhu yeniden canlandırmaktır. Bu, sadece bir tarih bilinci değil aynı zamanda bir gelecek vizyonudur çünkü bizler, fethetmeyi yok etmek için değil yaşatmak için gerçekleştiren bir medeniyetin çocuklarıyız. Türklük kuvveti medeniyetçe yükselmek için kullanılmalıdır. Türk milletinin geçmişte geniş coğrafyaları fetih arzusunun altında yatan, insana yüklenen misyon ve adalet dağıtma iştiağı olarak görünen inşa edici enerjisini yeniden canlandırarak insanlığa örnek teşkil edecek yüksek medeniyet potansiyelinin harekete geçmesini sağlamamız gerekiyor. Türk milleti olarak kuvvetlerimizi, yeteneklerimizi kültürel gelişmeye, medeniyet inşa etmeye, ilerlememize engel olan sebeplere ve inşa ettiğimiz kimlik, tarih, kültür ve devletimizi gevşetmeye ve ayırtırmaya karşı bilinçli bir mücadele açmaya harcarsak geleceğimizin parlak ve büyük olacağına inanıyorum.

Biraz da ben de bugün Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili konuşmak istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik ilkesinin kurumsal teminatlarından biri olan Diyanet İşleri Başkanlığı, 1924 yılında kurularak din hizmetlerinin düzenli devlet denetiminde ve halkın dinî ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yürütülmesi amacıyla ihdas edilmiştir. Kuruluş felsefesi itibarıyla dinin siyasi ve ideolojik istismar alanı olmaktan çıkarılması, kamusal hizmetlerin her vatandaşa sunulması hedeflenmiştir ancak aradan geçen bir asra yakın bir sürede, özellikle son yirmi yılda Diyanetin konumu, fonksiyonları ve bütçesi hakkında derin tartışmalar ortaya çıkmıştır. Bugün Diyanete toplumun bakışına baktığımızda ne yazık ki siyasi iktidarın ideolojik ve kültürel dönüşüm projelerinde merkezi bir araç olarak algılandığını görmekteyiz ki bu durum yalnızca laiklik ilkesini değil, kurumun anayasal meşruiyetini de tartışmalı hâle getirmiştir. Oysaki güçlü ve adil bir devletin olmazsa olmazıdır bu kurum. Hatta öyle ki Türkiye'nin bekasının da teminatlarından biridir Diyanet. 15 Temmuzda yaşananlar ya da Türkiye'de bazı cemaatlerin güçlerinin konuşuluyor olması, Diyanetin alanda bıraktığı boşluğun da bir sonucudur aslında.

Din, tamamen kişisel ve vicdani bir durumdur. Birinci derece yakınına dahi hiç kimse müdahale edemez, istismar edemez ancak devletler, her vatandaşın kendi inancını güvenli, sağlıklı bir şekilde yaşamasını temin etmelidir. Aynı zamanda, en objektif, en bilimsel, en doğru dinî kaynakları, dinî bilgileri toplumla buluşturma yeridir de Diyanet.

Yine, Diyanetle bağdaşmayan ya da böyle bir kuruma yakışmayan önemli bir konu da denetlenemeyen ve nereye harcadığı belli olmayan Diyanetin hatırı sayılır bütçesidir. Diyanetin 2024 yılı bütçesi birçok bakanlığın ve stratejik kamu kurumunun bütçesini geride bırakmaktadır. Örneğin, Diyanetin bütçesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, Dışişleri Bakanlığını ve hatta bazı üniversitelerin toplam bütçesini bile geçmektedir ve bu bütçenin dağılımı, denetimi ve sonuçları şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılamamaktadır. Bu da kamuoyunda güven kaybına ve tepkiye sebep olmaktadır. Biz burada "Bu bütçe azdır/çoktur." demek istemiyoruz ancak vatandaş bu kadar büyük bütçeye sahip olan kurumdaki aynı oranda hizmet alamayınca bunu tabii ki sorguluyor.

Bir diğer vurgulanması gereken konu da Diyanet İşleri Başkanlığının son yıllarda özellikle cuma hutbelerinde siyasi iktidarın politikalarını dolaylı ya da doğrudan destekleyen söylemlere yer vermesi. Bu, kurumun tarafsızlık ilkesinden sapmasına yol açmıştır. Hâlbuki siyaset ayrı, ibadet ayrıdır. Türkiye'nin geleceği, laiklik ilkesine sıkı sıkıya bağlı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Devamla) - ...inanç özgürlüğünü güvence altına alan demokratik bir devlet yapısından geçmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı da bu çerçevede yeniden ele alınmalı, siyasal araç olmaktan çıkarılmalı ve evrensel değerlerle uyumlu bir hizmet anlayışına kavuşturulmalıdır.

İYİ Parti olarak bizler, inançlara değil, inançlar üzerinden şekillenen ayrımcılığa karşıyız. Herkesin inancını özgürce yaşayabildiği, kamu kaynaklarının adil ve şeffaf şekilde kullanıldığı, dinin değil insanın merkezde olduğu bir toplumsal düzen için çalışmaya devam edeceğiz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan

Yılmaz Hun

Ali Bozan

Mardin

Iğdır

Mersin

Dilan Kunt Ayan

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mardin Milletvekili George Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ adına 15'inci madde üzerinde söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz ekim ayından itibaren başlayan süreçle ilgili Mecliste birçok milletvekili konuştu, ben de bu konuşmamda bu konuya değinmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, PKK'nın silahlı mücadeleye son vererek siyasal çözüm arayışına yönelmesi Türkiye için tarihi bir dönüm noktasıdır.

(Uğultular)

BAŞKAN - Bir dakika George Bey...

Arkadaşlar, salonda çok fazla uğultu var, lütfen biraz daha dikkatli bir şekilde hatibi dinleyelim.

Buyurun.

GEORGE ASLAN (Devamla) - Bu gelişme yalnızca Türkler ve Kürtler için değil, ülkede yaşayan tüm halklar, inanç grupları, demokrasiye inanan herkes için umut verici bir adımdır. Ancak bu adımın kalıcı bir barışa dönüşmesi iktidarın bundan sonra atacağı adımlara ve uygulayacağı politikalara bağlıdır.

Bu süreçle birlikte, toplumda yaratılan umudun kalıcı bir barışa dönüşebilmesi için yüzleşilmesi gereken hakikatler vardır. Bu yüzleşme cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar süregelen baskı ve inkâr sürecini kapsamalıdır. Kürtlere yönelik inkâr politikaları, zorunlu göçler, faili meçhuller, dil ve kültürlerin yasaklanması, sadece geçmişin değil, günümüzde de devam eden güncel sorunlardır.

Geçmişte yaşanan acılar inkâr edilmeden adalet duygusu gözetilerek ele alınması gerekir. Faili meçhul cinayetler, zorla kaybetmeler ve benzeri insan hakları ihlalleri araştırılmalı, mağdurların sesine kulak verilmelidir. Bu tür uygulamalar toplumsal hafızanın onarılmasına ve toplumsal güvenin güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Bütün bunlara paralel olarak adalet, eğitim, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, inanç özgürlüğü, cezaevleri gibi ağırlaşmış sorunlara ilişkin de bir an önce adımlar atılmalıdır. Kürt sorununun çözümüne yönelik atılacak her adım Türkiye'nin demokratikleşmesi, tüm yurttaşlarının daha özgür, daha eşit bir ülkede yaşamasının da yolunu açacaktır.

Bu bağlamda atılması gereken en önemli adımlardan biri de cezaevleriyle ilgilidir. Cezaevlerinde yaşanan insan hakları ihlallerinin giderilmesi, özellikle de siyasi ve hasta mahpuslara yönelik adil bir düzenleme yapılacağıyla ilgili kamuoyunda beklenti ve umut yaratılmıştı ancak getirilen düzenleme bu beklentileri karşılamaktan uzaktır. Düzenlemenin çerçevesinin genişletilmesi ve kamuoyundaki beklentileri karşılaması için tekrar ele alınması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarihsel yüzleşme meselesi sadece Kürtlerle sınırlı bir mesele değildir. Hristiyan halklara yönelik 1915'ten başlayarak varlık vergisi, 6-7 Eylül pogromu ve günümüze kadar süregelen baskıcı uygulamalara karşı bir yüzleşme olması toplumsal barış açısından önemlidir. Aynı şekilde, Türkiye'de Alevi toplumunun maruz kaldığı baskı ve ötekileştirici politikalarla da yüzleşilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, yürütülen barış süreciyle hedeflenen toplumsal barışın bir tarafı eksik kalacaktır. Gerçek bir yüzleşme olmadan bu topraklarda kalıcı bir barışın inşa edilmesi mümkün değildir.

Kürtlerin yaşadığı inkâr politikaları nasıl bugünkü sorunların temelini oluşturduysa Hristiyan halklara karşı uygulanan yok etme politikası ve sonrasında sürdürülen inkâr politikaları da bu ülkenin demokratikleşmesini geciktirmektedir. Hakikatle yüzleşmek sadece geçmişin acılarını hatırlamak değildir, aynı zamanda o acıların bir daha yaşanmaması için atılan önemli bir adımdır. Hakikat olmadan adalet, adalet olmadan da barış, kalıcı barış olmaz.

Değerli milletvekilleri, tabii ki hakikatlerle yüzleşmek kolay değil çünkü bazen bu kendi geçmişimizin karanlık taraflarına bakmak anlamına geliyor ancak unutulmamalıdır ki geçmişin üstünü örtmek onu yok etmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GEORGE ASLAN (Devamla) - Aksine, bastırılan her gerçeklik zamanla daha güçlü bir şekilde geri döner.

Geçmişle yüzleşmeyi başarmış devletler uluslararası kamuoyu nezdinde daha saygın ve daha güçlü bir noktaya ulaşırlar diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 16 ila 30'uncu maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz isteyen? Yok.

İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İkinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

16'ncı madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 16- 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 10 uncu maddesinde bulunan ikinci fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin idare ve kontrolünde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması, kendileri tarafından yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanmasında, gerektiğinde, Bakanlığın teknik yardımı ve işbirliği sağlanır.’”

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Aysu Bankoğlu

İzmir

Karabük

Bartın

Özgür Karabat

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Mühip Kanko

İstanbul

Manisa

Kocaeli

Murat Çan

Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Samsun Milletvekili Murat Çan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sözlerime başlarken bundan tam on yıl önce görev yaptığı hastanede uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybeden meslektaşım, arkadaşım, ağabeyim Doktor Kamil Furtun'u rahmetle anıyorum. Sevgili meslektaşım pusulası yaşatmak ve yaşama değer katmak olan bir mesleği yaparken canından oldu. Tekrar minnetle ve özlemle anıyorum. Bu cinayetin üzerinden on yıl geçti ancak sağlıkta şiddeti önleme konusunda bir arpa boyu yolu katedemedik. Şiddet son hızıyla devam ediyor. Şiddete karşı bütüncül politikalarla desteklenmiş etkili yasalar çıkaramadı bu Meclis. Gelineen noktada şiddette organize çeteleşme safhasındayız. İşte, bu nedenle sağlıkta şiddetin kaynağı politiktir diyor ve bunu söylemeye devam edeceğiz diyorum.

Gelelim üzerine söz aldığım maddeye. Meclisin yetkilerini sistematik olarak gasbeden, yasama organını âdeta noter gibi kullanmak isteyen, milletin iradesini temsil eden bu yüce Meclisi sarayda hazırlanan talimatnameler için mesai yaptıran bir anlayış yüzünden şu anda bu maddeyi görüşüyoruz.

(Uğultular)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, geç vakit oldu. Lütfen, hatibe saygı gereği sessiz bir şekilde, mümkün olan en sessiz şekilde dinleyelim.

Buyurun Sayın Çan.

MURAT ÇAN (Devamla) - Bu durumu sadece teknik bir mevzuat düzenlemesi olarak nitelemek, bu şekilde yorumlamak, normalleştirmek, her şeyden önce millet adına yasa yapma yetkisini elinde bulunduran bu Meclise karşı yapılmış en büyük saygısızlıktır. Yürütmenin kendi sınırlarını aştığı, Meclisin yetkilerinin çiğnendiği gün gibi ortadadır. Bir kişinin iki dudağı arasından çıkan talimatla, gece yarısı yayınlanan metinlerle bu milletin, bu ülkenin kaderini belirlemeye çalışmaktadır saray; hukuka uygunluğu, Anayasa’da ne yazdığı umurunda bile değildir.

Çok somut, çok güncel bir örnek, aslında her şeyi özetlemeye yetiyor: Geçen hafta Sayın Cumhurbaşkanı Macaristan’dan dönerken uçaakta gazetecilere “Benim tekrar seçilme veya aday olma gibi bir derdim yok.” dedi. İttifak ortağı iki gün sonra bir açıklama yayınladı “Sayın Cumhurbaşkanının yolundan caymaya hakkı yoktur.” dedi. Bakın, getirdiğiniz, uyguladığınız rejim budur; 2 kişilik tiyatrodur. Aralarında varsa bir ihtilaf, görüş ayrılığı bu onların meselesidir ama meselenin bizi, hatta bütün milletimizi ilgilendiren bir tarafı var, o da Anayasa. Bugünkü hâliyle “Erdoğan bir daha Cumhurbaşkanı olamaz.” diyor. Sayın Bahçeli de “Caymak, kaçmak yok, yine adaysın.” diyor. Anayasa’ya teferruat gözüyle bakıyorlar; Anayasa’yı yazboz tahtası, kitapçık muamelesiyle görüyorlar. Zırt pırt değiştirilebilen bir metin parçası gözüyle bakmak akıl tutulması, akıl. Toplumsal mutabakat, meşruiyet, hukuki dayanak, bunların hepsi göz ardı ediliyor, çöp sepetine atılıyor. “Kanun da biziz, Anayasa da biziz, kral da biziz, bildiğimizi okuruz.” diyorlar. İşte, böyle bir tablo da Meclisten yasa çıkmış, işler kitabına uydurulmuş, bunların hiçbir kıymetiharbiyesi yok. Mesele, hukuk ve mevzuat meselesi olmaktan çoktan çıktı. Mesele artık demokrasi meselesidir; ya demokrasiye sahip çıkarak hukuku egemen kılacağız ya da Anayasa’ya müsvedde muamelesi yapılmasına göz yumup saray vesayetinin milletin iradesini boğazlamasına alkış tutacağız, seyirci kalacağız. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu ikilemde tarafımızı çoktan seçtik: Biz, halktan yana, hukuktan yana, Meclisin onurundan yana duracağız. Bu Meclisi susturmanıza, etkisizleştirmenize, itibarsızlaştırmanıza izin vermeyeceğiz. Ve bir şeye daha izin vermeyeceğiz: Millet iradesinin ayaklar altına alınmasına izin vermeyeceğiz çünkü millet yanımızdadır; çünkü millet, iradesine sahip çıkmaktadır.

Sayın Ekrem İmamoğlu’nu ve toplumsal muhalefeti demokratik zeminde hiçbir şekilde yenemeyecekleri gerçeğini kabullenmekten kaçıp telaş ve panik içinde her türlü hukuksuzluk batağına saplananların yaptıklarını yanlarına kâr bırakmayacağız. Siyasi tetikçilere dönüştürülmüş cübbeli aparatlarına hukukun ne olduğunu, kanunun ne olduğunu, suçun ve cezanın ne olduğunu öğreteceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MURAT ÇAN (Devamla) - Bu cübbeli aparatlara her şeyi öğreteceğiz çünkü bilmedikleri ortada; hukuk, kanun bilseler bu suçların altına imza atmazlar, seyirci kalmazlar. Neyse ki bu millet her sorunu alt edecek iradeye de tarihi birikime de sahip. Göreceksiniz, milletimiz iradesini ortaya koyacak ve bu sorunları da tez zamanda aşacağız.

Hukuku, demokrasiyi yeniden egemen kılacağız diyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16’ncı madde kabul edilmiştir.

17’nci madde üzerinde 1 önerge mevcuttur, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Bazı Kanunlarda ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 17- 2863 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘EK MADDE 7- Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır, müze ve tarihi fabrikalardan sağlanan her türlü gelir ile bunların bakım ve onarımı için yapılan şartlı bağışlar ve yardımlar Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı adına bir kamu bankasında açılacak hesaba yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlar nemalandırılabilir. Hesapta toplanan tutardan doğrudan hiçbir harcama yapılamaz. Hesapta biriken tutarlar bütçeye özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen bu tutar Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır, müze ve tarihi fabrikaların bakım, onarım, muhafaza ve işletilmesinde kullanılmak üzere Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydedilir. Kaydedilen özel ödeneklerden kullanılmayan kısımlar ertesi yıla devren gelir ve özel ödenek kaydedilir. Gelirleri özel ödenek kaydedilen işletmeler kurumlar vergisinden muaftır.’”

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Aysu Bankoğlu

İzmir

Karabük

Bartın

Özgür Karabat

Mühip Kanko

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

İstanbul

Kocaeli

Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 17'nci maddeyle Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına bağlı saray, köşk, kasır ve müzelerden elde edilen her türlü gelir, her türlü şartlı bağış ve yardımlar Başkanlığa ait bir hesapta toplanacak ve bu tutar bütçeye özel gelir olarak kaydedilecek ve tüm bu saray, köşk ve kasırların onarımında, restorasyonunda kullanılacak.

Değerli milletvekilleri, bu maddede yer alan hesapta biriken tutarların özel ödenek olarak kaydedilmesi, harcanması tek bütçe, tek hazine hesabından çıkarılması anlamına gelir ki, bu, kabul edilemez. Bu durumun mahzurları hususunda 2023 yılı Millî Saraylar Başkanlığının bütçe gerçekleşmesinden sizlere bir iki örnek vermek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, 2023 yılı Millî Saraylar İdaresi başlangıç ödeneği 669 milyon 800 bin lira. Peki, yıl sonunda gerçekleşen harcama ne kadar biliyor musunuz? Tam 4 kat fazla, 2 milyar 692 milyon lira. Bakın, tam 4 kat bir fazlalık var ve bu miktarın yani 2 milyar 692 milyon liranın tam 1,5 milyar lirası özel ödenekten karşılanmış. Kurumun 2023 bütçesini incelediğimiz zaman, biz Meclis olarak Başkanlığın bütçesini yaparken Restorasyon Dairesi Başkanlığına 82 milyon 500 bin lira gayrimenkul büyük onarım ödeneği vermişiz, Restorasyon Dairesine “Sen bu sarayların onarımı, bakımı, restorasyonu için 82 milyon 500 bin lira harcayabilirsin.” demişiz. Peki, ne kadar harcanmış biliyor musunuz? 920 milyon 450 bin lirası özel ödenekten olmak üzere 1 milyar 195 milyon liralık bir harcama yapılmış yani başlangıç ödeneğinin tam 15 katı harcama yapılmış.

Başka bir örnek, gene Millî Saraylar Başkanlığının Teknik Uygulamalar Dairesi. Bakın, burayı iyi dinlerseniz sevinirim. Teknik Uygulamalar Dairesi Başkanlığı 2023 bütçesinde bizim Meclis olarak tüketime yönelik mal ve hizmet alımı için ayırdığımız ödenek sadece 155 bin lira. Yıl sonu harcama ne kadar biliyor musunuz? 187 milyon 284 bin lira ve bunun neredeyse tamamı -186 milyon 773 bin lirası- özel ödenekten karşılanmış. Başlangıç ödeneği 155 bin lira, en son harcanan tutar 187 milyon lira. Tam 1.208 kat fazla. Şimdi, bunun adı ödenek üstü harcamadır ve bunun bir yaptırımı vardır ve bu, esasına bakılırsa bütçe hakkının gasbı manasına gelmektedir. O hâlde bu bütçeyi yapmanın bir mantığı da ortadan kalkmaktadır arkadaşlar. Bu özel ödenek olduktan sonra Millî Saraylar İdaresi bütçesinin Mecliste onaylanmasının, kesin hesabının tartışılmasının, oylanmasının, onaylanmasının hiçbir manası kalmamakta. Özel ödenekten 1 milyar 481 milyon lira harcama yapıyorsun, o günkü dolar kuruyla 62 milyon 500 bin dolar yapıyor, bugünkü değerle 2 milyar 500 milyon liralık bir harcama yapıyorsun ama teklifin 18'inci maddesine bakıyorsun, diyorsun ki: Millî Saraylar Kamu İhale Kanunu'ndan muaf. Ya, bu olacak iş değil, bunun da ayrıca tartışılması lazım arkadaşlar, son 2024 yılında kamu harcamalarının yüzde 20'ye yakını istisna olmuş, Kamu İhale Kanunu'ndan istisna olmuş; bunun da mutlaka değerlendirilmesi gerekmekte.

Değerli milletvekilleri, Manisa'daki, Aydın'daki, Balıkesir'deki, Bursa'daki, ezcümle Türkiye'deki zeytinyağı üreticileri ciddi sıkıntı içerisinde. Şu an sızma natürel zeytinyağının fiyatı 140 lira ile 150 lira arasında değişmekte. Büyük emek ve masrafla ürettiğimiz, Yaradan'ın bu topraklara bir lütfu olan, armağanı olan zeytinyağını bu fiyatlara satan üretici sattığı her litre başına zarar etmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Geçen seneye göre masraflar yüzde 50 artmış olmasına rağmen zeytinyağının, ürünün fiyatı yüzde 50 azalmış. Peki, neden fiyatlar yüzde 50 azalmış? Dünyada ürün az iken geçen sene bizim stokumuz vardı. Fiyatlar 9 euro, 10 euroya kadar çıktı uluslararası pazarda. Zeytinyağı ihracatı rekor üzerine rekor kırdı. Köylünün, üreticinin birazcık olsun yüzü güldü ancak siz daha fazla gülmesine izin vermediniz ve dökme yağı, zeytinyağı ihracatına yasak getirdiniz. Amacınız neydi? Raftaki zeytinyağı fiyatını düşürmek, enflasyonu düşürmek. Raftaki zeytinyağı fiyatı da enflasyon da düşmedi ancak üreticinin elindeki zeytinyağı fiyatı düştü, zeytinyağı elimizde kaldı ve sonra da rekor kırılan bir rekoltenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Rekor bir rekoltenin olduğu bir sezona elimizde stokla girmek durumunda kaldık; zeytinyağı fiyatları dip yaptı, olan üreticiye oldu. 7 euroya, 8 euroya elimizdeki malı ihraç etmek, satmak varken biz bundan faydalanamadık. Yasakla ne yazık ki Türkiye'deki zeytinyağı üreticisini mahvettiniz.

Peki, bu saatten sonra ne yapılabilir? Yapılması gereken şeyler var, öncelikle üreticinin desteklenmesi lazım. Zeytinyağı primi ilk verilmeye başladığında 40 sentti, bugün 1 lira; bu primin mutlaka ve mutlaka 15 liraya çıkarılması lazım. Başka ne yapmak lazım? Bu yasak nedeniyle ne yazık ki ihracatçımız pazarını kaybetti, ciddi zarara uğradı, ihracatçımızın da desteklenmesi gerekmektedir.

Bu duyularla yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 26'nci madde kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları böylece tamamlanmıştır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *Danışma Kurulunun, görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifinin 1'inci ve 5'inci maddelerinin yeniden görüşülmesine dair Plan ve Bütçe Komisyonunun talebinin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca uygun görüldüğüne ilişkin görüşü*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunun görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci ve 5'inci maddelerinin yeniden görüşülmesine ilişkin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre bir talebi vardır. Başkanlık bu talebi yerine getirecektir.

Danışma Kurulunun, Plan ve Bütçe Komisyonunun görüşülmekte olan kanun teklifinin 1'ini ve 5'inci maddelerinin yeniden görüşülmesine ilişkin talebi hakkındaki görüşünü okutuyorum:

No: 3

29/5/2025

Danışma Kurulu Görüşü

Danışma Kurulunun 29/5/2025 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda, görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci ve 5'inci maddelerinin yeniden görüşülmesine dair Plan ve Bütçe Komisyonunun talebi, İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Murat Emir

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Adalet ve Kalkınma Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Filiz Kılıç

Turhan Çömez

Mehmet Emin Ekmen

Milliyetçi Hareket Partisi

İYİ Parti

YENİ YOL Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN - Danışma Kurulunun görüşü bilgilerinize sunuldu.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

B) YENİDEN GÖRÜŞMELERİ YAPILAN TEKLİFLER (Tekriri Müzakere)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (1'inci ve 5'inci Maddeler)

BAŞKAN - Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonunun talebini okutup oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci ve 5'inci maddelerinin yeniden ele alınabilmesi amacıyla İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi gereğince yeniden görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş

Samsun

Plan ve Bütçe Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

Bu durumda teklifin 1'inci maddesini yeniden müzakereye açıyorum.

Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle yeniden düzenlenen 633 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin beşinci fıkrasının (1) bendinde yer alan “Kur'an-ı Kerim meallerini” ibaresinin “Kur'an-ı Kerim meali veya tercümesi adıyla yapılan yayınları” şeklinde ve yeniden düzenlenen altıncı fıkranın birinci cümlesinde yer alan “meallerin,” ibaresinin “yayınların,” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Halil Eldemir

Murat Alparslan

Manisa

Bilecik

Ankara

Osman Sağlam

Atay Uslu

Karaman

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, Din İşleri Yüksek Kurulu tarafından özel kişi ve kuruluşların talebi üzerine veya resen incelenecek ya da incelettirecek yayınlar belirlenmektedir.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, teklifin yeniden görüşme yapılmasına karar verilen 5'inci maddesini yeniden müzakereye açıyorum.

Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 210 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesiyle değiştirilen 633 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinin altıncı fıkrasına "Başkanlık" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sayıştay" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Halil Eldemir

Murat Alparslan

Manisa

Bilecik

Ankara

Osman Sağlam

Atay Uslu

Karaman

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, madde kapsamındaki iş ve işlemleri denetlemeye yetkili makamlar ile ilgili düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü ile 68 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3077) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN - Teklifin tümünün oylanmasından önce, İç Tüzük'ün 86'ncı maddesine göre oyunun rengini belli etmek üzere Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'yu kürsüye davet ediyorum.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜHİPKANKO (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Başkanımıza bir tavsiyede bulunmak istiyorum: Oldukça fazla yorgunluk belirtileri göstermeye başladınız, bunu herkes hissetmeye başlamıştır herhâlde. Keşke bizim Grup Başkan Vekilimize orayı bıraksaydınız da bu hafta şimdi o yönetseydi; siz de biraz dinlenmiş olurdunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla bu konuda hassas olmanızı beklerdik ama maalesef olmadı.

Biraz önce bizim milletvekili arkadaşımız kültür, sanat, tarihle ilgili olarak çekincelerini belirtti ama ben bugün Türkiye'de bir soygundan bahsetmek istiyorum. Bu soygun nedir biliyor musunuz? Sistematik bir soygun. Bu sistematik soygunda neler oluyor? Bir de bu soyguna göz yumuluyor. Niçin göz yumuluyor? Örnek veriyorum şimdi ben size: Zeugma Müzesinde 350 milyon lira değerinde 10 tane eser kayıp. Mimar Sinan Üniversitesinde tam 404 eser ortadan kayboldu. Devlet Resim ve Heykel Müzesinde 10 milyar liralık 302 tane tablo şu anda kayıp. Yine, Batman, Afyon, Adana, Antep müzelerinde milyonlarca liralık altın ve gümüş sikkeler kayıp. Topkapı Sarayı'ndan Dolmabahçe'ye, Beylerbeyi'ne

kadar halılar, antikalar, altın objeler çalınmış veya kaybolmuş. İşte, bu nedir biliyor musunuz? Bunlar için şunları sormak zorundayız: Bu eserler nasıl kayboldu? Kimlerin eliyle yurt dışına çıkarıldı? Bu sistematik soygunun bürokratik ve siyasi ayağı var mıdır ve neden hiç kimse hesap vermemektedir?

Buradan açıkça çağrı yapıyorum: Burada muhatap tabii ki Sayın Cumhurbaşkanı ve Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy; bu ülkenin tarihine, kültürüne, mirasına yapılan bu ihanet mutlaka açıklamaları gerekiyor. Bu ihmallerin, bu sahtekârlıkların, bu yağmanın hesabının sorulması ve sorumluların mutlaka yargı karşısına çıkarılması gerekmektedir.

Evet Kocaeli Milletvekiliyim, Kocaeli’de, özellikle İzmit bölgesinde, biliyorsunuz “Nikomedia” denilen bir bölge var. Nikomedia; Roma’dan sonra, İstanbul’dan önce Roma İmparatorluğu’nun başkentidir. Burada, özellikle Çukurbag bölgesinde birtakım kazılar yapılmaktadır. Burada Roma İmparatorluğu döneminden beri çıkan rölyefler vardı ve bu rölyefler orijinal boyalarıyla hâlâ korunmuştu. Bu rölyeflerin çıkarılıp dünyada yayınlanmasından sonra çok sayıda ünlü arkeolog gelip bu rölyefleri görmüş ve dikkatini çekmiştir. Fakat bu rölyefleri taşıdığımız ve koyduğumuz yer maalesef depreme dayanıksız bir bina. Bugün müze olarak kullanıyoruz ama depreme dayanıksız bir bina olduğu için deprem bölgesinde bulunan ve olası bir depreme uğrayabilecek olan Kocaeli’de mutlaka bu binanın gözden geçirilmesi... Çünkü çok değerli bu rölyeflerin depremde hasar görmesi kültür ve sanat için çok çok çok önemli bir kayıp olacaktır.

Tabii, Kocaeli, Türkiye’nin küçük bir mozaği demiştim. Çatalca Müftüsü Kocaeli’ye tayin edildi. Değerli sanatçımız rahmetli Volkan Konak’la ilgili olarak hiç ağza alınmayacak, akla gelmeyecek şeyler söyleyince bu çok tepki çekti, bu kez Kocaeli’ye atandı fakat Kocaeli’ye gelirken fay hatlarını yarmak için yeni cümleler kurmaya başladı. Bizim Genel Başkanımız hakkında oldukça hakaret edici, aşağılayıcı kelimeler kullandı.

Evet, buradan söylüyorum sayın müftüye: Eğer fay hatlarının derinleşmesini istiyorsan Kocaeli halkı bunu istemez ama siz özellikle Cumhuriyet Halk Partisine yüklenecek olursanız Kocaeli’de sizin rahat etmeniz mümkün değil. Onun için, mutlaka yaptığınız, aşırı terbiyesiz diyebileceğim bu hareketten geri adım atıp mutlaka özür dilemeniz gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir diğer problem ise -bugün yine yaşandı- bir başörtülü eczacı kardeşimiz eczanesine bir Atatürk fotoğrafı astı ve onun önüne şöyle bir şey yazdı: “En iyi ilaç Atatürk’tür.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Maalesef, Kocaeli Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğretim Üyesi Profesör Doktor Abdulvahap Akıncı, maalesef, bu cümleden Atatürk’e ağza alınmayacak hakaretler yaptı.

Bakın, bu ülkenin bazı değerleri vardır hiç dokunmamanız gereken; evet, içinizden geçebilir ama bunu söylememeniz gerekiyor ama siz bir ajitasyona gelip Atatürk üzerinden Türkiye’yi, cumhuriyeti karalarsanız bunun mutlaka karşısında olacak bir grupla karşılaşacaksınız. Niçin? O profesör arkadaş eğer o gün orada oturuyorsa, biz de bugün bu sıralarda oturuyorsak Türkiye Cumhuriyeti ve başta Atatürk’ün katkılarıyla ve mirasıyla olmuştur.

Dolayısıyla bu konuda hem Yükseköğretim Kurulunu hem de Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğünü göreve davet ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, açık oylama sonucu tutanağını okutuyorum:

“210 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

Kullanılan oy sayısı: 307

Kabul : 245

Ret : 62^{5,6}

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Havva Sibel Söylemez

Mustafa Bilici

Mersin

İzmir”

BAŞKAN - Teklif kabul edilmiştir ve kanunlaşmıştır.

Alınan karar gereğince, Anayasa’nın 94’üncü ve İç Tüzük’ün 10’uncu maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı seçimini yapmak ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 3 Haziran 2025 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.51

⁵ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

⁶ Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, 210 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin açık oylamasında kullandığı oyunun rengine ilişkin düzeltme talebi 3/6/2025 tarihli 94’üncü Birleşim Tutanağı’nın 1040’ıncı sayfasında “Geçen Tutanak Hakkında Düzeltmeler” bölümünde yer almaktadır.

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 210) Bazı Kanunlarda ve 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 210
 Oylama Saati : 23:46
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 245
 Reddedenler : 61
 Çekimsizler : 0
 Boş : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 1
 Toplam : 307
 Açık Üyelikler : 8

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	CHP	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	DEM PARTİ	Katılmadı
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Kısacık	Sadullah	YENİ YOL	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret
Adana	Türkeş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Ret
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM PARTİ	Ret
Ağrı	Demir	Nejla	DEM PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Sakık	Sırrı	DEM PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul
Aksaray	Yaldir	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Ret
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Yüksel	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	CHP	Ret
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Ret
Ankara	Diñer	Semra	CHP	Ret
Ankara	Doğan	Mesut	YENİ YOL	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Ret
Ankara	Erdogan	Asuman	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ergin	Sadullah	YENİ YOL	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Katılmadı
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	İdris	YENİ YOL	Ret
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Gamze	CHP	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Ret
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Zorlu	Kürşad	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Antalya	Çorabatır	Sururi	CHP	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Kabul
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	CHP	Katılmadı
Antalya	Kılıç	Şerafettin	YENİ YOL	Ret
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM PARTİ	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Scrap	AK PARTİ	Katılmadı
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Ret
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Ret
Balıkesir	Aytekın	Ensar	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Ret
Balıkesir	Dalgın	Burak	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Sarı	Serkan	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı
Batman	Nasiroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Kabul
Batman	Oduncu Kutevi	Zeynep	DEM PARTİ	Katılmadı
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM PARTİ	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Bingöl	Hülakü	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Ret
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökalp	Semra	DEM PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM PARTİ	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Katılmadı
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Atmaca	Mehmet	YENİ YOL	Ret
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Gözükara Durmaz	Emel	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayhan	CHP	Ret
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	YENİ YOL	Katılmadı
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Zırhlıoğlu	Fevzi	MHP	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Rıdvan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Kabul
Çorum	Ahlacı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kayıcı	Vahit	MHP	Katılmadı
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Ret
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret
Denizli	Silkin Ün	Sema	YENİ YOL	Ret
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Akça Cupolo	Ceylan	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM PARTİ	Ret
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM PARTİ	Ret
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Tanrikulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Katılmadı
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Ün	Ediz	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Katılmadı
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Elazığ	İşıkver	Semih	MHP	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Sargül	Mustafa	CHP	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul
Erzurum	Danış Betaş	Meral	DEM PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Ret
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Gaziantep	Bozalı	Mesut	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Büyüamin	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Çelikaslan	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	YENİ YOL	Ret
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı
Giresun	Işık Gezmiş	Elvan	CHP	Ret
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Kabul
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Kabul
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Parlak	Vezir Coşkun	DEM PARTİ	Katılmadı
Hatay	Çalışkan	Necmettin	YENİ YOL	Ret
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Ret
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Ret
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Kabul
Hatay	Mullaoglu	Servet	CHP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Ret
İğdir	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul
İğdir	Hun	Yılmaz	DEM PARTİ	Ret
İsparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
İsparta	Halıcı	Hikmet Yalım	CHP	Katılmadı
İsparta	Sönmez	Hasan Basri	BAĞIMSIZ	Kabul
İsparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Aydın	Biröl	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Ayrim	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN REFAH	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Cevizoğlu	Mustafa Hulki	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demir	Doğan	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN REFAH	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	YENİ YOL	Ret
İstanbul	Fırat	Celal	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Işık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İzsiz	Seyithan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Saliha Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Karlı	Şengül	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Mustafa	YENİ YOL	Ret
İstanbul	Kaya	Bülent	YENİ YOL	Ret*/Mük.'1
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kona! Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM PARTİ	Ret
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Rızzvanoğlu	Evrin	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Saki	Özgül	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sıvacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesh	GELECEK PARTİSİ	Ret
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Katılmadı
İstanbul	Temurci	Selim	GELECEK PARTİSİ	Ret
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yanıkömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	BAĞIMSIZ	Ret
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM PARTİ	Katılmadı
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	YENİ YOL	Ret
İzmir	Bölünmez Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Bursalı	Şebnem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çubuk	Burcugül	DEM PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret
İzmir	Gökçe	Gökçe	CHP	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kâya Ösen	Seda	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rıfat Turuntay	CHP	Katılmadı
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Özlale	Ümit	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Katılmadı
İzmir	Türelî	Rahmi Aşkın	CHP	Ret
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	CHP	Ret
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç Dora	Zuhal	MHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	YENİ YOL	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kirişçi	Vahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Ret
Karabük	Keskinkılıç	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Katılmadı
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç Koçyiğit	Gülüstan	DEM PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Ekmekci	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Arıkan	Mahmut	SAADET PARTİSİ	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Ret
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Sarıçam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Katılmadı
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	BAĞIMSIZ	Kabul
Kocaeli	Aşla	Mehmet	YENİDEN REFAH	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Ret
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul
Kocaeli	Tipioğlu	Veysal	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Ret
Konya	Ekici	Hasan	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	AK PARTİ	Kabul
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN REFAH	Katılmadı
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Katılmadı
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Ölmeztoprak	İnanç Sıraç Kara	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırlıoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Ret
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	CHP	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Manisa	Yenişehirlilioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Ret
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Aslan	George	DEM PARTİ	Ret
Mardin	Aydeniz	Salihe	DEM PARTİ	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM PARTİ	Katılmadı
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Bozan	Ali	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	CHP	Katılmadı
Mersin	Diñç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı
Mersin	Diñçer	Talat	CHP	Katılmadı
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	YENİ YOL	Ret
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Ret
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Otgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Katılmadı
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Katılmadı
Muğla	Özdağ	Selçuk	YENİ YOL	Ret
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı
Muş	Boz Çakı	Sümeyye	DEM PARTİ	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM PARTİ	Ret
Nevşehir	Çalışkan	Emre	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Kabul
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Sanlıtürk	Naci	MHP	Katılmadı
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Ret
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Ret
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Karaman	Mehmet	YENİ YOL	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM PARTİ	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sarıtaş	Sabahat	DEM PARTİ	Katılmadı
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Dusak	Abdürrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM PARTİ	Ret
Şanlıurfa	Ocalan	Ömer	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyaşar	Ferit	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM PARTİ	Katılmadı
Şırnak	İrmez	Mehmet Zeki	DEM PARTİ	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Avşar	Cem	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Taşcı	Selcan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Katılmadı
Tokat	Aldemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 210
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Büyükdin	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Ret
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM PARTİ	Katılmadı
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Katılmadı
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Çiftiyürek	Sinan	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayyigit	Gülcan	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Uçar	Zülküf	DEM PARTİ	Ret
Van	Varlı	Gülderen	DEM PARTİ	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları kapsamında düzenlenen etkinliklere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/27409)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı maddeleri gereğince **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan KURTULMUŞ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisinin (TBMM) 23 Nisan 1920 tarihinde açılışının şerefine, Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından tüm dünya çocuklarına armağan edilen 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, her yıl ülkemizin her yerinde ve yurt dışı temsilciliklerimizde düzenlenen çeşitli etkinliklerle büyük bir coşku ve sevinçle kutlanmaktadır. 1920 yılından 1981 yılına kadar “Millî Hakimiyet ve Çocuk Bayramı” olarak kutlanan 23 Nisan, 1981 'de çıkarılan bir kanunla resmi olarak "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" adını almıştır.

Bu kutlu günde Türk çocuklarına Milli Egemenliğin ve TBMM'nin anlam ve öneminin anlatılması, çocuklarımızın küçük yaşlardan itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerine sahip çıkma bilinci ile yetişmeleri için oldukça önemlidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün bu bilincin oluşmasındaki emek ve çalışmaları, kurucusu olduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin gelecek nesillerine bu kıymetli armağanı vermiş olması da aynı inanç ve bilinçle çocuklarımıza hassasiyet ile öğretilmelidir. Zira Mustafa Kemal Atatürk; ufukları geniş, tarihine, kültürüne, diline, devletine ve milletine sahip çıkan yeni nesillerin yetişmesinin ne denli önemli olduğunun anlaşılması için bu önemli günü çocuklarımıza armağan etmiştir.

Geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da TBMM Bahçesinde çocuklarımız için düzenlenen etkinliklere Türkiye'nin her yerinden çocuklarımız akın etmiş, çocuklarımızın neşeli sesleri, bitmeyen enerjileri, sevinç ve heyecanları Meclis çalışmalarımıza renk ve enerji katmış, milletvekillerinden bürokratlara, personelden konuklara, TBMM'ye yolu düşen herkese sirayet etmiştir.

Öte yandan etkinliklerde önemli bir eksiklik birçok ziyaretçinin gözünden kaçmamış, hatta bu eksiklik üzüntü ve endişe yaratmıştır. Etkinlik alanında ve atölyelerde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e yeterince yer ayrılmadığı dikkat çekmiş, çocuklarımıza bu anlamlı günün neden hediye edildiğine dair bilgi aktarımı yapılması hususunda etkili bir çalışma olmadığı gözlemlenmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Son 10 yılda TBMM Bahçesinde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında düzenlenen etkinliklerde; çocuklarımıza Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, ilke ve inkılaplarını, bugünün çocuk bayramı olmasının önemini anlatacak atölye çalışmaları nelerdir?
- 2- Etkinliklerin planlanmasında hangi yol izlenmektedir? Planlama ve denetleme kurulunda hangi kurum ve yetkililer görev almıştır?
- 3- Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili atölye, çalışma ve etkinliklerin, organizasyon içinde yer almamasının esas nedeni nedir?
- 4- 2026 yılında Meclis bahçemizde düzenlenecek olan etkinliğe ilişkin proje çalışmalarına başlanmış mıdır? Başlandı ise Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, ilke ve inkılaplarını, bugünün çocuk bayramı olmasının önemini anlatacak atölye çalışmaları nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1637661
Konu : Soru Önergesi

29.05.2025

Sayın Mehmet Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili

İlgi : 25.04.2025 tarihli ve 7/27409 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları kapsamında düzenlenen etkinliklere ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1. ve 3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), yalnızca 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda değil, her zaman Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına bağlılık göstererek, bu değerleri çocuklara aktarmayı en önemli görevlerinden biri kabul etmektedir.

TBMM bahçesinde gerçekleştirilen 23 Nisan etkinliklerinde yer alan atölye çalışmaları, çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlayan, bilim ve teknolojiyle tanışmalarını destekleyen uygulamalı etkinliklerdir. Bu atölyeler, çocukların yaratıcı düşünme yetilerini geliştirmelerine olanak tanırken, 23 Nisan'ın coşkusunu da doyasıya yaşamalarını hedeflemektedir. Etkinliklerde, çocuk gelişimine uygun eğlenceli ve etkileşimli çalışmalar öne çıkmaktadır. Ancak, atölye çalışmaları mekân bakımından yalnızca TBMM ön bahçesiyle sınırlı olarak ve belirli bir etkinlik yelpazesiyle yürütülebilmektedir.

TBMM'nin asıl hedefi ise Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün mirasına olan bağlılığı en güçlü şekilde ortaya koymak ve bu mirası gelecek kuşaklara aktarma kararlılığını sürdürmektir. Ayrıca, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın anlam ve önemini, milli egemenlik bilincini ülkemizin her köşesine ulaştırmak; her çocuğun bu büyük ruhu hissetmesini ve yaşamasını sağlamaktır.

Bu amaçla geçtiğimiz 4 yıl boyunca geniş katılımıla "TBMM Çocuk Özel Oturumu" gerçekleştirilmiştir. Bu özel oturumda, Türkiye'nin dört bir yanından gelen çocuklar Meclis sıralarında yerlerini almakta TBMM Genel Kurul Salonunda düzenlenen sembolik oturumda başkanlık ve milletvekilliği görevini üstlenmektedir. Çocuklar, Meclis kürsüsüne çıkarak hem Atatürk'ün çocuklara verdiği önemi ve 23 Nisan'ı kendi sözleriyle anlatmakta hem de Cumhuriyetimizin temel değerlerini sahiplenerek ulusal egemenliğin önemini tüm dünyaya göstermektedir. Ayrıca bu oturum, Atatürk'ün "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ilkesinin, çocukların içten ve coşkulu ifadeleriyle hayat bulduğu çok kıymetli bir buluşmadır.

Bu özel oturumda, çocuklar sadece bugünün değil, TBMM'nin kurulduğu 23 Nisan 1920 yılındaki tarihi atmosferi de yaşamakta; ülkemizin bağımsızlık mücadelesinin simgesi olarak, o günün ruhunu ve coşkusunu içlerinde hissetmektedir. Meclis sıralarında oturduklarında, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı o anlamlı günde atılan adımların bir parçası olmanın gururunu taşımaktadır.

Ayrıca, medya organları ve çeşitli sosyal medya platformlarında yapılan yayınlar ve paylaşımlar aracılığıyla Çocuk Özel Oturumu yalnızca TBMM Genel Kurulu ile sınırlı kalmamakta; ülkemizin her ilinden, her köyünden, her mahallesinden çocuklara ulaşmaktadır. Bu vesileyle çocuklar, yalnızca katılımcı değil, aynı zamanda izleyici olarak da bu büyük coşkuya ortak olma imkânı bulmaktadır.

Bununla birlikte bu yıl 23 Nisan etkinlikleri kapsamında TBMM Ön Bahçesinde "Egemenlik Koridoru" labirent alanı kurulmuştur.

Bu koridor, Milli Mücadelemizin önemli kilometre taşlarıyla ilgili soruları cevaplayarak çocuklara Atatürk'ü, onun mücadelesini ve TBMM'nin tarihini öğretmiştir. Bu özel koridor, çocukların tarihsel bir yolculuğa çıkarak, Atatürk'ün Cumhuriyet'i kurma sürecindeki liderliğini ve TBMM'nin kuruluşunu daha iyi anlamalarını sağlamıştır. Bu sayede, çocuklar hem eğlenerek öğrenmiş hem de Atatürk'ün millet egemenliğine olan inancını ve bu mücadelenin ne kadar değerli olduğunu daha derinlemesine keşfetmiştir. Egemenlik Koridoru, sadece bir etkinlik alanı olmanın ötesinde, çocuklara tarihsel bir bağlamda milli değerlerin önemini anlatan bir eğitim platformu işlevi görmüştür.

Egemenlik Koridoru Soruları:

1. Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nı başlatmak için hangi şehre gitti?
2. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" kararı hangi kongre sonrasında ortaya çıkmıştır?
3. Türkiye Büyük Millet Meclisi ne zaman açıldı?
4. Zafer Bayramı hangi tarihte kutlanmaktadır?
5. Cumhuriyet ne zaman ilan edildi?
6. Atatürk, Samsun'a hangi gemiyle gitti?
7. Atatürk, çocuklara hangi bayramı armağan etti?

TBMM 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında çok özel bir projeye ev sahipliği yapmıştır. "Gönül Dağı" dizisinin, bu anlamlı güne ithafen hazırlanan özel bölümü, I. TBMM Binası (Kurtuluş Savaşı Müzesi) ve TBMM'de çekilmiştir.

Bu anlamlı tercih, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklara emanet ettiği Meclis'in, onların tarih bilinciyle büyümelerini sağlama kararlılığının somut bir göstergesidir. Cumhuriyet'in temellerinin atıldığı tarihî mekânlar ile TBMM'de yapılan çekimler aracılığıyla çocuklar diziyi izlerken yalnızca bir hikâyeye değil, aynı zamanda bağımsızlık ve ulusal egemenlik ruhuna da tanıklık etmiştir.

Bu özel yapım aracılığıyla çocuklar, ekran başında geçmişle güçlü bir bağ kurmuş; Atatürk'ün "Çocuklar geleceğimize" sözünün yalnızca bir temenni değil, somut projelerle hayata geçirilen bir ilke olduğunu görme imkânı bulmuştur. Bu tür kültürel ve eğitici yapımlar, Atatürk'ün vizyonunu bugüne taşıyan en etkili adımlar arasında yer almaktadır.

Ayrıca, 21 - 27 Nisan 2025 tarihleri arasında I. TBMM Binası, çocuklara ve ailelere ücretsiz olarak kapılarını açmıştır. Söz konusu hafta boyunca tam 32.356 ziyaretçi ağırlanmıştır. Bu rakamlar, Atatürk'ün emaneti olan bu yapının, halkla ve özellikle çocuklarla kurduğu güçlü bağın en somut göstergesidir.

Bu vesileyle, çocuklar hem tarihî mirasla tanışmış hem de Atatürk'ün çocuklara duyduğu derin sevginin yaşayan izlerini deneyimleme fırsatı bulmuştur.

Cevap 2.- Etkinliklerin planlaması, TBMM Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı'nın koordinasyonunda yürütülmektedir. Bu süreçte, çeşitli kamu kurumları ve alan uzmanlarından da destek alınmaktadır.

Cevap 4.- TBMM olarak, 2026 yılı içinde gerçekleştirilmesi planlanan hazırlıklarla, Meclis bahçesinde yine deneyim temelli atölyelerin düzenlenmesi ve Çocuk Özel Oturumunun Atatürk'ün vizyonunu çocukların sesiyle bir kez daha en güçlü şekilde yankı bulduğu bir platform olmaya devam etmesi hedeflenmektedir.

